

UMEÅ UNIVERSITET

Poesi pågår

En studie av Poeter.se 2003–2016

Julia Pennlert

Detta verk är skyddat av svensk upphovsrätt (Lag 1960:729)
Avhandling för filosofie doktorsexamen
ISBN: 978-91-7601-810-1
Omslagslayout: Nils Pennlert
Elektronisk version tillgänglig på: <http://umu.diva-portal.org/>
Tryck: UmU tryckservice, Umeå universitet
Umeå, Sverige 2018

Ur Diktfabriken nr 153 av Eva-Stina Byggmästar

(...) man matar också in ordböcker, lösryckta
rader eller bara versaler, ibland hela
floror, alltså lite av varje går in på ett
band i maskinen, sen drar man en vev,
varv efter varv. och lägger in en högre
växel. när allt är klart radas diktsamlingar
i rad efter rad efter rad efter rad, det är
särskilt vackert.

Innehållsförteckning

<i>Tack</i>	iii
<i>1. Inledning</i>	1
Syfte och frågeställningar.....	7
Forskningsöversikt – tidigare forskning	8
Litteratursociologiska perspektiv – en bokbransch i förändring	9
Digitala mötesplatser för deltagare, läsare och författare	12
Den digitala texten – läsande och skrivande online	14
Den digitala miljöns förutsättningar och digitala metoder	16
<i>2. Metod och material</i>	17
Material och överväganden	25
<i>3. Delaktighet och gemenskap på Poeter.se</i>	27
Poeter.se – en bakgrund.....	28
Poeter.se – dess utveckling, bärande idéer och användning	31
Gränssnitt och digitala paratexter– teoretiska utgångspunkter	37
Komparativa rum – litteratur, gemenskap, delaktighet	42
Den digitala miljön – nätverk och relationer	50
Gemenskap och delaktighet på Poeter.se – det kollektiva rummet	52
“Min sida”, “Om mig”, “Skriv text” – funktioner och publiceringssätt	64
Ett litterärt rum med digitala svängdörrar – gemenskap och delaktighet på Poeter.se	75
<i>4. Digitala skapelser – skribenter och självframställning</i>	77
Författarrollen i förändring? – inledande utgångspunkter	78
På Poeter.se – författare, deltagare eller skribent?.....	81
Publiceringsmönster och texttyper – kvantitativa läsningar.....	84
Att ”göra det själv” – samtida diskussioner om författaren.....	90
Författaren – en historisk tillbakablick	94
Diskussioner om författarens roll på Poeter.se	96
Självframställning, relationer och publicering – författaren online	105
Författarframställningar på Poeter.se	109
Författaren remedierad – den tryckta bokens betydelse	109
Författaren och livet – skrivandet och känslorna	112
Den digitala miljön – kommunikativa aspekter och relationer.....	117
Motstrategier – att understryka konstruktionen	118
Sammanfattning och diskussion – digitala och sociala skapelser av författaren på Poeter.se.....	120
<i>5. Skrivande och läsande på Poeter.se</i>	122
Läsande och skrivande online – teoretiska utgångspunkter	124
Skrivandet och den digitala tekniken	127
Poesi/Nätpoesi – min definition och begreppsanvändning	131
Kvantitativa läsningar – ingångar till materialet	132
En förhandling med känslor – föreställningar om dikt och diktande.....	140

Att läsa och skriva på Poeter.se – analyser och tematiska läsningar	145
Genretillhörighet och läspraktiker – känslor, språk, relationer	147
Tidsbundna aspekter av skrivandet och läsandet på Poeter.se	156
När flödet stannar – textuella avbrott och motrörelser	167
Poesi som pågår – sammanfattande diskussion och reflektion	169
<i>6. Att undersöka Poeter.se</i>	171
Den digitala kontexten – metodologiska diskussioner och konsekvenser	171
Min studie av Poeter.se – en kombination av metoder	173
Mot en digital framtid – nya blickar på texter och författare online.....	174
<i>Källor och litteratur</i>	182
<i>Personindex</i>	190

Tack.

Först vill jag tacka alla som skriver, har skrivit eller någongång kommer att skriva poesi på *Poeter.se*, eller på andra platser.

Tack till min huvudhandledare Annelie Bränström Öhman och min biträdande handledare Maria Lindgren Leavenworth för skrivtekniska tips, diskussioner, och stöd under avhandlingsarbetet. Den här avhandlingen hade inte blivit till utan er.

Ett stort tack också till alla kollegor i litteraturvetenskap vid institutionen för Kultur- och Medievetenskaper, Umeå Universitet för trevliga seminarier, samtal och post-seminarier. Särskilt tack till doktorandkollegan Sofia Pulls för samtalen kring kombinationen av vardagsliv och forskning. Tack också till Ceclila Lindhé och Ann Steiner för värdefulla synpunkter på manuset vid olika tidpunkter, samt till Jonas Lundström för korrekturläsning.

Jag vill också passa på att tacka Anna Nordenstam, vid Göteborgs Universitet som följt mig sedan jag började studera litteraturvetenskap och som sedan dess varit en akademisk mentor och vän. En lika stor tacksamhet vill jag rikta till Gustaf Nelhans, vid Högskolan i Borås som varit ett värdefullt stöd, alltid redo att diskutera siffror, idéer och tankar. Tack till Gustaf och Anna för supporten längs vägen och för att ni visar att dörren är öppen för framtiden. Ni är mina förebilder!

Under avhandlingstiden har jag även samarbetat med HumLab vid Umeå Univeristet, särskilt tack till Roger Mähler för den tekniska vägledningen. I would also like to thank professor Alan Liu for hosting me as a visiting scholar at University of California, Santa Barbara. Tack även till Vitterhetsakademien, Jacob Lettersteds fond, Birgit och Gad Rausings stiftelse för humanistisk forskning samt Helge Ax:son Johnsons stiftelse.

Den här boken dedikeras till mina närmaste och familj, till pappa, mamma och Fernando, Lina och Johanna för att ni är fantastiska. Tack till Nils, för den här bokens fantastiska form och för att du är den bästa. Tack också till Hugo och Gustav, för alla bokstäver, ord, rim och ramsor som ni dagligen förser mig med. Jag älskar er.

1. Inledning

Under 2000-talet har framväxten av digital teknologi och kultur, och dess konsekvenser för kulturutövning, debatterats livligt. Dessa diskussioner kan sammanfattas av två olika förhållningssätt till den nya tekniken. Å ena sidan uttrycks en cyberoptimism där den nya teknikens potential lovordas,¹ å andra sidan kritiserar hur den digitala samtiden påverkar konsumtion och/eller produktion av kulturella uttryck.² Även om diskussionen kring introduktionen och utvecklingen av (nya) mediala former och skrivteknologier har historiska motsvarigheter,³ beskrivs den digitala medieanvändningen och internets utveckling ofta leda till att den tryckta boken ersätts av skärm, tangentbord och digitala medier.⁴

Den digitala teknikutvecklingen beskrivs även som något som potentiellt förändrar våra litterära praktiker, genom att den på olika sätt präglar och påverkar hur och vad vi läser, hur vi skriver eller hur vi diskuterar litteratur. I *Litteraturens offentligheter* konstaterar Torbjörn Forslid och Anders Ohlsson att samtidens teknologiska utveckling leder till att "det fysiska rummet ersätts av diskursiva rum eller rymder."⁵ Forslid och Ohlsson undersöker, som titeln indikerar, hur begreppet offentlighet kan tolkas och förstås i takt med att medielandskapet byter skepnad. Ett annat exempel på hur internetutvecklingen förändrar och påverkar skönlitterära former och uttryckssätt formulerar Christian Lenemark i *Litteraturens nätverk*. Lenemark argumenterar för att litteraturens "form och innehåll" befinner sig i förändring som ett resultat av den

---

¹ Clay Shirky. *Here comes everybody: The power of organizing without organizations*. New York: Penguin Books, 2009.

² Eli Pariser. *The filter bubble: How the personalised web is changing what we read and how we think*. New York: Penguin Books, 2012.; Andrew Keen. *The cult of the amateur: How today's internet is killing our culture*. New York: Doubleday, 2007.

³ Dennis Baron. *A better pencil: Readers, writers and the digital revolution*. New York: Oxford University Press, 2009.

⁴ Günter Kress. *Literacy in the new media age*. London: Routledge, 2003, s.9.

⁵ Torbjörn Forslid & Anders Ohlsson (red.). *Litteraturens offentligheter*. Lund: Studentlitteratur, 2009, s. 24–25.

digitala medietvecklingen, samt att ”traditionella föreställningar om vad en författare är, vad en läsare är, vad en berättelse är, är under (om)förhandling.”⁶

Digitaliseringen har på flera sätt lett till förändrade läs- och skrivpraktiker. Genom den digitala tekniken är det möjligt för en läsare att få tillgång till och konsumera skönlitteratur med sin mobiltelefon, surfplatta eller dator i form av prenumerationstjänster för ljudböcker, nedladdade e-böcker eller digitala litterära arkiv.⁷ På detta sätt påverkas även bokbranschen av det digitala medielandskapet och tvingas att förhålla sig till nya förutsättningar och villkor.⁸

Genom särskilda digitala litterära mötesplatser presenteras även litteraturintresserade inför möjligheten att få kontakt med och kommunicera med likasinnade. På internet delar människor dagligen med sig av sina skönlitterära texter eller litterära tolkningar i form av textkommentarer. I Sverige finns flera digitala mötesplatser med litterärt fokus som uppmuntrar och uppmanar deltagarna att själva publicera och offentliggöra sina skönlitterära verk. Den här typen av webbplatser består alltså främst av användargenererat (user-generated) material där individen genom ett knapptryck själv bestämmer när en text ska tillgängliggöras. Hur en skönlitterär text med hjälp av den digitala tekniken och internetuppkoppling går från författarens hand till att nå en läsares blick problematiserar tidigare publiceringsförfaranden där redaktörer, förläggare eller korrekturläsare varit betydelsefulla aktörer.⁹ Att publicera sin egen bok i tryckt format har även blivit lättare och billigare, i takt med att digitala tjänster och funktioner blivit tillgängliga på marknaden. Den samtida litterära kulturen kan alltså karakteriseras av att flera medieformer samexisterar och sammanblandas med varandra, i en typ av mediasymbios eller konvergens.¹⁰

Digitala miljöer för textpublicering gör även att skribenterna eller deltagarna presenteras inför andra verktyg och funktioner som begränsar och främjar

---

⁶ Christian Lenemark (red.). *Litteraturens nätverk: Berättande på internet*. Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 11–12.

⁷ <http://runeberg.org>

⁸ Se ex. Øyvind Prytz. *Litteratur i en digital tid*. Oslo: Spartacus, 2016, s. 18.

⁹ Alison Baverstock. *The naked author: A guide to self-publishing*. London: Bloomsbury, 2011, s. 43.

¹⁰ DeNel Rheberg Sedo. ”Richard and Judy’s bookclub and Canada Reads: Readers, books and cultural programming in a digital era”. *Information, Communication & Society*. nr. 11(2) (2008), s. 186 – 189; Henry Jenkins. *Convergence Culture: Where old and new media collide*. New York: New York University Press, 2006.

särskilda sätt genom vilka de kan dela med sig av skönlitteratur, diskutera frågor som rör litteratur eller publicera egna texttolkningar. Genom att ta dessa funktioner i bruk är det möjligt för deltagaren att inom ramen för en specifik digital gemenskap kommunicera med andra, upprätta relationer och på detta sätt ingå i en typ av digital deltagarkultur. Enligt Henry Jenkins definition är detta en kulturform där trösklarna till delaktighet är låga, och där inga särskilda förkunskapskrav för deltagande kommer till uttryck.¹¹

Att skribenter eller läsare grupperar sig och bildar nätverk eller gemenskaper är inte en ny företeelse, genom litteraturhistorien finns många exempel på hur deltagare med ett gemensamt intresse för litteratur mötts.¹² Samtidigt kännetecknas den samtida litterära kulturen, enligt Danielle Fuller och DeNel Rehberg Sedo, på ett tydligare sätt än tidigare, av sociala processer och mötesplatser där människor kommer i kontakt med andra litteraturintresserade. Fuller och Rehberg Sedo menar att den här typen av litterära mötesplatser representeras av olika former som exempelvis bokklubbar, litterära festivaler eller andra typer av arrangemang riktade till läsare eller skribenter.¹³ Utöver dessa exempel på litterära umgängesformer kan alltså även de digitala mötesplatserna för skrivande och/eller läsande i form av virtuella bokklubbar, digitala skrivarkurser eller bokbloggar nämnas. I *The new literary middlebrow* ger Beth Driscoll en beskrivning av hur litterära nätverk och mötesplatser flyttat online: "A number of book clubs have gone entirely digital. Twitter and Facebook host numerous dedicated book clubs.(...)"¹⁴ Driscoll konstaterar också att dessa mötesplatser uppskattas av sina deltagare på grund av att deltagandet inte är avhängigt en specifik plats eller tid men ändå ger möjlighet till kontakt med "like-minded people."¹⁵ Digitala bokklubbar eller skrivarsajter kan alltså göra det möjligt för vem som helst att ta del av – och delta i – den litterära kulturen. Hur

---

¹¹ Henry Jenkins (red.). "Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century". Chicago: McArthur Foundation, 2009, s. 7.

¹² Alan Liu. "From reading to social computing". *Literary studies in the digital age: An evolving anthology* (red.) Kenneth M Price & Ray Siemens. New York: Modern Language Association, 2013.

¹³ Danielle Fuller & DeNel Rehberg Sedo. *Reading beyond the book: The social practices of contemporary literary culture*. New York: Routledge, 2013, s. 27.

¹⁴ Beth Driscoll. *The new literary middlebrow: Tastemakers and reading in the twenty-first century*. Basingstoke: Palgrave MacMillan, 2014, s. 75.

¹⁵ Ibid.

deltagarna kommunicerar, skriver eller diskuterar litteratur online är emellertid villkorat av de funktioner och kommunikationsmöjligheter som den digitala miljön främjar eller begränsar.

Från en svensk horisont finns, som jag påpekade ovan, ett antal webbsidor som är specifikt inriktade på publicering av skönlitterära texter och/eller textresponser i kommentarsformat, så kallade digitala nätgemenskaper (virtual communities). Dessa sajter är till skillnad från Driscolls exempel (Facebook, Twitter) upprättade av ett fåtal eller enskilda privatpersoner som innehar rollen som redaktörer/moderatorer, samtidigt som deltagarna ofta får tillgång till de funktioner som kännetecknar sociala nätverkssajter genom publiceringsfunktioner och möjligheten att kommunicera med andra deltagare. De digitala nätgemenskaperna för litteratur har även ett mer eller mindre uttryckt syfte att deltagarna ska publicera skönlitterära texter och litteraturtolkningar i form av textkommentarer.

Den här avhandlingen undersöker och analyserar en av de svenska digitala mötesplatserna för poesiskrivande och läsande, *Poeter.se*. Sajten grundades 2003 och är fortfarande en livaktig plats för textpublicering och textdiskussioner, enligt sajtens egna beräkningar har webbsidan 50 000 unika besökare/månad.¹⁶ Syftet med *Poeter.se* är att vara en mötesplats där deltagarna delar med sig av sina skönlitterära texter och ett rum där ”ny poesi skapas.”¹⁷ Men sajten är inte enbart att betrakta som en publiceringsplattform för kommentarer och texter, webbsidan gör även anspråk på att utgöra ”en plats där alla kan publicera sin poesi och utveckla sitt eget skrivande via kritik och via möten med andra människor.”¹⁸ I mer generella termer beskrivs det deltagarna på *Poeter.se* ägnar sig åt, att publicera poesi på internet, som en ”litterär folkrörelse” där ”alla, från mycket unga människor till mycket gamla producerar poesi i ett oerhört flöde.”¹⁹

---

¹⁶ <https://www.poeter.se/Om+Oss>

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Peter Nyberg. ”Kris eller folkrörelse”. I *Populär Poesi*. nr 4 (2010).

Min studie av *Poeter.se* kan därför betraktas som ett case, eller fallstudie, genom vilken jag adresserar och diskuterar frågor som berör hur en litterär digital gemenskap upprättas och upprätthålls, hur deltagarna publicerar sig och hur poesi diskuteras i en digital miljö. Att jag koncentrerar min studie kring just sajten *Poeter.se* har flera anledningar. Mitt urval har delvis att göra med hur poesi som genre diskuterats och beskrivits i offentligheten under samma tidsperiod som min studie spänner över (2003–2016). Dessa diskussioner har delvis kretsat kring hur förlagens (sparsamma) utgivning av poesi ser ut, samtidigt som det skett en utveckling av (digitala) alternativa publiceringssätt och distributionskanaler för skönlitteratur. Tidigare studier har delvis noterat ett särskilt samband mellan dessa två parallella utvecklingar, där digital egenpublicering av poesi blivit en framkomlig väg för poeter att nå ut med sina dikter och etablera en läsekrets som befinner sig online.²⁰ Jag vill med min studie av *Poeter.se* på ett mer fördjupat sätt undersöka *hur* deltagarna som publicerar sig på en digital nätgemenskap skriver, om det inom ramen för den digitala miljön uppstår särskilda skrivsätt, på vilket sätt deltagarna på sajten diskuterar frågor som rör poesi, och hur läsaren i en litterär community läser och tolkar dikter.

En annan anledning till varför jag studerar *Poeter.se* är de omfattande aktiviteterna på sajten. I "Författaren och den digitala världen" diskuterar Petra Söderlund specifikt digitala mötesplatser för poesi, och argumenterar för att digitala poesigemenskaper "[...] är mer livaktiga än ordinarie platser för publicering (av förlag) och samtal kring (exempelvis uppläsningar och kulturprogram i radio och TV) lyrik."²¹ I sammanhanget förklaras poesins popularitet online som en konsekvens av förlagens sparsamma utgivning av poesi i tryckt bokformat.

Att poesin skulle vara särskilt lämplig för att publiceras och diskuteras på webben konstaterar även Leif Dahlberg som intervjuas i *Svenska Dagbladet* med

---

²⁰ Erik Peurell. *Users and Producers on line: Producing, marketing and reading Swedish literature using digital technology*. Stockholm: Kungliga biblioteket, 2000.

²¹ Petra Söderlund. "Författaren och den digitala världen". I *Författaren i den digitala tidsåldern*. Stockholm: Sveriges Författarförbund, 2009, s. 21–89, s. 31.

rubriken "Författarrollen under utredning." Poesin har "haft större genomslag på nätet än prosa", säger Dahlberg, och förklarar vidare att detta förmodligen har att göra med att det "inom poesins värld finns en annan kultur av att själv publicera sina alster", och att "diktformatet passar bättre för läsning på dagens skärmar."²² Gällande poeter och poesins position i ett digitalt medielandskap betonar även Alison Baverstock i *The naked author* hur den digitala medieutvecklingen och självpublicering är av särskild betydelse för poeter. Baverstock gör en liknande iakttagelse som Söderlund och Dahlberg ovan och poängterar att poeter är mer benägna att själva offentliggöra sina skönlitterära verk, främst på grund av att poesiutgivningen hos de etablerade förlagen är liten. Eftersom poeterna söker andra vägar för utgivning blir de mer beroende av sociala mötesplatser, som uppläsningar och litteraturfestivaler, där de på egen hand kan marknadsföra och sälja sina skönlitterära verk, i jämförelse med författare som skriver i andra genrer.²³ De digitala mötesplatserna kan alltså, enligt Baverstocks resonemang, vara av särskild vikt för just poeter och poesi, men har även potentiellt konsekvenser för hur en poet konstrueras i offentligheten. En fördjupad studie av *Poeter.se* gör det möjligt att vidare utforska hur en digital nätgemenskap för skönlitterär publicering och läsande fungerar och om, eller hur, den digitala tekniken förändrar förutsättningarna för författaren, läsaren och samtalet om poesi.

Sajtens namn visar även på en koppling till det omgivande litterära fältet och hur digitala miljöer för skrivande kan göra anspråk på, eller går i dialog med egenskaper som traditionellt förknippas med poesins genre. Denna rörelse visar en potentiell remediering, för att använda ett begrepp från Jay David Bolter och Richard Grusin. En remediering kan definieras som en medial rörelse där olika medier återkopplar, kommenterar och refererar till varandra.²⁴ Genom begreppet synliggörs hur alla medieformer på detta sätt kan förstås i relation till varandra. Applicerat på *Poeter.se* är remedieringen möjlig att undersöka genom att studera hur deltagarna skriver, läser och diskuterar poesi på sajten, samt hur

---

²² Peter Hammarbäck. "Författarrollen under utredning". *Svenska Dagbladet*, 26/3, 2008,

²³ Baverstock, 2011, s. 55.

²⁴ Jay David Bolter & Richard Grusin, *Remediation: Understanding New Media* Cambridge: MIT Press, 2000. S. 45.

konventioner som traditionellt förknippas med dikt och diktande förvaltas och förhandlas i den digitala miljön.

Syfte och frågeställningar

Syftet med avhandlingen är att, genom att studera och analysera *Poeter.se*, undersöka hur en litterär gemenskap i digitalt format fungerar, vilka författarroller som kommer till uttryck och hur poesin som genre förvaltas eller potentiellt omförhandlas på sajten. Mina huvudsakliga frågeställningar kan summeras enligt följande:

- Hur upprättas samband mellan genrespecifika egenskaper och digital kommunikation/publiceringsmöjligheter?
- Vilka relationer upprättas mellan deltagarna, sajten och deras litteraturbruk?
- Hur framställer deltagarna själva sitt skönlitterära skrivande och deltagande på sajten?

Avhandlingen är uppdelad i sex kapitel. I detta första kapitel redogörs för studiens syfte och frågeställningar samt redogör för tidigare forskning inom området och de teoretiska begrepp som jag använder mig av. I kapitel två beskriver jag mitt empiriska material samt vilka tillvägagångssätt jag i min studie har använt mig av. Inom ramen för detta kapitel adresserar jag även delvis diskussioner som behandlar hur den digitala tekniken kan användas som ett metodologiskt verktyg för att analysera ett omfattande digitalt publicerat material, särskilt inom det tvärvetenskapliga forskningsfält som ofta benämns digitala humaniora. Jag landar i en fördjupad beskrivning av en kombination av metoder som jag använt mig av för att analysera *Poeter.se*. I kapitel tre är mitt huvudfokus att undersöka hur sajten fungerar särskilt avseende begrepp som delaktighet och gemenskap. Jag analyserar hur redaktörer, tekniska funktioner och omkringliggande textmaterial gör det möjligt för deltagarna att utveckla en särskild form av deltagarkultur. Inom ramen för detta avsnitt diskuterar jag även närmare vad denna kultur kan karakteriseras av. I nästföljande kapitel, kapitel

fyra undersöker jag hur skribenterna presenterar sig själva och sitt skrivande på sajten som deltagare och poeter. I sin egen presentation kan skribenten komma till tals, ge bakgrundsinformation till sitt skönlitterära intresse eller kommunicera med och vända sig till en enskild eller en kollektiv grupp av läsare. Genom att komplettera denna analys med de egenskaper som framkommer i kapitel tre är det möjligt för mig att fördjupa mig i hur gemenskapen som plats används som ett betydelsefullt element när deltagarna presenterar sig själva. Deltagarnas egna presentationstexter gör även att jag kan undersöka författarens roll och position och hur begreppet författare förhandlas när det kommer till uttryck i en digital miljö. I det femte kapitlet studerar jag hur en dikttext skrivs, tolkas och cirkulerar på *Poeter.se*. Det sjätte och sista kapitlet skiljer sig från de föregående gällande struktur och innehåll. I detta avsnitt diskuterar jag mina resultat samt de övergripande frågor som min undersökning öppnar sig mot, bland annat genom att ta upp de aspekter av mer metodologisk karaktär som en studie av ett digitalpublicerat material väcker. Genom denna disposition är det möjligt för mig att fördjupa mig i olika delar av sajtens struktur, funktioner och användningsområden genom att jag fokuserar på delar som mötesplats (kapitel 3), deltagare (kapitel 4) och texter (kapitel 5), samt diskuterar metod och tillvägagångsätt (kapitel 6). Min kapitelstruktur innebär även att jag i varje kapitel presenterar mina teoretiska utgångspunkter, begrepp och bakgrund innan jag undersöker de specifika frågeställningarna för varje avsnitt.

Forskningsöversikt – tidigare forskning

Min undersökning av *Poeter.se* har beröringspunkter med ett flertal studier som på olika sätt undersöker hur digitaliseringen påverkar den litterära kulturen, och/eller litteraturens roll och funktion i relation till den digitala medieutvecklingen. Dessa studier kan delas in efter vetenskapliga forskningsområden eller vilka forskningsperspektiv som varit vägledande. Att analysera en digital mötesplats för skrivande och läsande präglas av de utmaningar som kan beskrivas som internetforskningens dilemma. Konkret innebär det en materiell digital osäkerhet; webbsidor kan ersättas av andra och deltagarna kan när som helst söka sig till andra mötesplatser och

publiceringsplattformar. För att förekomma dessa frågor har jag utarbetat och utvecklat ett särskilt metodologiskt förhållningssätt där sajtens databas varit ett betydelsefullt verktyg, vilket jag närmare diskuterar i kapitel två. Nedan redogör jag för vilka tidigare studier, analyser och iakttagelser som varit betydelsefulla för min studie av *Poeter.se* och vilka forskare som jag menar erbjuder ett samtal kring de frågor som jag i avhandlingen diskuterar och fördjupar mig i.

Litteratursociologiska perspektiv – en bokbransch i förändring

Det litterära fältets samtida förutsättningar, och vad som kännetecknar textens väg från författare till läsare, studeras ofta med hjälp av litteratursociologiska perspektiv i en svensk forskningskontext. Litteratursociologi kan kortfattat beskrivas som en forskningsinriktning som tar fasta på litteraturen som socialt fenomen, samt kombinerar en ”analys av litterära verk med undersökning av litteraturens yttre villkor, allt med utgångspunkten att söka förbindelser mellan textuella fenomen och kontextuella”.²⁵

I början av 2000-talet genomfördes ett forskningsprojekt vid Uppsala Universitet med titeln ”IT, berättande och det litterära systemet”, där Johan Svedjedal var forskningsledare. Projektet resulterade i ett flertal artiklar och boktitlar som utforskar digitaliseringens konsekvenser för litteraturområdet, såväl gällande bokens position som litteraturforskningens förutsättningar i en digital samtid. För att ta några exempel kan Svedjedals *Den sista boken* eller *The literary web* särskilt nämnas, men också hans artikel ”Bortom bokkedjan” samt *Den sista boken* är relevanta för mina utgångspunkter.²⁶ Svedjedal tecknar här, i bok och artikelform, en lägesbeskrivning för litteratursociologins möjligheter att undersöka hur den digitala tekniken påverkar hur en text sprids och läses, samt hur den tryckta bokens position kan diskuteras i relation till den digitala medietvecklingen. I forskningsprojektet ingick även Petra Söderlund som ger en användbar introduktion kring förutsättningarna för digitala mötesplatser för

---

²⁵ Johan Svedjedal. ”Det litteratursociologiska perspektivet: Om en forskningstradition och dess grundantaganden”. *Tidskrift för litteraturvetenskap* 3–4, 1996, s. 3–20, s. 4.

²⁶ Johan Svedjedal. ”Bortom bokkedjan. Bokmarknadens funktioner: En ny modell och några exempel”. *Tidskrift för litteraturvetenskap* nr 3–4. (1999), s. 3–19; *Den sista boken*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2001.

läsare i *Läsarnas nätverk – om bokläsande och internet*. Söderlund tillämpar där litteratursociologiska metoder för att studera tidiga digitala mötesplatser där läsare möts och publicerar sig. Söderlund menar att de litterära praktiker som äger rum på digitala mötesplatser belyser betydelsefulla funktioner kring hur vi delar med oss av litteratur, men påpekar också att den digitala miljön även innebär särskilda begränsningar för hur samtalet om litteratur och litteraturtolkning kan ta sig uttryck. Söderlund har, under de senaste åren, fortsatt att studera digitaliseringens konsekvenser för författarens roll och funktion och nämner *Poeter.se* explicit i rapporten "Författaren och den digitala världen."²⁷ Söderlund diskuterar specifikt en av skribenterna på sajten, Kyreus men kommenterar också villkoren för poesiskrivande och utgivning på följande sätt:

Mindre utgivning och satsning på förväntat lönsamma lyriktitlar, enligt förläggareföreningens statistik, innebär att det är mycket svårt att få ett manus till en diktsamling antaget av något förlag för den som inte redan är etablerad. För den som vill publicera sina dikter blir då egenpublicering av tryckta böcker eller publicering online framkomliga alternativ.²⁸

En annan deltagare i forskningsprojektet vid Uppsala Universitet var Erik Peurell som i *Users and producers on line* studerar hur internet och digital egenpublicering påverkar samtalet om litteratur och de aktörer som befinner sig inom det litterära fältet. Peurell behandlar specifikt poesins genre och konstaterar att skribenter som väljer att publicera sina skönlitterära verk på egen hand genom digital publicering visar en stor uttrycksfullhet och kreativitet.²⁹

Sedan projektet "IT, berättande och det litterära systemet" har ett flertal forskare fortsatt att beskriva och analysera litteraturens roll i en medierad offentlighet med hjälp av litteratursociologiska perspektiv och förklaringsmodeller. Även om litteratursociologiska perspektiv inte omnämns specifikt i antologin *Litteraturens offentligheter* tas där ett brett grepp på litteraturens förutsättningar i en medial tid. Flera av antologibidragen berör hur

---

²⁷ Söderlund, 2009, s. 30.

²⁸ Ibid. s. 28.

²⁹ Peurell, 2000.

medieutvecklingen påverkar samtalet om litteratur och de former av texter och författare som syns i mediala sammanhang. I Ann Steiners bidrag "Amatörkritik på internet" studeras hur litteraturkritiken som genre förhandlas på recensions sajter, och Steiner konstaterar att det inom ramen för dessa digitala mötesplatser bland deltagarna uppstår en "strävan att ingå i en gemenskap."³⁰ Steiner undersöker och diskuterar hur bokbloggare samtalar och skriver om litteratur online och med hjälp av digitala publiceringsmöjligheter presenterar sina litteraturtolkningar för andra läsare i artikeln "Personal readings and public texts."³¹ Här kan även Söderlunds artikel "Med livet som insats" nämnas, där hon diskuterar hur deltagarna inom digitala miljöer uttrycker ett särskilt känslomässigt förhållningssätt till sin läsning, men även utvecklar relationella band med andra deltagare. Ann Steiner ger även i *Litteraturen i mediasamhället* en introduktion till frågor som rör litteratur, författare och läsare i relation till samtidens massmediala verklighet. Detta tema berörs även i antologin *Litteraturens nätverk* (red. Christian Lenemark), där flera av antologibidragen undersöker på vilka sätt den digitala tekniken kan påverka det litterära berättandet, skribenterna eller läsarna. Ett annat exempel är *Litteratur i en digital tid* där Øyvind Prytz grundligt undersöker hur litteraturen och det litterära fältet präglas av den digitala medieutvecklingen.³² Relevant för min studie av *Poeter.se* är också i mer generella termer den litterära kulturens samtida och sociala förutsättningar, som diskuteras av Danielle Fuller och DeNel Rehberg Sedo i *Reading beyond the book*³³ samt hur författarens roll och funktion kan beskrivas i relation till företeelser som egenutgivning och självpublicering, något som Alison Baverstock belyser i *The naked author*.³⁴

---

³⁰ Ann Steiner. "Amatörkritik på internet". I *Litteraturens offentligheter*. Torbjörn Forslid & Anders Ohlsson (red.). Lund: Studentlitteratur, 2009, s. 177–190, s. 184.

³¹ Ann Steiner. "Personal readings and public texts: Book blogs and online writing about literature". *Culture Unbound*. vol. 2 (2010), s. 471–494.

³² Prytz, 2016.

³³ Fuller & Rehberg Sedo, 2013.

³⁴ Baverstock, 2011.

Digitala mötesplatser för deltagare, läsare och författare

Med anledning av att jag är intresserad av att undersöka hur *Poeter.se* fungerar kommer studier som analyserar digitala nätgemenskaper att vara av relevans. Av särskild betydelse är studier som belyser hur dessa mötesplatser främjar eller begränsar särskilda beteenden hos sina deltagare. I *Virtual Community* diskuterar Howard Rheingold hur deltagarna inom virtuella gemenskaper (s.k. virtual communities) beter sig och hur särskilda umgängesformer inom ramen för den typen av miljöer kan utvecklas. I sammanhanget är även, som jag påpekade i inledningen, Henry Jenkins begrepp deltagarkultur betydelsefullt. I relation till digital medieutveckling och teknik i mer generella termer, använder jag mig i mina analyser av ett flertal studier som berör de specifika egenskaper och karaktärsdrag som återfinns i digitala medier. I artikeln "Understanding social media logic" beskriver José van Dijck och Thomas Poell flera kännetecknande drag i en "social-media logic".³⁵ Denna mediespecifika logik påverkar, enligt van Dijck & Poell, medieanvändarens val och användningsområden genom de tekniska funktioner som han eller hon presenteras inför. van Dijck & Poells begrepp använder jag för att analysera de tekniska funktioner deltagarna på *Poeter.se* presenteras inför och hur dessa främjar eller begränsar medlemmarnas aktiviteter, diskussioner eller publiceringsmönster.

För att belysa deltagarnas sociala aktiviteter på sajten har även Alfred Hermidas *#tell everyone* varit vägledande.³⁶ Hermida undersöker hur digitala miljöer är betydelsefulla för deltagaren när det gäller att dela med sig av personliga erfarenheter, och utgör ett verktyg där individen kan manifesteras och uttrycka sin identitet och personlighet. Med en mer kritisk blick på samtidens medieutveckling diskuterar Geert Lovnik i *Networks without a cause* hur ett material i digitala miljöer sprids och cirkuleras på särskilda sätt, vilket har konsekvenser för vad vi uppmärksammar och inte.³⁷ Gällande litteraturens område och det samband som finns mellan skönlitteratur, litteraturläsning och

---

³⁵ José van Dijck & Thomas Poell. "Understanding social media logic". *Media and Communication*. vol 1 nr. 1 (2013), s. 2–14.

³⁶ Alfred Hermida. *#telleveryone: Why we share and why it matters*. Toronto: Doubleday, 2014.

³⁷ Geert Lovnik. *Networks without a cause: A critique of social media*. Cambridge: Polity, 2011.

(digital) medieanvändning har flera forskningsantologier varit av betydelse för mina perspektiv och analyser, särskilt *From codex to hypertext* där flera av antologibidragen belyser litteraturläsningens villkor i relation till digital teknik.³⁸

I ett svenskt forskningssammanhang finns flera studier som behandlar den digitala teknikens möjligheter och begränsningar för författare eller läsare. I *Slutet på boken är bara början* ägnar Nina Frid ett särskilt avsnitt åt att diskutera digitala nätgemenskaper som består av läsare och digitala bokcirkel.³⁹ Ett annat exempel är Petra Söderlund som i rapporten "Författaren och den digitala världen" undersöker hur den digitala tekniken kan innebära nya kommunikationsverktyg genom vilka författaren kan få kontakt med och upprätthålla en dialog med en presumtiv läsekrets. Söderlund konstaterar att författaren online i högre grad än tidigare kan betraktas som en person som främst använder sig av den digitala tekniken för att kommunicera med andra.⁴⁰ Söderlunds antagande formulerar en betydelsefull utgångspunkt i det kapitel som jag särskilt ägnar åt författaren som den framställs och framkommer i det material som publiceras på *Poeter.se* (kapitel fyra). I detta avsnitt diskuterar jag även författarbegreppets historiska utveckling och de egenskaper som ofta förknippas med författaren, inspirerat av det Thomas Götselius framhåller som betydelsefulla faktorer i *Själens medium*.⁴¹ Jag tar även avstamp i samtida diskussioner om författarrollen och hur författaren i samtiden kan beskrivas som en aktör som befinner sig på en medial scen.⁴² I relation till dessa teoretiska utgångspunkter undersöker jag även om och hur den digitala tekniken och digitala miljöer teoretiskt kan leda till nya definitioner och tillämpningar av författarbegreppet som det analyseras av Mark Poster i *What's the matter with the internet?*⁴³

---

³⁸ Anouk Lang (red.). *From codex to hypertext: Reading at the turn of twenty-first century*. Amherst: University of Massachusetts Press, 2012.

³⁹ Nina Frid. *Slutet på boken är bara början*. Lund: BTJ Förlag, 2012, "Läsarsamtal på nätet" s.97-129.

⁴⁰ Söderlund, 2009, s. 21-89.

⁴¹ Thomas Götselius. *Själens medium: Skrift och subjekt i Nordeuropa omkring 1500*. Göteborg: Glänta, 2010.

⁴² Torbjörn Forslid & Anders Ohlsson. *Författaren som kändis*. Malmö: Roos & Tegnér, 2011; Forslid & Ohlsson, 2009.

⁴³ Mark Poster. *What's the matter with the internet?* Minneapolis: Univ. of Minnesota Press, 2001.

Den digitala texten – läsande och skrivande online

Ett annat tema som min studie av sajten berör är villkoren för skrivande och läsande online. Detta tema adresserar jag främst i kapitel fem med titeln ”Skrivande och läsande på *Poeter.se*.” I inledningen av samma kapitel ger jag en kort redogörelse för hur diskussionerna kring digital textpublicering har sett ut, delvis representerade av hypertextsforskare och digital textteori. I detta avsnitt tar jag även avstamp i definitioner av digital litteratur, framförda av exempelvis Chris Funkhouser och Katherine Hayles.⁴⁴ Hayles diskuterar även hur digital/elektronisk litteratur kan analyseras och tolkas, något som jag sedan applicerar på de skrivsätt och lässtrategier som framkommer på *Poeter.se*. Med anledning av att deltagarna på sajten på olika sätt begränsas av hur texten ramar in och presenteras på sajten problematiserar dikterna på *Poeter.se* Funkhousers och Hayles beskrivningar av digital litteratur. Texterna som publiceras på sajten använder sig inte av den digitala tekniken som ett estetiskt element på så sätt att de genereras av datortekniken eller ger läsaren möjlighet att navigera *genom* texten. Snarare syns på sajten ett litterärt återbruk där en remediering av vedertagna och litteraturhistoriskt centrala kännemärken hos poesins genre blir tydlig. Denna remediering stöds även på olika sätt av sajtens funktioner, redaktionella formuleringar och andra texter som ramar in skrivandet och läsandet som äger rum på nätgemenskapen.

Relevant för mig har därför varit att diskutera på vilka sätt den digitala tekniken präglar skribenterna och läsarna i mer generella termer, och hur den digitala miljön potentiellt gör att deltagarna utvecklar särskilda lässtrategier och tolkningsmodeller. Detta synsätt framhålls av Katherine Hayles i *How we think: Digital media and contemporary technogenesis*.⁴⁵ Hayles argumenterar för att läsaren på internet utvecklar en form av hyperuppmärksamhet för att hantera det omfattande textmaterial som finns tillgängligt på internet och att detta leder till att läsaren utvecklar en ny läsart, en hyperläsning. På ett liknande sätt diskuterar Naomi Baron förutsättningarna för litteraturläsning i en digital tid i *Words*

---

⁴⁴ Chris Funkhouser. *Prehistoric digital poetry: An archeology of forms 1959-1995*. Tuscaloosa: University of Alabama Press, 2007.; Katherine Hayles. *Electronic literature: New horizons for the literary*. Notre Dame: University of Notre Dame, 2008.

⁴⁵ Katherine Hayles. *How we think: Digital media and contemporary technogenesis*. Chicago: University of Chicago Press, 2012.

onscreen.⁴⁶ Hayles och Baron fungerar för mig som en diskursiv bakgrund till hur läsandet som sker med hjälp av en skärm kan diskuteras och belysas.

I min studie av *Poeter.se* använder jag mig av vissa centrala teoretiska begrepp som analytiska redskap, medan några av de termer jag introducerar och tar stöd i pekar mot mer generella konsekvenser av att den digitala tekniken används för litterära syften. Några av dessa begrepp härstammar delvis från litteraturvetenskapliga teorier, men får nya betydelser när de uppstår och diskuteras i relation till digitala miljöer. En sådan term är digital paratext, i min studie främst representerat av Dorothee Birke och Birte Christs artikel "Paratext and the digitized narrative: Mapping the field"⁴⁷ samt Ellen McCrackens "Expanding Genette's epitext/peritext model for transitional electronic literature."⁴⁸

På *Poeter.se* presenteras deltagarna inför ett antal funktioner som på olika sätt främjar och begränsar möjligheterna för skribenternas deltagande och delaktighet. Dessa funktioner och sajten tekniska infrastruktur analyserar jag med hjälp av begreppet gränssnitt så som det definieras av Lori Emerson i *Reading writing interfaces: From the digital to the bookbound*,⁴⁹ samt Adriaan van der Weel i *Changing our textual minds: Towards a digital order of knowledge*.⁵⁰ Emerson och van der Weel betraktar gränssnittet som en teknologisk tröskel som befinner sig mellan läsaren och texten, ett teoretiskt perspektiv som jag menar är relevant för att studera en digital nätgemenskap där deltagare tvingas förhålla sig till de funktioner, knappar, val och menyer som de ställs inför.

---

⁴⁶ Naomi S Baron. *Words onscreen: The fate of reading in a digital world*. New York: Oxford University Press, 2015.

⁴⁷ Dorothee, Birke och Birte Christ. "Paratext and the digitized narrative: Mapping the field". *Narrative*. vol. 21 nr. 1 (2013), s. 65–87.

⁴⁸ Ellen, McCracken. "Expanding Genette's epitext/peritext model for transitional electronic literature: Centrifugal and centripetal vectors on Kindles and Ipads". *Narrative*. nr. 1 (2013), s.105–124.

⁴⁹ Lori Emerson. *Reading writing interfaces: From the digital to the bookbound*. Univ. of Minnesota Press; Minnesota, 2014.

⁵⁰ Adriaan van der Weel. *Changing our textual minds: Towards a digital order of knowledge*. Manchester: Manchester Univ. Press, 2011.

Den digitala miljöns förutsättningar och digitala metoder

Den digitala miljön, de materiella (digitala) förutsättningar som präglar en textpublicering och de litterära samtal som sker på *Poeter.se* gör att jag inom ramen för avhandlingen även utforskar och diskuterar frågor som rör metod och tillvägagångsätt, och reflekterar kring arbetsprocessen för den forskare som vill närma sig och undersöka ett digitalt material. Av stor betydelse för mig och mina metodologiska avväganden är därför den diskussion som skett inom det tvärvetenskapliga forskningsfältet digital humaniora (DH). Konkret gäller det specifikt hur utvecklingen av digitala metoder inom litteraturforskning har introducerats, etablerats och kritiserats.⁵¹ Här kan Franco Morettis *Distant Reading* särskilt nämnas. I sammanhanget kan den betraktas som en metodhandbok i hur datorassisterade metoder kan bistå den forskare, som ställs inför ett omfattande material i digitalt format.⁵²

Hur den digitala tekniken kan fungera som ett metodologiskt verktyg för litteraturforskare har även uppmärksammats i en svensk forskningskontext, bland annat genom forskningsinitiativ och centrumbildningar på svenska högskolor och universitet där den digitala tekniken på olika sätt möter humanistisk forskning.⁵³ Min studie av *Poeter.se* har som ambition att bidra till detta forskningssammanhang genom att belysa hur en digital nätgemenskap för poesiskrivande och läsande kan undersökas och analyseras.

Sammantaget förser den tidigare forskningen mig med några centrala begrepp som fungerar metodologiskt såväl som teoretiskt vägledande för mig i mina analyser av hur *Poeter.se* fungerar. Hur dessa begrepp tillämpas i min undersökning av sajten presenteras och diskuteras mer utförligt i relation till mina kapitel.

---

⁵¹ Matthew K Gold. (red.) *Debates in the digital humanities*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2012; *A companion to digital literary studies*. Ray Siemens & Susan Schreibmann (red.). Malden: Blackwell Pub., 2007.

⁵² Franco Moretti. *Distant Reading*. New York: Verso Books, 2013.

⁵³ Jenny Bergenmar och Mats Malm. "En rapport: Digital humaniora vid Humanistiska fakulteten vid Göteborgs Universitet". Göteborg: Humanistiska fakulteten, Göteborgs Universitet, 2013.

2. Metod och material

Det empiriska material som jag studerar i avhandlingen består av texter, kommentarer och inlägg i diskussionstrådar som publiceras av deltagarna på sajten under tidsperioden januari 2003 – februari 2016. Totalt rör det sig om 37 742 deltagare, 2 121 336 kommentarer och 872 283 skönlitterära texter. Med anledning av det omfattande materialet har jag valt att kombinera metodologiska tillvägagångssätt. Innan jag redogör mer konkret för hur jag arbetat med att undersöka nätgemenskapen kommer jag att kortfattat diskutera digitala metoder i mer generell bemärkelse för att sedan landa i en beskrivning av mina metodval och arbetssätt. Avsnittet avslutas med en fördjupad beskrivning av mitt empiriska material samt vilka urval jag har gjort i relation till mina analyskapitel.

Att den digitala utvecklingen och digitaliseringen innebär förändrade förutsättningar för textstudier och litteraturanalys är ett centralt tema i de diskussioner som under 2000-talet berört litteraturforskningens förutsättningar i en digital samtid.⁵⁴ Ett tidigt exempel på hur denna metodförändring kommer till uttryck formulerar Johan Svedjedal i en artikel från 1999, där han konstaterar följande: ”Problemet för litteraturforskning är bara att allt ändå inte är som förut. Internet ryms inte i våra gamla modeller (...).”⁵⁵ Sedan Svedjedals text har emellertid den digitala medieanvändningen, i vår del av världen, ökat drastiskt och den digitala teknikens roll och funktion har diskuterats livligt. Under 2000-talet har internetanvändningen gått från att vara en ”perifer företeelse”⁵⁶ till att bli en självklar del av svenskarnas vardagliga rutiner, vilket bland annat visar sig

---

⁵⁴ Johan Svedjedal. ”Det litteratursociologiska perspektivet: Om en forskningstradition och dess grundantaganden”. I *Tidskrift för litteraturvetenskap* 3–4, (1996), s. 3–20.

⁵⁵ Johan Svedjedal. ”Bortom bokkedjan: En ny modell och några exempel”. *Tidskrift för litteraturvetenskap*, nr 3-4 (1999), s. 4.

⁵⁶ Peter Almerud. ”Elektronisk publicering och distribution: Nya vägar för boken”. I *Human IT*, nr. 4 (1999), <http://etjanst.hb.se/bhs/ith/4-99/pa.htm>

genom de många litterära digitala mötesplatser som finns tillgängliga på webben. Även om medielandskapet idag ser annorlunda ut jämfört med 1999 är Johan Svedjedals metodologiska reflektion att den digitala tekniken förändrar förutsättningarna för litteraturforskning, fortfarande ett centralt tema i diskussioner och debatter. I antologin *Literary studies in the digital age* skriver redaktörerna Kenneth Price och Ray Siemens följande:

The field of literary studies is being reshaped in the digital age. Texts have acquired a new kind of malleability, and they are often encountered in large aggregations, allowing for a scale of research far different from that in the past. At the same time, new possibilities as well as limitations for publishing are changing how, what, and to whom texts are disseminated. These changes require us to reexamine assumptions and to adopt altered research methodologies.⁵⁷

Förutsättningarna för litteraturstudier i en digital tid påverkas av flera faktorer, exempelvis att de återfinns i stora textsamlingar som gör det möjligt att bedriva forskning i större skala än tidigare. De texter som publiceras och läses online ger forskaren en möjlighet att pröva och ompröva vedertagna metoder och tillvägagångssätt för att studera och analysera den här typen av material. Förändringen har, enligt Price och Siemens, delvis att göra med att tekniken gör det möjligt för vem som helst att publicera ett närmast obegränsat antal skönlitterära texter och att dessa texter är del av stora textkorpus. Forskaren kan därför ställas inför ett mycket omfattande material, vilket i förlängningen även påverkar relationen mellan material och metod. Forskaren borde därför ompröva sina tidigare metoder och eventuellt utveckla nya metoder för att hantera digitala texters mediespecifika egenskaper och kvantitativa karaktärsdrag. Genom att följa Price och Siemens resonemang är jag intresserad av att, inom ramen för min studie av *Poeter.se*, nyfiket och prövande närma mig frågor som rör hur och om, den digitala tekniken potentiellt påverkar vilka metoder forskaren ställs inför samt tar i bruk. I *Digital methods* ger Rogers följande förklaring kring hur metoder som används för internetforskning kan förstås:

---

⁵⁷ Kenneth M. Price & Ray Siemens. "Introduction". *Literary studies in the digital age: An evolving anthology* (red. Kenneth M Price & Ray Siemens). New York: MLA Commons, 2013.

[O]ne may view current internet methods as either those that follow the medium (and the dominant techniques employed in authoring and ordering information, knowledge, and sociality) or those that remediate or digitize existing method.⁵⁸

Mina metodologiska utgångspunkter genom avhandlingen hämtar inspiration från Rogers första iakttagelse genom att jag utforskar om och hur det är möjligt att ”följa” de metoder som existerar i mediet för att undersöka hur sajten fungerar och används.

Under de senaste åren har nya tillvägagångssätt för att undersöka digitala material diskuterats och presenterats. Detta har lett till att flera forskare uppmärksammat olika aspekter av hur digitala medier och digital teknologi påverkar litteraturläsning och tolkning som verksamhet. Där vissa kritiker menar att den digitala miljön leder till försämrade uppmärksamhet och läsförmåga, menar andra att den istället gör det möjligt att utveckla andra former av kompetenser för att hantera den ström av information som omger oss på internet.⁵⁹ Katherine Hayles ger en summerande överblick av hur kvantitativa metoder som använder sig av digital teknik inom litteraturforskning vunnit mark, där datortekniken får en central roll som metodologiskt verktyg för att samla in, kartlägga och överblicka ett omfattande textmaterial.⁶⁰ Hayles diskuterar även begreppet läsning genom att ställa traditionell textanalys mot vad som händer när en dator ”läser”:

At one end of the spectrum “reading” in the Traditional Humanities connotes sophisticated interpretations achieved through long years of scholarly studies and immersion in primary texts. At the other end “reading” implies a model that backgrounds human interpretation in favor of algorithms employing a minimum of assumptions about what results will prove interesting or important. The first position assumes that human interpretation constitutes the primary starting point, the other that human interpretation misleads and should be brought in after machines have “read” the material.⁶¹

---

⁵⁸ Richard Rogers. *Digital Methods*. Cambridge Mass: MIT Press, 2013, s. 38.

⁵⁹ Hayles, 2012.

⁶⁰ *Ibid.* s. 27–31.

⁶¹ *Ibid.* s.29. Se även ex, Matthew Jockers. *Macroanalysis: Digital methods and literary history*. Urbana: Univ. of Illinois Press. 2013; Stephen Ramsay. *Reading machines: Towards and algorithmic criticism*. Urbana: Univ. of Illinois Press, 2011.

Beskrivningen går i dialog med, samt problematiserar, en datorassisterad och kvantitativ metodutveckling som på olika sätt presenterats som användbara verktyg för humanistisk forskning, kanske främst representerat av Franco Morettis distansläsningsmetod:

Distant reading: where distance, let me repeat it, *is a condition of knowledge*: it allows you to focus on units that are much smaller or much larger than the text: devices, themes, tropes – or genres and systems.⁶²

Morettis distansläsning har en tydlig koppling till ett historiskt (text)material, där den digitala tekniken kan användas som ett verktyg för att hitta mönster eller kartlägga litteraturens system och därigenom presentera en form av omläsning av litteraturhistoriska fenomen. I citatet betonas distansläsningen som ett kunskapsstillstånd, som synliggör samband som tidigare inte uppmärksammats. Detta gör att gränsen mellan metod/teori inte längre är lika skarp, något som jag återkommer till i avhandlingens sista kapitel. De texter som publiceras och diskuteras på *Poeter.se* skiljer sig emellertid väsentligt från det material som Moretti studerar, mitt material är samtida och består av egenpublicerade texter, kommentarer eller diskussionsinlägg.

Distansläsningen som metod har emellertid genererat kritik och debatt. I artikeln "The dangers of distant reading" går Maurizio Ascari i polemik mot Morettis tillvägagångsätt och konstaterar att den enskilda textens egenskaper riskerar att försvinna när utgångspunkten är att analysera litteraturen som system.⁶³ Ascari menar även att beskrivningen av litteraturen som system leder till fel associationer, eftersom litteraturen aldrig är statisk utan i dialog med och direkt sammanlänkad med ett omgivande och föränderligt samhälle. En liknande kritik mot digitala metoder, i mer generell bemärkelse, formulerar Jonas Andersson Schwarz och Johan Hammarlund i sin artikel "Kontextförlust och kontextkollaps – metodproblem vid innehållsanalys av sociala medier". Andersson Schwarz och Hammarlund argumenterar för betydelsen av en kombination av metoder där

---

⁶² Moretti, 2013, s. 48–49.

⁶³ Maurizio Ascari. "The dangers of distant reading: Reassessing Moretti's approach to literary genres. *Genre*, vol. 47, nr. 1, (2014).

vad de kallar för "närläsning" kombineras med en "fjärrläsning."⁶⁴ I sammanhanget definierar artikelförfattarna "närläsning" som ett tillvägagångsätt där "analytikern ofta befinner sig 'inuti' skraddarsyddare realtidsflöden, precis som vardagliga medieanvändare gör". "Fjärrläsning", däremot, innebär att forskaren använder sig av "de underliggande databaserna" som en konsekvens av att (...) "data-mängderna är för stora för manuell innehålls-analys."⁶⁵ Schwarz och Hammarlund påpekar också att "fjärrläsning" inte ska sammanblandas med Morettis "distanläsning" på grund av att den [fjärrläsningen] "även inkluderar mindre ambitiösa kvantitativa ansatser." De diskuterar inte heller närmare begreppet närläsning, som i Morettis användning och i andra litteraturvetenskapliga sammanhang förknippas med en specifik textuell analysmetod med rötter i nykritiken.⁶⁶ Den närläsningens metod (close reading) som företräds av nykritiker som Cleanth Brooks innebär något distinkt annorlunda än vad Schwarz och Hammarlund beskriver som en position som innebär att forskaren befinner sig "inuti skraddarsyddare realtidsflöden". Ovanstående exempel och diskussioner visar, menar jag, vikten av att även kvalitativa metoder som en forskare tar i bruk beskrivs och förklaras, något jag återkommer till i relation till mina analyskapitel.

Relevant för mina tillvägagångsätt i undersökningen av *Poeter.se* är även hur Schwarz och Hammarlund i sin artikel framhåller hur textanalytikern kan utnyttja och laborera med olika forskarpositioner för att betrakta ett material, genom att ta olika närhetsförhållanden i bruk. Den digitala tekniken kan alltså innebära, i linje med hur Richard Rogers beskriver internetmetoder, ett nytt (alternativt) sätt för forskaren att komma nära ett material. De metoder som finns inskrivna i mediet kan utnyttjas, och samtidigt göra det möjligt för forskaren att undersöka digitala miljöer genom att betrakta materialet på flera sätt.

---

⁶⁴ Jonas Andersson Schwarz & Johan Hammarlund, "Kontextförlust och kontextkollaps: Metodproblem vid innehållsanalys av sociala medier". *Nordicom Information*, vol. 38 nr. 3 (2013), s.41–55, se särskilt s. 42.

⁶⁵ *Ibid.* s. 42.

⁶⁶ För en översiktlig genomgång av nykritiken se Per-Erik Ljung, "Nykritik". I *Modern litteraturteori: Från rysk formalism till dekonstruktion* (del 1). Claes Entzenberg & Cecilia Hansson (red.) Lund: Studentlitteratur, 1992, s. 92–96.

I min undersökning av *Poeter.se* har jag alltså valt att stödja mig på ovanstående diskussioner för metodologisk vägledning, vilket leder till att jag genomgående använder mig av en kombination av metoder. Detta förhållningssätt som jag i min studie tar i bruk motiveras delvis av det Katherine Hayles påpekar, att olikheterna mellan metoder överskattas. Istället kan möjligheterna för att hitta synergieffekter dem emellan utforskas närmare.⁶⁷ Jag vill alltså, i Hayles efterföljd, undersöka och utforska var dessa synergieffekter går att finna genom att använda mig av en kombination metoder. Konkret innebär det att mina tillvägagångssätt för att studera *Poeter.se* består av datorassisterade metoder, tematiska läsningar och litteratursociologiska perspektiv. Jag undersöker och analyserar alltså den miljö som Schwarz och Hammarlund benämner ”cultural setting” och som upprättas och upprätthålls på *Poeter.se* genom att använda mig av kvantitativa metoder för att kartlägga de aktiviteter som sker på sajten. Samtidigt fördjupar jag mig genom textnära nedslag i enskilda textelement, redaktionella formuleringar, dikter, kommentarer och diskussioner.

Denna kombination av metoder benämner jag växelläsning, ett begrepp som ska förstås som en metodologisk hållning där jag vill belysa och utforska det växelspel av tillvägagångssätt som en digital miljö och ett digitalt publicerat material kan studeras genom. Jag använder mig alltså, genomgående i avhandlingen, av datorassisterade kvantitativa metoder samt kvalitativa, tematiska och textnära tillvägagångssätt. Konkret bygger jag mina kvantitativa läsningar på det material som finns tillgängligt, sparad och lagrad i sajtens databas. Delar av denna databas har jag, i samråd med sajtens redaktörer, fått tillgång till. Det samlade materialet i databasen består av information kring antalet registrerade medlemmar, deltagarnas aktiviteter och publiceringsmönster för att nämna några exempel. Materialinsamlingen hade varit möjlig att genomföra på andra sätt genom att exempelvis samla in denna information genom sajtens webbversion. Det databasen tillför är möjligheten att få en samlad bild av deltagarnas aktiviteter och av trender och tendenser som avspeglar sajtens användningsområden bland sina deltagare genom en form av distansläsning. Samtidigt skiljer sig mina

---

⁶⁷ Hayles, 2012, s. 31.

kvantitativa läsningar från Morettis tillämpningar främst genom att jag inte är ute efter att kartlägga litteraturen som system, utan arbetssättet är istället en konsekvens av det omfattande materialet som finns publicerat på *Poeter.se*. ”Datamängderna är för stora för manuell innehållsanalys”,⁶⁸ med Schwarz och Hammarlunds formulering.

Att databasen utgör ett betydelsefullt verktyg i min studie av *Poeter.se* har även att göra med materialets beskaffenhet och materiella egenskaper. På sajten är det möjligt för deltagaren att när som helst avsluta sitt medlemskap, radera sina textpubliceringar eller helt enkelt välja att inte längre vara en aktiv del av nätgemenskapen. Kommunikation som äger rum på digitala plattformar kan även, som Alfred Hermida påpekar, betraktas som till synes kortlivad och därmed likna det talade ordet.⁶⁹ Denna materiella osäkerhet kan delvis hanteras genom att ”läsa” materialet och att använda sajtens databas som empiriskt källmaterial. På så sätt blir det möjligt att studera samband, mönster eller undantag i materialet som befinner sig bortom det ögonblick där det ägde rum eller yttrades.⁷⁰ Samtidigt innebär detta arbetssätt att en rad etiska frågor kan adresseras och diskuteras. De etiska aspekterna som kan knytas till den här typen av digital metodutveckling och användning kommer jag närmare att diskutera i avhandlingens sista kapitel.

Att kombinera datortekniska metoder med mer kvalitativa textnära metoder är i forskningssammanhang relativt ovanligt, även om undantag finns. I artikeln ”Literary Pattern Recognition” presenterar Hoyt Long och Richard Jean So en metodologisk modell för att analysera haikudikter som kombinerar humanistiska förhållningssätt med datorassisterade metoder.⁷¹ Long och So representerar även, i sina metodval, en kombination av tillvägagångssätt som kombinerar, för att tala med Katherine Hayles, en digital läsning med en mänsklig tolkande praktik. Den här typen av kombinationer där det mänskliga kombineras med det maskinella, kan sägas befinna sig i kölvattnet av den intensiva debatt som

---

⁶⁸ Andersson Schwarz & Hammarlund, 2013, s. 42.

⁶⁹ Hermida, 2014, s. 28.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Hoyt Long & Richard Jean So. ”Literary pattern recognition: Modernism between close reading and machine reading”. *Critical Inquiry*. vol. 42, nr. 2 (2016), s. 235–267.

introduceringen av det tvärvetenskapliga forskningsfältet digital humaniora har alstrat, främst i USA. I en generell reflektion kring digitala metoders utveckling formulerar Alan Liu en metodologisk uppmaning i artikeln "The state of the digital humanities: A report and critique." Liu skriver:

It may be predicted that one of the next frontiers for the digital humanities will be to discover technically and theoretically how to negotiate between distance and close reading.⁷²

Den kombination av metoder som jag tar i bruk för att undersöka och analysera *Poeter.se* kan därmed ses som ett utforskande av vad Liu beskriver som en "förhandling" mellan distans - och närläsningmetoder.

Samtidigt gör jag, i min studie av *Poeter.se*, vissa avsteg från Long/So och Lius tillämpningar och önskade metodologiska kombinationer. I relation till distansläsning, och/eller metoder där digital teknik används som ett verktyg för litteraturforskning, ställs ofta närläsning i kontrast till mer datorassisterade metoder. Min kvalitativa metodanvändning är emellertid inte präglad av närläsning utan har ett bredare litteratursociologiskt anslag. Jag är alltså intresserad av att söka förbindelser mellan kontext och text snarare än att fördjupa mig i enskilda texters struktur, ordföljd eller innehåll. Annorlunda uttryckt undersöker jag hur sajten tas i bruk av sina medlemmar och analyserar de aktiviteter, textpubliceringar och kommentarer som där sker. Min ambition är också att min studie på detta sätt förvaltar och fördjupar en litteratursociologisk tradition där statistik och kvantitativa metoder används.⁷³ Den stora skillnaden är att det material som jag studerar publiceras online. Kombination av metoder som jag använder mig av i avhandlingen kan även, i ett mer generellt perspektiv utforska på vilka sätt som litteratursociologiska perspektiv kan användas för att studera aktiviteter som äger rum på digitala publiceringsplattformar och svara mot ett behov som Simone Murray ger uttryck för i artikeln "Charting the digital literary sphere." Där konstaterar Murray följande: "[...] What is currently missing

---

⁷² Alan Liu. "The state of the digital humanities: A report and critique". *Arts and Humanities in Higher Education*. vol. 11 nr. 1–2 (2012), s. 8–41.

⁷³ Åsa Warnqvist. *Poesifloden: Utgåvningen av diktsamlingar i Sverige* (avhandling). Lund: Ellerström, 2007.

and urgently needed is a digital literary study that is both contemporary and contextual.”⁷⁴

Material och överväganden

Det huvudsakliga materialet som publiceras på *Poeter.se* är, enligt sajtens egna funktioner och klassificeringssystem, kategoriserat av användarna själva som skönlitterära texter eller kommentarer. Dessa textmarkeringar har deltagaren själv valt att utrusta sin text med genom att klicka i en ruta av de alternativ som presenteras under rubriken ”Skriv text”, och som kan beskrivas som deltagarens skrivverktyg för publicering på sajten. Här finns flera huvudalternativ och underkategorier som även i ett historiskt perspektiv förknippats med poesins genre som exempelvis ”Fri vers” eller ”Bunden vers”.⁷⁵ På sajten förekommer även andra genrer och skrivsätt, i form av exempelvis kategorier som ”Dagbok” eller ”Prosa”. Under kategorin ”Övriga genrer” finns även andra texttyper representerade i form av underkategorier som till exempel ”Drama/dialog”, ”Visa/Sångtext” eller ”Översättning”. När det gäller textkommentarer ser publiceringsförfarandet annorlunda ut, kommentaren publiceras i direkt anslutning till den text som kommenteras och sker alltså inte via ”Skriv Text”-funktionen. Jag kommer närmare att fördjupa mig i och diskutera hur sajtens funktioner och presentationsmöjligheter påverkar textens innehåll och tolkning i kapitel fem.

I ett generellt perspektiv vittnar alltså aktiviteterna på sajten om ett brett spektrum av skrivsätt där flera texttyper och genrer samexisterar. Av den totala mängden texter som finns i mitt material är däremot den övervägande delen poesi och kommentarer, och jag kommer därför att primärt uppehålla mig vid poesin som diskuteras och publiceras på sajten. Jag gör emellertid några avsteg från denna premiss i avhandlingen, särskilt i det nästföljande kapitlet där jag studerar texter och funktioner där avsändaren istället kan sägas vara mer flytande och bestå av redaktionella beslut eller präglas av sajtens gränssnitt och

---

⁷⁴ Simone Murray. ”Charting the digital literary sphere”. *Contemporary Literature*. nr. 2 (2015), s. 331–339. s. 319.

⁷⁵ På sajten presenteras Fri och Bunden vers med stor begynnelsebokstav vilket även görs genomgående i avhandlingen.

funktionalitet. Inom ramen för nästa kapitel är jag även intresserad av att undersöka om och hur delaktighet och gemenskap konstrueras, upprättas och upprätthålls i den digitala miljön. I kapitel fyra undersöker jag även andra textformat än primärt poesi genom att fördjupa mig i de texter som återfinns under deltagarnas egna presentationssidor ”Om mig” eller ”Profil”. Det urval av skribenter som jag undersöker inom ramen för detta kapitel baseras på de olika typer av författare som framträder i materialet, vilket i sin tur bygger på deras huvudsakliga aktiviteter i relation till sajtens textpubliceringsfunktioner.

3. Delaktighet och gemenskap på Poeter.se

*Välkommen till Poeter.se – Här skriver vi poesi.
Läser, kritiserar och hjälper varandra att utvecklas.⁷⁶*

I det här kapitlet undersöker jag hur *Poeter.se* fungerar som en plats för delaktighet och gemenskap för sina medlemmar. Jag diskuterar också på vilka sätt sajten har likheter med andra mötesplatser, och vilken form av deltagande som kommer till uttryck i den digitala miljön. Genom att studera hur gemenskapen upprättas och upprätthålls med hjälp av tekniska funktioner och redaktionella formuleringar är det möjligt för mig att pröva och undersöka på vilka sätt deltagarnas litterära praktiker har likheter med andra typer av litterära mötesplatser, och hur den digitala tekniken begränsar eller möjliggör särskilda beteenden hos sajtens medlemmar. Några viktiga frågor som jag försöker besvara är: Hur fungerar delaktigheten och gemenskapen på *Poeter.se*? Hur yttrar sig relationen mellan det litterära syftet med gemenskapen och den digitala kontextens krav och funktioner?

Jag närmar mig frågeställningarna genom att kombinera analys- och insamlingsmetoder. Genom digitala metoder kartlägger jag deltagarnas publiceringsmönster och aktiviteter, vilket ger en bild av hur nätgemenskapen används av sina deltagare. Resultatet av denna kartläggning ställer jag sedan bredvid och prövar mot hur gemenskapen, deltagandet och delaktigheten etableras genom sajtens tekniska funktioner, redaktionella formuleringar och sociala uppmaningar. Detta kombinerade tillvägagångssätt belyser också hur

---

⁷⁶ <https://www.poeter.se/Riktlinjer>

datorassisterade metoder, i ett mer generellt perspektiv, kan användas för att studera och bredda förståelsen av hur en digital nätgemenskap för skrivande och läsande fungerar och används.

Poeter.se – en bakgrund

Sajten grundades 2003 av dåvarande redaktören Johannes Fosseus. Redaktörens ambition och syfte med sajten beskrivs i flera tidningsartiklar, och i materialet framkommer vissa gemensamma teman kring hur nätgemenskapen beskrivs som mötesplats, även om redaktörerna genom åren har växlat. Sammanfattningsvis tecknas bilden av *Poeter.se* som en sajt där skrivandet står i centrum och där deltagaren dessutom kan komma i kontakt med andra som är intresserade av poesi. I en artikel i *Lundagård* från 2003 beskriver Johannes Fosseus sajten som en hemsida där ”vem som helst kan skriva och samtidigt bli krönt som poet.”⁷⁷ I artikeln nämner även Fosseus hur många nya skribenter som registrerar sig som medlemmar på sajten och konstaterar att det rör sig om två till tre poeter dagligen, samt att det totala antalet dikter publicerade på sajten är 725.

Poeter.se är en digital mötesplats för skrivande och läsande vilket synliggörs på flera sätt genom exempelvis redaktionella formuleringar, uppmaningar och tekniska funktioner. Under fliken ”Om oss” skriver redaktionen: ”Poeter.se är en webbplats där du kan publicera din poesi, där du kan utveckla ditt språk, där möten uppstår och ny poesi skapas.”⁷⁸ I citatet framgår hur sajten har en social men också kunskapsdriven funktion, där deltagarna genom att publicera, läsa och kommentera varandras texter ska utvecklas som skribenter. Att deltagarna ska lära sig av varandra i en kollektiv läroprocess visar hur nätgemenskapens syfte har likheter med vad Joseph Rein i *Creative writing in the digital age* påpekar är en vanligt förekommande pedagogisk modell inom kreativt skrivande, där ett workshopbetonat arbetssätt ofta lovordas.⁷⁹ Deltagarnas (sociala) aktiviteter kan också beskrivas som att de ingår i en deltagarkultur. Henry Jenkins beskriver

---

⁷⁷ *Lundagård*. ”Poeter som samtidssekreterare”. 6/10, 2003. Tillgänglig via: <http://lundagard.se/2003/10/06/5125/>

⁷⁸ <https://www.poeter.se/Om+Oss>

⁷⁹ Joseph Rein. ”Lost in digital translation: Navigating the online creative writing classroom”. I *Creative writing in the digital age: Theory, practices and pedagogy*. Michael Dean Clark, Trent Hergenrader och Joseph Rein (red.). London: Bloomsbury, 2015, s.92.

denna kulturform som ett resultat av att digitala miljöer har låga trösklar för deltagande och delaktighet.⁸⁰ Den digitala gemenskapsform som deltagarna på sajten potentiellt ägnar sig åt kan även få särskilda emotionellt stöttande funktioner för deltagarna.⁸¹

Syftet med sajten har likheter med beskrivningar som betonar hur litteratur, skrivande och läsande är sociala företeelser genom att människor möts för att diskutera texttolkningar eller skriva skönlitterärt tillsammans såsom bokklubben, litteraturfestivalen eller skrivarkursen.⁸² I artikeln ”From reading to social computing” argumenterar Alan Liu för att digital textpublicering kan belysa litteraturens historiskt sociala betydelse för människor. Liu konstaterar att digitala miljöer kan ge litteraturforskningen en ”bredare repertoar” för att studera litteraturen som ett socialt fenomen:

[S]ocial computing – which includes, but is not limited to social networking – does not so much make writing, publishing and interpreting new as it does recover them, with a fresh force, a broader repertoire for historical literary functions that modern literary studies usually needs to attend to. Social Computing encourages literary scholars to remember and repurpose the long history of social writing, reading and interpreting.⁸³

Liu betonar hur de aktiviteter och publiceringspraktiker som sker på digitala medier eller sociala nätverkssajter inte i sig är nya, utan knyter an till och påminner om ett socialt litteraturbruk som alltid har existerat genom olika historiska perioder och mediala format. Även om den digitala tekniken gjort det möjligt för människor att publicera och dela med sig av skönlitterära texter och kan föra samman deltagare som inte nödvändigtvis befinner sig på samma geografiska plats eller tidszon, argumenterar Liu för att de litterära uttryck som publiceras och diskuteras i digitala miljöer kan betraktas som en kontinuitet snarare än ett brott mot tidigare litterära praktiker. Nina Frid diskuterar på ett

---

⁸⁰ Jenkins, 2009. s. 7.

⁸¹ Berry Wellman & Milena Gulia. ”Net surfers don’t ride alone: Virtual communities as communities”. I *Communities in cyberspace*. Peter Kollock & Mark Smith (red.). New York: Routledge, 1999, s. 167–195.

⁸² Fuller & Rehberg Sedo, 2013.

⁸³ Alan Liu. ”From reading to social computing”. I *Literary studies in the digital age: An evolving Anthology*, Kenneth M Price & Ray Siemens (red.), New York: MLA Commons, 2013. Tillgänglig via: <https://dlsanthology.mla.hcommons.org/from-reading-to-social-computing/>

liknande sätt digitala mötesplatser för läsare genom att jämföra dessa med umgängesformer som baseras på att läsarna fysiskt träffar varandra. Frid konstaterar: "Överhuvudtaget är likheterna mellan de fysiska och virtuella bokcirkelarna betydligt större än skillnaderna."⁸⁴ På ett liknande sätt som Frid och Liu, argumenterar Petra Söderlund för att digitala mötesplatser för en läsare kan fungera som ett sätt att "manifestera ett intresse för litteratur som varken har uppstått med eller kommer att upphöra med internet."⁸⁵

De digitala medierna kan emellertid underlätta för deltagaren att ingå i grupper efter eget tycke och smak, utveckla relationer med hjälp av tekniska funktioner, eller göra det möjligt att uttrycka åsikter eller dela med sig av erfarenheter. På detta sätt kan den digitala medieutvecklingen i enlighet med vad Alfred Hermida påpekar, svara mot ett mänskligt behov där vi i kontakt med andra, genom mellanmännsliga möten, delar med oss av åsikter, idéer eller personliga uttryck. Hermidas konstaterar att den digitala medieanvändningen kan ses som ett uttryck för ett delande som i sig är relationellt, och att människor genom att använda sig av de tekniska funktioner som de presenteras inför på sociala nätverkssajter belyser delandet som betydelsefull social praktik.⁸⁶

Med utgångspunkt i Hermidas ovanstående resonemang är jag intresserad av att närmare studera *Poeter.se* digitala infrastruktur, de tekniska funktionerna och hur deltagarna använder sig av sajten. Att undersöka och diskutera hur en digital form av litterär gemenskap fungerar kan även, i ett mer generellt perspektiv, bli ett sätt att diskutera hur den digitala tekniken som omger oss påverkar hur vi interagerar med andra på en personlig såväl som samhällelig nivå. Detta synsätt hämtar inspiration av vad José van Dijck & Thomas Poell framhåller:

Over the past decade, social media platforms have penetrated deeply into the mechanics of everyday life, affecting people's informal interactions as well as institutional structures and professional routines.⁸⁷

---

⁸⁴ Frid, 2012, s. 117.

⁸⁵ Söderlund, 2004, s. 15.

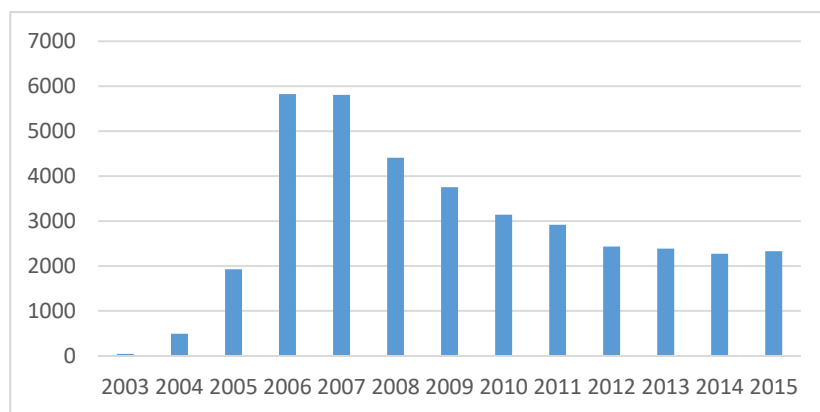
⁸⁶ Hermida, 2014, s. 28, 29.

⁸⁷ van Dijck & Poell, 2013, s. 3.

van Dijck och Poell presenterar en grundläggande analys av vad de benämner "sociala medier-logik" för att undersöka hur sociala nätverkssajter fungerar. För att sammanfatta resonemanget är artikelförfattarnas grundpremiss att digitala miljöer inte utgör neutrala mötesplatser utan innefattas av normer, strategier och ekonomier som främjas och begränsas online: "Far from being neutral platforms for everyone, social media have changed the conditions and rules of social interaction."⁸⁸ van Dijck och Poells argumentation utgör därför en bredare kontextuell ram i undersökningen av hur *Poeter.se* fungerar som gemenskap. På vilka sätt styr egentligen den digitala kontexten sina deltagare?

Poeter.se – dess utveckling, bärande idéer och användning

Innan jag fördjupar mig i hur begreppen delaktighet och gemenskap fungerar på *Poeter.se* kommer jag att ge en kortfattad översikt över hur sajten utvecklats över tid, hur den används av sina deltagare samt hur berättelsen om nätgemenskapen konstrueras av redaktörer eller stöds/begränsas av de tekniska funktioner som deltagarna presenteras inför. Ett sätt att kartlägga deltagarnas aktiviteter är att undersöka antalet nyregistrerade medlemmar över tid, vilket nedanstående figur illustrerar.

Figur 1 Antalet nyregistrerade medlemmar/år

⁸⁸ Ibid, s. 2.

Figuren visar hur antalet nyregistrerade medlemmar är högst åren 2006–2007, i siffror rör det sig om cirka 12 000 nya medlemmar under tidsperioden.

Antalet medlemmar som registrerar sig efter 2007 sjunker under nästföljande år till att stabiliseras kring 2200 nyregistrerade under 2012–2015, vilket motsvarar ett medeltal på cirka 6 nya medlemmar/dag. Stapeldiagrammet visar sajtens popularitet men indikerar också att *Poeter.se* fortsätter att locka till sig nya medlemmar under hela min undersökningsperiod.

Att ”vem som helst” kan publicera sina dikter på *Poeter.se* är ett gemensamt drag i de beskrivningar som Johannes Fosseus, som grundat sajten, framhåller i intervjuer. 2005 konstaterar redaktören i en intervju med *Östhammars Nyheter*, att grundtanken med sajten är att ”alla ska få skriva och få plats.”⁸⁹ Utmärkande för deltagandet på nätgemenskapen är alltså ett demokratiskt tilltal där den som vill och är intresserad kan publicera poesi och bli poet. Ett medlemskap på sajten är, för att förlänga resonemanget, inte heller förknippat med särskilda litterära förkunskaper eller en tidigare utgivning eller etablering på det litterära fältet. I relation till den här typen av beskrivningar synliggörs hur delaktigheten på sajten kännetecknas av låga trösklar där inga särskilda förkunskapskrav fordras för att teckna ett medlemskap eller för att få ta del av den digitala gemenskapen. I samma artikel kommenterar även Fosseus hur det ökande medlemsantalet lett till att tekniska förändringar för hur medlemskapet på sajten utvecklats. Den ökade tillströmningen av antalet medlemmar har lett till en ny funktion där deltagaren kan bli en betalande medlem genom att teckna ett ”stödmedlemskap.” Detta stödmedlemskap ska, enligt Fosseus, finansiera arbetet med sajten.⁹⁰

Under åren har flera redaktörsbyten skett och i skrivande stund är Daniel Lyrstedt huvudansvarig för sajtens tekniska drift och funktionsutveckling. I ett temanummer av den digitala tidskriften *Populär poesi* med rubriken ”Nätpoesi” intervjuas Lyrstedt och beskriver sajten som en ”arena” där poeterna kan ”visa

---

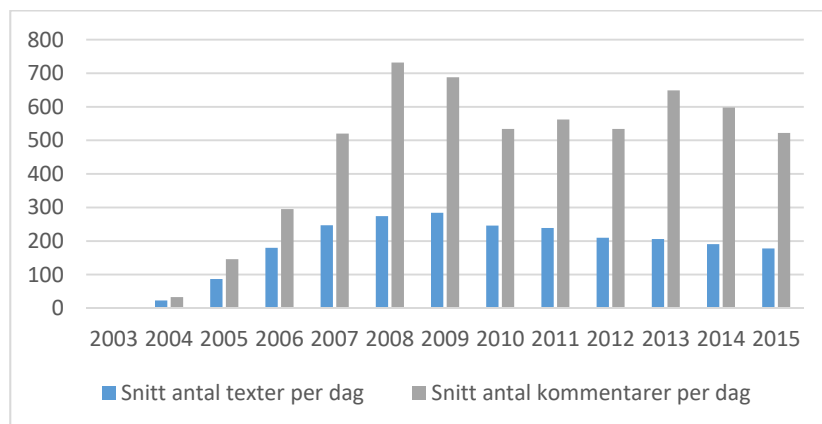
⁸⁹ Frida T. Östemyr. ”Hallå där Johannes Fosseus”. *Fria Tidningar*, 12/2, 2005.

⁹⁰ *Ibid.*

upp sin kreativitet.”⁹¹ Det är däremot inte enbart som publiceringsplattform som *Poeter.se* fungerar, enligt Lyrstedt. Redaktören betonar även sajtens sociala funktion och konstaterar att deltagarna möts *genom* poesi.”[Sajten är en] plats där människor, som kanske inte skulle mötas i vardagen, springer på varandra och skapar band genom poesin.”⁹² I intervjun resonerar även redaktören kring sajtens potentiella målgrupp och deltagarmönster:

Sidan rymmer en stor skara likartade och olikartade människor som använder sidan till olika syften. Jag tror att många vill synas och höras, bli lästa och få reaktioner på sina texter och poesi. En del använder sidan som en testpublik för att prova sin poesi på. Andra använder den mer som en kommunikationskanal för att nå ut med sina dagsaktuella tankar och känslor. Sidan ger poeten en läsarskara, respons och ett poesinätverk.⁹³

Lyrstedt summerar i citatet sajtens olika användningsområden och tecknar därmed bilden av *Poeter.se* som en plats för publicering, kommunikation och interaktion. Dessa tre aspekter är möjliga att genom digitala metoder kartlägga och överblicka. Hur sajten tas i bruk som publiceringsplattform illustreras av nedanstående stapeldiagram där relationen mellan textformat (dikt och kommentar) framkommer.

Figur 2 Fördelning mellan textformat text/kommentar

⁹¹ Peter Nyberg. "Daniel Lyrstedt", *Populär Poesi*, Nummer 4, (2010) "Nätpoesi". Tillgänglig via: <https://www.popularpoesi.se/tema/nummer-4-natpoesi/daniel-lyrstedt/>

⁹² Ibid.

⁹³ Ibid.

Figuren visar hur kommentaren är den mest frekventa textform som publiceras på sajten, vilket kan ha att göra med att en kommentartext kan bestå av ett eller flera positivt bekräftande ord som exempelvis ”fint” eller ”bra”. I nästa kapitel kommer jag mer ingående att diskutera och tolka betydelsen av hur den här formen kvantitativa mått kan vara en startpunkt för en analys av deltagarnas skriv- och läspraktiker på sajten.

Centralt för hur *Poeter.se* fungerar, som är mitt fokus i detta avsnitt, är den indikation som figuren ger på hur sajten i hög grad är en plats för textresponns och poesiläsning, där deltagarna publicerar ett stort antal kommentarer. I relation till de redaktionella beskrivningarna av sajten som framkommer i intervjumaterial och dagspress visar deltagarnas aktiviteter alltså upp en delvis annan bild än det Lyrstedt och Fosseus framhåller. Redaktörerna poängterar att sajten ger en möjlighet att publicera skönlitterära texter, däremot berör de inte vidare den huvudsakliga textpubliceringsformen som är populärast på sajten, kommentaren. De betonar inte heller poesiläsarens roll eller vilken betydelse som textkommentaren har för att gemenskapen ska etableras och upprätthållas.

I intervjun med redaktören Daniel Lyrstedt, i nättidskriften *Populär poesi*, påpekar Lyrstedt att deltagarna på *Poeter.se* kan använda ”sidan till olika syften” och på egen hand välja vilka av sajtens funktioner de tar i bruk. Redaktören påpekar också att webbsidan gör det möjligt för deltagaren att utveckla ett ”poesinätverk” genom att knyta kontakter med andra medlemmar.⁹⁴ Lyrstedt pekar därmed ut ett kännetecknande drag hos digitala miljöer som ofta diskuteras med hjälp av begrepp som nätverk och deras betydelse för individ och/eller samhälle.⁹⁵ José van Dijck och Thomas Poell beskriver hur möjligheterna för kontakt mellan människor är en central funktion för digitala medier: ”When social media platforms emerged in the early 2000s, their primary pursuit seemed to be *connectedness*[...]”.⁹⁶ Vidare diskuterar van Dijck och Poell hur digitala nätverk och sociala medier implicerar ett ideologiskt skifte, en

---

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Se ex: Michael Bhaskar. *The content machine: Towards a theory of publishing from the printing press to the digital network*. New York/London: Anthem Press, 2015 s. 43.

⁹⁶ van Dijck & Poell, 2013, s. 8.

nätverkad individualism, genom de sätt på vilka individen på egen hand kan välja vilka grupper han eller hon vill tillhöra, komma i kontakt med andra människor eller utveckla relationella band kring ett specifikt intresseområde. Lyrstedts beskrivning av hur individen genom att utnyttja sajtens funktioner utvecklar ett poesinätverk kan alltså problematiseras och nyanseras. Även om sajten erbjuder funktioner som bygger på att deltagarna ska kommunicera med andra medlemmar, är det inte säkert att skribenterna använder sajten i linje med detta kollektiva syfte. Istället väljer de själva vem de kommunicerar med och i vilket textformat de främst publicerar.

På sajten presenteras deltagaren inför funktioner, rubriker och anvisade platser för publicering, men det är alltså upp till individen själv att genom dessa funktioner kommunicera och interagera med andra för att upprätta ett personligt nätverk. Att registrera sig som medlem på sajten är också något som deltagaren väljer själv, i likhet med att anmäla sitt intresse till en bokklubb eller läsecirkel. Till skillnad från andra litterära sammankomster som baseras på ett intresse för litteratur, skrivande eller läsande finns på sajten däremot ingen kursledare eller ansvarig. Redaktörerna på *Poeter.se* har två primära arbetsuppgifter, där de modererar eller kontrollerar att deltagarna använder sajten i linje med de uttryckta riktlinjerna, samt ansvarar för den tekniska utvecklingen och den dagliga driften av nätgemenskapen. Sajten fungerar alltså som en teknisk plattform där vissa funktioner finns tillgängliga som deltagaren kan välja att utnyttja för att knyta kontakter och därigenom bilda nätverk med andra medlemmar, men hur detta nätverkande tar sig uttryck styrs inte av redaktörerna. Hur poeternas nätverkande kan se ut diskuterar jag vidare i avhandlingens sista kapitel.

Hur webbplatsen används av deltagarna har även undersökts av redaktörerna genom återkommande medlemsundersökningar, under tidsperioden 2010–2014.⁹⁷ Dessa undersökningar bestod av digitala enkäter som deltagarna besvarade. Här fick deltagarna värdera sajtens funktionalitet och uppge vilka funktioner de använde sig av, eller uppskattade mest. Resultaten av

---

⁹⁷ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1714910>

undersökningarna sammanställdes och presenterades sedan på sajten tillsammans med sammanfattande redaktionella kommentarer. I medlemsundersökningarna framkommer att tre faktorer värderas högt: att deltagarna kan publicera vad de vill, att publiceringarna lagras och sparas på webbsidan och att *Poeter.se* är en plats där deltagarna kan utveckla sitt skönlitterära skrivande.⁹⁸ I relation till medlemsundersökningen diskuteras även aspekter som rör sajtens funktionalitet och teknisk drift. För att ta ett exempel kommenterar redaktörerna undersökningen från 2013 genom att konstatera att de under ”flera års tid arbetat” med en ny teknisk plattform som, enligt redaktörerna, ”förbättrat och moderniserat” sajten. I samband med denna tekniska omorganisering reflekterar redaktörerna kring om detta möjligen påverkat den låga andelen svar som är ”missnöjda med sajtens prestanda.”⁹⁹

Även om medlemsundersökningarna visar tendenser kring hur sajten används och värderas av sina medlemmar är dessa undersökningar inte vetenskapliga studier. Det är inte tydligt hur urvalet är gjort, och det saknas tydliga definitioner av hur en ”aktiv” användare kan karakteriseras. Undersökningarna väcker också frågor kring antalet deltagare som svarat på enkäten. Är detta antal att betrakta som representativt för sajtens medlemmar, eller finns det ett stort mörkertal som helt enkelt inte besvarat enkäten? En annan fråga som aktualiseras och som inte besvaras är varför det inte vare sig innan eller efter den specifika tidsperioden (2010–2014) genomförts liknande undersökningar. Trots detta kan medlemsundersökningarna ge en fingervisning om hur sajten fungerar för sina medlemmar och vilka funktioner som deltagarna värderar som betydelsefulla. Undersökningarna kan även betraktas som ett sätt för redaktionen att upprätta en dialog med sina medlemmar och genom denna kontakt få ledtrådar kring hur sajten kan vidareutvecklas. Enkätmaterialen kan därmed tolkas som ett sätt för redaktörerna att manifesteras sin synlighet som närvarande aktörer där de kan ta emot tips och råd från registrerade medlemmar eller framhäva att mötesplatsen är ett rum som deltagarna – genom feedback – kan vara med och påverka.

---

⁹⁸ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1723566>

⁹⁹ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1667584>

Det samlade bakgrundsmaterialet om *Poeter.se*, i form av enkätsvar, sammanfattande kommentarer, eller intervjuer med redaktörerna visar hur berättelsen om och konstruktionen av nätgemenskapen även sker utanför den digitala kontexten, genom att redaktörerna kommer till tals och beskriver sajten i andra medier. I dessa berättelser framkommer också att gemenskapen består av ett samspel mellan sociala och tekniska funktioner. Detta utgör en viktig bakgrund för mig när jag nu kommer att vidare analysera på vilka sätt den digitala kontexten konstruerar en litterär gemenskap och om det litterära syftet med mötesplatsen kolliderar eller sammanblandas med de tekniska digitala villkoren och förutsättningar för publikation, interaktion och kommunikation. Mitt fokus i nedanstående analyser är hur gemenskapen konstrueras i den digitala kontexten och hur webbsidan används av sina deltagare.

Gränssnitt och digitala paratexter – teoretiska utgångspunkter

När man skriver in *Poeter.se* i sin webbläsare tas man till sajtens huvudsida. På denna sida presenteras besökaren eller deltagaren inför en uppsättning uppmaningar, knappar, menyer och andra ledtrådar kring vilka typer av deltagande det är möjligt att ägna sig åt. Det man då bekantar sig med för första gången är sajtens gränssnitt, den ram varigenom allt innehåll på nätgemenskapen presenteras för en läsare/deltagare. Det är genom gränssnittet som deltagarna kan interagera med det innehåll som finns publicerat på sajten och det är samtidigt samma gränssnitt som begränsar hur texterna presenteras, vilka funktioner som finns och på vilka sätt deltagaren kan navigera sig genom materialet. Begreppet gränssnitt kan användas för att teknologiskt beskriva de funktioner som ligger ”under” ytan. I *Reading writing interfaces* definierar Lori Emerson gränssnittet främst som en teknologisk tröskel:

[...]interface is a technology – whether it is a fascicle, a typewriter, a command line or a GUI – that mediates between reader and the surface-level, human-

authored writing, as well as, in the case of digital devices, the machine-based writing taking place below the gloss of the surface.¹⁰⁰

Emerson betonar gränssnittet som en betydelsefull teknologi som även befinner sig mellan läsaren och texten. En delvis annan definition av termen presenterar Johanna Drucker i artikeln "Humanities approaches to interface theory". Drucker argumenterar för att gränssnittet är relevant även för humanistiska studier, det utgör "a dynamic space, a zone where reading takes places (...)".¹⁰¹ Gränssnittet kan alltså med hjälp av Emerson och Drucker antingen betraktas som en tröskel, eller som en zon där läsningen äger rum. Begreppet har även applicerats för att studera och analysera andra mediala format som exempelvis den tryckta skönlitterära boken, vars gränssnitt vi, enligt Adriaan van der Weel, tenderar att "glömma" eftersom att vi är så vana vid de konventioner som styr vår skönlitterära läsning. van der Weel skriver följande:

The interface of the book is so self-evident that instructions for its use are unnecessary. It is its predictability and familiarity that make the book's canonical user interface so intuitive.¹⁰²

I en digital miljö kan emellertid begreppet gränssnitt förklaras som ett informationslager som befinner sig mellan läsaren och texten, menar van der Weel vidare.¹⁰³ Genom att ta avstamp i ovanstående beskrivningar är det möjligt att studera hur deltagarnas delaktighet och gemenskap yttrar sig i den digitala miljön som sajten utgör. Termen gränssnitt kan även relateras till ett annat teoretiskt begrepp som ofta används för att undersöka digitala miljöer, digital paratext.¹⁰⁴ Den digitala paratexten är en vidareutveckling av vad Gérard Genette presenterar i *Paratexts*. I Genettes definition är paratext en tröskel (threshold), zon eller vestibul som befinner sig mellan den skönlitterära texten och läsaren. Paratextens funktion är främst att organisera texten i relation till en publik.¹⁰⁵ Begreppet omfattar alltså, enligt Genette, de texter som befinner sig omkring den

---

¹⁰⁰ Emerson, 2014, s. x.

¹⁰¹ Johanna Drucker. "Humanities approaches to interface theory". *Culture Machine*. vol. 12 (2011), s. 9–10.

¹⁰² van der Weel, 2011, s. 187.

¹⁰³ *Ibid.* s. 188.

¹⁰⁴ Se ex. Nadine Desrochers & Daniel Apollon (red.) *Examining paratextual theory and its application in digital culture*. ISG Global, 2014.

¹⁰⁵ Gérard Genette. *Paratexts: The thresholds of interpretation*. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1997, s.2.

skönlitterära texten:

It is an "undefined zone" between the inside and the outside, a zone without any hard and fast boundary on either the inward side (turned toward the text) or the outward side (turned toward the world's discourse about the text) [...] ¹⁰⁶

En paratext är alltså karakteriserad av att inte ha några fasta gränser och befinner sig antingen vänd mot en specifik skönlitterär text, eller ut mot en omgivande värld. Genette delar även in paratextbegreppet i relation till vilken funktion som dessa textelement har genom att beskriva dem som peritexter eller epitexter. Uppdelningen kan ses som betecknande för vilken form av närhet som texten har till den skönlitterära texten. Där peritexten, enligt Genette, exempelvis utgörs av titel, förord etcetera består epitexten av material som inte finns i den tryckta bokens absoluta närhet utan istället återfinns som exempelvis författarintervjuer, pressmeddelanden eller lanseringstexter.¹⁰⁷ Där peritexten alltid förknippas med en specifik skönlitterär text eller bok är epitexten en textform som har en större distans till en särskild text. Centralt i Genettes terminologi är att paratexten (oavsett om det rör sig om peritext eller epitext) på olika sätt präglar läsarens tolkning av texten.

På *Poeter.se* finns flera former av paratexter som befinner sig mellan läsaren och texten. Dessa paratexter har ibland tydliga avsändare i form av att skribenterna själva förser sin text med tolkningsförslag, förord eller andra typer av formuleringar som uttrycks i närhet till den publicerade texten. På sajten finns också en rad andra textuella element som befinner sig i den zon eller på den tröskel som Genette beskriver, men som inte uttrycks i absolut närhet till en specifik text och som på olika sätt vänder deltagaren mot särskilda publiceringsstrategier och beteenden. På detta sätt kan digitala skrivarsajter som *Poeter.se* visa på behovet av att i undersökningen av digitala miljöer bredda definitionen av paratextbegreppet, och innefatta även andra betydelsebärande element som deltagarna förhåller sig till och som styr deras läsande och skrivande. I relation till digitala miljöer har Genettes paratextbegrepp använts

---

¹⁰⁶ Ibid. s. 2.

¹⁰⁷ Ibid.

för att analysera de textelement som där möter en läsare. Detta har resulterat i betydelsefulla förskjutningar i begreppsapparaten eftersom paratextbegreppet inte nödvändigtvis är att betrakta som textbaserat.¹⁰⁸ I en digital miljö finns även en rad andra funktioner som omger en text, eller som befinner sig mellan texten och läsaren som listor, knappar eller menyer.¹⁰⁹ För att ta ett exempel presenterar Dorothee Birke och Birte Christ en analys av hur begreppet är användbart för att analysera digitala miljöer men att den digitala kontexten gör att nya funktioner kan läggas till och omfattas av begreppet. I artikeln delas paratextens funktion i den digitala miljön in i tre funktioner: en förklarande/tolkande, en kommersiell och en navigerande.¹¹⁰ Där de två första funktionerna diskuteras av Genette, även om hans utgångspunkter baseras på den tryckta bokens materialitet, är den tredje funktionen – den navigerande – ny för den digitala kontexten, enligt Birke och Christ. De argumenterar också för att paratextuella element kan ha dubbla funktioner i en digital miljö vilket innebär att de påverkar varandra men också fungerar styrande för hur läsaren tolkar, navigerar eller uppmuntras att köpa en särskild text online. På ett liknande sätt använder Ellen McCracken paratextbegreppet i en digital kontext för att undersöka hur läsaren av en e-bok påverkas av andra faktorer i sin läsning genom exempelvis länkar eller möjligheten att delta genom att lämna textuella kommentarer under sin läsning.¹¹¹ McCracken argumenterar för att nya former av digital textdistribution och elektronisk publicering gör det möjligt att betrakta paratexten som en dynamisk snarare än statisk textform. De digitala paratexterna kan även, enligt McCracken, beskrivas som inåtvända eller utåtriktade och därigenom på olika sätt styra läsaren genom att vända henne mot eller bort från en särskild litterär text. Applicerat på *Poeter.se* kommer jag i följande analyser att närma mig begreppet digital paratext från ett brett perspektiv för att undersöka på vilka sätt som delaktigheten och gemenskapen förmedlas och beskrivs genom redaktionella formuleringar, eller funktioner som deltagarna på olika sätt presenteras inför på sajten.

---

¹⁰⁸ Birke & Christ, 2013, s. 65–87, s. 66.

¹⁰⁹ Desrochers & Apollon (red.), 2014.

¹¹⁰ Birke & Christ, 2013, s. 68.

¹¹¹ McCracken, 2013, s. 105–124.

Samtidigt kan termen digital paratext kritiseras för att det förändrar eller i vissa fall förvanskar Genettes ursprungliga terminologi. Flera forskare uppmärksammar att gränsen mellan kontext och text i digitala miljöer inte längre är tydlig, vilket skulle problematisera Genettes utgångspunkter.¹¹² Ett annat möjligt kritiskt perspektiv på begreppsapparaten överföring till digitala miljöer är att den digitala paratextens ursprung eller upphovsperson inte alltid är lätt att identifiera. Formulerat annorlunda kan den digitala paratexten vara ett resultat av att gränssnittet och de funktioner som där presenteras samverkar med textuella uppmaningar, och därmed består av en kombination av textformer och avsändare.¹¹³ Det krävs alltså en viss försiktighet och tydlighet när det gäller hur digital paratext som begrepp, eller en paratextuell metod, kan vara användbar för att studera digitala miljöer. En möjlig ingång till dess relevans för att undersöka publiceringsplattformar som *Poeter.se*, som består av ett omfattande användargenererat material, presenterar Maria Lindgren Leavenworth i artikeln "The paratext of fan fiction." Lindgren Leavenworth tar fasta på Genettes metaforiska tröskel för att visa hur denna funktion, att vara en zon av transaktion, även uppstår och är betydelsefull i digitala miljöer. Lindgren Leavenworth visar, genom att analysera fanfiction-sajter, hur digitala paratexter fungerar och uttrycks inom specifika sajter för skrivande och läsande.¹¹⁴ Genom att identifiera och förstå funktionen hos paratexter som är specifika för en sajt eller textform, kan forskaren lättare navigera materialet och göra nödvändiga begränsningar av det, argumenterar Lindgren Leavenworth.¹¹⁵

I mina analyser av *Poeter.se* hämtar jag inspiration av ovanstående beskrivning av en paratextuell metod för att navigera genom det omfattande material som på sajten befinner sig mellan läsaren och texten. Jag använder mig av begreppet digital paratext för att undersöka de olika typer av textmaterial som finns publicerade på sajten och som på ett eller annat sätt vänder deltagaren mot specifika texter, presenterar anvisningar för deltagandet eller inbegrips av sociala

---

¹¹² Birke & Christ, 2013.

¹¹³ Ibid. s. 69, 70.

¹¹⁴ Maria Lindgren Leavenworth. "The paratext of fan fiction". *Narrative*, vol. 1 (2015), s. 40–60, se s. 42.

¹¹⁵ Maria Lindgren Leavenworth. "Paratextual navigation as a research method: Fan fiction archives and reader instructions". I *Research Methods for Reading Digital Data in the Digital Humanities*. Gabriele Griffin & Matt Hayleer (red.). Edinburgh: Edinburgh University Press, 2016, s.51–71.

uppmaningar. På detta sätt använder jag mig alltså av digital paratext för att närmare studera och diskutera delaktigheten och gemenskapen på sajten, liksom på vilket sätt tekniska funktioner stödjer eller begränsar deltagarnas aktiviteter. I relation till mina diskussioner utgör gränssnittet en ram där de digitala paratexterna befinner sig, och detta begreppspar bildar tillsammans den zon som jag analyserar.

Centralt på nätgemenskapen är att deltagaren genom att publicera texter, kommentarer eller kommunicera med andra medlemmar på olika sätt kan engagera sig i den gemenskap som redaktionen vill ska uppstå och upprätthållas bland deltagarna. Detta engagemang kan ske på flera sätt och sajten utformning och funktioner sätter upp ramar och normer för hur deltagandet på sajten kan se ut. Detta innebär att även McCrackens iakttagelser om inåtvända respektive utåtvända digitala paratexter applicerat på *Poeter.se* potentiellt får nya konnotationer. I vissa fall är gränsdragningen mellan inåt/utåt lätt att göra, genom hur textelementen är formulerade. I andra fall är det mer vanskligt att dra gränsen mellan paratexternas funktioner och syften. På sajten finns ett brokigt textmaterial som går att analysera som sätt genom vilken redaktionen vill locka in presumtiva deltagare i gemenskapen i tydligt marknadsföringssyfte. Samtidigt fungerar de digitala paratexterna som ett sätt att lotsa redan registrerade medlemmar i den gemenskap som ska präglja sajten genom sociala uppmaningar och arrangemang. I mina analyser är jag intresserad av att närmare studera på vilket sätt som digitala paratexter kan fungera för att konstruera och etablera en bild av den gemenskap som *Poeter.se* vill utgöra för sina medlemmar.

Komparativa rum – litteratur, gemenskap, delaktighet

Syftet med *Poeter.se* är att vara en mötesplats där deltagaren kan komma i kontakt med andra poesiintresserade. Som exempelvis Alan Liu och andra poängterar kan digitala mötesplatser för skrivande och läsande betraktas i ljuset av det faktum att litterära nätverk har antagit varierande uttryck och former

genom olika historiska tidsperioder.¹¹⁶ Litterära nätverk har alltså under en lång tid gjort det möjligt för skribenter och läsare att komma i kontakt med varandra och kan, som Svedjedal visar, kopplas till teknologiska såväl som mediala utvecklingar.¹¹⁷ De litterära sammankomsterna kan exempelvis genomföras som litterära salonger, författarträffar eller litterära evenemang, men också genom bokklubben eller skrivarkursen. Dessa grupperingar består också av ett brett spektrum av deltagare som antingen är bekanta sedan innan eller som möts som främlingar runt ett gemensamt intresse för skrivande eller läsande. En annan gemensam nämnare för litterära nätverk eller gemenskaper är att de gör det möjligt att uppmärksamma litteraturläsningens eller skrivandets sociala aspekter och de processer som sker i mötet mellan deltagare som antingen diskuterar ett läst skönlitterärt verk eller träffas för att prata om skrivande.

På *Poeter.se* kan vem som helst registrera sig som medlem och efter medlemskapsförfarandet komma i kontakt med andra poesiintresserade och publicera sina texter eller kommentarer, utan att de nödvändigtvis känner varandra sedan tidigare. Som Daniel Lyrstedt påpekar kan även deltagarna genom att utnyttja sajts funktioner etablera egna personliga poesinätverk, eller inom ramen för den digitala miljön diskutera frågor som rör skrivande och läsande. Genom att sajten explicit påtalar att det rör sig om en plats för skrivande och poesi, delar medlemmarna vad Anouk Lang beskriver som ett specifikt "textfokus" och kan potentiellt ta del av varandras litteraturtolkningar och därigenom utveckla gemensamma tolkningsprocesser. Dessa gemensamma tolkningar är centrala för att digitala gemenskaper (communities) ska fungera, menar Lang vidare:

Reading communities are understood as gatherings both virtual and face-to-face, ranging from an intimate knot of people who know one another well to a vast crowd of anonymous and invisible strangers who are brought together partly or

---

¹¹⁶ Se ex: Liu, 2013; Söderlund, 2004.

¹¹⁷ Svedjedal, 2000.

primarily by their shared focus on a text. Interpretive processes are central to the work of community making done at and through these gatherings.¹¹⁸

En litterär gemenskap kan befolkas av människor som redan är bekanta med varandra eller bestå av en samling anonyma främlingar (invisible strangers). Alfred Hermida gör en liknande iakttagelse som Lang, i beskrivningen av vilka som kan komma i kontakt med varandra genom sociala medier: ”The audience on social media is potentially both personal and public, full of familiar faces and an unknown mass.”¹¹⁹

Flera studier som undersökt sociala sammankomster av läsare uppmärksammar hur dessa grupperingar har betydelse för individens subjektkonstruktion och identitetsutveckling, men även kan utgöra en plats där individen kan koppla sina egna livserfarenheter till ett omgivande samhälle.¹²⁰ En tongivande undersökning är Janice Radways *Reading the Romance*, där bokklubbar som består av kvinnor undersöks närmare. Radway betonar hur bokklubben inte enbart innebär ett litterärt utbyte utan även spelar en central roll för deltagarens självutveckling och jagskapande.¹²¹ En annan betydelsefull forskare på fältet är Elizabeth Long som betonar litteraturläsningens sociala och kollektiva aspekter i *Book clubs: Women and the uses of reading in everyday life*. Long använder sig av begreppet ”social infrastructure of reading” för att belysa hur litteraturläsning är en social aktivitet som sker i relation till andra. Long skriver:

[...] I do not mean to deny the immensely private qualities of reading – only the idea that they are the whole story.¹²²

Läsandets sociala infrastruktur kan, enligt Long, också visa hur läsaren kan utvecklas i en miljö som delas av andra, vilket beskrivs på följande sätt: ”Most readers need the support of talk with other readers, the participation in a social

---

¹¹⁸ Anouk Lang. ”Introduction: Transforming Reading”. I *From codex to hypertext: Reading at the turn of the twenty-first century*. Anouk, Lang (red.). Amherst: University of Massachusetts Press, 2012, s. 13, 14.

¹¹⁹ Hermida, 2014, s. 26.

¹²⁰ Janice Radway. *Reading the romance: Women, patriarchy, and popular literature*. Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press, 1991.

¹²¹ Ibid.

¹²² Elisabeth Long. *Book clubs: Women and the uses of reading in everyday life*. Chicago: Univ. of Chicago Press, 2003, s. 8.

milieu, in which books are 'in the air'.¹²³ På ett liknande sätt betraktas litteraturläsning som en relationell aktivitet i *Reading Matters*. Under rubriken "The Company of readers" konstaterar Catherine Ross, genom att referera till bokhistorikern Roger Chartier, att litteraturläsning som aktivitet är kopplad till den historiska perioden där den sker och till "[...] the material and social conditions in which the reading occurs."¹²⁴ Danielle Fuller och DeNel Rehberg Sedo menar att läsaren på olika sätt kan finna ett värde i att dela med sig av sina läsupplevelser med andra. Denna delade läsning betraktar Fuller och Rehberg Sedo, genom att referera till Elizabeth Long, som en social process som omgärdas och präglas av "a web of social relationships."¹²⁵ Sammanfattningsvis är alltså läsgemenskaper omgivna av såväl relationella och sociala som individuella dimensioner.¹²⁶

Hur läsarens delaktighet ser ut och hur läsare kan forma särskilda gemenskaper diskuteras ofta i relation till undersökningar där enskilda läsare eller grupper av läsare studeras. I *Litteraturen och mottagarna* visar Gunnar Hansson genom läsundersökningar hur en läsare tar fasta på ett textuellt "nu":

En stor del av litteraturhistorikerns arbete syftar till att fixera diktverkens betydelse i den situation då de växte fram och skrevs ner. I *nu*-situationen står däremot läsaren i centrum: han möter texten och ger den innebörd med hjälp av sitt språk; sina kunskaper och erfarenheter.¹²⁷

I citatet beskriver Hansson en tidsmässig diskrepans mellan diktverkets ursprung och den kontext när dikten når sin läsare. Samtidigt illustreras hur den litterära förförståelsen är av stor betydelse när en särskild text ska tolkas. Hansson är influerad av reader-response teorier som fokuserar på läsarens roll och betydelse för tolkningen av ett särskilt litterärt verk.¹²⁸ I *Is there a text in this class?* uppmärksammar Stanley Fish, i likhet med Hansson, hur en läsare deltar

---

¹²³ Ibid. s. 10.

¹²⁴ Catherine Sheldrick Ross; McKechnie Lynne & Paulette M. Rothbauer (red.). *Reading matters: What the research reveals about reading, libraries and communities*. Westport: Libraries Unlimited, 2006, s. 28.

¹²⁵ Fuller & Rehberg Sedo, 2013, s. 33.

¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ Gunnar Hansson. *Litteraturen och mottagarna*. Lund: Liber Läromedel/Gleerups, 1975, s. 28.

¹²⁸ Se ex, Louise Rosenblatt. *Literature as exploration*. New York: Noble and noble cop, 1968.

i tolkningen av en särskild text, och hur särskilda strategier för texttolkning utvecklas eller upprättas inom en viss grupp av läsare. Fish argumenterar för att dessa strategier utgör en ”tolkningsgemenskap” som uppstår bland läsare.¹²⁹

Med utgångspunkt i ett digitalt mediaklimat argumenterar Johan Fornäs, i en artikel från 1998, för varför ett begrepp som tolkningsgemenskap fortfarande är relevant. Fornäs skriver:

Alla textanvändare utvecklar tolkningsgemenskaper där de ”samlas på avstånd” och gemensamt delar vissa verk, medieutbud, smaker och förståelseformer. Det gäller både brevskrivare och tidningsläsare, bokälskare och popfans. Ny teknologi knyter an till sådana äldre former, och bidrar med mer vidsträckta, intensiva, effektiva och snabba möjligheter för detta, samt en bredare kombinatorik av olika kommunikationsmöjligheter inom samma teknologiska apparatur.¹³⁰

Fornäs visar hur digital teknik innebär att tolkningsgemenskaper får karaktären av att vara ”vidsträckta” eller ”snabba”, och problematiserar därmed föreställningen om att en tolkningsgemenskap är fast förankrad i tid och rum. Samtidigt uppmärksammar Fornäs hur nyare teknologiska former remedierar och knyter an till hur människor genom historien utvecklat tolkningsgemenskaper där texter och medier samspelar. Fornäs använder sig av ett vidgat textbegrepp som inte specifikt adresserar individuella eller grupper av litteraturläsare, som han benämner som ”text-användare.” Resonemanget kan, med utgångspunkt i *Poeter.se*, visa hur kommunikationen mellan läsare och skribenter sker inom ramen för samma digitala miljö, och att den digitala tekniken möjliggör för kommunikation och interaktion mellan medlemmarna där de själva kan välja att ingå i, ta del av och diskutera skönlitterära texter eller mer allmänna frågor som rör skrivande och läsande.

Med specifikt fokus på litteraturens område innebär den nya teknologin att det samtal om litteratur samt publicering av skönlitterära texter sker online där ”textanvändaren” deltar genom att inta både rollen som författare och aktiv

---

¹²⁹ Stanley Fish. *Is there a text in this class?: The authority of interpretive communities*. Cambridge, Mass, Harvard Univ. Press, 1980.

¹³⁰ Johan Fornäs. ”Digitala gränsland: Identitet och interaktivitet i kultur, medier och kommunikation”. *Nordicom Information*. nr. 3 (1998), s. 25–28, se s. 27.

läsare som en litterär ”prosumert.”¹³¹ Det är också detta dubbla deltagande där man är både läsare och författare, som redaktionen på *Poeter.se* på olika sätt uttrycker och betonar, vilket jag strax återkommer till.

Fish, Hansson och Fornäs belyser från olika perspektiv vad en litterär gemenskap består av, nämligen att personer träffas och tolkar en särskild text och utvecklar en känsla av kollektiv gemenskap med andra deltagare. Där Fornäs adresserar hur den nya (digitala) tekniken kan användas socialt ur ett generellt perspektiv, diskuterar Fish och Hansson specifikt hur litterära gemenskaper är förankrade i tid och rum, vilket även andra forskare uppmärksammar.¹³² Denna spaciala och temporära inplacering kan den digitala miljön utmana och problematisera, genom att den digitala tekniken gör det möjligt att knyta samman människor som inte nödvändigtvis befinner sig på samma geografiska plats.¹³³ Detta kan i sig å ena sidan beskrivas som en fördel, Nina Frid argumenterar exempelvis för att delaktigheten i digitala mötesplatser för litteratur gör det möjligt för stressade småbarnsföräldrar att delta på sina egna villkor.¹³⁴ Men det kan även innebära att deltagarna i digitala miljöer tvingas förhålla sig till och potentiellt kompensera för att gemenskapen inte alltid befolkas av samma deltagare. I sin artikel ”Med livet som insats” reflekterar Petra Söderlund kring förutsättningarna för digitala litterära gemenskaper och påpekar att ”gemenskapen i forumet” måste ”återetableras” och att det innebär att deltagarnas kraft och energi går åt till att ”skapa en god stämning och knyta kontakter med varandra.”¹³⁵

Digitala mötesplatser för litteraturintresserade kan alltså beskrivas som en gemenskapstyp som återbrukar vissa centrala (sociala) kännetecken hos litterära gemenskaper där människor kommer i kontakt med varandra och diskuterar skrivande och läsande. En annan likhet mellan digitala nätgemenskaper och andra sociala litterära sammankomster är att de ofta, i likhet med exempelvis

---

¹³¹ Chirstina Olin-Scheller & Patrik Wikström. ”Literary prosumers: Young people’s writing and reading in a new media landscape”. *Education Inquiry*. vol. 1 nr. 1, 2010, s. 41–56.

¹³² Fuller & Rehberg Sedo, 2013.

¹³³ Se ex., Malin Sveningsson, Mia Lövheim och Magnus Bergqvist, (red.) *Att fånga nätet: Kvalitativa metoder för internetforskning*. Lund: Studentlitteratur, 2003.

¹³⁴ Frid, 2012, s. 99.

¹³⁵ Petra, Söderlund. ”Med livet som insats”. I *Läsarnas marknad: Marknadens läsare*. Ulla Carlsson och Jenny Johannisson (red.). Göteborg: Nordicom, 2012, s. 197–198.

bokklubben, omfattas av någon form av registreringsförfarande, där deltagaren när som helst kan välja att avsluta sitt medlemskap.

Inom svensk litteraturforskning är studier av digitala former av litterära gemenskaper sparsam, även om det finns några undantag. Ett tidigt exempel är Petra Söderlunds *Läsarnas nätverk: Om bokläsare och internet* som fungerar som en betydelsefull introduktion. Där undersöker Söderlund en konsumentsajt för böcker, en webbplats för boktips och en digital diskussionssajt där läsare möts och diskuterar böcker. Söderlund argumenterar för att dessa digitala sammansättningar och litterära diskussioner kan förstås i ljuset av tidigare litterära gemenskaper. Samtidigt betonar Söderlund att digitala miljöer har särskilda egenskaper som påverkar hur deltagarna kommunicerar och deltar.¹³⁶ För att beskriva och karakterisera deltagarna i en litterär gemenskap använder Söderlund begreppen nöjesläsare respektive kritisk läsare för att belysa vilket förhållningssätt som en läsare har till en särskild litterär text samt vilken typ av läsande som genomförs. Begreppen innefattar även relationella dimensioner, där nöjesläsaren läser av intresse och låter känslomässiga och mer privata aspekter styra läsningen är den kritiska läsaren mer rationell och textanalytisk.¹³⁷ Dessa begreppspaar applicerar Söderlund på läsaren som befinner sig i digitala miljöer för att beskriva hur läsaren där utvecklar olika beteenden och läsarter. De digitala läsgemenskaperna är främst ett rum för nöjesläsaren, argumenterar hon vidare. Dessa mötesplatser fyller, enligt Söderlund, även ett särskilt emotionellt behov hos sina deltagare där nöjesläsaren har möjlighet att träffa ”likasinnade online” och i den digitala miljön dela med sig av sina erfarenheter och känslor inför en särskild text.

Under 2000-talet har den digitala medieutvecklingen gjort att förutsättningarna för att publicera skönlitteratur eller diskutera litteratur på internet påverkats av tekniska funktioner som främjar och begränsar det skrivande och läsande som sker online. Detta har delvis att göra med att digitala mötesplatser gått från att

---

¹³⁶ Petra Söderlund. *Läsarnas nätverk: Om bokläsande och internet*. Uppsala, avd. för litteratursociologi vid litteraturvetenskapliga institutionen, 2004.

¹³⁷ Söderlund, 2012 s. 193–206.

en användare ”postar” ett innehåll, till sociala nätverkssajter där deltagaren kan interagera med andra medlemmar på flera olika sätt: genom att skicka privata meddelanden, ladda upp bilder eller musikfiler eller publicera egna texter och skrivna läsningar i form av kommentarer, för att nämna några exempel.¹³⁸ I generella termer har den teknologiska utvecklingen gjort att digital kultur kan kännetecknas av att deltagaren genom digitala plattformar kan dela med sig av användargenererat material, men också utnyttja dessa platser till att lagra och arkivera ett visst medialt innehåll.¹³⁹ På *Poeter.se* yttrar sig detta genom en rad av funktioner som deltagarna ställs inför som påverkar hur deltagarens texter sparas, möjligheterna till kommunikation och förutsättningarna för medlemmarna att knyta vänskapliga band till andra deltagare. På sajten finns också en meddelandefunktion där deltagaren kan välja att sända privata meddelanden till andra och möjligheten finns också att ladda upp annat medialt material (som exempelvis musik eller fotografier) till sina skönlitterära texter. Detta innebär också att det ställs andra krav på vad det innebär att delta på sajten, vilket jag strax återkommer till.

I forskningsantologin *Läsarnas marknad – marknadens läsare* reflekterar Söderlund kring den teknologiska medietutvecklingen i relation till sin studie *Läsarnas nätverk* och konstaterar följande:

När jag bedrev studien kring webbplatser och diskussionsforum om böcker och läsning var bloggar ett tämligen okänt fenomen. Nu har de i hög grad ersatt den typ av personliga webbsidor som många människor i början av 2000-talet hade. För att inte tala om vad Facebook och andra sociala medier betytt för människors manifestationer av sig själva och sina intressen på internet. Men nöjesläsarens sätt att prata om litteratur och förhålla sig till litteratur har inte ändrats på tio år och med nya forum. Det nöjesläsaren vill ha är fortfarande boktips. Hon vill veta vilka böcker som andra läsare tyckt om och hon vill oftast inte ha några långa analyser. Hon vill träffa likasinnade online och känna glädjen av att det finns en massa människor som tyckt om samma bok som hon.¹⁴⁰

---

¹³⁸ Liu, 2013.

¹³⁹ Se ex, Rasmus Fleischer. ”Från lagringskultur till streamingkultur: Om att skriva samtidens näthistoria”. I *Återkopplingar*. Marie Cronqvist, Patrik Lundell & Pelle Snickars (red.). Lund: Lunds Universitet, 2014, s. 219–237.

¹⁴⁰ Söderlund, 2012, s. 199.

I citatet uppmärksammas den digitala teknikens utveckling och förändring i form av en mediarkeologisk utvecklingslinje: från personliga hemsidor och bokbloggar till sociala medieplattformar som exempelvis Facebook. Reflektionen visar också, menar jag, internetforskningens metodologiska dilemma där en populär mötesplats kan förändras och där deltagarna helt enkelt kan byta en digitalbaserad plattform mot en annan. Denna metodologiska svårighet adresserar även Ann Steiner i sin artikel "Personal Readings and Public texts" där hon studerar och analyserar svenska bokbloggar. Steiner skriver:

Blogging, like much of the Internet, is constantly changing, and any study of online activities has to deal with the fact that the material is elusive.¹⁴¹

Ett sätt att hantera den metodologiska och materiella osäkerhet som präglar materialet som befinner sig i en internetbaserad miljö är att på ett tydligare sätt samarbeta med de aktörer som befinner sig online. Genom att jag, i samråd med *Poeter.se*'s redaktörer, fått tillgång till sajtens databas är det möjligt för mig att "läsa" materialet och studera publiceringsmönster och aktiviteter. Databasen utgör därmed också ett betydelsefullt litterärt arkiv som litteraturforskaren kan använda sig av för att undersöka den här typen av litterära gemenskaper. Samtidigt är samspelet mellan litterära, sociala och tekniska faktorer, förutom ovan nämnda studier, förhållandevis utforskat inom svensk litteraturvetenskap. Innan jag går vidare och analyserar hur dessa samband kan påverka begrepp som delaktighet och gemenskap på *Poeter.se* ger jag en kort överblick av vad som kännetecknar en digital form av gemenskap.

Den digitala miljön – nätverk och relationer

Oavsett om sajten används av deltagarna som primärt en mötesplats för kommunikation eller som en publiceringsplattform, finns skäl att dröja vid hur en digital nätgemenskap (community) kan definieras och tolkas. En möjlig

---

¹⁴¹ Steiner, 2010, s. 472.

beskrivning av den här formen av gemenskap ger Howard Rheingold i *Virtual Community*:

Virtual Communities are social aggregations that emerge from the Net when enough people carry on those public discussions long enough, with sufficient human feeling, to form webs of personal relationships in cyberspace.¹⁴²

I sammanhanget är det viktigt att notera att Rheingolds definition formulerades i ett tidigt skede av internets utveckling. Hos Rheingold står deltagarnas sociala utbyte, som sker med hjälp av att de som diskuterar eller knyter personliga kontakter online, i fokus, snarare än den specifika sajtens uppbyggnad och teknologiska struktur. Samtidigt är det denna definition som ofta används och hänvisas till i studier som undersöker digitala litterära gemenskaper, som i Söderlunds *Läsarnas nätverk*. Genom att Rheingold betonar den digitala gemenskapens relationella dimensioner belyses hur dessa umgängesformer är av stor (känslomässig) betydelse för deltagarna, vilket är ett vanligt förekommande tema i andra undersökningar som studerar digitala gemenskaper. Ofta beskrivs dessa gemenskaper som ett rum där deltagarna utvecklar känslomässiga relationer och stöttar varandra.¹⁴³ I sammanhanget är det även relevant att notera den cyberooptimistiska ton som finns i tidiga beskrivningar av digitala gemenskaper, där dessa platser får representera en ny form av samhälle där deltagarna skulle vara friare än i ”verkliga” livet, påståenden som senare kritiserats och problematiseras.¹⁴⁴

Inom ramen för digitala mötesplatser poängteras även att deltagarna där ofta utvecklar en särskild kultur, en deltagarkultur (participatory culture). Ett utmärkande drag för en deltagarkultur är att trösklarna till deltagande är låga, att det utvecklas särskilda relationer mellan deltagarna, och att en stark känsla av engagemang uppstår.¹⁴⁵ Den digitala nätgemenskapen förutsätter alltså delaktighet och gemenskap men kan även kännetecknas av att vem som helst kan delta. Ur ett litteraturvetenskapligt perspektiv betonas också hur deltagarna

---

¹⁴² Rheingold, 1994, s. xx.

¹⁴³ Wellman & Gulia, 1999.

¹⁴⁴ Se ex, Felicia Sang Wo. *Bowling alone: Online together*. New York, Peter Lang Publishing, 2009.

¹⁴⁵ Jenkins, 2006.

inom den här typen av gemenskaper kan definieras genom den relation de har till skönlitteratur, som Söderlund påpekar när det gäller ”nöjesläsare”, eller genom att digitala mötesplatser kopplas ihop med textuella ”fans.”¹⁴⁶ På *Poeter.se* krävs inga litterära förkunskaper för att registrera sig som medlem, utan gemenskapen baseras på att vem som helst med ett intresse för poesi kan välja att delta. Vid registrering på sajten får deltagaren registrera ett användarnamn eller signatur som syns och sammanlänkas med de publikationer och inlägg som äger rum i den digitala miljön. På nätgemenskapen finns även flera ledtrådar kring vilken typ av gemenskap som sajten vill utgöra och som jag nu kommer att diskutera och analysera.

Gemenskap och delaktighet på Poeter.se – det kollektiva rummet

På *Poeter.se* finns flera förklarande paratexter, som beskriver hur nätgemenskapen ska fungera och vad ett deltagande innebär för medlemmarna. Genom konkreta tips, implicita uppmaningar och bakgrundsinformation formar dessa texter en bild av vilken form av plats som sajten utgör för sina medlemmar och vad ett deltagande på sajten syftar till. Under fliken ”Om oss” finns exempelvis följande formulering: ”Projektet startade 2003 för att försöka erbjuda en plats där alla kan publicera sin poesi och utveckla sitt skrivande via kritik och via möten med andra människor.”¹⁴⁷

Bakgrundsbeskrivningen går i linje med vad Johannes Fosseus, sajtens första redaktör, uttrycker i intervjuer när han påpekar att sajten är till för ”alla.” Det inkluderande tilltalet kan, enligt Jenkins definition av deltagarkultur, ses som ett sätt för redaktionen att förklara och betona att vem som helst kan delta, utan särskilda krav på tidigare utgivning eller etablering på det skönlitterära fältet. På andra platser uttrycks dock en snävare målgruppsbeskrivning där det skönlitterära skrivandet generellt, eller intresse för poesi, mer specifikt, betonas. Sajten beskrivs som en gemenskap för ”oss som skriver”,¹⁴⁸ vilket indikerar vilken

---

¹⁴⁶ Christina Olin-Scheller & Patrik Wikström. *Författande Fans*. Lund: Studentlitteratur, 2010. s. 7–9.

¹⁴⁷ <https://www.poeter.se/Om+Oss>

¹⁴⁸ <https://www.poeter.se/Om+Oss>

typ av kollektiv grupptillhörighet som deltagarna ingår i. Gemensamt är dock hur det skönlitterära skrivandet konsekvent beskrivs som en pågående verksamhet snarare än att framställas som en avslutad aktivitet. Den här typen av formuleringar fungerar också som ett sätt för redaktionen att förklara och presentera för sajtens användare en typ av ”delad förståelseform”¹⁴⁹ kring vad ett medlemskap på *Poeter.se* innebär.

De redaktionella bakgrundsbeskrivningarna som ger en bild av nätgemenskapen får också funktionen av navigerande paratexter i relation till sajtens deltagare. Genom formuleringarna vänds medlemmarna mot en viss typ av deltagarkultur som kännetecknar delaktigheten på sajten och som redaktionen föreslår eller betonar. De digitala paratexterna där redaktionen är avsändare visar också på samspelet mellan sociala uppmaningar och tekniska funktioner. Annorlunda uttryckt stödjer vissa av sajtens funktioner redaktionens önskemål för hur nätgemenskapen ska utvecklas bland deltagarna. Det är genom att utnyttja sajtens funktioner som deltagarna kommunicerar kring det intresse som förenar dem, det delade intresset för poesi och litteratur. Men det framkommer även vissa liknande mönster och teman i de paratexter som beskriver vilken typ av mötesplats och gemenskap som *Poeter.se* vill utgöra för sina medlemmar, vilket jag i nedanstående analyser kommer att fördjupa mig i.

Ett centralt tema i de redaktionella paratexterna är att nätgemenskapen är ett rum där skribenten kan ”utveckla sitt skrivande” genom att kommentera och diskutera andra deltagares texter. Medlemskap innebär alltså en viss fordran där deltagarkulturen ska kännetecknas av att det uppstår en utbyteslogik genom att skribenten intar rollerna som både författare och läsare.¹⁵⁰ Deltagarnas kunskapsutbyte ska främst äga rum genom att deltagarna lämnar konstruktiv kritik till andra skribenter genom kommentarsfunktionen. Under rubriken ”Text och kritik” ger redaktionen följande förklaring kring hur kommentaren ska användas av sajtens deltagare:

---

¹⁴⁹ Fornäs, 1998, s. 27.

¹⁵⁰ <https://www.poeter.se/>

Om textkritik. Textkritik på Poeter.se är till för att hjälpa varandra utvecklas i vårt skrivande. Försök att hålla textkritiken konstruktiv, d.v.s. berätta vad du tyckte om texten, vad som var bra och dåligt och hur det kan förbättras. I största möjliga mån skall debatter föras i Poeter.se:s forum och inte under den publicerade texten. Var vänlig kritisera texten och inte personen som skrivit den.¹⁵¹

I det välkomstbrev som når alla nyregistrerade medlemmar betonar redaktören Daniel Lyrstedt också kommentarfunktionen på sajten. Lyrstedt skriver:

Poeter är Sveriges största skrivarsajt, så det finns många många läsare men också många dikter. För att få fler läsningar vill jag tipsa dig om att själv läsa, applådera och kommentera så mycket du kan.¹⁵²

I brevet uppmanas deltagaren att inta rollen som läsare och textkommentator som ett sätt att synliggöra sig själv inom gemenskapen. Ett deltagande på *Poeter.se* förutsätter alltså en viss form av ömsesidighet där deltagaren förväntas vilja läsa och kommentera andra deltagares texter, och därmed inta rollen som litterär prosument. Lyrstedt berör här även de visuella och bekräftande markörer som en läsare på *Poeter.se* kan utrusta en text med, genom att exempelvis applådera eller bokmärka en särskilt text. Hur sajten fungerar i enlighet med ovan uttryckta syfte, som en plats för informellt lärande i konsten att skriva dikt, diskuteras frekvent av medlemmarna i sajtens diskussionsforum. I dessa diskussioner och inlägg framkommer vissa gemensamma teman, exempelvis uppmärksammas den jargong och det intima tilltal som deltagarna tycker präglar kommunikationen på sajten. Signaturen Minkki uttrycker sig på följande sätt:

Här ges väldigt mycket peppande kommentarer. Trots det tycker jag man borde kunna delge en författare hur man uppfattar en text i andra ordalag än grovt taget bra och fin. Det är ju egentligen en komplimang, att en text ges så mycket mera tid – det tar mer tid att skriva en dryftande kommentar än att klicka på applåd.¹⁵³

Minkki beskriver ovan vad skribenten anser vara en upplevd brist, att kommentarerna som textuell kritik är otillräcklig och endast förmedlar korta

---

¹⁵¹ <https://www.poeter.se/Riktlinjer>

¹⁵² Mejl mottaget av avhandlingsförfattaren efter registrering som medlem på sajten.

¹⁵³ https://www.poeter.se/Forum+Amne?forum_topic_id=219&current_page=1

värdeord, som ”bra” eller ”fin”. Minkkis inlägg beskriver också hur en anpassning har skett: ”I början hade jag svårt att kalibrera mig i jargongen – att skriva kram till vilt främmande människor lät intimt. Idag är det närmast en välgångsönskan.”¹⁵⁴ Minkkis reflektion som betonar hur läsaren online uttrycker sig med ett relationellt tilltal ligger i linje med en vanlig förekommande slutsats i studier som undersökt textkritik som publiceras av läsare online.¹⁵⁵

En funktion som förstärker deltagarnas relationella band till varandra är ”Skrivarvänner.” Vän-funktioner, där deltagarna själva kan välja att följa de skribenter de är intresserade av eller på andra sätt upprätta vänskapliga band online, är inte ovanliga på sociala medier.¹⁵⁶ På *Poeter.se* omges denna funktion av flera förklarande paratexter som på olika platser uppmanar deltagaren att knyta vänskapliga band med andra deltagare som också befinner sig på sajten. I samma välkomstbrev där Lyrstedt uppmanar medlemmarna att ”skriva och läsa” i hög utsträckning beskrivs funktionen ”Skrivarvän” främst som en navigerande paratext. Lyrstedt skriver:

Skaffa skribentvänner

Du kan lägga till skribentvänner på Poeter.se, andra skribenter du gärna läser och vill hålla dig uppdaterad om när de skriver en text. Många använder denna funktion för att finna likasinnade när det gäller skrivandet och kommenterandet.¹⁵⁷

Att deltagarna lägger till skribentvänner på sajten har enligt redaktören flera fördelar, det gör det möjligt för poeten att ”hitta likasinnade” och samtidigt hålla sig ”uppdaterad” inom, eller filtrera, den stora mängd av publicerade texter som finns i den digitala miljön.

Redaktionens förklaring av funktionen ”Skrivarvän” visar på samspelet mellan tekniska funktioner och sociala användningsområden av sajten. Funktionen visar även, tillsammans med förklaringen, hur ett deltagande på sajten är inramat av

---

¹⁵⁴ Ibid.

¹⁵⁵ Söderlund, 2012.

¹⁵⁶ Se ex., danah m boyd & Nicole B. Ellison. ”Social network sites: definition, history and scholarship”. *Journal of Computer-Mediated communication*, vol. 13, nr. 1. (2007) s. 210-230.

¹⁵⁷ Mejli till nyregistrerade medlemmar, 2011-08-22.

en särskild kollektiv diskurs. Genom att deltagaren knyter relationella band med andra skribenter kan de hjälpa varandra att utvecklas till "bättre" skribenter och därigenom använda sajten enligt redaktionens önskan. Beskrivningen av den utbyteslogik som ska känneteckna ett deltagande på nätgemenskapen och möjligheterna för poeterna att själva bygga nätverk, kan läggas bredvid mer generella reflektioner som betonar hur digitala miljöer främjar en viss typ av "kollektiv intelligens" och därigenom utgör kunskapsdrivna mötesplatser.¹⁵⁸ Det signaturen Minkki däremot ovan belyser är snarare det motsatta, att sajten inte alls fungerar som en litterärt konstruktiv mötesplats, utan att känslomässiga och emotionella dimensioner blir (för) styrande. En annan anledning till varför inte mötesplatsen på ett tydligare sätt blir en plats för litterär utveckling kan också ha att göra med att deltagarna inte ges närmare beskrivningar kring hur kommentaren som textform ska se ut, mer än ovanstående generella riktlinjer som betonar att den inte ska riktas mot personen, utan diskutera den litterära texten.

Berättelsen om vilken form av gemenskap som *Poeter.se* utgör förmedlas inte enbart genom formuleringar på sajten, den digitala gemenskapen omnämns i ett varierat textmaterial genom att uppmärksammas i dagspress, tidskriftsformat eller radio.¹⁵⁹ Dessa omnämnanden har en social funktion och utgör också epitexter där skribenterna blir intervjuade av dagspress eller lokalpress i texter som sedan länkas till under fliken "Nyheter" på sajten. Sajtens verksamhet och gemenskap presenteras även i andra sociala medier och publiceringsplattformar, redaktionen har exempelvis ett konto på mikrobloggeren Twitter och en grupp på Facebook.¹⁶⁰ Informationen som presenteras på Twitter och Facebook består exempelvis av uppdateringar kring pågående tävlingar, antologiprojekt och andra arrangemang som redaktörerna anordnar. Den här formen av länkar, omnämningar eller uppdateringar kan tolkas som kommersiella paratexter genom att de visar upp den verksamhet som äger rum på sajten. Samtidigt får paratexterna en social funktion och fungerar stödjande i konstruktionen av den

---

¹⁵⁸ Se ex. Pierre Lévy. *Cyberculture*. Minnesota: Univ. of Minnesota Press, 2001.

¹⁵⁹ Torgny Nilsson. "Poetens Plats är på nätet". *Helsingborgs Dagblad*. 6/12, 2010; Frida T Östemyr. "Hallå där Johannes Fosseus. *Fria Tidningar*. 12/2 2003; Claes Fredelius. "Poesin kan vara revolutionär". *Stockholms Fria Tidning*. 15/1 2006; Anders Larsson. "Kommentar: Poeter.se – en offentlig byrååda". *Lundagård*. 6/10 2003.

¹⁶⁰ Poeter.se twitterprofil: https://twitter.com/poeter_se, Facebookgrupp: <https://www.facebook.com/poeter.se/?fref=ts>

(kollektiva) gemenskap som förväntas uppstå på sajten.

Textmaterialet visar alltså hur både deltagare och redaktörer kan marknadsföra eller berätta om sin verksamhet i flera mediala kanaler samtidigt. Dessa exempel ger även en inblick i hur digitala gemenskaper för skrivande och läsande, i ett mer generellt perspektiv, förhåller sig till vad Øyvind Prytz i *Literatur i en digital tid* pekar ut som en förändring av litteraturens fält, som en konsekvens av digitaliseringen.¹⁶¹ Prytz diskuterar hur förlagen på bokmarknaden i en digital tid tvingas förhålla sig till ändrade förutsättningar för hur och var de syns och kommunicerar. Applicerat på *Poeter.se* blir alltså synlighet och kommunikation i andra former och mediala format även betydelsefulla för en digital nätgemenskap för skrivande och läsande.

I formuleringarna som uttrycks på sajten finns vissa liknande drag. Ofta används ett personligt tilltal, ett ”vi” eller ”oss” som potentiellt ger deltagarna en känsla av att de som deltagare tillhör ett större kollektiv eller ingår i en grupp. Den relationella dimensionen hos gemenskapen förstärks av det personliga tilltal som redaktionen på sajten använder sig av i kommunikationen med medlemmarna. I samband med registrering nås deltagaren av följande formulering i ett e-post meddelande:

Välkommen till Poeter.se, sajten för oss som skriver. Jag heter Daniel Lyrstedt och är medlemsansvarig på Poeter.se. Jag hoppas att du kommer att trivas hos oss och jag hjälper gärna till om det behövs [...] Vi är glada att ha dig här, och ser fram emot dina dikter!¹⁶²

Ett liknande känslösamt tilltal möter deltagaren som av någon anledning inte har loggat in på sajten på ett halvår och därför får följande meddelande: ”Det har gått sex månader sedan du loggade in på Poeter.se. Vi vill bara säga att vi saknar dig!”¹⁶³ Välkomstbrevet och meddelandet visar hur gemenskapens relationella aspekter används som ett sätt att välkomna nya deltagare men också för att locka

---

¹⁶¹ Prytz, 2016, s. 17.

¹⁶² Ibid.

¹⁶³ Mej! till avhandlingförfattaren.

tillbaka redan registrerade, men inaktiva, medlemmar. Genom att redaktörerna tydligt påpekar att de ”saknar” en skribent som inte varit aktiv på gemenskapen eller är ”glada över” att deltagaren befinner sig på sajten förstärks intrycket av att individens deltagande är betydelsefullt. De digitala paratexterna får därmed en tydlig socialt stöttande funktion i sammanhanget. För att ta ett till exempel på denna tendens som visar hur redaktionen tilltalar sina deltagare kan formuleringen under rubriken ”Om oss” nämnas. Redaktionen skriver följande: ”Vi hoppas och önskar att vi kan skapa ett positivt klimat där du kan njuta av texter och få goda vänner.”¹⁶⁴ Formuleringen visar hur sajtens gemenskap går bortom att vara en plats för textpublicering och vill vara en mötesplats som svarar mot deltagarens individuella och mellanmänniska behov. Bakgrundsbeskrivningen är signifikativ för hur sajten vill vara en emotionell plats där deltagaren hittar vänner, ”njuter” av texter och utvecklar och upprätthåller relationer med andra deltagare.¹⁶⁵

På *Poeter.se* finns flera funktioner som är vanligt förekommande inom sociala nätverkssajter som profilsida, användarvillkor och meddelandefunktion. På sajten finns också, som jag ovan nämnde, ett diskussionsforum där medlemmarna kan diskutera frågor som rör skrivande, läsande eller webbsidans funktioner. När det gäller graden av öppenhet och tillgänglighet krävs en registrering för att deltagaren ska få tillgång till publiceringsverktyget eller ha möjligheten att kommentera någon annan deltagares text. För den intresserade är emellertid möjligheten att läsa andras texter inte omgärdad av medlemskap. För att teckna ett medlemskap och därmed kunna publicera egna texter finns fliken ”Bli Medlem-Klicka här”. Under rubriken presenteras deltagaren inför valet att välja användarnamn och lösenord. Det sista steget i registreringsförfarandet består av att deltagaren godkänner de villkor och riktlinjer som finns formulerade. På samma plats beskrivs de två typerna av medlemskap som finns på *Poeter.se* och redaktörerna konstaterar under rubriken ”Medlemskap är gratis” att:

---

¹⁶⁴ <https://www.poeter.se/Om+Oss>

¹⁶⁵ Wellman & Gulia, 1999.

Det kostar inget att använda Poeter.se. Du kan dock om du vill, bli stödmedlem, vilket ger utökad funktionalitet och gör det möjligt för oss att driva vidare sidan.¹⁶⁶

På sajten finns alltså ett gratismedlemskap och ett ”stödmedlemskap”. Att vara stödmedlem kostar 249 kronor/år eller 199 kronor/kvartalet. Antalet registrerade stödmedlemmar är cirka 1 000/ år.¹⁶⁷

Stödmedlemskapet motiveras av redaktionen som ett sätt att ”finansiera arbetet” med sajten och som ett ”alternativ till en reklamfinansierad sida.”¹⁶⁸ Redaktionen skriver:

Som stödmedlem på poeter.se får du tillgång till både fler och utökade funktioner som vi hoppas underlättar för dig som besöker sidan ofta. Som stödmedlem på poeter.se får du också förtur till resurskrävande evenemang och aktiviteter, så som tävlingar, antologier och medlemsträffar.¹⁶⁹

Genom att teckna stödmedlemskap får deltagaren större möjligheter att utnyttja *Poeter.se* som en tjänst som lagrar text, och dessutom ökad kontroll över sitt eget textuella arkiv som publiceringarna på sajten på olika sätt placeras in i.¹⁷⁰ En gratismedlem har däremot ett begränsat utrymme för textpublicering, vilket också påverkar delaktigheten. En stödmedlem får med andra ord en tydligare position i gemenskapen på grund av att han eller hon får flera funktioner som möjliggör synlighet på sajten. Uppdelningen av medlemskap problematiserar därför det demokratiska tilltal som redaktionen på andra platser betonar genom att inte alla är deltagare på samma villkor.

Samtidigt visar medlemskapsfunktionen hur sajtens tekniska och sociala funktioner sammanförs och korsas. *Poeter.se* är alltså inte enbart en social gemenskap utan även en teknisk tjänst som deltagarna får tillgång till genom en ekonomisk överföring. Att teckna ett stödmedlemskap ger även deltagaren fördelar i form av att den betalande medlemmen får en ökad synlighet och

---

¹⁶⁶ <https://www.poeter.se/Skapa+Konto>

¹⁶⁷ Svar från redaktörerna till avhandlingsförfattaren.

¹⁶⁸ <https://www.poeter.se/Stodmedlemskap>

¹⁶⁹ Ibid.

¹⁷⁰ Ibid.

sökbarhet inom gemenskapen; en stödmedlem kan bland annat se ”vilka som läser”, söka bland sina egna texter eller meddelanden och få en direktadress till sin profilsida.¹⁷¹ På detta sätt fungerar ett stödmedlemskap som en förstärkande funktion för det navigerande paratextsnätverk som användarens signatur är en del av. Stödmedlemskapet visar alltså hur flera paratextuella element i den digitala kontexten sammanförs. Funktionen är också inbegripen i den känslomässiga diskurs som ska präglade ett deltagande på sajten. Genom att alla stödmedlemmar utrustas med ett rött hjärta, placerat synligt i relation till deltagarens användarnamn visar dessa medlemmar hur de har en särskild stark relation till den digitala gemenskapen och är särskilt dedikerade användare. Stödmedlemskapets relationella inramning visar också hur relationen till det skönlitterära skrivandet används som en symbolisk, såväl som monetär, valuta inom gemenskapen. I relation till tidigare studier som uppmärksammat hur digitala mötesplatser främst är en plats för ”nöjesläsaren”¹⁷² visar funktionen stödmedlem på *Poeter.se* hur särskild dedikerade medlemmar kan manifesteras sitt intresse för poesi, samtidigt som stödmedlemskapet ger särskilda fördelar i form av en tydligare position inom gemenskapen.

Oavsett medlemskapsform kan registreringsförfarandet likna ett avtal som deltagaren ingår genom att godkänna de uppsatta reglerna och användarvillkoren. Reglerna och villkoren är främst kopplade till sajtens publiceringsverktyg men har också sociala och juridiska aspekter. Hur sajten ska användas och vilka regler som villkorar deltagandet inom gemenskapen finns uttryckt under flikar som ”Villkor” och ”Riktlinjer”. Här samlas regler för textpublicering och textanvändning genom att upphovsrätt och citaträtt förklaras. Under rubriken ”Villkor” finns även mer sociala uppmaningar som förklarar hur interaktionen och kommunikationen mellan deltagarna ska gå till. I relation till dessa regelsamlingar finns även en förklarande paratext som beskriver redaktionens roll och funktion i form av skyldigheter och ansvarsområden. Redaktörernas roller kan beskrivas som värdar eller moderatorer som har en social och teknisk funktion. Redaktionen arbetar med

---

¹⁷¹ https://www.poeter.se/Hjalp+Specifik?help_topic_id=11

¹⁷² Söderlund, 2012, s. 30.

sajtens funktionsutveckling och dagliga tekniska underhållsarbete.¹⁷³ Till sin hjälp har redaktionen en etikgrupp som består av aktiva användare från sajten som ska bistå redaktörerna i beslutsfattande gällande komplicerade ärenden. På sajten finns flera formuleringar där avsändaren är tydlig i form av att redaktören Daniel Lyrstedt skriver ut sitt namn, men det finns också flertalet formuleringar som implicit kan tolkas som att de härstammar från redaktionen men som inte är signerade.

I relation till redaktörernas roll och funktion på sajten adresseras också de mediespecifika förutsättningar som präglar den digitala miljön och påverkar redaktionens arbete. Under fliken ”Medlemsvillkor” och underrubriken ”Säkerhet” konstaterar redaktionen att de har som ”mål att ha en god uppsikt över sajten och dess innehåll” ett arbete som, enligt redaktörerna, är svårt ”med tanke på den mängd information Poeter.se innefattar”. Under samma rubrik friskriver sig redaktörerna ansvar för att deltagares publikationer skulle försvinna på grund av tekniska problem eller ”eventuella haverier.” Sammanfattningsvis omtalas alltså den digitala teknikens specifika egenskaper på flera sätt i de villkor som deltagarna ska förhålla sig till och godkänna vid ett registrerat medlemskap. Inom ramen för dessa riktlinjer beskrivs även redaktionens roll och funktion och den tekniska drift som arbetet med sajten kräver, samt vilka problem eller svårigheter som den digitala miljön kan innebära. Villkoren som finns formulerade berör också hur deltagarens publiceringar och personuppgifter hanteras på sajten samt i vilken mån som de publicerade texterna används för funktionsutveckling av nätgemenskapen. Redaktionen skriver:

Dock ger du oss rätten att icke exklusivt använda dessa publikationer i alla Poeter.se tjänster som utvecklas. Denna rätt upphör om du raderar publikationen från Poeter.se. Viktigt att poängtera är att Poeter.se inte på något sätt genom detta ges tillåtelse att sälja dina publikationer eller överlåta dem till tredje part.¹⁷⁴

Formuleringarna och regelsamlingarna som finns under ”Villkor” är möjliga att

---

¹⁷³ <https://www.poeter.se/Medlemsvillkor>

¹⁷⁴ Ibid.

koppla till frågor och diskussioner som rör personlig integritet, databashantering och informationsutlämnande som de senaste åren präglat diskurser om internet och digital kultur ur ett större perspektiv.¹⁷⁵ I redaktionens roll ingår också att se till att de uppsatta reglerna efterlevs och att inrapporteringssystemet, där deltagare själva kan anmäla överträdelser, fungerar. Under rubriken ”Anmäl” kan medlemmarna rapportera in till redaktionen om det upptäcker att någon annan deltagare går emot och bryter mot sajtens uppsatta regler och villkor. Redaktionen har sedan möjligheten att i ett första steg varna och sedan blockera deltagare från vidare användning av sajten. Då stängs deltagarens konto och användarnamnet byts ut mot ”Ej medlem längre.”

Redaktionen har emellertid inte enbart ansvar för sajtens tekniska funktionsutveckling, kontroll och dagliga drift. Den har även en social roll på sajten. Detta yttrar sig genom det redaktionella arbete som fungerar förstärkande för den sociala gemenskapen eller på andra sätt främjar delaktigheten som förväntas uppstå. Redaktionen är ofta initiativtagare till exempelvis tävlingar, tryckta diktsamlingar eller uppmärksammar deltagare som på ett eller annat sätt utmärkt sig inom gemenskapen. Årligen genomför redaktionen antologiprojekt där deltagarna kan sända in sina dikter som efter en urvalsprocess resulterar i en tryckt diktsamling. Även om redaktionens roll och funktion kan beskrivas som specifik för den digitala kontexten i form av att den digitala teknikens villkor och förutsättningar omnämns, finns också en etablerad relation till förlagsutgivning och den tryckta bokmarknaden som uppmärksammas i den digitala miljön.

De sociala riktlinjerna och de formella reglerna som uttrycks på *Poeter.se* liknar därmed andra digitala nätgemenskaper och sociala nätverkssajter som är uppbyggda kring liknande principer och anmälningssystem. Deltagaren har även själv en möjlighet att dölja eller blockera vem som helst från att kunna se särskilda publiceringar. Under ”Min sida” finns funktionen ”Blockera/Dölj Medlem” där medlemmarna kan bestämma vilka som får följa skribentens

---

¹⁷⁵ Se ex. Ylva Hård af Segerstad, Christine Howes, Dick Kasperowski & Christopher Kullenberg. ”Studying closed communities on-line: digital methods and ethical consideration beyond informed consent and pseudonymity.” I *Internet research ethics for the social age: New cases and challenges*. Michael Zimmer & Katharina Kinder-Kurlanda (red.), New York: Peter Lang, 2017. s. 213–227.

publiceringar och inte. Även om redaktionen sätter ramarna för vad som är tillåtet på sajten så har alltså även skribenterna en individuell frihet att bestämma vem som har möjlighet att läsa en specifik text. Uppmaningen att anmäla till redaktionen kan också betraktas som ett sätt för redaktionen att uppmuntra deltagarna att även vara aktiva i gemenskapsbyggandet och därigenom ta ansvar för att gruppens gemensamma bästa upprätthålls.

Deltagarna på sajten uppmuntras också att vara delaktiga i arbetet med att utveckla sajtens sociala och tekniska funktioner. Under rubriken "Kommande förändring på Poeter.se" skriver redaktörerna om planerade förändringar, och inlägget avslutas med formuleringen: "Vi vill gärna höra era tankar kring detta, vilket också kan komma att påverka vårt pågående arbete."¹⁷⁶ Inlägget har sedan kommenterats av flera medlemmar som på olika sätt reagerar på redaktionens förslag genom att själva formulera tips, bifall och kritik. Att deltagarna uppmannas att förhålla sig aktiva även till sajtens utformning och funktioner kan tolkas på flera sätt. Det illustrerar hur redaktionen söker kontakt med medlemmarna för att därigenom utveckla en relation med skribenterna. När deltagaren själv upplever att det finns möjligheter till återkoppling och påverkan ökar sannolikheten att den upplever inflytande inom gemenskapen. Att redaktionen i flera paratexter beskriver en önskan om dialog med sina medlemmar kan alltså tolkas som en nödvändig omsorg om att deltagarna ska fortsätta utnyttja sajten och förstärker också känslan av gemenskap. De paratexter som kan förknippas med registreringsförfarandet och redaktionens roll betonar mötesplatsens digitala egenskaper och teknikens villkor och förutsättningar. Genom användarvillkoren presenteras deltagaren inför paratexter med social, juridisk och teknisk information som ger ledtrådar kring hur sajten som tjänst och gemenskap kan tolkas. I formuleringarna framställs också sociala och relationella dimensioner i förhållandet mellan sajtens aktörer och mellan deltagare och redaktion. Detta kan ses som en nödvändighet för att den digitala nätgemenskapen ska behålla sina deltagare som genom denna möjlighet kan uppleva redaktionen och sajten som en plats för medbestämmande och påverkan.¹⁷⁷

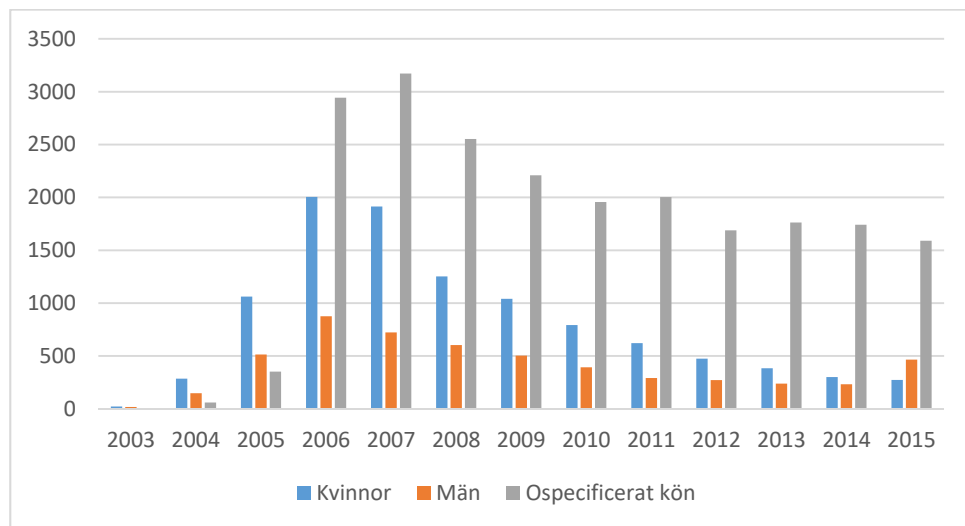
---

¹⁷⁶ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1803110>

¹⁷⁷ Jenkins, 1994.

“Min sida”, “Om mig”, “Skriv text” – funktioner och publiceringssätt

En registrerad medlem får tillgång till textpubliceringsverktyget och möjligheter att presentera sig själv och sitt skrivande. Under fliken ”Min sida” finns underkategorier som ”Om mig”, ”Presentation” och ”Skriv text.” På detta sätt kan ”Min sida” och de val som medlemmarna där presenteras inför, beskrivas som deltagarens egen arbetsyta. Under ”Presentation” väljer deltagaren själv hur den vill presentera sig själv genom att lägga in personlig information, ladda upp bilder eller på andra sätt konstruera sin egen identitet som deltagare och poet inom gemenskapen. Presentationsmöjligheterna består av förutbestämda val och kategorier vilket begränsar den digitala miljöns potential att vara en plats för rollskapande eller identitetslekar.¹⁷⁸ För att ta ett konkret exempel finns under fliken ”Presentation” två könskategorier representerade, tillsammans med ett tredje, ”Visa inte mitt kön.” Skribenterna kan alltså inte välja båda könen och presenteras inte heller inför möjligheten att fritt formulera sin könsidentitet. Detta stapeldiagram visar vilken könskategori som är mest frekvent representerad bland de nyregistrerade medlemmarna mellan 2003–2015.

Figur 3 Fördelning mellan könskategorier för nyregistrerade medlemmar

¹⁷⁸ Anna Croon Fors & Per Olof Ågren. "Fyra former av virtuella gemenskaper". *Human IT*. vol. 2 nr. 2 (1998), s. 9-20. Tillgänglig via: <https://humanit.hb.se/article/viewFile/246/339>

I stapeldiagrammet illustreras med hjälp av olika färger (blå, orange och grå) hur könsfördelningen ser ut bland deltagarna. Genom denna bild är det möjligt att dra några slutsatser kring hur medlemmarna väljer att kategorisera sig i relation till de valmöjligheter som de ställs inför på sajten. Generellt är det fler deltagare som uppger att de är kvinnor än män (utom undantaget 2015 då fler uppger att de är män). Under 2006 är det nästan dubbelt så många nyregistrerade medlemmar som uppger sig vara kvinnor jämfört med män. I materialet finns en tydlig förändring i det mönstret så att förhållandet mellan uppgett kön nästan är det motsatta 2015. Från 2006 och framåt ökar även andelen deltagare som vid registreringen kryssat i rutan "Visa inte mitt kön", vilket gör det vanskligt att dra slutsatser när det gäller fördelningen mellan män och kvinnor. Det man däremot kan se i materialet är att 19 av de 35 mest aktiva skribenterna uppger att de är kvinnor, och de är även registrerade som stödmedlemmar på sajten vilket ger möjligheter att publicera och lagra fler texter på sajten.

Att allt fler väljer att uppge "Visa inte mitt kön" kan tolkas som att deltagarna inte tycker att könskategorin i sig är en obligatorisk information, men det sammanfaller också med en bredare samhällsdebatt om könstillhörighet och att det i olika sammanhang blivit vanligare att inte specificera. Samtidigt finns andra sätt genom vilka läsaren kan få biografiska ledtrådar kring en särskild skribent i form av användarnamn eller hur deltagarna presenterar sig själva och sitt skrivande. Hur deltagarnas presentationsmaterial tar sig uttryck och vilka författarroller som där framkommer undersöker och analyserar jag i nästa i kapitel.

På *Poeter.se* presenteras deltagarna alltså inför flera förutbestämda val och kategorier genom vilka de kan konstruera en identitet på sajten. Även om kategorin kön enligt ovanstående figur ger en trubbig indikation på vilka som befolkar sajten finns andra digitala paratexter och funktioner som möjliggör för deltagarna att ge sig till känna. Att deltagaren tillhandahålls dessa funktioner motiveras också av redaktionen som ett sätt att underlätta kommunikation som ska uppstå mellan deltagarna på sajten. Deltagarens identitet blir också synlig genom att deltagarens användarnamn placeras och presenteras i anslutning till

textpublicering på sajten, oberoende av vilket textformat (text eller kommentar) som skribenten väljer att publicera. Deltagaren kan även välja vilken grad av "integritet" som presentationen ska omfattas av och vilken information som ska vara synlig för andra deltagare på sajten. På samma sätt kan skribenten under fliken "Inställningar" välja att "legitimera sitt konto" under fliken "Identitet." En legitimering görs genom att deltagaren utrustar sina publiceringar med fler biografiska detaljer genom att uppge ytterligare information som personnummer, adress och bostadsort. Redaktionen motiverar legitimeringen på följande sätt:

För att starkt skydda dina verk upphovsrättsligt har du här möjlighet att identifiera ditt konto mot din person. Du väljer själv vilka uppgifter du vill lämna, men din upphovsrätt stärks ju mer legitimerat ditt konto är.¹⁷⁹

Den förklarande paratexten tillsammans med funktionen visar hur identitet och textpublicering online är sammankopplade och präglas av den digitala miljöns mediespecifika förutsättningar. Att deltagaren "skyddar" sitt användarkonto kopplas av redaktionen på *Poeter.se* tydligt till frågor som legitimitet och upphovsrätt. Denna motivering formar ett exempel som ger uttryck för hur skrivandet på sajten förknippas med ett individuellt subjekt där samarbeten mellan skribenterna (som exempelvis att dela inloggningsuppgifter) aktivt motarbetas. Sammanfattningsvis konstrueras skribenten på sajten genom dessa formuleringar och funktioner som ett individuellt subjekt vilket problematiserar den digitala miljöns potential att resultera i ett skrivsätt där det enskilda författarsubjektet inte längre är av betydelse.¹⁸⁰

Användarnamnet och dess funktion på *Poeter.se* har likheter med hur användarnamn används i andra digitala nätgemenskaper och på sociala nätverkssajter. Inom ramen för digitala miljöer fungerar användarnamnet som en signatur som kopplas samman med deltagarens aktiviteter och publiceringar, oavsett text-typ eller format. Annorlunda uttryckt – även om det är möjligt för deltagaren att välja användarnamn fritt så är inte deltagandet på sajten anonymt

---

¹⁷⁹ <https://www.poeter.se/Mina+Installningar>

¹⁸⁰ Poster, 2001, s. 97.

utan sker snarare under mer eller mindre uppenbara pseudonymer, där personnamn, smeknamn eller initialer används. Ett exempel på detta breda spektrum av signaturer som framträder på *Poeter.se* representeras i följande tabell där de 35 mest aktiva skribenterna, som tillsammans publicerar 20% av de texter som finns tillgängliga i mitt material är sammanställda.

Tabell 1 Mest aktiva skribenter på Poeter.se.

Användare	Registreringsår	Kön	Totalt antal texter
Larz Gustafsson	2007	Man	52 740
Lars Hedin	2007	Man	49 896
Anits	2008	Kvinna	30 073
Bibbi	2008	Kvinna	28 635
Aol	2007	Man	28 431
Lodjuret/seglare	2005	Okänd	25 570
ResenärGenomLivet	2011	Kvinna	25 441
LassO	2007	Man	17 841
Bodil Sandberg	2004	Kvinna	17 780
Ninananoia	2010	Kvinna	17 258
ULJO	2009	Man	16 615
Marita Ohlquist	2014	Kvinna	16 034
Walborg	2009	Kvinna	15 148
Eva-Britt Nilsson	2007	Kvinna	14 649
Zavanna	2011	Kvinna	14 429
Ken Cassel	2007	Man	14 267
Mare	2007	Kvinna	13 753
Carola Zettergren	2008	Kvinna	13 483
Mats Henricsson	2007	Man	13 153
peter markurth	2009	Man	13 117
Dan Myrbeck	2013	Man	13 012
Michaela Dutius	2005	Kvinna	12 184
Any	2010	Kvinna	11 751
Lena Själsöga Keijser	2008	Kvinna	11 592
Birgersdotter	2011	Kvinna	11 422
©anakreon	2007	Man	11 293
Nanna X	2009	Kvinna	11 115

Senta	2013	Okänd	11 059
Ronny Berk	2007	Man	10 695
Angel of Love	2012	Kvinna	10 682
Ola Rydbeck	2003	Man	10 232
Johan Eldbrunn	2008	Man	10 174
Catharina Edin	2009	Kvinna	10 073
Suzy med Punkterna	2008	Kvinna	9 671
jimmy Åhrman	2009	Man	9 602

I tabellen finns personnamn som exempelvis Larz Gustafsson, Lars Hedlin, Bodil Sandberg, Eva-Britt Nilsson, blandat med andra former av användarnamn som Zavanna eller Angel of Love. Vad tabellen också visar är när de 35 skribenterna som publicerar sig i hög utsträckning, antingen genom att publicera kommentarer eller skönlitterära texter på sajten, registrerade sig. Nästan hälften av skribenterna (16 st) har registrerat sig på sajten under åren 2007–2008. Fyra skribenter har registrerat sig 2005 eller tidigare, sex har registrerat sig under 2009 och nio medlemmar har registrerat sig någon gång mellan åren 2010–2014. Detta visar att gruppen som kan karakteriseras av att vara högaktiva skribenter i hög utsträckning består av deltagare som varit medlemmar under en lägre tidsperiod.

Deltagarens användarnamn utgör även en betydelsefull navigerande paratext på sajten genom att vem som helst, utan att registrera sig, kan söka på deltagarens namn under ”Sök Medlemmar.” Detta visar hur skribentens signatur är en del av ett navigerande paratextnätverk som innebär att de är sökbara och möjliga att finna bland de tusentals andra skribenter som befolkar sajten. Användarnamnets betydelse och vikten av att deltagaren ger sig till känna syns också i en förklarande paratextuell formulering under ”Byt Namn.” I dessa förklarande paratexter beskrivs den kommunikativa kontexten som sajten vill utgöra på följande sätt:

Tanken med ditt namn på Poeter.se är att andra medlemmar skall känna igen dig, därför finns en karens på 6 månader vid namnbyten. Det vill säga, du kan inte

byta namn igen på 6 månader efter ett namnbyte. Tänk därför efter ordentligt innan du byter.¹⁸¹

Budskapet i citatet är tydligt, namnets primära funktion är att underlätta igenkänning och kommunikation mellan sajts medlemmar. Beskrivningen av namnfunktionen visar hur den digitala nätgemenskapens kommunikativa syfte överordnas identitetslekar eller pseudonymanvändning. Förklaringen från redaktörerna visar också hur anonymitet inom gemenskapen ska motverkas även om det står deltagaren fritt att välja ett användarnamn som han eller hon tycker passar.¹⁸² I artikeln ”Cybersounds://mening/identitet” belyser Johan Fornäs relationen mellan kommunikation och förkroppsligande och hur denna relation blir betydelsefull i en digital kontext. Fornäs skriver:

Men de digitala näten frigör sig inte från människokroppen utan förblir beroende av den såväl praktiskt som i sin språkliga metaforik. Där konstrueras ”mentala kroppar” och ”skrivna röster” - kommunikationen kräver ett slags ”förkroppsligande” av meningsskapandets interagerande subjekt. Digital kommunikation tematiserar ständigt på nytt just den fysiskt sinnliga kropp som annars så ofta påstås vara eliminerad i cyberspace.¹⁸³

På *Poeter.se* fungerar den biografiska diskursen som omger skribenterna som ett sätt att kompensera för den digitala miljöns påstådda brist av fysiska subjekt, och blir, för att följa Fornäs tankelinje, ett sätt att skapa en ”mental kropp.” Användarnamnen kan, även om deltagaren väljer att inte uppge kön eller ålder vid registreringen, betraktas som en del av vad Alfred Hermida kallar för ”identity claims” visar hur *Poeter.se* är en plats där medlemmarna kan uttrycka sig personligt.¹⁸⁴ Sajtens funktioner och de digitala paratexterna visar även hur sajten präglas av en kommunikativ kontext där deltagarna uppmuntras kommunicera med varandra som tydliga avsändare eller mottagare. Detta mönster framkommer också i hur redaktionen kommunicerar med medlemmarna på nätgemenskapen, ofta med ett relationellt och personligt tilltal. De redaktionella formuleringarna uppmuntrar deltagarna att lämna biografisk

---

¹⁸¹ <https://www.poeter.se/Byt+Namn>

¹⁸² Rheingold, 1994, s. 38.

¹⁸³ Johan Fornäs. ”Cybersounds://mening/identitet”. *Nordicom Information. nr. 2-3 (1997)*, s.13–19, s.15.

¹⁸⁴ Hermida, 2014, s. 38.

information och redaktörerna kommunicerar ofta med medlemmarna i en personlig ton, vilket förstärker intrycket av att gränserna mellan gemenskapen som ett privat eller offentligt rum inte längre är skarp. Deltagaren uppmanas att ge sig till känna och delaktigheten på sajten kan därför tolkas som något som de gör med "livet som insats."¹⁸⁵

Under "Min sida" presenteras deltagaren inför publiceringsverktyget "Skriv Text": en tom ruta. Genom att klicka på "Sänd" eller "Publicera" blir sedan texten som skrivits in offentlig för den tillfällige besökaren som inte är direkt del av gemenskapen men också synlig för de registrerade medlemmar som kan välja att lämna en kommentar till texten. Textpubliceringsfunktionen på sajten omges av också flera val som illustrerar hur digitala publiceringssätt korsar eller remedierar egenskaper kopplade till skrivande i allmänhet eller mer genrespecifika drag i synnerhet. Deltagaren presenteras till exempel inför flikar som "Rubrik", "Ingress" och "Text",¹⁸⁶ vilket liknar de textnära funktioner som Genette kallar "the publisher's peritext".¹⁸⁷ Paratexterna inom ramen för textpubliceringsverktyget på *Poeter.se* omfattas av förutbestämda kategorier samt användargenererade markeringar. De förutbestämda textmarkeringarna visar tydliga genrekopplingar som historiskt förknippats med poesins genre som exempelvis "Bunden vers", "Fri vers" eller "Haiku." Deltagarna presenteras även inför andra genretyper som exempelvis "Dagbok", "Journalistisk text" och "Övriga genrer." Hur deltagarna tar dessa genrekategorier i bruk undersöker jag vidare i avhandlingens tredje kapitel.

I relation till genrekategorierna ger redaktionen korta förklarande paratexter som ska underlätta för deltagaren att placera in texten i rätt genre. Under fliken "Modernistisk dikt" skriver redaktionen följande:

---

¹⁸⁵ Söderlund, 2004, s. 12. Se även Söderlund, 2012.

¹⁸⁶ Alla texter måste utrustas med en rubrik och stödmedlemmen har fler möjligheter att under "Text" formatera typsnitt, radbrytningar e.t.c.

¹⁸⁷ Genette, 1997. s. 16.

Modernistisk dikt

Modernismen innebar en upplösning av formen och program skapade såsom Symbolism, surrealism, futurism, dadaism, expressionism, impressionism m.fl.¹⁸⁸

Förklaringen ger en kort beskrivning och ger deltagarna ledtrådar kring hur den här typen av litterära texter kan tolkas. Den här formen av formulering kan också, i linje med Birke och Christs definition, betraktas som en förklarande digital paratext.¹⁸⁹ I relation till ovanstående exempel "Modernistisk dikt" blir en konflikt synlig mellan de skrivsätt som stöds av gränssnittet och möjligheterna för deltagarna att ägna sig åt litterär formupplösning. Om skribenten genom textpubliceringsverktyget försöker experimentera med den litterära formen genom exempelvis radbrytningar eller andra typer av formbrott, försvinner dessa författarstyrda detaljer när texten sedan publiceras. På detta sätt begränsas skribenternas estetiska frihet till att enbart påverka vissa aspekter av textens form och format, genom exempelvis teckenstorlek. Att gå utanför det färdigformaterade publiceringsverktyget och ägna sig åt "Modernistisk dikt", som den beskrivs av redaktörerna ovan, är därmed begränsat av sajtens funktioner och publiceringsmöjligheter. En konsekvens av detta blir att de skönlitterära texterna på sajten, oavsett genre, formmässigt liknar varandra. Den digitala texten på *Poeter.se* har alltså likheter med den definition av dikt som Staffan Bergsten i *Lyriskläsarens handbok* definierar som "[...] inte allt för långa, formellt och innehållsligt sammanhållna versifierade texter. [...]"¹⁹⁰, även om vissa texter skrivs och publiceras i det längre textformatet.

Deltagaren kan också välja att utrusta sin text med digitalt präglade textmarkeringar. Under textpubliceringsverktyget kan författaren även välja något "annat kul till" sin text, exempelvis en tagg, bild eller ljudfil.¹⁹¹ Taggen kan förklaras som ett digitalt textmarkeringssystem som innebär ett friare sätt för deltagaren att själv placera in texten efter tema. Under rubriken "Tagg" kan deltagaren välja att skriva in ord som passar texten, högst tre till varje text. Taggen beskrivs som ett nyckelord till en särskild text och som en funktion som

---

¹⁸⁸ <https://www.poeter.se/Skriv+Text>

¹⁸⁹ Birke och Chirst, 2013.

¹⁹⁰ Staffan, Bergsten. *Lyriskläsarens handbok*. Lund: Studentlitteratur, 1994. s. 16.

¹⁹¹ Gratismedlemmen har här begränsade möjligheter att ladda upp andra markörer till sin text som ljud och bild.

gör det möjligt att hitta texten på sajten.¹⁹² Taggen kopplas av redaktörerna tydligt ihop med den digitala miljöns villkor, vilket blir särskilt tydligt i relation till en av sajtens många antologitävlingar med temat ”taggpoesi.” Redaktionen skriver:

Poesi anses ofta lite obegriplig [sic!] och svåråtkomlig och då detta är en [sic!] antologi av motsatsternas [sic!] samspel vill vi skapa en form som återspeglar detta. Genom att tagga din dikt, utöver att skriva den, vill vi skapa ett möte mellan poesin subtila bilder och informationsteknikens övertydlighet.¹⁹³

I citatet presenteras taggpoesi som en litterär form som kan överbrygga poesins subtila, eller obegripliga, modus. Taggen etableras genom den förklarande paratexten som ett sätt att bryta med genrespecifika föreställningar genom att låna egenskaper av ”informationsteknikens övertydlighet”. Förklaringen av taggens funktion illustrerar en möjlig konflikt mellan en litterär förförståelse som gör gällande att poesi ur ett mer generellt perspektiv kan vara ”svåråtkomlig”, något som kontrasteras mot digitala publiceringsmöjligheter. Taggen kan därmed tolkas som ett sätt för redaktörerna att presentera ett alternativ till genrekategorier och därigenom sänka trösklarna för deltagande. Annorlunda formulerat: om någon av skribenterna skulle tycka att genrekategorierna som finns på sajten inte riktigt stämmer med sin text, fungerar taggen som ett enklare textmarkeringsalternativ. Taggens funktion som paratext är dubbel, den fungerar navigerande men också som ett mer generellt textmarkeringsystem som kompletterar mer genrespecifika och vedertagna kategorier. Sammantaget visar genrekategorierna tillsammans med tagg-funktionen hur skrivandet som äger rum på sajten är en blandning av digitala och litteraturhistoriska skrivsätt. Där taggen har en friare form och är användargenererad är genrebeteckningarna redaktionellt styrda och förutbestämda.

På sajten finns flera exempel på taggpoesi, som nås via sökfunktionen ”Sök taggar”. Genom att skriva in sökordet ”Kärlek” presenteras läsaren inför de dikter skribenter markerat med ”Kärlek.” Här finns exempelvis dikten ”mina blå läppar”

---

¹⁹² <https://www.poeter.se/Skriv+Text>

¹⁹³ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1808099>

av signaturen Tina Ann Sofie Axén¹⁹⁴, samt texten ”Förförd” publicerad av signaturen ClickCandy.¹⁹⁵ När läsaren klickar sig fram till dessa texter är taggen som textmarkering inte längre synlig. I relation till dikterna syns enbart den genrekategori som författarna valt att utrusta sin text med, i dessa två exempel ”Fri vers.” Detta visar hur taggen på sajten kan används som ytterligare en navigerande paratext som författaren kan välja att utrusta sin text med, något som sedan inte syns i läsningen av den specifika texten. Inom ramen för sajten är de dominerade textmarkörerna som deltagarna använder sig av de genreindelningar som redaktionen presenterar och förklarar.

På *Poeter.se* finns även markeringar där avsändaren är oklar och som inte är genererade av de textmarkörer som är redaktionella eller som deltagaren själv valt. Dessa markeringar kan snarare betraktas som genererade av den digitala tekniken, men får konsekvenser för hur en text framställs och tolkas inom gemenskapen. Ett sådant exempel är att alla publicerade texter, både dikter och kommentarer, utrustas med tid och datum-markörer. Dessa paratexter kan ses som ett sätt att sortera och klassificera det omfattande textmaterial som dagligen publiceras på sajten och kan knytas till hur texterna lagras och sparas. Att texterna utrustas med tid och datum har även betydelse för hur gemenskapen konstrueras och vänder deltagaren mot en särskild läsordning. Detta sker på flera sätt exempelvis genom sajtens huvudsida där ”Dagens texter” presenteras. Under rubriken presenteras deltagaren inför en kronologisk lista där den senast publicerade texten placeras högst upp. Tids- och datummarkeringarna har konsekvenser för delaktigheten och gemenskapen på sajten som tydligt ramas in som något tidsbundet och dagsaktuellt. Tidsmarkörerna förstärker också intrycket av att textpubliceringarna på sajten befinner sig i realtid, i ett digitalt flöde, i ett nätverk av pågående publikationer. Detta har också konsekvenser för de läs- och skrivpraktiker som uppstår på sajten, vilket jag närmare undersöker i avhandlingens fjärde kapitel.

---

¹⁹⁴ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=2014439>

¹⁹⁵ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=2013691>

En text uppmärksammas också på flera sätt inom gemenskapen och innefattar flera aktörers urvalsprocesser. Ett kvantitativt mått som används är det totala antalet kommentarer som en text får, där texter med många kommentarer presenteras under rubriken "Uppmärksammade texter" på huvudsidan. Ett annat exempel är kategorin "Utvalda texter" som valts ut av en särskild grupp aktiva användare som benämns "textväljare." Dessa funktioner visar hur en text presenteras, värderas och cirkulerar på nätgemenskapen i en process som består av flera aktörer. Detta leder också till att deltagarna börjar diskutera den specifika textens position och värde i relation till sina egna tolkningar, vilket jag fördjupar mig i kapitel fyra. I relation till hur en text synliggörs på sajten har alltså antalet kommentarer en central roll. Kommentaren som texttyp betonas av redaktionen på flera sätt som en funktion och ett format som ska bidra till att deltagarna hjälper varandra att bli bättre skribenter. Genom att klicka på "Skriv kommentar" kan deltagaren kommentera en särskild text och kommentaren följer sedan alltid med den text som kommenteras, om inte deltagaren själv väljer att radera sin kommentar eller skönlitterära text. Som jag påpekade ovan är kommentaren den textform som är populärast bland deltagarna att ägna sig åt.

Under den publicerade texten presenteras läsaren även inför andra val och funktioner som exempelvis "Privat kommentar", "Spara som PDF" eller "Skriv ut". Genom funktionen "Privat kommentar" sänds kommentartexten som ett privat meddelande till diktens författare. Väljer deltagaren att skriva och publicera en kommentar till en specifik text (och inte väljer alternativet "privat") blir denna kommentarstext offentlig. Kommentarfunktionen och de val som läsaren presenteras inför genom de förutbestämda alternativen visar hur läsandet är en aktivitet som omfattas av en variation av läspraktiker, där vissa kan kännetecknas som privata och andra mer offentliga.

Läsaren har också möjligheter att spara och lagra en specifik text, genom att spara dikten i PDF-format eller skriva ut den. Dessa val visar hur textanvändningen egentligen inte kan styras på det sätt som redaktionen betonar under "riktlinjer" och "villkor", där upphovsrätten och citaträtten på flera sätt poängteras; funktionerna gör det möjligt för läsaren att utan författarens vetskap

ta texten ur den digitala miljön, utan att författaren lämnar ett specifikt medgivande. Läsaren har också möjlighet att utrusta en text med särskilda paratexter som förknippas med läsning och respons. Dessa är förutbestämda kategorier som är inbäddade som funktioner där läsaren kan välja att, som tidigare nämnts, ”bokmärka” eller ”applådera” för att uttrycka sin uppskattning. En liknande funktion är den uppvända tummen, genom vilken deltagaren kan ge en direkt positiv feedback till en specifik text. Denna funktion är som bekant även frekvent förekommande inom andra digitala nätgemenskaper eller sociala medier.

Som jag visade ovan med exempel från deltagarnas diskussioner kring hur textresponsen fungerar inom gemenskapen finns emellertid en konflikt mellan å ena sidan redaktionens syfte med kommentaren och å andra sidan den personliga och känslomässiga atmosfär som uppstår på sajten. Denna tendens visar även ur ett mer generellt perspektiv det problematiska i att en läsare intar rollerna som nöjesläsare och kritisk läsare samtidigt.¹⁹⁶ Bristen på relevant textkritik eller den ”jargong” som deltagarna iakttar kan alltså säga belysa en större diskursiv konflikt som yttrar sig på digitala nätgemenskaper. På *Poeter.se* illustreras konflikten av hur gemenskapen och delaktigheten på sajten befinner sig mitt emellan två gemenskapsformer, en litterär konstruktiv kunskapsdriven plats och en mer relationell känslomässig digital nätgemenskap. Genom att redaktionen betonar att gemenskapen är en plats för deltagarna att ”njuta av texter”, ”få goda vänner” eller omges av ett ”positivt klimat”¹⁹⁷ förstärks nätgemenskapens relationella funktion.

Ett litterärt rum med digitala svängdörrar

– gemenskap och delaktighet på Poeter.se

För att summera kan gemenskapen som uppstår på *Poeter.se* betraktas som en litterär gemenskap som baseras på att deltagarna har ett intresse av att skriva och/eller läsa dikter. Genom de redaktionella formuleringarna uppmanas

---

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Se filiken ”Om oss”: ”Vi hoppas och önskar att vi kan skapa ett positivt klimat där du kan njuta av texter och få goda vänner.”

deltagarna att dela med sig av både dikter och kommentarer, samt använda sig av sajtens funktioner för att knyta vänskapliga band med andra medlemmar. De digitala funktioner som finns på nätgemenskapen underlättar och begränsar hur deltagarna kommunicerar med varandra och vilken typ av skrivande som är möjlig att ägna sig åt på sajten. Det färdigformaterade publiceringsverktyget visar hur dikterna på sajten liknar och remedierar boksidans form och format, vilket även blir tydligt när dikten presenteras för en läsare på sajten. Dialogen mellan genrespecifika drag och den digitala miljön blir också tydlig genom de genrekategorier och textmarkeringar som deltagaren kan välja att utrusta sin text med. Redaktionens beskrivningar av kategorierna visar hur skrivandet som sker på *Poeter.se* kopplas samman med en omgivande litterär diskurs och placeras in i en litteraturhistorisk tradition. Deltagarna uppmuntras också att ge sig till känna genom att vid registreringsförfarandet uppge någon av de förutbestämda könskategorierna som de presenteras inför. Hur deltagarna presenterar sig själva och vilka författarroller som framträder på *Poeter.se* kommer jag nu att fördjupa mig i.

4. Digitala skapelser – skribenter och självframställning

*The author is not operating and has never operated in a vacuum, but has always been a participant in an ongoing conversation.*¹⁹⁸

Deltagaren på *Poeter.se* kan välja att delta på olika sätt genom att exempelvis kommunicera med andra deltagare, publicera sina skönlitterära texter eller kommentarer, eller genom att få information om och delta i någon av de poesitävlingar som redaktörerna anordnar. Deltagarnas aktiviteter kan därför studeras från olika perspektiv, genom att fokus läggs på olika aspekter av hur sajtens tas i bruk av sina medlemmar.

I det här avsnittet är jag särskilt intresserad av att undersöka hur deltagarna presenterar sig själva på sajten och vilka typer av författarroller som kommer till uttryck i den digitala miljön. Jag diskuterar också, i en historisk och teoretisk fördjupning, vad som kännetecknar författaren i samtiden och på vilka sätt som den digitala miljön kan sägas innebära förändringar för författarens roll och funktion. Genom att fördjupa mig i hur skribenterna presenterar sig själva och sitt skrivande på *Poeter.se* är det möjligt för mig att studera om och hur författaren framträder inom ramen för en digital litterär gemenskap. Några centrala frågor för detta kapitel är därför: Hur framställer deltagarna själva sitt skönlitterära skrivande och deltagande på sajten? Framkommer det inom ramen för sajten särskilda mediespecifika egenskaper hos poetrollen när den uppträder i en digital miljö? Eller återbrukar deltagarna vedertagna föreställningar av författaren/poeten när de framställer sig själva och sitt skrivande?

---

¹⁹⁸ Kathleen Fitzpatrick. *Planned obsolescence: Publishing, technology and the future of the academy*. New York: New York Univ. Press, 2011, s. 59.

Kapitlet är disponerat i två delar. Jag inleder med att teckna en översiktlig bild av vilka publiceringsmönster och författartyper som återfinns på *Poeter.se* med hjälp av kvantitativa läsningar av materialet. I den inledande delen redogör jag även kortfattat för författarens samtida kännetecken och hur den digitala tekniken har diskuterats i relation till författarbegreppet. Här ger jag även en kort historisk tillbakablick på vilka egenskaper och kännetecken som författaren kan förknippas med. I kapitlets andra del analyserar jag teman och mönster i 51 presentationstexter. Därefter avslutar jag med en sammanfattande diskussion kring hur poeterna framställer sig själv på *Poeter.se*.

Författarrollen i förändring? – inledande utgångspunkter

Den digitala teknikens utveckling beskrivs ofta förändra författarens och läsarens egenskaper och karaktärsdrag. Synsättet kommer till uttryck i ett flertal studier och undersökningar genom att digitala mediers kommunikationsmöjligheter adresseras och/eller genom diskussioner om hur nya publiceringsmöjligheter gör det möjligt för författaren och läsaren att etablera och upprätthålla en relation med varandra.¹⁹⁹ Inom exempelvis digital textteori eller hypertextforskning framhålls ofta att (den digitala) tekniken i grunden förändrar våra föreställningar kring hur vi definierar en författare, genom att den digitala tekniken gör det möjligt för författare att experimentera med berättartekniska grepp och mediala element.²⁰⁰ På *Poeter.se* är det emellertid inte möjligt för skribenterna att utföra multimodala textexperiment eller på andra sätt skapa skönlitterära texter som är möjliga för läsaren att navigera genom. Som jag visade i förra kapitlet är deltagarna begränsade till de färdigformaterade verktygen för textpublicering som de presenteras inför på sajten, något som även har konsekvenser för hur författaren/skribenten görs synlig på nätgemenskapen. Istället tar jag avstamp i mer generella iakttagelser där författarens uttrycksmöjligheter och potentiella förändring i ett digitalt medielandskap diskuteras. Mot denna bakgrund undersöker jag hur deltagarna på *Poeter.se* presenterar sig själva och hur deras författarroller konstrueras. Mina teoretiska utgångspunkter inspireras även av

---

¹⁹⁹ Söderlund, 2009.

²⁰⁰ Liu, 2013.

hur författaren på olika sätt kan tolkas som en konstruktion, omgiven av mediala och samhälleliga faktorer.²⁰¹ Denna författarkonstruktion har i samtida diskussioner ofta betraktats som i förändring eller gungning, vilket skulle problematisera och komplicera vedertagna definitioner av författaren.²⁰²

Ett konkret exempel på denna förändringsdiskurs ger Thomas Götselius uttryck för i *Dagens Nyheter* när han under rubriken "Digitaliseringen har förändrat vår syn på litteratur" konstaterar att "tröskeln till att bli författare" har sjunkit.²⁰³ Götselius menar att författaren, till följd av den digitala självpubliceringskulturen, har en allt mer "flytande" status vilket leder till förändrade uppfattningar kring vem vi anser vara författare. En liknande förändringstanke formulerar Dorothee Birke och Birte Christ i sin artikel "Paratexts and the digitized narrative: Mapping the field". Här frågar Birke och Christ sig om och hur det inom ramen för digitala miljöer uppstår nya former av författarroller:

Assuming that the paratext "performs" authorship in order to direct the audience towards a specific reception of the text allows one to ask: How does the paratext of digitized narratives construct the concept of an author or authorizing instance? Does it evoke the notion of single authorship, as it is associated with the literary work mediatized in the form of the printed book, or does it posit other forms of authorization? The focus on paratextual performances of authorship thus makes possible the analysis of transformations of authorship in the transition from analogue to digital media.²⁰⁴

I citatet framkommer några relevanta iakttagelser som jag tar med mig in i analysen av hur författaren framträder på *Poeter.se*. Främst har det att göra med hur paratexten och dess funktioner påverkar konstruktionen och tolkningen av författarens roll och funktion online. För att kunna fördjupa mig i hur poeterna framställer sig själva och sitt skrivande undersöker jag författarnas presentationstexter och inte de textnära paratexter som uttrycks i direkt

---

²⁰¹ Michel Foucault. "Vad är en författare". I *Modern litteraturteori: Från rysk formalism till dekonstruktion del 2*. Claes Entzenberg & Cecilia Hansson (red.). Lund: Studentlitteratur, 1993.

²⁰² Prytz, 2016, s. 20.

²⁰³ Karl Dahlén. "Digitaliseringen har förändrat vår syn på litteratur". *Dagens Nyheter*, 16/11, 2011.

²⁰⁴ Birke och Christ. 2013, s. 70.

anslutning till de skönlitterära texter som skribenterna publicerar på sajten. Birke och Christ argumenterar alltså för att digitala paratexter påverkar författarens roll genom att de antingen förmedlar ett individuellt författarsubjekt (notion of single authorship), eller att det online uppstår andra typer av författarskap och författarroller. De digitala paratexter som fungerar stödjande för hur en författare konstrueras på *Poeter.se*, och som jag i mina analyser fördjupar mig i, består av flera typer av textelement och funktioner. Jag kommer främst att diskutera de paratexter som deltagarna själva publicerar och formulerar inom de anvisade platserna för självpresentation, under flikar som "Om mig" och "Presentation". Jag kommer även att diskutera de funktioner och riktlinjer som deltagarna på sajten förhåller sig till och som även, menar jag, ger ledtrådar till hur författaren inom ramen för en digital nätgemenskap kan tolkas.

Presentationstexterna på *Poeter.se* tolkar jag som en variant av det Alexandra Herzog benämner författarnoteringar. Genom att analysera författare som publicerar fanfiction online menar Herzog att en författarnotering kan ses som en text som publiceras i anslutning till en skönlitterär text och styr läsarens tolkning av den. Författarnoteringen är även en plats där författaren kan komma till tals, hävda auktoritet eller laborera med författarroller. Herzog diskuterar emellertid inte hur författaren presenterar sig själv och sitt skrivande i en digital miljö, vilket är mitt fokus i nedanstående analyser. Som en konsekvens kan därför min användning av begreppet författarnotering betraktas som en komplettering av Herzogs diskussion kring hur författarroller uttrycks online. Jag använder termen som ett sätt att analysera det presentationsmaterial där skribenterna kan beskriva och hävda auktoritet i relation till sitt eget skrivande, och därmed förse läsaren med ledtrådar kring hur de vill bli tolkade på sajten. Även om de digitala paratexter som jag främst undersöker alltså inte befinner sig i direkt närhet till en specifik skönlitterär text, menar jag att deltagarnas egna presentationstexter är betydelsefulla. De används av skribenterna för att hävda legitimitet på sajten men visar också hur de förhåller sig till sitt skrivande. Genom att närmare undersökas kan de även belysa vilka poetiska traditioner som deltagarna på *Poeter.se* framhåller eller tar avstånd ifrån.

På Poeter.se – författare, deltagare eller skribent?

Innan jag analyserar hur skribenterna som befinner sig på *Poeter.se* presenterar sig själva och sitt skrivande krävs en kort redogörelse för min begreppsanvändning. Genomgående använder jag mig synonymt av begreppen poet, författare, skribent och deltagare. Att jag inkluderar alla varianter har delvis att göra med hur deltagarnas verksamhet refereras till och sammanblandas inom såväl som utanför den digitala miljön. För att ta ett exempel på hur denna sammanblandning kan ta sig uttryck kan de tävlingar nämnas som genom åren har arrangerats och initierats av redaktionen på sajten. Dessa tävlingar har vissa likheter, deltagaren uppmanas att sända in skönlitterära dikter till vad som sedan resulterar i en tryckt diktsamling som ofta tematiserar, eller knyts till omgivande samhällsrelaterade och/eller litterära händelser. En av sajtens tävlingar resulterar i (den tryckta) diktsamlingen och samlingsantologin *Poesi: Sveriges bästa digitala poeter* (2010) som ges ut av 12:19 förlag. I ett pressmeddelande placerar förlagsredaktören Johanna Piper in skrivandet som sker på *Poeter.se* i relation till förutsättningarna för poesins position på den tryckta bokmarknaden:

Poesin är utdöende om man får tro offentligheten. Poesihyllorna blir kortare och kortare men poeterna blir fler och fler. Det har aldrig skrivits och läst så mycket poesi som nu. Vi ser hur poesin utmanar i form och innehåll, men framförallt i utsträckning, mångfald och engagemang.²⁰⁵

I samma pressmeddelande kommer även redaktören för *Poeter.se*, Daniel Lyrstedt, till tals och påpekar att poesin i samtiden uttrycks genom många olika mediala former:

Den moderna poesin har sprängt alla former. Idag brister den ut i nätpublicerad poesi, filmpoesi, estradpoesi, slamtävlingar, poesifestivaler och events. Författare och publik smälter samman i ett organiskt levande kulturuttryck.²⁰⁶

Lyrstedt tillägger också, i en mer personlig reflektion, att han ”tillhör en av många poeter som upptäckt poesin genom nätet.”²⁰⁷ Piper och Lyrstedt visar alltså hur

---

²⁰⁵ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1698041>

²⁰⁶ Ibid.

²⁰⁷ Ibid.

poesiskrivandet som sker på *Poeter.se* kan betraktas i relation till poesins ställning och position i samtiden, samt att det skrivande som äger rum på sajten utgör en kontrast mot beskrivningar av genren som hävdar att den skulle befinna sig i "kris."²⁰⁸ På ett liknande sätt framkommer sambandet mellan skrivandet som sker på *Poeter.se* och de omgivande förutsättningarna för poesins genre genom den mediala uppmärksamhet som utgivningen av diktsamlingen genererar. Under rubriken "Poesins plats är på nätet" i *Helsingborgs Dagblad* ställer Torgny Nilsson förlagsutgivningen av poesi i kontrast mot det skrivande som sker på skrivarsajter som *Poeter.se*:

Utgivningen av ny svensk lyrik är liten och antalet debutanter brukar även otursföljda sågverksarbetare kunna räkna på ena handens fingrar. Men poesin är inte död. Tvärtom är den lättare att hitta och mer omfattande till volymen än någonsin tidigare. Man måste bara veta var man ska leta. Den nya svenska poesin finns att hitta på nätet, på sajter som *poeter.se*.²⁰⁹

Sambandet mellan poesins samtida förutsättningar och påstådda marginaliserade position blir även tydlig när antologin recenserar i *Norra Skåne* under rubriken "Lyriken lever på nätet":

När det talas om poesins marginalisering avses alltså att dikter tryckta i bokform numera inte får samma massmediala uppmärksamhet som tidigare och att läsarna eventuellt har blivit färre. Poesi på nätet är nämligen närmast en folkrorelse. På Sveriges största poesisajt, *Poeter.se*, har över en miljon texter publicerats av tiotusentals poeter.²¹⁰

I samma artikel ses den digitala poesipubliceringen som en rörelse som uppstått delvis som ett resultat av de kärva utgivningsmöjligheterna och på grund av att "den lyrik som trots allt publiceras i bokform inte når ut till särskilt många läsare." I publiciteten kring antologin uppmärksammas även de medverkande skribenterna i antologin genom intervjuer. Ett exempel är Ola Rydberg från Höganäs som framhåller nätgemenskapens funktion som en plats där han blir bättre på att skriva och att skrivandet på sajten, för hans del, är lustbetonat.

---

²⁰⁸ Warnqvist, 2007.

²⁰⁹ Torgny Nilsson. "Poesins plats är på nätet." *Helsingborgs Dagblad*, 6/12, 2010.

²¹⁰ "Lyriken lever på nätet." *Norra skåne*, 6/1, 2011. <http://www.nsk.se/2011/01/06/lyriken-lever-pa-natet/>

Rydbergs beskrivning av sajten kan i sammanhanget ses som förstärkande av det narrativ som sajtens gemenskap placeras in i, som jag fördjupade mig i föregående kapitel. I artikeln ”Digital diktare utvald för tryck” intervjuas Monica Hermansson som också deltar i antologin. Hermansson konstaterar att utgivningen ger en ”extra kick” och att hennes medverkan potentiellt leder till att hon i framtiden kommer att försöka ge ut diktsamlingar, på egen hand.²¹¹

Ovanstående exempel kring den mediala uppmärksamheten av *Poesi: Sveriges bästa digitala poeter* visar hur diktskrivandet som sker på *Poeter.se* på olika sätt kopplas till det omgivande litterära fältet och villkoren för poesiutgivning i Sverige. Artikelmaterialen kan i sammanhanget även ses som betydande paratexter som förklarar deltagarnas skrivande och förser läsaren med ledtrådar kring hur skrivandet som äger rum på sajten kan tolkas. I sammanhanget beskrivs också den digitala teknikens möjligheter för egenpublicering av poesi som en del av en poetisk ”folkrörelse.”²¹² Beskrivningarna visar också hur poesin befinner sig i en mediesymbios,²¹³ samt hur en relation mellan tryckta och digitala medieformat uppstår.²¹⁴ Skribenterna på *Poeter.se* befinner sig alltså i en medial mellanposition genom att deras verksamhet och skönlitterära skrivande representeras såväl inom som utanför den digitala miljön.

Ovanstående bakgrundsmaterial visar hur skribenterna beskrivs som ”poeter” och kopplas till poesins ställning och position i samtiden. På ett liknande sätt kan begreppet poet tydligt kopplas till den självförståelse som förmedlas av de digitala paratexterna och hur skribenterna uppmärksammas på sajten, inte minst genom sajtnamnet *Poeter.se*. Min användning av begreppen ”poet” eller författare” är inte baserad på särskilda estetiska kriterier eller förknippad med en särskild utgivning, verkshöjd eller etablering på det litterära fältet.²¹⁵ I ett mer generellt perspektiv följer min användning av ”poet” och ”författare” Ann Steiner, som menar att författaren i den samtida mediala offentligheten måste betraktas

---

²¹¹ Jonas Myrholm. ”Digital diktare utvald för tryck”. *TTELA*. 15/12 2010.

²¹² Peter Nyberg. ”Kris eller folkrörelse”. *Populär Poesi*. (2010)

²¹³ Svedjedal, 2000.

²¹⁴ Fuller & Rehberg Sedo, 2013, s. 8.

²¹⁵ Warnqvist, 2007.

på ett ”brett och öppet sätt som möjliggör flera tolkningar.”²¹⁶ Applicerat på *Poeter.se* använder jag mig av Steiners slutsatser för att diskutera de varianter och möjliga roller som skribenterna intar och förhåller sig till på sajten när de presenterar sig själva och sitt skrivande.

Publiceringsmönster och texttyper – kvantitativa läsningar

I materialet finns 37 742 skribenter representerade, varav 10 426 uppger sig vara kvinnor, 5 275 uppger sig vara män, medan 22 041 inte uppger könstillhörighet. Antalet texter som är publicerade via textpubliceringsverktyget ”Skriv text” under tidsperioden 2003–2016 är 863 982, medan antalet kommentarer som finns publicerade är 2 121 336 är publicerade. Totalt sett är kommentaren den texttyp som är mest frekvent i materialet, vilket ger vid handen att deltagaren även intar en läsarrroll på sajten. En konsekvens av detta är därför att begrepp som författare eller poet kan nyanseras applicerat på *Poeter.se*. Denna generella slutsats kan emellertid närmare studeras och nyanseras. Genom kvantitativa läsningar är det möjligt att närmare kartlägga hur representationen ser ut bland deltagarna baserat på vilken texttyp de väljer att publicera på sajten. Nedanstående tabell visar fördelningen mellan deltagarna som använder sig av publiceringsverktyget ”Skriv text” samt funktionen ”Skriv kommentar.”

Tabell 2 Publiceringsfördelning texter + kommentarer.

INTERVALL	ANTAL INDIVIDER /TEXTER	ANTAL INDIVIDER/KOMMENTARER
0	13 244	23 553
1–9	13 798	8 289
10–99	9 654	4 135
100–999	928	1 358
1 000–9 999	116	386
> 10 000	2	21

²¹⁶ Steiner, 2009, s. 40.

Tabellen visar hur det är vanligare att deltagaren publicerar ett stort antal kommentarer, än ett stort antal texter. Det är två medlemmar som publicerat 10 000 texter eller fler, medan 21 skribenter har publicerat 10 000 eller fler kommentarer. Det är även möjligt att konstatera att det är fler individer som publicerar en text; antalet deltagare som inte har skrivit någon text överhuvudtaget är färre (13 244) än de som inte skrivit någon kommentar (23 553). Fördelningen visar även att de som skriver kommentarer har skrivit fler, i snitt 159 kommentarer var, medan de som publicerar texter i genomsnitt publicerat 35 texter.

När det gäller antalet skribenter som väljer att publicera kommentarer är det mer jämnt fördelat, fler skribenter publicerar många kommentarer. I relation till varandra synliggör alltså tabellen hur variationerna mellan sajten som publiceringsverktyg för kommentar eller text ser ut. Samtidigt är det ur tabellen svårt att utläsa om det sker överlappningar mellan texttyper i form av att en deltagare publicerar sig i båda textformaten, eller om deltagarna istället väljer att i huvudsak publicera sig antingen genom kommentar eller text. Om publicering sker i båda formaten, skulle det kunna innebära en ny form av social författartyp, i linje med det redaktörerna på olika platser på sajten beskriver som ett önskvärt beteende.

Ett annat sätt att fånga in mönster och publiceringsstrategier på sajten är därför att istället fokusera på hur fördelningen ser ut mellan textformat, publiceringsmönster och skribent. På detta sätt är det möjligt att urskilja tre schematiska författartyper som baseras på vilken eller vilka textformat de helst publicerar. Dessa tre kategorier baseras på ett urval där deltagaren måste ha publicerat minst 250 texter, antingen genom kommentarsfunktionen eller genom publiceringsverktyget ”Skriv text.” Det totala antalet skribenter som då placeras in i någon av författartyperna är 1 328, och alltså en betydligt mindre del än de totalt 37 742 skribenter som är representerade i databasen.

Personer som främst publicerar egna skönlitterära texter på sajten (minst 75 % av den totala textpublikationen) benämner jag *textförfattare*. I nedanstående tabell presenteras de skribenter som publicerat fler än 1000 texter på sajten.

Tabell 3 Mest aktiva deltagare inom kategorin textförfattare.

Användarnamn	Kategori	Antal texter
LassO	Textförfattare	14 032
Fale Bure	Textförfattare	6 613
Pot Pourri	Textförfattare	3 285
Tina-sol	Textförfattare	2 423
Ingmar Hård	Textförfattare	1 896
e-poeten	Textförfattare	1 820
Jonny Larsen	Textförfattare	1 592
Vampyrens hjärta	Textförfattare	1 568
kjell-åke bearfoot	Textförfattare	1 522
AektaBlond	Textförfattare	1 351
Stardust	Textförfattare	1 337
claes fredelius	Textförfattare	1 318
Andrasidan	Textförfattare	1 311
Tobias Hedlund	Textförfattare	1 201
~~*MariamAurore*~~	Textförfattare	1 151
Algotezza	Textförfattare	1 132

Den andra kategorin representeras av de som främst publicerar kommentarer på sajten (minst 75 % av skribenternas totala publikation), vilka jag benämner *recensenter*. Urvalet av dessa skribenter, som redogörs för i nedanstående tabell är baserat på de skribenter som publicerat 10 000 eller fler kommentarer på sajten.

Tabell 4 Mest aktiva deltagare inom kategorin recensent.

Användarnamn	Kategori	Antal kommentarer
Lars Hedlin	Recensent	46 995
Larz Gustafsson	Recensent	46 277
Aol	Recensent	28 063
Bibbi	Recensent	27 359
Anits	Recensent	25 795
ResenärGenomLivet	Recensent	25 012
Bodil Sandberg	Recensent	16 773
Marita Ohlquist	Recensent	15 389
ULJO	Recensent	15 328
Walborg	Recensent	14 897
Ninananonia	Recensent	14 380
Zavanna	Recensent	13 354
Dan Myrbeck	Recensent	12 357
Carola Zettergren	Recensent	12 150
Michaela Dutius	Recensent	11 325
Senta	Recensent	10 898
Anya	Recensent	10 370
Ronny Berk	Recensent	10 104
Nanna X	Recensent	10 004

I relation till varandra finns några relevanta skillnader mellan *Textförfattare* och *Recensent*. De tre mest aktiva i gruppen *Textförfattare* är skribenterna LassO, Fale Bure och Pot Pourri. LassO har publicerat 14 032 texter på sajten, Fale Bure 6 613 och Pot Pourri 3 285. Genom att studera de mest aktiva i gruppen *Recensent* framkommer ett delvis annat mönster där Lars Hedlin publicerat 46 995 kommentarer, Larz Gustafsson 46 227 och aol 28 063 kommentarer. Detta visar hur de som är aktiva som *Recensenter* publicerar ett stort antal kommentarer, samt att det inom gruppen *Textförfattare* finns stora individuella skillnader, mellan LassO och Pot Pourri är denna skillnad 10 747 publicerade

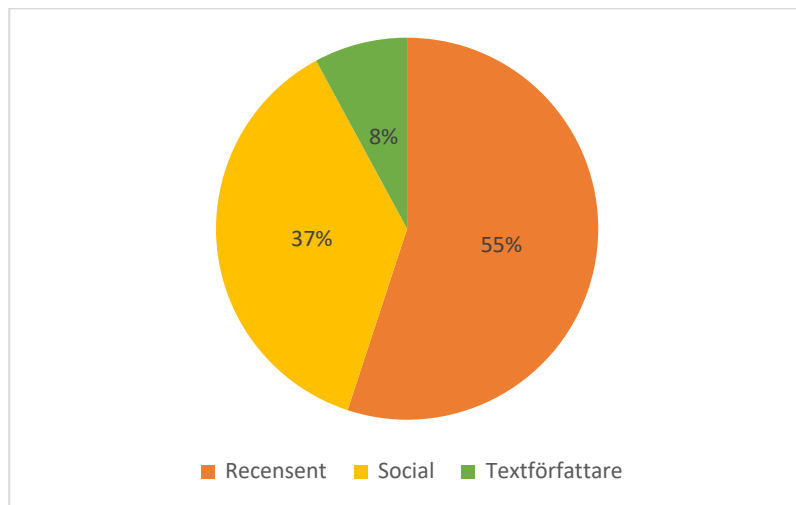
texter.

Den tredje och sista kategorin kan beskrivas som en mer social typ av skribent som både publicerar egna skönlitterära texter samt kommentarer. Dessa kallar jag för *sociala skribenter*. Tabellen visar de 17 användare som sammanlagt publicerat mer än 7 000 texter eller kommentarer.

Tabell 5 Mest aktiva deltagare inom kategorin social skribent.

Användarnamn	Kategori	Text + Kommentar
lodjuret/seglare	Social	25 570
Ewa-Britt Nilson	Social	14 649
Ken Cassel	Social	14 267
Mare	Social	13 753
Mats Henricson	Social	13 153
peter markurth	Social	13 117
Lena Själsoğa Keijser	Social	11 592
© anakreon	Social	11 293
Ola Rydberg	Social	10 232
Johan Eldbrunn	Social	10 174
jimmy åhrman	Social	9 602
Måna N. Berger	Social	9 567
Yrre	Social	9 347
Semper Fi	Social	7 874
LenaJohansson	Social	7 627
Sven-Erik Sköld	Social	7 406
I.R.D	Social	7 333

Hur och om kommentarerna som publiceras på *Poeter.se* faktiskt är att betrakta som sociala diskuterar jag vidare i nästa kapitel. Fördelningen mellan dessa författartyper i relation till den totala andelen skribenter på sajten kan illustreras genom följande cirkeldiagram:

Figur 7 Fördelning mellan författartyper baserat på publiceringssätt (minst 250 publiceringar)

I relation till de 1 328 skribenter som ovanstående figur beräknas på är det 8% eller 106 skribenter som kan kategoriseras som *Textförfattare* och alltså i huvudsak publicerar skönlitterära texter på sajten. 491 skribenter (eller 37 % av 1 328) publicerar både kommentarer och skönlitteratur och kan alltså beskrivas som *Sociala skribenter*, medan 730 skribenter (55 % av 1 328) istället kan betraktas som *Recensenter*.

Det cirkeldiagrammet tydliggör är att sajtens funktioner "Skriv text" och "Skriv kommentar" används på olika sätt av sina deltagare samt att det på *Poeter.se* finns olika typer av författare. Samtidigt är det möjligt att dela upp skribenterna i tre huvudkategorier baserat på deras publiceringsverksamhet där vissa

publicerar sig i högre utsträckning i båda formaten och där andra istället håller sig till ett av textformaten. En fråga som denna uppdelning även genererar är ifall och hur dessa författarkategorier har betydelse för hur deltagarna själva presenterar sig och sitt skrivande på sajten, vilket jag strax får skäl att återkomma till.

Att ”göra det själv” – samtida diskussioner om författaren

Att deltagarna på *Poeter.se* själva bestämmer när en text ska publiceras (dikt eller kommentar) går i linje med en uppmärksam tendens i relation till digital teknikutveckling, nämligen att författaren i ett digitalt medielandskap allt oftare ”gör- det- själv.”²¹⁷

Under 2000-talet har författaren tydligt kopplats till och diskuterats i samband med en i allra högsta grad medierad offentlighet, genom exempelvis att författaren beskrivs som en aktör som befinner sig på en medial scen och där tvingas förhålla sig till de rådande villkoren för uppmärksamhet eller synlighet. I *Författaren som kändis* påpekar Torbjörn Forslid och Anders Ohlsson att detta har konsekvenser för författaren men också för den presumtiva läsaren:

[...] Våra dagars medialiserade värld föder en längtan efter det som är autentiskt, eller utger sig för att vara det. Den ”verklighet” som möter oss i olika medier ger inte sällan intryck av att vara iscensatt eller rent av en fiktion. Det samtida intresset för författarna – och inte minst möjligheten att träffa dem live på Bokmässan – är ett uttryck för en längtan efter något annat och mer äkta, att nå bakom medievärldens teaterkulisser.²¹⁸

Att läsaren, som Forslid och Ohlsson påpekar, söker efter ”upplevelser” eller ”längtar” efter att träffa autentiska, ”verkliga” författare är ett samband som även uppmärksammas av andra forskare.²¹⁹ Som en konsekvens får alltså författaren i mediasamhället tydliga mediala och relationella kännetecken och kopplas samman med läsekretsens, eller den individuella läsarens, ”längtan” eller krav på

---

²¹⁷ Baverstock, 2011.

²¹⁸ Forslid & Ohlsson, 2011, s. 15

²¹⁹ Fuller & Rehberg Sedo, 2013.

”autenticitet” och ”verklighet.” Detta innebär också, argumenterar Ohlsson och Forslid, att litterära mötesplatser där läsaren kan ”befinna sig på samma plats” som en författare blir betydelsefulla.²²⁰

Enligt Forslid och Ohlsson kännetecknas även samtiden av ett ökat intresse för författarens liv och livshistoria. Författaren omfattas på detta sätt av en ”biografisk renässans” som speglas inom såväl litteraturvetenskaplig forskning men som även yttrar sig genom hur medierna bevakar och skildrar författare. I sammanhanget kan intresset för biografi, eller liv, även speglas i skönlitterära former som autofiktion där gränser mellan text/liv eller fakta/fiktion inte längre är skarpa, en litterär form som varit tongivande i den litterära samtidsdebatten.²²¹ Forslid & Ohlssons reflektioner liknar Kristina Hermanssons beskrivning av den samtida offentlighetens förutsättningar. Hermansson konstaterar att samtiden kan kännetecknas av en ”ökad intimisering” där det ”privata” rummets gränser utvidgas eller luckras upp.²²²

Sammanfattningsvis kan alltså författaren beskrivas som en roll som framträder i en medierad offentlighet genom att synas i teve, höras i radioprogram eller besöka litteraturfestivaler eller bokmässor. Den digitala teknologin ger ytterligare en dimension av denna offentlighet. Läsaren och författaren kan komma i kontakt med varandra online, samtidigt som författaren får tillgång till ytterligare en arena för att marknadsföra sina skönlitterära verk eller bjuda in sina läsare till skrivprocessen. På sajter som *Poeter.se* är det möjligt för skribenterna att själva styra offentliggörandet av en specifik text, och genom sajtens funktioner distribueras denna text till en läsare. De samtida mediala villkoren kan även innebära förändringar av författarrollen. Dessa förändringar innebär exempelvis, enligt Alison Baverstock, att författaren förväntas marknadsföra och göra reklam för sin egen litterära produktion och att aktörer som tidigare förknippats med textpubliceringsprocesser som förläggare eller redaktörer inom egentutgivning inte längre är nödvändiga.²²³ En författare som

---

²²⁰ Forslid & Ohlsson, 2011, s. 10. Jfr. även Fuller & Rehberg Sedo, 2013.

²²¹ Forslid & Ohlsson, 2011.

²²² Kristina Hermansson. *Ett rum för sig: Subjektframställning vid 1900-talets slut. Ninni Holmqvist; Hanne Orstavik; Jon Fosse; Magnus Dahlström & Kristen Hammam*. Diss. Göteborg: Makadam, 2010. s. 24.

²²³ Baverstock, 2011, s. 43. Se även: Richard Sennett. *The fall of public man*. Cambridge: Cambridge University Press, 1977.

väljer att styra sin utgivning på egen hand kan även välja att delvis eller helt och hållet publicera sig online.

Denna "digitala författares" främsta kännetecken är, enligt Yra van Dijks definition, att den tar ansvar för textens produktionsled och distributionsvägar:

More than in print work he, she or they frame their own work. Often the author is the "publisher" of her own work, maintaining a personal website, on which value-enhancing descriptions of the work are to be found, some times written by the author, "autographical." She performs as her own agent as well, "selling" the work on blogs, in personal correspondences, conferences, and in performances. The digital author, in short, is her own editor, publisher and agent, taking care of framing, publicity and canonization.²²⁴

I citatet belyser van Dijk hur en digital författare intar flera roller och utför en rad aktiviteter som är betydelsefulla för hur han eller hon konsturerar sig själv som författare. I argumentationen betonas även hur andra paratextuella element är viktiga för författarens marknadsföring och kommunikation. Att författaren även publicerar utförligare beskrivningar eller bakgrundsinformation ses i sammanhanget som värdehöjande egenskaper för en presumtiv läsekrets. För att följa resonemanget kan alltså skribenterna som befinner sig på *Poeter.se* använda de anvisade platserna för självpresentation genom författarnoteringar. Där kan de förse läsaren med bakgrundsinformation eller förklaringar som är en viktig del i att konstruera en identitet som författare, men som också potentiellt är av betydelse för en framtida eller redan existerande läsare.

I likhet med Baverstock och van Dijk menar jag att det möjligt att beskriva författarens status som en del av de mediespecifika förutsättningar som omger den. Det är även möjligt att dra slutsatsen att den digitala tekniken potentiellt leder till en ny författartyp, en digital författare vars roll och funktion ersätter de aktörer som tidigare varit betydelsefulla inom litteraturens område. Att i huvudsak publicera sig själv digitalt gör alltså att författaren får delvis nya

---

²²⁴ Yra van Dijk. "Topdown digital literature: The effects of institutional collaborations and Communities". *Dichtung digital – a journal of digital art and literature*, nr 42, (2012). Tillgänglig via: <http://www.dichtung-digital.de/en/journal/aktuelle-nummer/?postID=830>

egenskaper som påverkas av den digitala teknikens funktioner. I "Författaren och den digitala världen" betonar Petra Söderlund särskilt den digitala miljöns kommunikativa aspekter. Söderlund påpekar att författaren online är någon som har direktkontakt med sin läsare och genom den digitala tekniken kan få "feedback" efter publicering.²²⁵ Perspektivet betonar hur den digitala teknikens roll är att möjliggöra en kontakt mellan läsare och författare där författaren kan få tips och hjälp under skrivprocessen.²²⁶ Författaren online kan alltså sammanfattningsvis betraktas som någon som kan "göra-det-själv" genom att använda sig av någon av de internetbaserade publiceringsplattformarna, men som samtidigt är beroende av att få kontakt med och etablera en kommunikation med andra.²²⁷

Det digitala kan också innebära en mer radikal förändring för författaren. Detta synsätt representerats av hypertextforskare och forskare som närmare studerat skönlitterära uttryck särskilt skrivna för den digitala kontexten, så kallad digitalfödd litteratur.²²⁸ Här betonas hur den digitala tekniken gör att författarrollen är i gungning och bryter mot tidigare uppfattningar och roller. För att ta några exempel på denna hållning kan Mark Poster och Janet Murray särskilt nämnas. I *What's the Matter with the Internet?* argumenterar Mark Poster för att författaren i en digital miljö blir "extraherad" från sin text och att hans eller hennes intentioner går förlorade.²²⁹ I *Hamlet on the Holodeck* beskriver Janet Murray författaren online som en "koreograf" som tillhandahåller en mall för den "dans" som ska utföras, en mall som läsaren sedan använder för att skapa sina egna rörelser genom "läsningen" av en särskild text.²³⁰ Poster och Murray visar på en tendens inom digital textteoretisk forskning där just hypertextformatet fått stor uppmärksamhet. Hypertexten som litterär form är emellertid annorlunda än de texter som publiceras på *Poeter.se*.

---

²²⁵ Söderlund, 2009, s. 22.

²²⁶ Gunnar Liestøl, Andrew Morrison & Terje Rasmussen (red.). *Digital media revisited: Theoretical and conceptual innovations in the digital domains*. Cambridge: MIT Press, 2003, s.27; Fitzpatrick, 2011, s. 52.

²²⁷ van Dijk, 2008.

²²⁸ George, Landow. *Hypertext 3.0: Critical theory and new media in an era of globalization*. Baltimore: John Hopkins Univ.Press, 2006; Siân Bayne. "Temptation, trash and trust: The authorship and authority of digital texts, e-Learning and digital media. nr.1 (2006), s. 16–26.

²²⁹ Poster, 2001, s. 68.

²³⁰ Janet Murray. *Hamlet on the holodeck: The future of narrative in cyberspace*, Cambridge Mass.: MIT Press, 1999.

På sajten har inte läsaren möjlighet att påverka textens läsordning och författaren är begränsad till de funktioner och formateringsmöjligheter som gränssnittet erbjuder, att gå utanför dessa tekniska ramar och publicera en text med ”dansande” bokstäver hindras därmed av de tekniska funktionerna.

Författaren – en historisk tillbakablick

Den digitala teknikens publiceringsmöjligheter kan alltså på olika sätt sägas problematisera givna författardefinitioner. I litteraturvetenskapliga sammanhang är undersökningar av författarbegreppets utveckling en del av ett omfattande teoretiskt forskningsfält.²³¹ Författaren som vi känner den är dessutom en relativt sen historisk uppfinning vars framväxt kan kopplas till teknologiska, sociala och juridiska faktorer som närmast slumpartat sammanfaller.²³² De tekniska aspekterna av författarens utveckling kan förstås i relation till tryckpressens möjligheter att sprida, mångfaldiga och distribuera texter, och de juridiska faktorerna exemplifieras ofta av upphovsrättens utveckling. I *Själens medium* daterar Thomas Götselius denna utveckling till 1500-talet, då författaren på ett nytt sätt ”görs närvarande” i relation till en skriven text och kommande läsare. Götselius skriver:

Att upphovsmannen garanterar skriften med sin person betyder emellertid inte bara att författaren konstrueras utifrån vissa själsliga och kroppsliga kriterier utan även en ny bestämning av själva skriften. Hopsömningen av författaren och verket leder till att författaren görs närvarande i sin skrift.²³³

På ett liknande sätt visar Roger Chartier i *Böckernas ordning* hur upphovsrätten har en stor betydelse för hur författaren blir ett tydligare subjekt som ”garanterar det unika och sammanhängande i diskursen” och kan betraktas som en ursprunglig skapare av ett visst verk.²³⁴ Den individualiserade författaren visar även hur utvecklingen av begreppet går från att vara en anonym nedtecknare till

---

²³¹ Seán Burke. *The death and the return of the author: Criticism and subjectivity in Barthes Foucault and Derrida*. Edinburgh: Edinburgh Univ. Press, 1998.

²³² Götselius, 2010, s. 233.

²³³ Ibid.s. 240.

²³⁴ Roger, Chartier. *Böckernas ordning: Läsare, författare och bibliotek i Europa mellan 1300-tal och 1700-tal*. Övers. Jan Stolpe, Göteborg: Anamma, 1995, s. 59, 65.

att det skönlitterära skrivandet tar ”vägen över personen” på ett tydligare sätt.²³⁵ Genom att författaren i ett litteraturhistoriskt perspektiv förknippas med ett individuellt subjekt sker vad som skulle kunna betraktas som ett första steg i en ”intimisering av författaren” där författaren från att ha varit ett ”frånvarande ideal” blir en ”närvarande samtalspartner” eller ”en förtrogen”.²³⁶ Detta innebär att författarbegreppets historiska utveckling omfattas av juridiska och tekniska faktorer men också kan kopplas till sociala, relationella och kontextuella aspekter.

Inom litteratursociologiska studier undersöks och definieras författaren på flera sätt. Ett möjligt tillvägagångssätt är att knyta författaren till begrepp som synlighet/etablering eller till vilken grad författandet är del av en huvudsaklig försörjning eller inkomstkälla för den som skriver.²³⁷ I sin doktorsavhandling *Poesifloden* undersöker Åsa Warnqvist den svenska poesiutgivningens under åren 1975–1995. Warnqvist kategoriserar författarna med hjälp av begreppen synlighet/etablering och påpekar att en författare kan cirkulera på olika sätt inom olika geografiska områden. Resonemanget leder henne till tre olika författartyper, nämligen regionala, nationella eller lokala författare.²³⁸ Denna uppdelning av en författares verkningskrets kan jämföras med hur skribenterna uppmärksammas på *Poeter.se*. Publiciteten och bevakningen av antologin *Sveriges bästa digitala poeter* visar hur skribenterna från sajten syns utanför den digitala miljön och på detta sätt cirkulerar på flera platser och i olika mediala format samtidigt. Ett annat sätt att undersöka hur författaren cirkulerar på sajten är att med hjälp av kvantitativa läsningar kartlägga hur deltagarna etablerar nätverk med varandra och hur interaktionen deltagarna emellan kan yttra sig i den digitala miljön. Detta metodologiska tillvägagångssätt visar hur deltagarnas textpubliceringar (text eller kommentar) fungerar som betydelsefulla kontaktlänkar som i sin tur ibland leder till en ömsesidig kontakt mellan

---

²³⁵ Götselius, 2010, s. 244, 237.

²³⁶ Ibid.

²³⁷ Steiner, 2009.

²³⁸ Warnqvist, 2009.

skribenterna. Den här typen av nätverksanalys diskuterar jag vidare i avhandlingens sista kapitel.

Diskussionerna kring den möjliga definitionsproblematik som begreppet författare omgärdas av adresseras specifikt av Petra Söderlund, som poängterar att författaren kan definieras på olika sätt genom formella eller mer informella riktlinjer:

Definitionerna spänner från att se författaren som det ensamma skapande geniet (en sorts klichébild som brukar tillskrivas en romantisk författarsyn) över bilden av författaren som en som tillhör ett författarförbund till synen på författaren som vem som helst som skriver (och publicerar) texter.²³⁹

Detta breda spektrum av definitionsmöjligheter ger också en beskrivning av vilka aktörer som fungerar som bestämmande instans för definitionsmakten. På *Poeter.se* är det som bekant skribenten själv som bestämmer när en text ska publiceras, medan redaktörerna har en modererande funktion som skiljer sig från förlagets tidigare roll.

Diskussioner om författarens roll på Poeter.se

På sajten diskuterar även skribenterna vad som kännetecknar en författare och hur denna roll kan definieras under rubriken "Forum" i ett stort antal diskussionstrådar. Under rubriken "Vem fan är poet" framkommer synsätt som har likheter med Söderlunds senare iakttagelse, att "vem som helst som skriver (och publicerar) texter kan kalla sig författare". Signaturen Heinrich Bruno Kobler konstaterar exempelvis:

Alla kan ju skriva poesi, alltså är alla latent poeter. Så jag tycker rent konkret att om man *känner* sig som poet får man kalla sig det.²⁴⁰ [Min kursivering.]

Att signaturen kopplar poesiskrivande till något som "alla" kan utföra speglar även den deltagarkultur som redaktionen på olika sätt vill ska präglja sajtens

---

²³⁹ Söderlund, 2008, s. 21.

²⁴⁰ https://www.poeter.se/Forum+Amne?forum_topic_id=152&current_page=5

gemenskap. På *Poeter.se* krävs inga särskilda litterära förkunskapskrav eller tidigare utgivning, att deltagandet har ”låga” trösklar i form av att vem som helst kan delta, kan i sammanhanget ses som ett sätt för gemenskapen att upprätthållas. Iakttagelsen kan också, ur ett mer generellt perspektiv, gå i linje med vad Deborah Brandt i *The rise of writing* menar kännetecknar det skönlitterära skrivandets status i samtiden där skrivandet har blivit en verksamhet som nästan alla ägnar sig åt.²⁴¹ I diskussionerna på *Poeter.se* berörs också författarens status i relation till möjligheten att försörja sig på det egna skrivandet. Signaturen Caprice! skriver under samma rubrik som Heinrich Bruno Kobler: ”Ytterst få skalder kan försörja sig på sin konst. Skulle de vara mindre värda att kallas poeter fördenskull [sic!] Knappast.”²⁴² Signaturens resonemang kan knytas till en vedertagen definition av författaren där skrivandet som primär yrkesförsörjning skiljs från en verksamhet som främst sker på fritiden. Relevant i sammanhanget är Ann Steiners beskrivning av intresset för skönlitterärt skrivande. Steiner beskriver även villkoren för författare att försörja sig i Sverige, och påpekar att ett ”fåtal” författare kan beskrivas som yrkesförfattare samt att ett stort antal författare ofta har ”ytterligare ett yrke.” Enligt Steiner är det problematiskt att definiera en författare baserat på faktorer som utgivning på ”större förlag”.

Om man definierar en författare som en person som har gett ut en bok på ett större förlag, exkluderas många som skriver. På författarskolor och skrivarkurser över hela landet finns det presumtiva, hoppfulla och mer eller mindre lovande författare. En del författarutbildningar består av skrivarkurser som är till för att utveckla skrivande i allmänhet, andra är inriktade på en viss sorts texter och åter andra är direkt avsedda för skönlitterärt skapande.²⁴³

De digitala publiceringsmöjligheternas konsekvenser för författaren har också diskuterats i relation till begrepp som amatör/professionell.²⁴⁴ I exempelvis artikeln ”Bortom bokkedjan: Bokmarknadens nya funktioner – en ny modell och några exempel” argumenterar Johan Svedjedal för att digital teknik främst är ett

---

²⁴¹ Deborah Brandt. *The rise of writing: Redefining mass literacy*. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2015 s. 4, 5.

²⁴² https://www.poeter.se/Forum+Amne?forum_topic_id=152&current_page=1

²⁴³ Steiner, 2009, s. 38.

²⁴⁴ Detta är inte exklusivt för författarens roll i en digitaliserad samtid utan kan ses som ett centralt tema i diskussioner som rör framväxten av digital kultur och dess konsekvenser.

verktyg för amatören som genom den digitala tekniken kan offentliggöra och sprida sina skönlitterära texter:

De flesta som publicerar sig skönlitterärt [på internet] måste kallas amatörer. De har troligen inte publicerat sig i pappersform och tycks inte skriva för att göra litterär karriär, utan snarare för att uttrycka sin egen personlighet.²⁴⁵

I sammanhanget är det relevant att påpeka att Svedjedals iakttagelse bär tydliga spår av den tidsmässiga kontext där den formulerats, där den digitala medieanvändningen (ännu) befann sig i sin linda. Sedan 1999, vilket även Söderlund ovan visar, har digitala publiceringsplattformar och mötesplatser etablerats och den digitala tekniken används på olika sätt för textpublicering och distribution. Bilden som Svedjedal tecknar i form av en uppdelning där de som publicerar sig på internet "inte publicerat sig i pappersform" kan även nyanseras med utgångspunkt i de skrivpraktiker som återfinns på *Poeter.se*. Deltagarna från sajten finns representerade i tryckta såväl som digitala format genom exempelvis sajtens egna tävlingar och antologiprojekt. Detta innebär att gränsen mellan digital publicering och "pappersform" inte längre är skarp. Att definiera författaren som enbart någon som ger ut tryckta böcker exkluderar dessutom de författare som genom andra mediala kanaler eller uttrycksformer offentliggjort sina skönlitterära verk, eller samarbetat med andra i skrivprocessen.²⁴⁶

Svedjedals skiljelinje, där ett amatörmässigt förhållningssätt till det skönlitterära skrivandet (där skribenterna vill "uttrycka sin egen personlighet") ställs mot sökandet av en "litterär karriär" kan också problematiseras ytterligare. Under 2000-talet har ett stort antal digitala förlag (som i huvudsak ger ut böcker i PDF-format) tjänster som koncentreras kring egenutgivning, eller andra former av utgivningstjänster som använder sig av digital teknologi, uppstått. Den digitala tekniken har även resulterat i en rad nya publiceringsgenrer och format där skribenten kan uttrycka sina egna åsikter och känslor genom exempelvis bloggen, statusuppdateringen eller där deltagaren på andra sätt delar med sig av textmaterial (och/eller bilder) online. Genom de digitala mötesplatserna med

---

²⁴⁵ Svedjedal, 1999.

²⁴⁶ Jfr. gärna Steiner, 2011.

specifikt fokus på skönlitterärt innehåll möts deltagarna dessutom kring ett intresse för skrivande och/eller läsande. På exempelvis *Poeter.se* präglas även den gemenskap som förväntas uppstå bland deltagarna, enligt de redaktionella formuleringarna, av att deltagarna ska hjälpa varandra att bli bättre skribenter i ett ömsesidigt kunskapsutbyte. På sajten finns även flera typer av digitala paratexter som ger ledtrådar till hur författaren på sajten kan tolkas. Flera av paratexterna återfinns under rubriker som "Riktlinjer" och "Villkor" där författaren tydligt förknippas med ett individuellt subjekt, upphovsrätt och originalitet.

Redaktionen skriver exempelvis följande under "Riktlinjer": "Du bibehåller din upphovsrätt till de uppladdade publikationerna på *Poeter.se*."²⁴⁷ Att författaren på sajten bör framträda som en enskild individ förstärks av de regler som redaktionen kopplar samman med användarens signatur och namnbytesfunktioner. Möjligheterna till namnbyte är begränsade och användarnamnet är tydligt kopplat till igenkänning och kommunikation. På sajten framkommer också författaren som någon som förväntas vilja vara med i den deltagarkultur som ska uppstå inom gemenskapen även i rollen som läsare. I de redaktionella formuleringarna uppmanas författarna på sajten dessutom att vara delaktiga i att upprätta och upprätthålla den sociala gemenskap som ska präglade sajten. I detta ligger att författaren förväntas vilja kommunicera med andra om poesiskrivande, och förutom att publicera egna skönlitterära texter även kommentera andra deltagares texter. På detta sätt har hur författaren framställs på *Poeter.se*, liksom konstruktionen av publiceringsverktyget (med begränsade möjligheter till samförfattande och samarbeten), likheter med vad Janelle Absit identifierar som ett centralt tema i skivrarhandböcker och diskurser som omger kreativt skrivande. Absit noterar att den "egna" eller "autentiska" rösten är av stor betydelse inom kreativt skrivande och argumenterar för att detta kan ses som ett förvaltande av ett litteraturhistoriskt arv där författaren tydligt kopplas samman med originalitet och individualitet.²⁴⁸ På detta sätt kan hur

---

²⁴⁷ <https://www.poeter.se/Medlemsvillkor>

²⁴⁸ Janelle Absit. "Giving account to oneself: Teaching identity construction and authorship in creative nonfiction and social media". I *Creative writing in the digital age: Theory, practice, and pedagogy*. Dean Clark, Hergenrader, Rein (red.). London: Bloomsbury, 2015, s. 105–121.

författaren framställs och skapas på nätgemenskapen ses som en remediering av de föreställningar som på olika sätt knyter författarens verksamhet till en individ samt att denna individ omfattas av vissa upphovsrättsliga regler och villkor.

Att författaren skulle vara en person som dessutom har eller utvecklar ett särskilt känslomässigt förhållningssätt till skrivandet som verksamhet diskuteras även av deltagarna på sajten. I exempelvis diskussionen under rubriken ”Vem fan är poet”, uppmärksammar signaturen Caprice! sambandet på följande sätt:

Det centrala kännetecknet på om någon är poet eller inte torde vara den vikt vederbörande tillmäter denna sysselsättning. Hur viktig är den, kan han/hon inte leva utan den? Om svaret blir ett tveklöst nej är personen poet.²⁴⁹

Caprice! uttrycker åsikten att poeten kan definieras utifrån betydelsen av den skrivande verksamhetens existentiella aspekter. Signaturen kopplar även samman det skönlitterära skrivandet med en biografisk självupplevd diskurs där individens relation till det egna skrivandet fungerar som bestämmande instans.²⁵⁰ Att just poesi och poetrollen på ett särskilt sätt knyts till den skrivandes personlighet eller liv kan i sammanhanget ses som ett återbruk av definitioner av poesi som betonar hur genren har expressiva egenskaper där poeten använder sig av subjektiva erfarenheter eller gestaltar känslor.²⁵¹ På *Poeter.se* betonas även författarens känslomässiga egenskaper av de digitala paratexter som beskriver nätgemenskapen som en relationell plats där tilltalet präglas av intimitet och vänskaplighet.

Att vem som helst kan publicera sig själv på internet har även genererat en diskussion kring amatörens roll och funktion för kulturutövning och dess konsekvenser. Den digitala kulturen har inneburit att amatören blivit en central aktör, något som har väckt kritik och debatt.²⁵² I dessa debatter framhålls

---

²⁴⁹ https://www.poeter.se/Forum+Amne?forum_topic_id=152

²⁵⁰ Lisbeth Larsson. ”Om värdet att läsa skönlitteratur”. I *Litteraturens marknad: Marknadens läsare*. Ulla Carlsson & Jenny Johannisson (red.). Stockholm: 2012, Statens offentliga utredningar, s.155–167.

²⁵¹ Ellerström, 1999.

²⁵² Andrew Keen. *The cult of the amateur: How blogs, MySpace, YouTube and the rest of today's user-generated media are destroying our economy, our culture and our values*. London: Nicolas Brealey, 2008 ; Charles Leadbeater och Paul Miller. ”The Pro Am revolution: How enthusiasts are changing our economy and society”. London: Demos, 2004.

skillnader i hur amatören uppfattas, antingen som ett hot mot den etablerade kulturens normer och värden eller som en betydelsefull aktör i en ny digital mediesituation.²⁵³ Medan amatörförfattaren historiskt sett betraktats som mer osynlig i de etablerade kanalerna är yrkesförfattaren någon som professionellt försörjer sig på sitt skrivande och intar en mer synlig position. De samtida mediala villkoren och den digitala medietvecklingen kan emellertid göra att gränsen mellan synlighet och osynlighet inte längre är lika tydlig. De digitala medierna kan användas som en plats för aspirerande författare att publicera sina skönlitterära texter och komma i kontakt med läsare, men utgör också ett verktyg för etablerade författare att kommunicera och publicera skönlitterära verk.²⁵⁴

Den digitala tekniken kan alltså både formulera ett fullgott alternativ till en traditionell form av utgivning, och samtidigt vara ett sätt för författaren att etablera en kontaktyta med läsare och marknadsföra sina litterära texter. I *Svenska Dagbladet* visar Arne Melberg hur gränserna mellan amatör och professionell i en digital tid inte är givna utan att sociala medier på ett tydligare sätt än tidigare gjort det möjligt för författaren att hitta en läsekrets bland ”vänner”:

Alternativet till den professionella författaren heter, förstås, amatören. Och alternativet till marknad heter vänkrets [...]. Men i dag kan förstås vänkretsen vidgas radikalt: de stora Facebook-nyttjarna har tusentals ”vänner” och det skrivs i dag böcker vars marknad inte längre är ”marknaden” utan som består just av den kontaktyta som byggts upp på Facebook.²⁵⁵

Melberg likställer i ovanstående resonemang en litterär marknad med en ”kontaktyta” eller nätverk. I citatet framträder en författartyp som utnyttjar de digitala medierna för att knyta till sig en potentiell läsekrets och genom att ”vänkretsen vidgas” stärks författaren som varumärke. Snarare än att skilja vänkretsen från en kommersiell litterär marknad kan alltså dessa faktorer ses som två sidor av samma mynt. Melberg visar även hur digitala medier och digitalt skrivande potentiellt leder till att författaren får tydligare relationella konturer,

---

²⁵³ Se ex. Leadbeater & Miller, 2004.

²⁵⁴ Warnqvist, 2007.

²⁵⁵ Arne Melberg. ”Amatören får plats i nya litterära kretslopp”. *Svenska Dagbladet*. 26/9 2014.

även om nätverkande alltid varit betydelsefullt för poeter.²⁵⁶ Iakttagelsen kan också synliggöra den mediala mellanposition som digitala publiceringsplattformar och sociala nätverkssajter formulerar, genom att vara samtidigt en privat intim sfär och en offentlig arena.²⁵⁷

Hur den digitala samtida litterära offentligheten ska hanteras och bevakas av det etablerade litterära fältet i Sverige diskuteras i anslutning till en artikel med titeln "Brev till en utdöende författargeneration" som publiceras i tidskriften *10tal*. Här hävdar Lyra Koli (fd. Ekström Lindbäck) att de digitala publiceringsplattformarna för litteratur utgör ett fullgott alternativ till den tryckta litterära bokmarknaden, och inte ska tolkas i termer av att utgöra en litterär subkultur: "Skrivande flickor i massvis väller upp från poesicommunities från Internets barndom, vana vid omedelbarheten till publicering och reaktioner."²⁵⁸ I Kolis beskrivning kopplas den digitala författartypen tydligt till en ung kvinna, eller "flicka", uppvuxen med en internetuppkoppling och som genom sin medieanvändning även utvecklat särskilda skrivsätt och publiceringsstrategier. En liknande iakttagelse gör Söderlund, genom att konstatera att det finns ett "generationsgap" bland författare som använder sig av "[...]onlineforum för läsarkontakter och som ett sätt att sprida kännedom om författares verk."²⁵⁹

Applicerat på *Poeter.se* kan Söderlunds och Kolis åldersindelningar vidare undersökas med hjälp av kvantitativa metoder. Genom att närmare studera de tre författarkategorierna *Textförfattare*, *Recensent* eller *Social skribent* är det möjligt att pröva antagandet att de som publicerar sig på webben främst består av en yngre målgrupp. Här framkommer en delvis annan bild. Bland de mest aktiva i gruppen *Textförfattare* uppger 9 av de 16 skribenterna att de är män. Alla dessa uppger att de är födda 1980 eller tidigare. I gruppen *Recensent* finns en omvänd könsfördelning där majoriteten istället är kvinnor (12 av totalt 19). Av de som har uppgett att de är kvinnor har fem skribenter inte uppgett ålder. Bland de

---

²⁵⁶ Söderlund, 2009.

²⁵⁷ Se ex. Hermida, 2014.

²⁵⁸ Lyra Ekström Lindbäck. *10 tal*, nr 11, 2012.

²⁵⁹ Söderlund, 2008 s. 21–22.

sju som uppger ålder är tre födda 1945 eller tidigare, en mellan åren 1945–1955 och tre mellan 1955–1970. Inom gruppen *Social skribent* ser fördelningen ut som följande: Sex skribenter uppger att de är kvinnor och åtta uppger att de är män, två väljer att inte uppge någon könsidentitet. Bland kvinnorna är det tre som inte uppger ålder, de resterande tre är födda mellan 1944–1964. Bland männen är det en som inte uppger ålder, bland de resterande sju uppger två att de är födda mellan 1937–1949, tre uppger födelsedatum mellan 1963–1965 och två är födda mellan 1970–1975. Med utgångspunkt i författarkategorierna på *Poeter.se* är alltså antagandet att de flesta som skriver och publicerar sig digitalt är yngre något som kan nyanseras. Sajten tycks sammantaget vara en plats där ålderskategorierna varierar stort, även om vissa användare inte uppger vare sig kön eller ålder.

I sin artikel ger Lyra Koli även en bild av att de digitala publiceringsplattformarna är sparsamt bevakade av det omgivande litterära fältet och kulturredaktioner. Beskrivningen leder till debatt och besvaras av bland andra Åsa Beckman som i *Dagens Nyheter* konstaterar att:

[...] det stämmer att traditionella kultursidor ligger flera steg efter när det gäller litterära texter på nätet och sällan har koll på visual novels eller fan-fiction. Men det förbluffande är att Ekström Lindbäck och andra i 10TAL uppfattar det som om vi på kultursidorna har en djävulsk plan för att hålla dem utanför. Att det handlar om att slå vakt om makt.²⁶⁰

Beckmans replik kan tolkas som en form av lägesbeskrivning där kulturkritikens kris i en digital tid adresseras och där svårigheterna med att bevaka ett digitalt litterärt fält beskrivs. I sin artikel observerar även Beckman hur litteratur som publiceras eller på andra sätt utnyttjar den digitala tekniken potentiellt resulterar i en viss eftersläpning hos (den tryckta) litteraturkritiken i att uppmärksamma de digitala litterära formerna. I relation till det skrivande som äger rum på *Poeter.se*

---

²⁶⁰ Åsa Beckman. "Nu är de nya författarna rättmätigt förbannade". *Dagens – Nyheter*, 1/11 2013. Se även Anna Axfors. "Svenska förlag sviker de unga poeterna". *Expressen*, 3/7, 2015.

är Lyra Kolis reflektion delvis relevant, deltagarna från sajten uppmärksammas av lokalpress men omnämns inte lika frekvent av storstadspress.

Kolis artikel diskuteras också av Therese Bohman som i *Expressen* kopplar samman den digitala teknikens utveckling med ett ökat intresse för skönlitterärt skrivande och påpekar följande: "Internets intåg i folkhemmet har gjort att svenska folket skriver mer än någonsin."²⁶¹ Bohman pekar på en generell utveckling där det skönlitterära skrivandet som praktik och verksamhet fått en renässans.²⁶² Det ökande intresset för skrivande, i mer allmänna termer, gestaltas också i andra former av litterära sammankomster och gemenskaper där deltagarna träffas och diskuterar skönlitterärt skrivande, som exempelvis litteraturfestivalen, skrivarkursen eller författarutbildningen. Detta ställer även delvis nya krav på litterära gemenskaper, som i allt högre utsträckning tvingas förhålla sig till en skrivintresserad publik genom att göra det möjligt för festivalbesökaren att kunna koppla upplevelserna från ett specifikt litterärt arrangemang till det egna skrivandet.²⁶³

Detta samband belyser också Deborah Brandt som i *The rise of writing* argumenterar för att vi befinner oss i ett kulturellt skifte där skrivandet som verksamhet är en vardaglig aktivitet som vi allt oftare ägnar oss åt. Brandt menar att detta innebär att skrivandet har tagit läsandets plats som vardaglig skönlitterär aktivitet.²⁶⁴ I en svensk kontext beskriver Ulf Olsson, i likhet med Brandt, var det skönlitterära skrivandet i samtiden befinner sig, och iakttar en förskjutning mellan läsande och skrivande. Olsson konstaterar att "litteraturen" i sig, som en direkt konsekvens av att allt fler skriver skönlitterärt, inte längre "legitimeras" genom "läsningen, utan genom skrivandet; litteraturen ges samhällelig betydelse genom att 'alla' kan utöva den."²⁶⁵

Att skriva skönlitterärt har blivit en viktig aktivitet i dagens Sverige. [...] Det är ett skrivande som för de allra flesta äger rum utanför arbetstiden, och som därför

---

²⁶¹ Therese, Bohman. "Debutanter i debatt". *Expressen* 22/1 2013.

²⁶² Peurell, 2000.

²⁶³ Driscoll, 2014, s. 183.

²⁶⁴ Brandt, 2015. "Introduction: The rise of mass writing" s. 1–16.

²⁶⁵ *Ibid.*, s. 257.

inte är underlagt direkta kontrollåtgärder eller rationell ändamålsenlighet. Att skriva skönlitterärt, att skriva "själv" är ett eget val.²⁶⁶

I relation till *Poeter.se* visar (de omfattande) aktiviteterna på sajten att det skönlitterära skrivandet är populärt och något som "alla" kan ägna sig åt. I relation till Brandts iakttagelser om en möjlig förskjutning mellan skrivande och läsande som verksamhet visar emellertid publiceringsmönstren på sajten delvis upp en annan bild, genom att kommentaren är den mest frekventa publicerade textformen på nätgemenskapen.

På *Poeter.se* beskrivs även ofta författaren i deltagarnas egna diskussioner som någon som "alla" kan vara och att det är upp till individen själv att bestämma när man anser sig vara författare. Det krävs inte heller några särskilda litterära, eller formella, förkunskapskrav för att registrera sig som medlem på sajten. Det demokratiska tilltalet eller beskrivningen att gemenskapen på sajten ska kännetecknas av att trösklarna till delaktighet är låga, är också typiskt för den deltagarkultur som ska uppstå och upprätthållas på sajten. Med utgångspunkt i det skrivande som sker på *Poeter.se* är det alltså möjligt att se hur två parallella diskurser som rör skrivande går ihop där den digitala tekniken ger deltagarna en möjlighet att manifesteras och ge uttryck för sitt intresse för (poesi)skrivande.

Självframställning, relationer och publicering – författaren online

Den digitala teknikens utveckling har även inneburit att författarens roll specifikt uppmärksammas med särskild hänsyn till de förutsättningar och villkor som framträder i en digital miljö. Mark Poster menar att den digitala miljön påverkar författaren på flera sätt genom att villkoren för skrivande förändras, men också genom möjligheterna för författaren att styra och påverka självframställningen online:

---

²⁶⁶ Ulf Olsson. *Invändningar: Kritiska artiklar*. Stockholm: Brutus Östling förlag, Symposium, 2007, s. 246.

Because the digital writing may be rewritten with ease, the stability of words on paper is lost, severing the link between author and text that was established with so much difficulties during the first centuries of print.²⁶⁷

Genom att den digitala texten kan skrivas om och betraktas som ”instabil” påverkas relationen mellan författaren och texten, något som i förlängningen även har effekter på en läsare, menar Poster. Detta innebär att länken mellan text och upphovsperson är bruten och därmed problematiseras traditionella föreställningar av författaren som någon som har kontroll över och äger sin text.²⁶⁸ Applicerat på hur deltagarna på *Poeter.se* kan kommunicera med andra deltagare och presentera sig själva och sitt eget skrivande är Posters beskrivning av ”den digitala författaren” av relevans. Poster menar att denna författare är inbegripen i en särskild form av subjektframställning och jagskapande: ”Unlike earlier forms of mediated communications, digital authorship is about the performance of self-constitution.”²⁶⁹ Berättandet om sig själv genom digitala medier och vad denna kommunikation kännetecknas av är del av ett omfattande forskningsfält där flera digitala textgenrer och framställningsformer studeras.²⁷⁰ Sambandet mellan digitala skrivsätt och självframställningens betydelse för textpubliceringens förutsättningar diskuteras exempelvis av Christine Sarrimo i *Jagets scen. Om självframställning i olika medier*. Sarrimo diskuterar också hur sociala medier, som exempelvis bloggar och chattar, gjort det möjligt för individen att ”träda fram” och erbjuder ”lättillgängliga arenor för att framställa oss själva”.²⁷¹

För att förlänga Elams resonemang kan alltså författarens roll i samtiden resulterat i att den i högre grad än tidigare kan styra bilden av sig själv och sitt skrivande.²⁷² Men det digitala medielandskapet leder även till att författaren på ett tydligare sätt måste göra sig synlig och dra uppmärksamheten till sig för att

---

²⁶⁷ Poster, 2001, s. 97.

²⁶⁸ *Ibid.* s. 68.

²⁶⁹ *Ibid.* s.75.

²⁷⁰ Jill Walker Rettberg. *Blogging*. Cambridge: Polity Press, 2009; Ruth Page & Bronwen Thomas (red.) *New Narratives: Stories and storytelling in the digital age*. Lincoln: Univ. Of Nebraska Press, 2011.

²⁷¹ Christine Sarrimo. *Jagets scen: Om självframställning i olika medier*. Göteborg: Makadam, 2013, s. 36.

²⁷² Se även: Baverstock, 2011.

nå en presumtiv läsekrets.²⁷³ Ann Steiner använder sig av begreppet ”uppmärksamhetsekonomi” för att belysa och diskutera hur bokhandlare, författare och andra aktörer allt oftare legitimeras genom att synas. Steiner konstaterar även att trots att det under 2000-talet blivit lättare att publicera sig har det blivit allt svårare att bli uppmärksammat vilket leder till att synlighet blir en betydelsefull symbolisk valuta.

When too many titles are published, visibility becomes the key to success in the trade. In reality, this applies to most media, as the expansion of the information flow has required new ways to become known.²⁷⁴

I citatet argumenterar Steiner för att den ökade informationsfloden innebär att författaren måste hitta nya sätt genom vilka han eller hon kan synas och göra sig synlig. Till Steiners slutsatser kan även diskussioner nämnas som betonar hur författaren är en del av den medierade offentligheten och där tvingas anpassa sig till rådande mediala villkor, där den skrivande verksamheten legitimeras genom att författaren syns och hörs i olika mediala kanaler och format.²⁷⁵ På detta sätt kan digitala medier ses som en arena där författaren kan ägna sig åt självframställning och bli synlig.

Hur författaren framställer och presenterar sig själv är alltså betydelsebärande i mötet med en läsare och ger författaren en möjlighet att kommunicera med en potentiell läsekrets, i form av författarnoteringar och digitala presentationsparatexter. De digitala medierna kan därför, enligt Alison Baverstock, fungera som ett sätt för författaren att marknadsföra sina verk vilket gör att författaren i allt högre grad själv får arbeta med att lansera sina skönlitterära texter.²⁷⁶ Genom att fokusera på i huvudsak etablerade författare jämför Christian Lenemark i artikeln ”Författaren online” hur författarbloggar på olika sätt kan användas för att författare ska kunna framställa sig själva och sitt skrivande. I sin artikel analyserar Lenemark tre svenska författarbloggar, Bodil Malmsten, Unni Drougge och Markus Birro, och diskuterar hur bloggen på olika

---

²⁷³ Steiner, 2010, s. 482.

²⁷⁴ Ibid.

²⁷⁵ Olsson, 2007, s. 246.

²⁷⁶ Baverstock, 2011, s. 44.

sätt kan användas i marknadsföringssyfte.²⁷⁷ Lenemark konstaterar att författaren kan framställa sig på ett sätt som ”gör att man blir läst”²⁷⁸ genom att använda sig av olika tilltal eller strategier och därigenom inta olika författarpositioner. Lenemark menar att författaren genom sin blogg på olika sätt kan uttrycka autenticitet, uppriktighet, vardaglighet eller känslomässighet och även upprätta en särskild form av verklighetskontrakt med en presumtiv läsekrets. Författaren kan också utmana eller problematisera sambandet mellan liv och text genom att istället uttrycka en viss distans till sin egen självframställning.²⁷⁹ I sammanhanget kan hur författare presenterar sig själva och sitt skrivande i bloggformat betraktas som en komplettering av det Alexandra Herzogs beskriver som författarnotering. Herzog placerar författarnoteringen i anslutning till en specifik skönlitterär text, där författaren kan ge läsaren ledtrådar och dessutom hävda auktoritet och legitimitet genom att framhålla vissa karaktärsdrag. Lenemark, däremot, visar hur författarbloggar även kan problematisera gränsen mellan liv och text, där skiljelinjen mellan skönlitterärt innehåll och författarens biografi inte alltid är lätt att uppfatta.

Bloggen som textgenre skiljer sig emellertid från de anvisade platserna för självpresentation på *Poeter.se*. Där bloggen kännetecknas av en följetongestetik där författaren publicerar återkommande uppdateringar, består presentationsmaterialet på *Poeter.se* av varierat material där vissa deltagare publicerar utförliga presentationstexter medan andra väljer att uttrycka sig i ett kortare format. På sajten finns också möjligheten för deltagarna att ladda upp bildmaterial eller länka till musikstycken. Genom ovanstående teoretiska resonemang är det möjligt att analysera på vilket sätt poeterna använder sig av de anvisade platserna för självpresentation och självframställning.

---

²⁷⁷ Christian Lenemark. ”Författaren online: Bloggen som performativ plattform för självframställning”. *Tidskrift för litteraturvetenskap*. Vol. 37 nr. 4 (2007).

²⁷⁸ Lenemark, 2007, s. 53.

²⁷⁹ *Ibid.* s. 58.

Författarframställningar på Poeter.se

På sajten presenteras deltagaren inför anvisade platser för självpresentation i huvudsak under flikar som "Om mig" och "Profil." Dessa platser når skribenterna genom att logga in och klicka på fliken "Presentation". Under denna rubrik presenteras deltagaren inför förutbestämda val och funktioner som skribenten kan välja att fylla i. Här finns möjlighet att ladda upp en bild och förse sin presentation med information som bostadsort, födelseår och kön. Under underrubriken "Din korta presentation" finns en tom ruta där deltagaren själv skriver in sin presentationstext: "Här kan du välja att skriva en kort presentation av dig själv som visas på din publika sida." Genom att sedan klicka på "Spara presentation" blir denna offentlig för andra deltagare. Mina nedanstående analyser baseras på de 51 mest aktiva skribenterna på sajten bland de tre författartyperna *Textförfattare*, *Recensent* och *Social skribent*.

Författaren remedierad – den tryckta bokens betydelse

Ett vanligt tema i författarpresentationerna är att uppmärksamma relationen till den tryckta diktsamlingen eller tidigare utgivning, eller att beskriva sig som poet eller författare. Dessa hänvisningar visar hur skribenterna söker legitimitet genom att antingen koppla sitt skrivande till en identitet (poet, författare) eller genom att hävda auktoritet i form av att lyfta fram resultaten (tidigare utgivning) av den skrivande verksamheten. Detta sker på flera sätt och kan också betraktas som navigerande paratexter som vänder läsaren mot en särskild titel eller diktsamling.

I författarpresentationerna omnämns flera olika förlagstyper där etablerade förlag blandas med mindre och sådana som är särskilt inriktade på egenutgivning. Signaturen Ingmar Hård skriver följande:

[...] skrivit två prosaböcker: SKOLKOMSTER (om uppväxt, uppfostran och skola) samt FÖRSKRÖNINGAR (bilder från ett liv i en seglande båt). Båda böckerna

tillgängliga på adLibris. I år ges min tredje bok ut: OCH DAGARNA GÅR - en berättelse från fram- och dåtid.(...)²⁸⁰

Signaturen ULJO hänvisar till sin tidigare publikation på ett liknande sätt:

[...] Har skrivit boken "Vid diktarens bord" som finns att köpa på bokförlaget Vulkan [...] Medverkar i följande böcker tillsammans och i samarbete med poeter.se
✦ Diktsamlingen 181 dikter till Tranströmer ✦ Jubileumssamlingen 10 år med poeter.se ✦ ©sverige #poesi mot rasism ✦ Antologin Make Love not War ✦
Antologin Ett brev är en själ. (...) ²⁸¹

ULJO hänvisar i sin presentation även till sin medverkan i de antologiprojekt som initierats av sajtens redaktion. Detta visar hur webbsidans egna tävlingar är något som deltagarna framhåller i sina presentationer, vilket visar hur dessa bokprojekt fungerar stödjande för deltagarna i att hävda sin identitet och auktoritet som författare. På ett liknande sätt framhåller Dan Myrbeck sin medverkan i sajtens antologier genom att i sin presentation hänvisa till funktionen "Utgivet" där sajtens stödmedlemmar kan presentera tidigare utgivning.

Författaren på *Poeter.se* kan också hävda auktoritet genom att utrusta presentationstexten med utåtriktade paratexter i form av länkar som tar läsaren ut ur gemenskapen till andra digitala skrivsätt och format, exempelvis bloggar eller hemsidor. Signaturen ULJO skriver i sin presentation: "Läs gärna mina bloggar", och signaturen Måna N Berger hälsar i sin presentationstext läsaren "välkommen till" skribentens hemsida.²⁸² Dessa exempel, där författaren länkar till digitala publiceringsplattformar eller hänvisar till en utgivning visar hur den digitala miljön står i relation till och går i dialog med andra mediala format. Skribenterna på sajten hävdar alltså legitimitet som författare genom att hänvisa till en rad olika mediala format. Fuller och Rehberg Sedo skriver följande:

[...] the printed book has not yet been replaced by its digital version, or by mobile devices such as the e-reader, but exists alongside them, just as other types of online content expand the opportunities for a user to engage, sometimes

---

²⁸⁰ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=27267

²⁸¹ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=29816

²⁸² https://www.poeter.se/Medlem?author_id=7470

interactively, with information in a variety of formats. More than this, digital media, such as radio and television, can be used to create dynamic relations among print and nonprint media.²⁸³

På detta sätt kan författare som i sina presentationer tydligt hänvisar till andra digitala publiceringsätt och/eller tryckta böcker visa hur denna dynamiska relation mellan mediala format även sker mellan olika digitala publiceringsplattformar och textgenrer. Hänvisningarna till diktsamlingar, tidigare utgivning eller den tryckta boken visar hur författaren på sajten även i den digitala miljön kan knytas till en person som genom sin utgivning kan hävda legitimitet. ULJOs och Måna N Bergers författarpresentationer ger också exempel på hur författaren på *Poeter.se* marknadsför och ramar in det egna skrivandet, på ett sätt som påminner om hur Yra van Dijk beskriver den digitala författarens roll och funktion.²⁸⁴

I författarpresentationerna framkommer också ett annat tema, där skribenterna hävdar legitimitet som författare genom att betona att de äger och har kontroll över sin publicerade text. Detta sker genom att skribenterna framhåller att upphovsrätten gäller, eller på andra sätt förser läsaren med ledtrådar för hur texterna får användas och citeras. Signaturen Fale Bure uttrycker det på följande sätt: ”©, gäller självklart på alla mina texter, långa som korta, bra som dåliga.”²⁸⁵ Även signaturen Zavanna betonar upphovsrätten: ”Mina texter får inte användas utan mitt medgivande. Copyright gäller.”²⁸⁶ e-poeten uppmanar den som vill ”använda” sig av skribentens texter att höra av sig:

Hej.

Ni som vill använda mina dikter, hör av er till mig. Mina dikter får ej användas i kommersiellt syfte utan mitt tillstånd. Inte heller i andra sammanhang utan mitt tillstånd eller de som äger rättigheterna,, =) ²⁸⁷

---

²⁸³ Fuller & Rehberg Sedo, 2013, s.7-8.

²⁸⁴ van Dijk, 2012. Se: <http://www.dichtung-digital.de/en/journal/aktuelle-nummer/?postID=830>

²⁸⁵ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=2241

²⁸⁶ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=40347

²⁸⁷ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=28490

Att författarna i sina presentationer beskriver hur texten får användas och citeras kan ses som en konsekvens av att den digitala författaren är ensamt ansvarig för hur en text mottas och distribueras till en särskild läsare.²⁸⁸ I exemplet med e-poeten uppmanas läsaren, om den vill använda skribentens publicerade dikter, att kontakta skribenten för ett godkännande. De här formuleringarna i presentationsmaterialet kan också knytas till de regler som finns uttryckta under flikar som "Riktlinjer" eller "Villkor" på sajten, där det tydligt framkommer att det är skribenten själv som äger upphovsrätten till sina publicerade verk. Genom att författaren på *Poeter.se* i sin presentation hävdar auktoritet genom att hänvisa till en tidigare litterär utgivning, eller påpekar hur den litterära texten får användas och citeras, blir det tydligt hur författaren på nätgemenskapen på olika sätt återbrukar, eller remedierar egenskaper som historiskt varit betydelsefulla för och förknippats med författarbegreppet.

Författaren och livet – skrivandet och känslorna

Flera av skribenterna på *Poeter.se* använder presentationstexten för att förmedla biografisk eller personlig information. Den här typen av självframställningar går i linje med redaktionens önskan om att deltagarna ska använda gemenskapen som en plats där de vågar vara synliga som personer. Detta sker på flera sätt i presentationsmaterialet, oftast genom att författaren skriver ut sitt namn, bostadsort och ålder. Signaturen Kjell-Åke Bearfoot skriver exempelvis: "Tillverkad i Gällivare, född i Södertälje, levt största delen av sitt liv i Östersund".²⁸⁹ Signaturen Walborg beskriver sig som "finlandsvenska" och ger sedan en biografisk inblick i sin livssituation och familjeliv. Dessa exempel illustrerar hur deltagarna på *Poeter.se* på olika sätt kan använda sig av det Christian Lenemark kallar det "biografiska kortet";²⁹⁰ biografisk information används för att laborera med författarrollen i offentligheten. Som jag tidigare påpekat kan författaren i samtiden sägas vara del av vad Forslid & Ohlsson kallar en "biografisk renässans", vilket gör att intresset för författarens liv och

---

²⁸⁸ van Dijk, 2012. <http://www.dichtung-digital.de/en/journal/aktuelle-nummer/?postID=830>

²⁸⁹ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=39723

²⁹⁰ Christian Lenemark. *Sanna lögner: Carina Rydberg, Stig Larsson och författarens medialisering*. Hedemora: Gidlund, 2009.

verklighet anses värdefull i mediebevakning och för en presumtiv läsekrets. Beth Driscoll konstaterar att författarens biografi kan förstärka läsarens möjligheter att skapa intimitet och kontakt, något som i förlängningen kan göra att läsaren utvecklar en ”intensely personal view of the author.[...]”²⁹¹ Driscoll undersöker specifikt litteraturfestivaler och menar att dessa gemenskaper gör det möjligt för läsaren att tolka en litterär text som en del av författarens personliga upplevelser och perspektiv.²⁹² Den litterära festivalen kräver en författares fysiska närvaro, hävdar Driscoll vidare, och hänvisar till en studie av Johanson och Freeman där läsare som besöker litteraturfestivaler studeras:

Johanson and Freeman note the reader’s desire not only for intimacy with the author but for evidence of the author’s authenticity – evidence that the author is real and that their books are rooted in reality.²⁹³

De presentationstexter som ställer läsaren inför en biografisk levnadshistoria förmedlad av författaren själv kan alltså ses som ett sätt för författaren att hävda äkthet och legitimitet. Dessutom kan de svara på ett behov hos läsaren, som vill befinna sig i närheten av *sin* författare.

På *Poeter.se* följer presentationstexterna ett tydligt narrativ där deltagarna beskriver personlig bakgrund och i vissa fall även uppger privat information. På detta sätt problematiserar den här formen av presentationer gränsen mellan privat och offentligt, och väcker också frågor om hur dessa personliga uppgifter ska hanteras ur forskningsetisk synpunkt. I vissa av presentationerna är informationen specifik och detaljrik där deltagarna skriver ut bostadsort, telefonnummer eller adress. Detta gör det möjligt för forskaren (och andra) att ta reda på vem som står bakom de publicerade texterna. I relation till frågor som rör offentlighet och hantering av personuppgifter är det också av betydelse att presentationstexterna är möjliga att få tillgång till utan att läsaren tecknar medlemskap på sajten.

---

²⁹¹ Driscoll. 2014, s. 169.

²⁹²Ibid. Se även: Magnus Persson, ”Här delas kärleken till boken med andra”, *Svenska Dagbladet*, 17/10, 2017.

²⁹³ Driscoll. 2014, s. 168-169.

I materialet framkommer också den biografiska informationen genom att författaren betonar och placerar in det skönlitterära skrivandets betydelse i skribentens egna (levda) liv. Signaturen Michaela Dutius ger exempelvis följande bakgrundsbeskrivning av skrivandet som verksamhet: "[Jag] har alltid skrivit dikter – eller rättare sagt –det har alltid kommit dikter till mig som velat bli nedskrivna – ända sedan jag var ett barn på 8–9 år". Att dikterna/skrivandet är något som "kommer" till poeten beskriver även signaturen Semper Fi, som tecknar bilden av ett skrivande som aldrig tycks ta slut:

Jag är liksom fånge bland en massa med ord som bara kommer, varifrån vet jag inte. Men de lämnar mig inte i fred utan kräver att få bli nertecknade. Blir en dikt eller prosastycke klart så kommer det omedelbart nya ord och ordkonstellationer. (...)²⁹⁴

Semper Fi och Michaela Dutius uttrycker här olika synsätt på hur skrivandet sker, hos Dutius är det förknippat med mer positiva känslor medan det hos Semper Fi närmast är att betrakta som ett tvång. Författarna kan även placera in skrivandets betydelse som något som sker i vardagen. Signaturen Anya formulerar sig på följande sätt i sin presentation: "Jag är en vardagsskrivare."²⁹⁵ Skribenterna ger också exempel på vilken typ av texter de helst skriver, något som också kopplas till ett känslomässigt narrativ. Signaturen Vampyrens hjärta konstaterar följande: "Har alltid tyckt om att skriva då jag kan bearbeta känslor. Både berättelser och dikter.:) Just nu är jag väldigt inne på det vampyriska och övernaturliga. :) (...)"²⁹⁶

Dessa exempel visar på olika sätt hur författarna genom att använda sig av en biografisk strategi kan upprätta det Christian Lenemark kallar för "verklighetskontrakt" mellan sig själva och sin presumtiva läsekrets.²⁹⁷ På *Poeter.se* kan författaren hävda legitimitet och autenticitet som författare genom att betona hur skrivandet på olika sätt påverkar dem i deras liv eller genom att presentera vilken form av skrivsätt och genretyper som de helst ägnar sig åt. Den här typen av

---

²⁹⁴ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=15374

²⁹⁵ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=34438

²⁹⁶ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=30966

²⁹⁷ Lenemark, 2007. s. 55.

presentationsstrategier kan vara betydelsefulla för den digitala författaren som genom personliga detaljer kan beskriva och rama in det skönlitterära skrivandet.²⁹⁸ Det livsnarrativ som deltagarna delar med sig av i presentationsmaterialet kan också ses som ett sätt att hävda originalitet och individualitet. På *Poeter.se* kan de biografiskt inriktade författarpresentationerna ses som en sammanblandning av mediespecifika och litteraturhistoriska funktioner. Samtidigt kan uttryckandet av det egna "jaget" visa hur poeterna uttrycker en subjektiv personlighet, talar med en egen röst och därmed förvaltar en diskurs som återfinns inom kreativt skrivande, eller förekommer som ett skrivartekniskt råd i de handböcker som beskriver och definierar poesi.²⁹⁹

Ovanstående exempel kan också illustrera hur den digitala tekniken påverkar hur och vad vi berättar om oss själva. Alfred Hermida hävdar att informationsdelning på internet har en stor betydelse för hur vi formar personliga narrativ i den digitala miljön, och att detta material kan gå in i en särskild form av digital narcissistisk självberättarkultur där internetanvändningen i mer generella termer kan beskrivas som att vara "all about me."³⁰⁰ Hermidas iakttagelser kan emellertid nyanseras utifrån de genrespecifika krav som omger poesins genre där den individuella känslan eller vilka känslor som skrivandet väcker hos författaren kan ses som betydelsefullt litterärt stoff. I flera presentationer betonar skribenterna vilken känslomässig relation de har till det egna skrivandet. Signaturen Ninananonia konstaterar följande: "Poesi är viktigt för mig. Jag älskar att skriva den och läsa den."³⁰¹ På ett liknande sätt uttrycker sig signaturen ~~*MariamAurore*~~ :

hej och välkommen till mitt skrivhörn. Här skriver jag olika sorters poesi om det mesta som livet innehåller. *Vem är jag då? Jag är en glad ganska så ung tjej konstnärlig som älskar att skriva.(...)³⁰²

---

²⁹⁸ van Dijk, 2012.

²⁹⁹ Se ex: Bergsten, 1994, s. 16. Bergsten påpekar att lyrik står "i förbindelse med en inre, själslig verklighet".

³⁰⁰ Hermida, 2014, s. 40.

³⁰¹ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=35453

³⁰² https://www.poeter.se/Medlem?aor_id=18590

Signaturen ResenärGenomLivet uttrycker också vilka känslor som skrivandet väcker i sin presentation på följande sätt:

Älskar ord i alla former; skrivna, talade, sjungna... Egna och andras. Det är viktigt att vi lyssnar till varandra på många olika sätt.

Jag skriver om egna upplevelser, men lika gärna påhittade. Jag leker mycket med ord och skriver om allvarliga saker men också små humoristiska berättelser. Allt som kan dyka upp i huvudet.³⁰³

Carola Zettergren ger i sin presentation en bakomliggande orsak till sitt skrivande genom att konstatera att ”med handen på hjärtat så är det nog ändå kärleken till konsten som driver mig.”³⁰⁴

Den här typen av presentationer där författaren ger läsaren en bakgrund till den skrivande verksamheten, visar hur den digitala tekniken kan fungera som ett sätt för författaren att bjuda in läsaren till produktionsprocessen av en specifik text, en samlad publikation eller teckna bilden av en skrivande verksamhet som ständigt pågår. Författaren på *Poeter.se* kan alltså genom sina beskrivningar på flera sätt söka, eller upprätta, en relation med en kommande läsare genom att närmare beskriva hur skrivprocessen går till. Att betona skrivprocessens vedermödor eller förklara hur skrivandet går till kan även, i ett mer generellt perspektiv, kopplas till hur den digitala tekniken beskrivs som något som främjar processer snarare än färdiga resultat. I *Digital media revisited* konstaterar exempelvis Jay David Bolter följande: ”The World Wide Web draws people into the production process on a much larger scale than television or film ever has done.”³⁰⁵ På ett liknande sätt formulerar Kathleen Fitzpatrick hur digital teknologi gör att vi känner oss mindre ensamma och vilsna i skrivprocessen.³⁰⁶ Att författaren förser sin presentation på *Poeter.se* med biografiska detaljer kan

---

³⁰³ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=40061

³⁰⁴ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=21044

³⁰⁵ Jay David Bolter. ”Theory and Practice in New Media studies. I *Digital media revisited: Theoretical and Conceptual innovations in the Digital Domain*. Gunnar Liestol, Andrew Morrison & Terje Rasmussen, (red.). Cambridge: MIT Press, 2003, s. 27.

³⁰⁶ Fitzpatrick, 2011, s. 52 (min övers.).

alltså ses som ett sätt för författaren att underlätta kontakten med en läsare som genom författarnoteringarna kan följa författarens skapelseprocess.

I presentationerna framträder alltså ett tydligt författarjag där intresset för skrivandet som verksamhet är nära förknippat med en livserfarenhet eller placeras in i ett större livsberättande. I deltagarnas presentationstexter framkommer också en bild av det skönlitterära skrivandet som verksamhet som något som har en personlig betydelse för skribenten och som pågår även utanför den digitala miljön, att likna med en livshållning. Författarnas presentationer visar även hur diktskrivandet är en känslomässig aktivitet där vissa av skribenterna explicit förmedlar en poesissyn där genren kopplas samman med känslor. Signaturen Bibbi skriver exempelvis i sin presentation att poesi ”uttrycker ens innersta känslor på bästa sätt.” Att koppla skrivandet till särskilda känslor kan också vara ett uttryck för ett återbruk och förvaltande av en poetroll som förknippas med subjektiva erfarenheter och känslor.

Den digitala miljön – kommunikativa aspekter och relationer

Många av författarpresentationerna framhåller, omtalar eller refererar till den digitala miljös kommunikativa egenskaper. Annorlunda uttryckt, i vissa av presentationstexterna betonas sajten som plats, genom att läsaren ges en bakgrund till skribentens tid som medlem eller vad som kännetecknar hans deltagande. I denna kategori av presentationstexter finns även de skribenter som på ett eller annat sätt uttrycker en vilja till kontakt med sina läsare. Den här formen av innehåll förekommer hos alla de tre författartyper (*Textförfattare, Recensent, Sociala skribenter*) som jag har identifierat. För att ta några konkreta exempel skriver signaturen LassO, som kan karakteriseras som *Textförfattare*, följande i sin presentation: ”Vill ni kommentera, varsågod, det är kul, vill ni kontakta mej, javisst, finns även privat möjlighet numer”.³⁰⁷ LassOs presentation visar en kommunikativ hållning där signaturen påpekar att läsaren till och med kan kontakta honom ”privat”, även om hur denna kontakt ska gå till inte vidare

---

³⁰⁷ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=18104

beskrivs. Ett mer direkt läsartilltal uttrycker Bodil Sandberg som främst publicerar kommentarer i sin presentation och som uttrycker en tacksamhet till ”alla kära vänner på Poeter.se”.³⁰⁸ Även signaturen anits betonar relationen till sina läsare och konstaterar:

(...) Tack till alla Er som läst och applåderat, det gör att jag fortsätter att skriva.
Det är ni som läser mig som givit mig alla applåder, som jag tackar så mycket för,
det värmer och gör mig sååå glad.³⁰⁹

anits beskriver också gemenskapens specifika funktion som ett sätt för skribenten att få ett skönlitterärt självförtroende genom att formulera följande: ”Jag har aldrig visat eller berättat för någon om mitt skrivande innan jag började skriva här, nu vet dom flesta som känner mig.³¹⁰ Signaturen walborg beskriver också nätgemenskapen som en plats där hon genom att delta på sajten blivit introducerad till det skönlitterära skrivandet:

(...) Att våga börja skriva litet poesi själv är en ny idé jag fått av en god vän som är med bland poeterna. Få se om jag vågar [...]”³¹¹

Motstrategier – att understryka konstruktionen

Författaren på *Poeter.se* kan alltså betraktas som en konstruktion som delvis har likheter med en expressiv poetroll där ett särskilt förhållningssätt till det skönlitterära skrivandet betonas eller framhålls. Presentationsmaterialet visar även hur författaren söker kontakt med och tilltalar en läsare eller presenterar bakgrundsmotiv till varför skribenten befinner sig på sajten. Samtidigt finns undantag, där författarna istället tar avstånd från den självbiografiska tolkningsgemenskap som de anser uppstår inom gemenskapen, genom att tydligt deklarerar i sina presentationer hur de vill bli tolkade av en kommande läsare. Michaela Dutius skriver: ”Mina dikter handlar många gånger om andra människor... även om det står ”jag.”³¹² Signaturen ResenärGenomlivet

---

³⁰⁸ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=1270

³⁰⁹ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=21162

³¹⁰ Ibid.

³¹¹ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=28840

³¹² https://www.poeter.se/Medlem?author_id=2647

konstaterar följande: ”Jag skriver om egna upplevelser, men lika gärna påhittade.” Dessa presentationer visar genom att poängtera den fiktiva textens jag-konstruktion, hur författaren genom sin presentation kan hävda auktoritet och ”bestämma över textens ordalydelse.”³¹³

I materialet finns även författare som i sin presentation framhåller andra poeter, författare eller lätttexter genom att presentera citat. Den här formen av hänvisningar kan ses som ett sätt för författaren att beskriva sin egen litterära stil i relation till andra poeters verksamheter. Citaten eller referaten kan också betraktas som ett sätt för författaren att visa sin förtrogenhet med poesin som genre genom att manifesteras och ge uttryck för kunskap om centrala poeter eller betydelsefulla diktverk.

På sajten finns även de som väljer att inte publicera någon presentationstext på de anvisade platserna för självpresentation. För att få en uppfattning om skribenten får läsaren då istället ta andra typer av ledtrådar och funktioner till hjälp. Signaturen Stardust har exempelvis ingen presentationstext under fliken ”Om mig.” Istället presenteras läsaren inför en typ av färdigformaterad information i anslutning till deltagarens presentationssida. I exemplet med signaturen Stardust kan läsaren genom den här typen av information utläsa att skribenten uppger att hon är kvinna och stödmedlem på sajten, att hon har publicerat 1 371 texter, 204 kommentarer, har 14 skrivarevänner på sajten och varit medlem på sajten sedan 2006. Under fliken ”Arkiv” kan även läsaren få en uppfattning om författarens totala publikation av texter på sajten och hur dessa är fördelade över den tid som deltagaren varit registrerad som medlem. Stardust registrerade sig 2006, publicerade ett stort antal dikter under sin första tid som medlem, och har sedan från 2013 publicerat sig mer sporadiskt. Ett annat exempel är signaturen Ewa Britt Nilson i kategorin *Social skribent*. Deltagaren har inte någon presentationstext, 26 skrivarevänner, har publicerat totalt 5 061 texter och 11 178 kommentarer och fått 30 442 applåder av andra deltagare, vilket kan jämföras med signaturen Stardusts 1 606 kommentarer. Under ”Arkiv” finns

---

³¹³ Götselius, 2010, s. 233.

även information kring hur frekvent författaren publicerar sig och när. Signaturen har en omfattande publiceringshistorik med i genomsnitt 50 texter/månad från 2010 och framåt. I gruppen *Recensent* finns Larz Gustafsson som i huvudsak publicerar kommentarer på sajten. Signaturen har varit medlem sedan 2007, har 36 skribarvänner, har publicerat totalt 51 848 kommentarer och 7 848 texter och fått 29 490 applåder av andra deltagare på sajten.

Dessa tre exempel visar variationen mellan deltagarna i respektive författartypskategori. Stardust, Ewa-Britt Nilson och Larz Gustafsson visar också hur skribenterna kan välja att inte framställa sig själva inom de givna ramar som sajten tillhandahåller. Detta visar också hur de kvantitativa kategorierna kan vara vägledande in i materialet, men att de individuella varianterna av hur sajten används som en plats för självframställning är stora. Möjligen kan även detta tolkas som att skribenterna ovan egentligen använder platsen i huvudsak som en publiceringsplattform, och där kommunikationen med andra deltagare äger rum på andra platser än genom författarnoteringen. På *Poeter.se* sammanblandas alltså funktionerna av självframställning och nätverkande vilket vidareutvecklar Söderlunds beskrivning av att författaren kan ägna sig åt ett ”socialt nätverkande”, online.³¹⁴

Sammanfattning och diskussion

– digitala och sociala skapelser av författaren på Poeter.se

Poeten som framträder på sajten är, för att summera, en konstruktion som är omringad av flera funktioner och presentationsmöjligheter. Deltagarnas egna presentationer visar hur poeten på *Poeter.se* görs närvarande och syns genom en kombination av redaktionella uppmaningar, tekniska funktioner och självpresentation. Poeternas självframställningar ger även uttryck för olika strategier eller hållningar som på olika sätt kan kopplas till författarens roll och funktion i mediasamhället i stort. Här finns deltagare som tydligt intar rollen som samtalspartner och söker kontakt med sina läsare. Här finns också skribenter

---

³¹⁴ Söderlund, 2009. s. 53–54.

som istället framhåller skrivandet som verksamhet eller de känslor som skrivandet väcker, eller som betonar sin egen delaktighet och tid som medlem på nätgemenskapen. Sammantaget ger dessa presentationer på sina skilda sätt möjligheten för författaren att inta rollen som närvarande samtalspartner som förväntas vilja diskutera det litterära intresset, den senast publicerade texten eller andra frågor som i bredare termer rör skrivande och läsande av poesi. Att deltagarna interagerar runt en specifik text, eller att en kontakt förväntas uppstå mellan författare och läsare, är också centrala faktorer för att deltagarkulturen ska upprätthållas. I ljuset av detta visar författare som befinner sig på *Poeter.se* en möjlig skärningspunkt där den digitala teknikens kommunikationsmöjligheter korsas med författarroller som förvaltar och förmedlar även mer historiska karaktärsdrag hos författarkonstruktionen. I sammanhanget ska det också sägas att författarnas presentationstexter visar upp ett brett spänningsfält mellan hur författaren kan framställa sig själv och sitt skrivande. Vissa av dessa framställningar passar väl in i den digitala kontextens krav och förutsättningar, medan andra väljer en mer ”osynlig” eller anonym strategi, något som motverkas av de aktiviteter och biografisk information som deltagarna genererar genom att registrera sig som medlem och utnyttja sajtens publiceringsfunktioner.

5. Skrivande och läsande på Poeter.se

*[...] literature changes with and through the respective media
through which it is processed and experienced.³¹⁵*

I det här kapitlet undersöker jag de texter som publiceras och diskuteras på *Poeter.se*. Mitt primära undersökningsmaterial är alltså dikter och kommentarer som jag studerar genom kvantitativa läsningar för att få syn på och analysera hur diktens genre förhandlas och förvaltas på nätgemenskapen. Vissa nedslag görs även i dikternas samt kommentarernas innehåll och tematik. Jag diskuterar även hur en text tolkas på sajten och om det inom ramen för nätgemenskapen uppstår särskilda normer som kommer till uttryck genom deltagarnas textkommentarer.

Genom att studera hur texter cirkulerar och diskuteras är det möjligt att pröva och undersöka om och hur deltagarnas litterära praktiker påverkas av den digitala miljö där de publiceras eller om texterna istället går i dialog med genrekonventioner och egenskaper som kan förknippas med mer vedertagna definitioner av poesins genre. Några viktiga frågor som jag undersöker är: Hur läses och skrivs en dikt på *Poeter.se*? Går deltagarnas läs- och skrivpraktiker i dialog med egenskaper och karaktärsdrag som traditionellt förknippats med poesins genre? Eller framkommer läsande och skrivande på sajten på sätt som är specifika för den digitala miljö där de publiceras och diskuteras?

Kapitlet är disponerat enligt följande. I denna inledande del redogör jag för mina teoretiska utgångspunkter och diskuterar hur skrivande och läsande som använder sig av digital teknik uppmärksammats i tidigare forskning. Dessa

---

³¹⁵ Peter Gendolla & Jörgen Schäfer. (red.). *The aesthetics of net literature: Writing, reading and playing in programmable media*. Bielefeld: Transcript verlag, 2007, s. 27.

aspekter belyses ur ett samtida medialt perspektiv genom exempel på hur läsarens roll kan betraktas när den befinner sig i en digital miljö eller tillgodogör sig litteraturen med hjälp av en skärm. Jag ger också en kort historisk tillbakablick på hur den digitala teknologin gestaltas och behandlas inom vad som brukar kallas digital litteratur och hur detta kan diskuteras i relation till *Poeter.se*. Efter detta avsnitt följer kvantitativa läsningar av det omfattande textmaterial som finns publicerat på *Poeter.se* under tidsperioden januari 2003 – februari 2016, vilket består av 872 283 skönlitterära texter och 2 121 336 kommentarer. Mönstren som framkommer i databasmaterialet gör det möjligt för mig att diskutera och analysera centrala innehållsliga teman och hur de tekniska funktionerna som deltagarna presenteras inför på sajten påverkar hur en text skrivs och mottas på *Poeter.se*. Kapitlet avslutas med en summerande diskussion där jag analyserar om och hur den digitala miljön påverkar förutsättningarna för deltagarnas skönlitterära skrivande samt vilka lässtrategier som kommer till uttryck.

Min undersökning av deltagarnas läsande och skrivande på *Poeter.se* hämtar inspiration av vad Øyvind Prytz framhåller i *Litteratur i en digital tid*. Prytz undersöker litteratur som publiceras inom ramen för sociala nätverkssajter och konstaterar att den här formen av litteratur förhandlar med och förvaltar litteraturhistoriskt betydelsefulla genredrag, samtidigt som den digitala tekniken på olika sätt påverkar texternas innehåll och form. Prytz identifierar även, genom att ta hjälp av Fredrich Kittlers medieteoretiska förståelse, särskilda medieteknologiska premisser: ”De sosiale medienes former påvirker ikke bare vår egen selvforståelse, men også det litterære formspråket.”³¹⁶ Prytz uppmärksammar alltså en medial dubbelhet där litteratur som publiceras i digitala miljöer potentiellt förändras i relation till den medieteknologi de använder sig av.

En liknande tankelinje framhåller Katherine Hayles i *Between Page and Screen*. Hayles påpekar att litteraturen alltid bär med sig en ackumulerad kunskap i form

---

³¹⁶ Prytz, 2016, s. 164.

av litteraturhistoriskt viktiga egenskaper som genrespecifika drag eller konventioner, även när litteraturen ”hoppas” mellan olika medier:

When literature leaps from one medium to another – from orality to writing, from manuscript codex to printed book, from mechanically generated print to electronic textuality – it does not leave behind the accumulated knowledge embedded in genres, poetic conventions, narrative structures, figurative tropes, and so forth. Rather, this knowledge is carried forward into the new medium, typically by trying to replicate the earlier medium’s effects within the new medium’s specificities.³¹⁷

Genom att ta avstamp i Prytz och Hayles iakttagelser vill jag i denna del fördjupa mig i de publicerade texterna som finns på *Poeter.se*, vilket leder mig till ytterligare frågeställningar som kan formuleras på följande sätt: På vilket sätt återbrukas egenskaper specifikt förknippade med poesi i den digitala miljön? Och framgår det i textmaterialet särskilda faktorer som är villkorade av, eller går i dialog med, den digitala miljö där de är publicerade?

Läsande och skrivande online – teoretiska utgångspunkter

Hur digitala miljöer och/eller användningen av digital teknologi påverkar villkoren för textskapande (skrivande) och litterär konsumtion (läsande) har diskuterats av ett flertal forskare som belyst sambandet mellan text, teknologi och mediala format.³¹⁸ Av relevans för mig är studier som berör hur digitala miljöer påverkar skrivande och läsande eller som specifikt studerar poesi som publiceras online. Jag kommer nu att redogöra för hur den digitala tekniken framställs genom nedslag i tidigare studier som undersökt relationen mellan teknik, text, skrivande och läsande.

Den digitala medieutvecklingen kan undersökas genom att fokusera på olika aktörer på det litterära fältet, bokbranschens utveckling, litteraturens form eller hur en läsare möter en text online. I en reflektion kring litteraturens villkor och

---

³¹⁷ Katherine Hayles. "Intermediation: The pursuit of a vision". I *Between page and screen: Remaking literature through cinema and cyberspace*. Kiene Brillenburg Wurth (red.). New York: Fordham University Press, 2012, s. 109.

³¹⁸ Se ex: Ong, 1991; Roger Chartier. *Forms and meanings: Texts, performances and audiences from codex to computer*. Philadelphia: Univ. Of Pennsylvania Press, 1995.

förutsättningar i en medial (digital) samtid konstaterar exempelvis Naomi Baron i *Words onscreen* att bokbranschen i samtiden i allt högre utsträckning koncentrerar sig på kortare textformat.³¹⁹ Även Alexandra Borg drar en parallell mellan digital publicering, litteraturens form och format, och ett medielandskap där flera medier ”konkurrerar” om individens uppmärksamhet och tid. I likhet med Baron argumenterar Borg för att detta potentiellt påverkar litteraturens form och har som konsekvens att skönlitterära texter oftare skrivs i det kortare formatet:

Idag när det finns lite utrymme till övers för just läsning, och många nya medier konkurrerar om uppmärksamheten, finns det något tillfredsställande i att bli färdig med det lästa vi har för handen, att få ta del av något litterärt, utan att behöva sätta sig in i en komplex romanhandling.³²⁰

Där Borg ger en nulägesbeskrivning kring samspelet mellan mediasamhället och litteraturen belyser Naomi Baron hur sambandet mellan internetutvecklingen och litteraturläsning kan ta sig uttryck. Baron hävdar att internet påverkar hur och vad vi läser. Genom att tydligt placera in skärmläsning i en diskurs som präglas av informationsinhämtning visar Baron hur läsaren anpassar sig till digitala miljöer genom att utveckla nya lässtrategier och kompetenser, en slutsats som även fler forskare ger uttryck för.³²¹

Att betona hur läsaren i en internetmiljö ägnar sig åt vad som kan kännetecknas som ett informationssökande diskuterar även Katherine Hayles i *How we think: Digital media and contemporary technogenesis*. Hayles menar att läsaren på internet måste förhålla sig till det omfattande textmaterial som finns online, och därför utvecklar en ny form av uppmärksamhet, en hyperuppmärksamhet. Denna gör det möjligt för läsaren att snabbt röra sig mellan olika typer av textgenrer.

---

³¹⁹ Baron, 2015, s. 106.

³²⁰ Alexandra Borg. ”Lättläst, kortläst, snabbläst: Litteratur i det korta formatet i digitaliseringens tidevarv.” *Tidskrift för litteraturvetenskap*, nr. 2 (2013), s. 86–87.

³²¹ Baron, 2015, s. 39, 104; Christian Vandendrope. ”Reading on screen: The new media sphere”. I *A companion to Digital Literary Studies*. Susan Schreibman & Ray Siemens (red.). Malden: Blackwell Pub. 2007.

Hyper attention is useful for its flexibility in switching between different information streams, its quick grasp of the gist of material, and its ability to move rapidly among and between different kinds of texts.³²²

Hyperuppmärksamhet kan även beskrivas som ett sätt för läsaren att anpassa sig till de rådande mediala förhållanden, det är en ”strategisk reaktion”³²³ för att hantera det faktum att en publicerad text på internet är en del av och omringad av ett pågående informationsflöde. Hayles konstaterar även att utvecklandet av hyperuppmärksamhet leder till att läsaren utvecklar en form av hyperläsning och skummar genom en text snarare än att kritiskt reflektera över eller djupanalysera denna.³²⁴

Den digitala miljön i sig kan även innebära att läsaren ställs inför andra betydelsefulla textelement som påverkar förutsättningarna för texttolkning och analysarbete, eller leder till att läsaren utvecklar ”nya kompetenser och receptionsstrategier.”³²⁵ I *Literacy in the new media age* argumenterar Günter Kress, med hjälp av ett brett läsbegrepp, för att digitala medier innebär att läsning som verksamhet omfattas av flera mediala format som läsaren tvingas tolka och hantera. Kress skriver:

As the screen becomes the dominant site of communication [...] – ‘reading’ – as the process of getting meaning from a textual entity, will need to deal with more than just writing and image. A CD, or a web-page, may make use of music, of speech, of moving image, of ‘soundtrack’, as well as of (still) image and writing. All these need to be ‘read’ together.³²⁶

I det läsande och skrivande som äger rum på *Poeter.se* så hör det till undantagen att deltagarna utrustar sin text med ljud eller rörliga bilder, däremot är uppladdade bilder eller fotografier mer frekvent förekommande. Kress diskuterar inte heller specifikt hur en digital deltagarkultur kan påverka läsarens

---

³²² Hayles, 2012, s. 69.

³²³ Anders Öhman. *Litteraturdidaktik, fiktioner och intriger*. Malmö: Gleerups, 2015, s. 162.

³²⁴ Ibid.

³²⁵ Caroline Liberg. ”Läsande, skrivande och samtalande”. *Att läsa och skriva: Forskning och beprövad erfarenhet*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, 2007:4, s. 21. Se även: Maria Rasmusson. *Det digitala läsandet: Begrepp, processer och resultat*. Diss. Härnösand: Mittuniversitetet, 2014.

³²⁶ Günter Kress. *Literacy in the new media age*. London: Routledge, 2003, s. 142.

tolkningsarbete, eller om det inom ramen för digitala miljöer uppstår särskilda tolkningsgemenskaper där deltagarna tillsammans bygger upp en gemensam literacy. Termen literacy förknippas ofta med just läsarens möjligheter att tolka och avkoda en specifik text.³²⁷ Det Kress däremot belyser är hur den digitala miljön möjligen leder till förändrade läspraktiker, i en mer generell bemärkelse, vilket jag – genom att studera hur deltagarna skriver och läser på *Poeter.se* – nedan fördjupar mig i och diskuterar. För att sammanfatta kan ovanstående teoretiska perspektiv belysa förutsättningarna för läsande online som omgärdad, eller påverkad av den mediala kontext där den sker genom att den digitala tekniken (möjligen) gör att läsaren utvecklar andra former av lässtrategier jämfört med när en text på en tryckt boksida läses.

Skrivandet och den digitala tekniken

I *A better pencil* placerar Dennis Baron den digitala teknikens utveckling bredvid andra historiska skrivteknologiska innovationer och tekniker. Baron visar från ett historiskt perspektiv hur introduktionen av nya tekniker och medier för nedtecknande av skönlitterära texter genererar debatter och diskussioner i sin tidsmässiga kontext. Baron presenterar också ett medialt synsätt som kan användas för vidare analys av hur en viss skrivteknik fungerar och påverkar vad som skrivs och hur. Baron påpekar att (nya) teknologier kan användas ”[...] to replicate the old ways of doing things while actively generating new modes of expression. [...]”³²⁸

I diskussioner kring digital litteratur ägnas mycket uppmärksamhet åt hur den digitala tekniken genererar och presenterar nya former av skönlitterära uttryck, även om undantag inom forskningsfältet finns.³²⁹ Gällande specifikt den digitala teknikutvecklingens konsekvenser för skönlitterära uttryck, framställs ofta

---

³²⁷ Johan Elmfeldt & Per Olof Erixon. *Skrift i rörelse: Om genrer och kommunikativ förmåga i skola och medielandskap*: Stockholm: Symposium, 2007.

³²⁸ Dennis Baron. 2009, s. x.

³²⁹ Matthew Kirschenbaum. *Track changes: A history of word processing*. Cambridge: The belknap press of Harvard Univ. Press, 2016.

skärmens gränssnitt och teknologi som en kontrast mot den tryckta boken eller boksidan:

Typically, digital screens have been placed in opposition to the book and paper page in the last two decades: either to defend the latter as the last trace of a material humanist tradition against the incursions of a network of digital distraction, or to promote digitization as liberation from the material constraints of paper and print (from an allegedly “fixed” to a dynamic page, from “static” to moving, dancing, illuminated letters).³³⁰

Även om definitioner av digital litteratur debatteras, är detta påstådda motsatsförhållande ett vanligt förekommande tema, där den digitala (eller elektroniska) litteraturen betraktas som en litteraturform som befinner sig i konstant rörelse, utan att befinna sig i kontakt med den statiska boksidans format.³³¹ I ett mer generellt perspektiv är det emellertid relevant att ha i åtanke att litterära uttryck och rörelser, liksom den samtida bokkulturen ofta befinner sig utanför boken vilket kommer till uttryck genom exempelvis uppläsningar, författarsamtal eller andra typer av litterära evenemang.

Mina utgångspunkter och syften med detta avsnitt kräver en kort redogörelse för hur skönlitteratur som publiceras digitalt har uppmärksammats i tidigare studier. Detta blir en kontextuell bakgrundsram som jag sedan tar avstamp från i mina analyser och diskussioner. Inom digital textteori, där ett brett spektrum av digitala textformat som exempelvis hypertexter, interaktiv fiktion eller digital poesi studeras, är synsättet att den här typen av litterära uttryck skiljer sig från tidigare litterära former frekvent förekommande. I linje med ovanstående citat som betonar hur skärmen ställs i kontrast mot den tryckta bokens format, antas den digitala litteraturen vara den tryckta litteraturens motsats gällande materialitet, estetiskt uttryck och mediering. I *Digital Poetics* använder sig Loss Pequeno Glazier av dessa skillnader för att definiera vad digital poesi är:

Indeed, it is important to note that digital poetries are not print poetry merely repositioned in the new medium. Instead, e-poetries extend the investigations of

---

³³⁰ Brillenburg Wurth (red.), 2012, s. 2.

³³¹ Hayles, 2008, s. 5. Hayles skriver: "Nevertheless, electronic text remains distinct from print in that it literally cannot be accessed until it is performed by properly executed code."

innovative practice as it occurred in print media, making possible the continuation of lines of inquiry that could not be fulfilled in that medium.³³²

Den digitala texten kan alltså, med utgångspunkt i citatet, förknippas med beskrivningar som betonar hur det digitala skrivandet är en ”innovativ” praktik som inte enbart innebär att texten förs över (”repositioned”) eller placeras in i en digital kontext.

På ett liknande sätt definierar Janet Strehovec digital litteratur genom att betona skillnaderna mellan tryckt poesi och digital dikt:

Rather than being a continuation of poetry-as-we-know-it, it is a novel textual and meta-textual, linguistic and not-just-linguistic practice, which has moved away from the printed page (...).³³³

Den digitala litteraturen, eller den digitala poesin, kan alltså utmana och omdefiniera skrivandets förutsättningar genom att röra sig utanför det textuella.³³⁴ Inom forskningsfältet finns emellertid exempel på hur den digitala litteraturen har litteraturhistoriska motsvarigheter. Inte sällan förknippas digitala litterära former med modernism, dada, eller betraktas som en del av ett poetiskt avant-garde.³³⁵ Som exempelvis Christopher Funkhouser påpekar, är digital poesi en genre som innefattar text, bild och ljudkonst vilket, enligt Funkhouser, kan liknas vid poetiska praktiker under 1950-talet när poeter börjar använda sig av datortekniken som ett led i att genomföra litterära experiment.³³⁶

Att den digitala litteraturen tydligt förknippas med litterära experiment kan också kopplas till egenskaper hos författare som primärt publicerar digital poesi. Dessa poeter beskrivs, exempelvis av Jay David Bolter och Maria Engberg, gå emot eller utmana ett litterärt skrivande som i sammanhanget ses som en del av en

---

³³² Glazier, 2002, s. 26.

³³³ Janet Strehovec. ”Alphabet on the move: Digital poetry and the realm of language”. *Reading moving letters: Digital literature in research and teaching a handbook*. Roberto Simanowski, Jörgen Schäfer, Peter Gendolla(red.). Bielefeld: Transcript verlag, 2010, s. 207.

³³⁴ Roberto Simanowski. ”Reading digital literature: A subject between media and methods”, *Ibid.* s. 17.

³³⁵ Scott Rettberg. ”Dada Redux: Elements of dadaist practices in contemporary electronic literature”. *The FibreCulture journal*, nr 11. (2008); Jessica Pressman. *Digital modernism: Making it new in new media*. New York: Oxford Univ.Press, 2014 s. 3–5.

³³⁶ Christopher Funkhouser. ”Digital Poetry: A look at generative, visual and interconnected possibilities in its first four decades,” *I A companion to digital literary studies*, Susan Schreibmann & Ray Siemens (red.), Oxford: Blackwell, 2007.

mainstreamkultur:

Many creators of digital literature would acknowledge that their work is experimental, and they might implicitly or even explicitly accept the label avant-garde. Because of the indifference or hostility of the literary community, the decision itself to produce a work for digital presentation becomes for some writers an act of opposition to the mainstream.³³⁷

Citatet betonar hur den digitala litteraturen skulle vara särskilt drabbad av en fientlighet eller ett ointresse (indifference) från det omgivande litterära fältet, något som skulle innebära att de digitala poeterna positionerar sig i opposition mot de rådande reglerna och det litterära uttryckssätt som aktörerna på det tryckta litterära fältet står för. Enligt Bolter och Engberg utnyttjar den digitala litteraturen samt de digitala författarna den dikotomi som etableras och upprättas mellan olika mediala format. Den digitala litteraturen omges även av en tydlig definitionsproblematik, och genren förknippas ofta med en pågående (medial) process som består av olika komponenter.

Digital poetry is not a singular “form” but rather a conglomeration of forms that now constitutes a genre even though the creative activity itself – in terms of its media, methods, and expressive intent – contains heterogeneous components. Digital poetry is an evolving process.³³⁸

Förutom att peka ut betydelsen av datorteknikens multimodala möjligheter är Funkhousers perspektiv representativt och vanligt förekommande i de studier som undersöker digital litteratur där litteraturformen ofta kopplas till begrepp som process eller händelse. Dessa textuella processer som den digitala litteraturen genererar är en av de egenskaper som skiljer den från de tryckbaserade litteraturformerna.³³⁹ Katherine Hayles skriver:

Digital characteristics imply that the poem ceases to exist as a self-contained object and instead becomes a process [...] the poem is ‘eventilized’, made more an

---

³³⁷ Maria Engberg & Jay David Bolter. ”Digital literature and the modernist problem”. *Digital humanities quarterly*. vol. 5 nr. 3 (2011).

³³⁸ Funkhouser, 2007.

³³⁹ Hayles, 2008.

event and less a discrete, self-contained object with clear boundaries in space in time.³⁴⁰

I en svensk forskningskontext presenterar Maria Engberg en liknande tankelinje i sin avhandling *Born Digital*. Engberg undersöker olika former av digital litteratur och påpekar att den digitala dikten är mer öppen i sin struktur än tryckta motsvarigheter. Engberg poängterar också att dessa skönlitterära verk också är processuella i sin karaktär genom att använda sig av begreppet ”poem-event.”³⁴¹

Poesi/Nätpoesi – min definition och begreppsanvändning

I relation till det skrivande och läsande som äger rum på *Poeter.se* blir det tydligt att skribenterna och läsarna på sajten inte ägnar sig åt digital poesi i den mening som Hayles eller Funkhouser beskriver. Som jag visade i förra kapitlet är det mer befogat att tala om att deltagarna på sajten på olika sätt ägnar sig åt en litterär remediering. Denna kommer till uttryck på flera sätt genom att deltagarna exempelvis hänvisar till tryckta diktsamlingar, finns representerade på den tryckta bokmarknaden eller på andra sätt går i dialog med det omgivande litterära fältet. Gällande den litterära textens materiella – eller digitala – förutsättningar är det inte möjligt för skribenterna att ägna sig åt den typ av digitalt skrivande som Glazier framhåller i *Digital Poetics*. För att ta ett exempel, vilket även visar hur texten på sajten remedierar eller återbrukar andra medieformat, kan den vita ruta som deltagaren presenteras inför under publiceringsverktyget ”Skriv text” särskilt nämnas. Denna textuella inramning blir även tydlig när texten är publicerad och presenteras för läsaren, genom att texten har en vit bakgrund och ramas in av ett tjockt svart streck. En direkt konsekvens av detta är att texterna formmässigt liknar varandra genom att dikterna framställs som ”[...] inte allt för långa, formellt ocn innehållsligt sammanhållna versifierade texter [...]”, vilket enligt Staffan Bergsten i

---

³⁴⁰ Katherine Hayles. ”The time of digital poetry: From object to event”. I *New media poetics: Contexts, technotexts, and theories*. Adalaide Kirby Morris & Thomas Swiss, (red.). Cambridge: MIT Press, 2006, s. 181 ff.

³⁴¹ Maria Engberg. *Born Digital: Writing poetry in the age of new media*. Uppsala: Uppsala Univ., 2007.

Lyrikläsarens handbok är ett kännetecknande drag hos poesins genre.³⁴² Snarare än att diskutera likheter och skillnader mellan digital litteratur och poesi i tryckt format är jag intresserad av att analysera hur skrivande och läsande som sker på *Poeter.se* kommer till uttryck. Detta skulle kunna leda till en fördjupad förståelse av förutsättningarna för poesi som publiceras, distribueras och diskuteras på en digital nätgemenskap.

Kvantitativa läsningar – ingångar till materialet

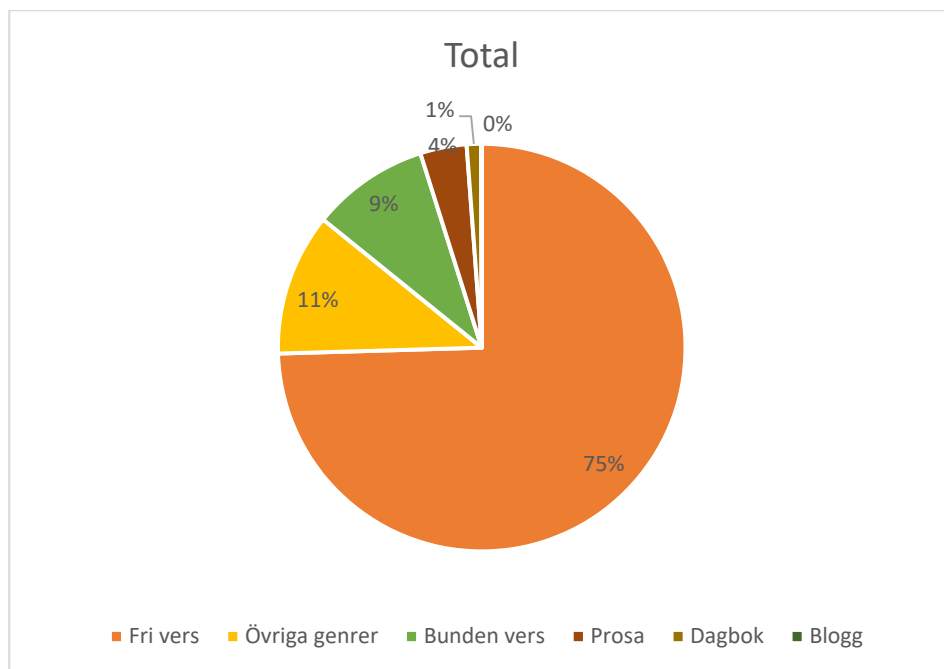
Som jag tidigare påpekat är *Poeter.se* en plats för både skrivande och läsande. Det stora materialet visar hur digitala skrivarsajter är en del av det ”massskrivande” som Deborah Brandt menar kännetecknar skrivandets status och position i samtiden.³⁴³ Brandt beskriver inte specifikt digitala plattformar utan diskuterar hur intresset för litteratur har gått från att manifesteras genom litteraturläsning till att individen istället ägnar sig åt ett eget litterärt skrivande. Materialet på *Poeter.se* visar, genom den stora andelen publicerade kommentarer att deltagarna intar en läsarroll på sajten. Genom kommentartexten, kan läsaren kommunicera med författaren och framföra de åsikter som läsningen genererar. På detta sätt kan kommentaren som texttyp också betraktas som en form av ”eget” skrivande där skribenten kan presentera sin personliga tolkning av den specifika texten, vilket potentiellt innebär att kommentaren får särskilda egenskaper och karaktärsdrag i den digitala miljön.

Precis som med författarbegreppet finns variationer i hur skribenterna använder sig av sajtens publiceringsmöjligheter. Dessa variationer är möjliga att undersöka med hjälp av digitala metoder som därmed ger en fingervisning om hur sajten används av sina deltagare, och om relationen mellan skribenternas skrivande och de genrekategorier och publiceringsfunktioner de ställs inför. I relation till sajtens genremarkörer är ”Fri vers” den mest populära. Fördelningen mellan genretyper kan illustreras genom följande cirkeldiagram.

---

³⁴² Bergsten, 1994. s. 16.

³⁴³ Brandt, 2012. s.4–5.

Figur 8: Fördelning mellan genretyper av texter som publiceras via "Skriv text"

Genom att lägga samman kategorierna "Fri vers" (75 %) och "Bunden vers" (9 %) kan 84 % av de publicerade skönlitterära texterna på sajten förknippas med poesi. Resultatet i sig är föga förvånade, eftersom *Poeter.se* på olika sätt, genom digitala paratexter, presenteras som en mötesplats för poesiskrivande. I sammanhanget är det emellertid relevant att notera att även andra textformer förekommer i materialet. Under kategorin "Övriga genrer" presenteras skribenterna inför en rad underkategorier där vissa har tydliga kopplingar till skönlitterära format som exempelvis "Drama" och "Aforism", medan andra omfattar en annan typ av skrivande som exempelvis "Journalistisk text" eller "Översättning." Av det totala materialet är det också 4 % av de publicerade texterna som ingår i genren "prosa". Detta visar hur *Poeter.se* är en plattform för olika typer av skrivande och genrekategorier, men där poesin tillhör den mest frekventa genreindelningen som tas i bruk av deltagarna.

Att *Poeter.se* främst är en publiceringsplattform för poesi är betydelsefullt, eftersom flera forskare har betonat sambandet mellan poesin som genre och digitala miljöer.³⁴⁴ För att ta ett exempel kan Erik Peurells iakttagelse i *Users and producers on line* särskilt nämnas, där korta textformat och specifikt i form av poesi beskrivs som särskilt lämpligt att publicera och läsa från webben. Peurell skriver:

The Web is best suited to short texts: reading from the screen is tiring in the long run, if you print a longer text it takes time and costs money in the form of paper. Most of those who publish fiction on line write poems. Prose texts such as short stories and topical articles are not as common. Novels and long texts of other kinds published on the Web are even more rare.³⁴⁵

Med utgångspunkt i det samtida digitala medielandskapet och dess konsekvenser för litteraturens distribution och konsumtion, genom exempelvis utvecklingen av e-boken, bloggar, eller digitala bokcirkel finns emellertid anledning att nyansera detta resonemang. Applicerat på *Poeter.se* visar cirkeldiagrammet ovan hur poesi är den vanligaste skönlitterära textformen på sajten även om deltagarna på sajten även presenteras inför längre textformat och genrer, som exempelvis kategorin ”Prosa” eller ”Dagbok”. Kopplat till bokbranschens digitala utveckling finns även andra former av litteratur tillgängliga på internet och skrivarsajter som tydligt fokuserar på texter i längre format, som exempelvis *kapitel 1* där deltagarna kan publicera och få respons på novellmanus.³⁴⁶ Sedan Peurells studie har även förlagsbranschen förändrats, vilket resulterat i att särskilda förlag som fokuserar på egenutgivning eller särskilda skrivartjänster från etablerade förlag har utvecklats.³⁴⁷

För att återgå till materialet på *Poeter.se* och de publiceringsmönster som visar vilken textgenre och litterärt format som deltagarna väljer att publicera sig inom framkommer små könsmissiga skillnader. Inom genren ”Fri vers” finns fler kvinnor än män. Bland kvinnorna publicerar 78 % sig inom kategorin jämfört

---

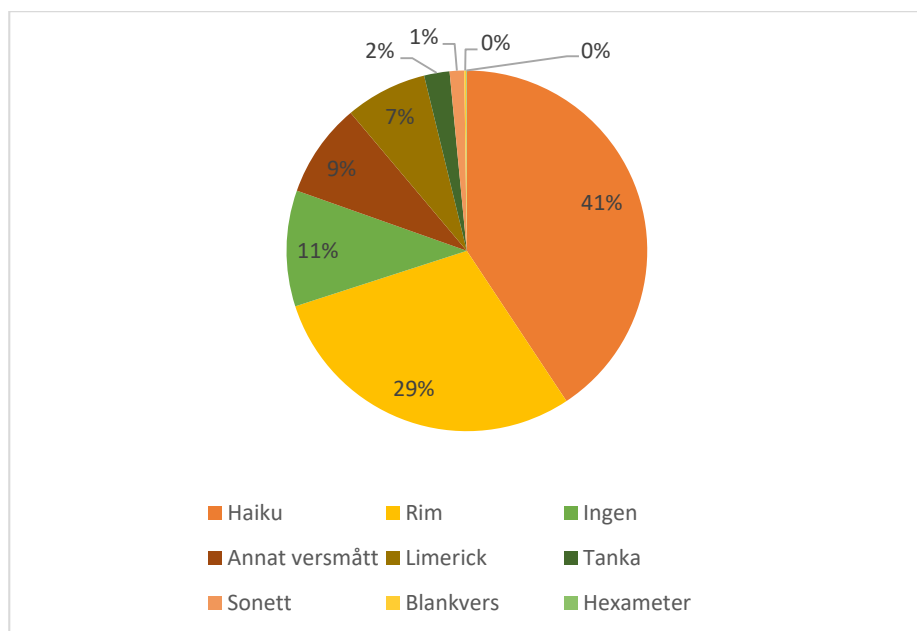
³⁴⁴ Baverstock, s. 55, 2011.

³⁴⁵ Peurell, 2000, s. 20.

³⁴⁶ <http://www.kapitel1.se>

³⁴⁷ Sandra Stiskalo. ”Nya förlaget Bonniers Bookery ska utveckla litteratur för digitala läsare”. *Dagens Nyheter*, 24/3, 2017.

med 72 % bland männen. De flesta texter under samma rubrik (oavsett uppgett kön) markeras inte med någon underkategori som deltagarna kan välja. Underkategorierna som deltagarna presenteras inför i anslutning till "Fri vers" är exempelvis "Modernistisk dikt", "Prosapoesi" "fri form" och "Spoken word/slam." När dessa underkategorier tas i bruk uppstår också könsmissiga skillnader, under rubriken "Prosapoesi" publicerar sig mest kvinnor och andelen män som publicerar "Modernistisk dikt" är högre än andelen kvinnor i samma kategori. Att de som uppger att de är kvinnor på *Poeter.se* är mer benägna att publicera sig i ett längre textformat syns även under kategorin "Dagbok", där kvinnor dominerar. 5 201 texter där är publicerade av kvinnor, vilket kan jämföras med 1 797 texter av män. Dessa siffror ska emellertid inte överdrivas, som jag påpekade tidigare finns en stor andel medlemmar som inte uppger kön och som problematiserar ovanstående. I kategorin "Fri vers" finns exempelvis 123 515 texter publicerade av deltagare som väljer att inte uppge sin könstillhörighet, ett mönster som också återfinns i genrekategorin "Bunden vers" där 16 621 texter publiceras av denna grupp skribenter. Gällande den mer bundna formen är istället könsfördelningen den motsatta, jämfört med "Fri vers." I kategorin finns 24 379 texter publicerade av de som uppger sig vara kvinnor och 40 290 texter av de som uppger att de är män. I sammanhanget är det även fler som väljer att publicera "Bunden vers" som också utrustar sin text med någon av de tillgängliga underkategorierna som exempelvis "Haiku", "Sonett" eller "Rim." Fördelningen mellan underkategorier kan visualiseras på följande sätt:

Figur 9: Fördelning mellan genretyper av texter som publiceras som "Bunden vers."

Figuren visar hur "Haiku" och "Rim" är de mest populära underkategorierna. Att deltagarna mer frekvent markerar sin text med någon form av underkategori som de presenteras inför kan kopplas till hur de förklarande paratexterna i anslutning till "Bunden vers" är formulerade. Dessa är mer utförliga än de beskrivningar som uttrycks i samband med underkategorierna till "Fri vers." Den bundna versen är också styrd av och innefattar vissa formmässiga regler och skrivsätt som deltagaren använder sig av och som på detta sätt tydligare karakteriserar textens form och format. Gällande tendenserna i representationen av könstillhörighet och skrivsätt framkommer i materialet att de som uppger att de är män föredrar "Bunden vers" i högre utsträckning än kvinnor, och dessa skribenter publicerar sig mest frekvent även i underkategorierna "Bunden vers/rim" samt "Bunden vers/limerick."

Dessa kvantitativa läsningar illustrerar hur deltagarna förhåller sig till och utnyttjar de förutbestämda val och kategorier som de på sajten ställs inför. Nätgemenskapens gränssnitt och digitala paratexter påverkar även på andra sätt hur en text presenteras och synliggörs, genom de rubriker som presenteras på

sajtens huvudsida, som exempelvis "Dagens texter." Här finns även flera rubriker som tydligt hör samman med hur en text uppmärksammas och cirkulerar på sajten som exempelvis "Fem uppmärksammade texter", "Fem mest bokmärkta texter denna vecka" och "Utvalda texter." På samma plats finns rubriken "Nya medlemmars texter" där nyregistrerade deltagares texter placeras in i en särskild kategori. Dessa rubriker kan i sammanhanget tolkas som navigerande paratexter som ska vända deltagarna mot olika typer av texter, men de synliggör också de värderingssystem som en text som publiceras på sajten omfattas av. En central rubrik som visar på hur sajtens gränssnitt och funktioner kan fungera styrande för deltagarna är rubriken "Denna dag", som efterföljs av ett kvantitativt mått på hur många texter och kommentarer som under en specifik dag har publicerats. Under rubriken "Dagens texter" framkommer hur de texter som publiceras genom sajtens textpubliceringsverktyg "Skriv text" har en överordnad funktion, även om vissa av rubrikerna kopplar samman den skrivna texten med antalet kommentarer eller läsargenererade markörer. Kommentaren som textform är därmed en underordnad textpraktik när det kommer till synlighet och presentation på sajten, även om dess funktion, enligt redaktörerna, ska vara en textform som gör att deltagarna utvecklas som skribenter.

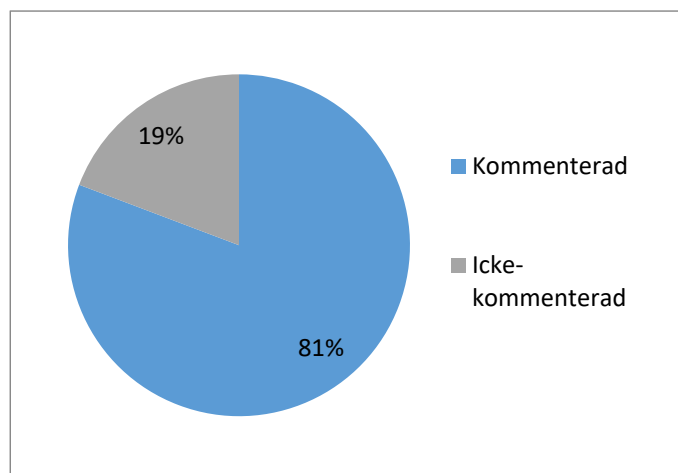
På sajtens huvudsida uppmärksammas inte kommentarens form som en fristående text, den presenteras alltid i anslutning till en publicerad skönlitterär text. Detta maktförhållande mellan författare och läsare förstärks av att den publicerade kommentaren placeras nedanför den text som kommenteras. På detta sätt framhävs författaren och den skönlitterära texten på sajten samtidigt som kommentatorn får en mer undanskymd position, vilket i sig är anmärkningsvärt eftersom kommentaren har stor betydelse för att en text ska synas och uppmärksammas inom ramen för nätgemenskapen, vilket jag återkommer till.

Digitala miljöer kan alltså sägas främja ett kortare textformat. Denna iakttagelse kan även appliceras på kommentaren som texttyp. Enligt Joseph M Reagles definition i *Reading the comments*, kännetecknas denna av att den är kort. Ett kännetecknande drag hos kommentaren online är även, enligt Reagle, att det är

en kontextuell och konstruktiv textuell respons till en särskild text. Reagle hävdar vidare att kommentaren är textnära och förmedlar information och förslag, men även får en socialt uppbyggande funktion genom att göra det möjligt för läsaren att uttrycka bekräftelse.³⁴⁸ Jag vill därför närma mig och diskutera hur kommentaren används på sajten och om det förekommer särskilda innehållsliga egenskaper eller socialt bekräftande funktioner i deltagarnas kommentarer.

I relation till kommentaren som textform är det även möjligt att genom databasmaterialet kartlägga i vilken utsträckning de skönlitterära texterna genererar kommentarer. Relationen mellan publicerade texter och antalet kommentarer kan visualiseras med hjälp av följande cirkeldiagram:

Figur 9: Relationen mellan kommenterade och icke-kommenterade texter

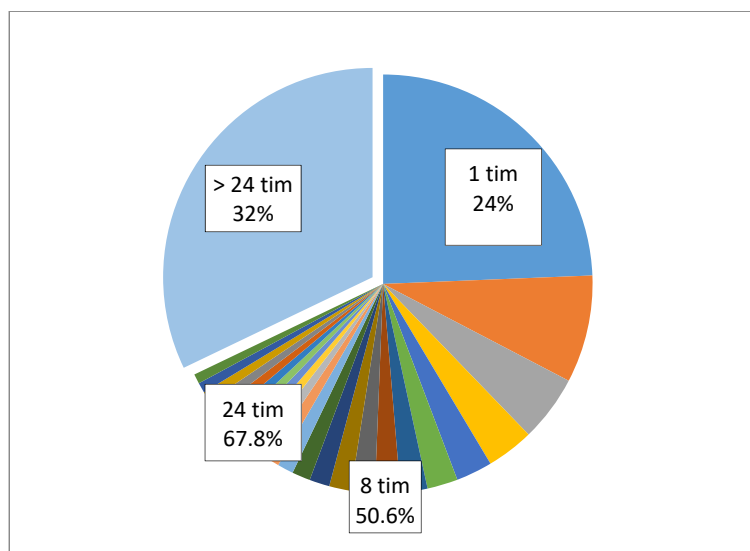
I det totala materialet är det närmare en femtedel (19 %) av alla texter som överhuvudtaget inte får någon kommentar. Detta visar hur de närmare 2 miljoner kommentarer som ingår i mitt material är fördelade mellan fyra femtedelar av den totala publikationen på *Poeter.se*. I siffror innebär detta att 165 733 texter inte får kommentarer (19 % av 872 283 texter) och de två miljoner kommentarerna är alltså fördelade på 81 % av de publicerade texterna (706 549

---

³⁴⁸ Joseph M. Reagle. *Reading the comments: Likers, haters and manipulators at the bottom of the web*. Cambridge Mass: MIT Press, 2015, s. 6.

texter). Som jag påpekade i förra kapitlet finns det variationer bland de som främst väljer att publicera kommentarer gällande frekvens och publiceringsmönster. På sajten är kommentarerna fördelade mellan grupper av användare som kan kategoriseras som högaktiva, måttliga och mer sporadiska kommentatorer. Ovanstående figur kan alltså ge en annan bild av hur kommentaren som textform fungerar på sajten, samt visa hur långt ifrån alla texter som publiceras på sajten genererar kommentarer. I en mer allmän reflektion tyder detta på att redaktionens önskan om att kommentaren ska vara ett sätt för deltagarna att mötas runt poesi och leda till en kollektiv kunskapsprocess, genom att de delar med sig av litterära tips och konstruktiv kritik, i vissa fall alltså överhuvudtaget inte äger rum.

När en text, oavsett format, publiceras på sajten är det också avgörande hur den syns och uppmärksammas inom gemenskapen. Detta blir bland annat synligt genom de ovannämnda rubriker som skribenterna möter på sajtens huvudsida, men också genom det faktum att alla texter som publiceras utrustas med tids- och datummarkörer. Dessa inslag, som jag studerade närmare i avhandlingens andra kapitel, fungerar som navigerande paratexter som gör att textmaterialet lättare blir sökbart bland de tusentals andra texter som finns lagrade på *Poeter.se*. Genom tids- och datummarkörer konstrueras alltså en kontextuell ram för skrivandet och läsandet på sajten, som även ger ledtrådar till var läsningen kan ta sin början. Sambandet mellan när en textpublicering sker och när en text får en kommentar kan visualiseras på följande sätt.

Figur 10: Samband i tid mellan textpublicering och mottagande av kommentar.

Inom den första timmen efter publiceringstillfället får texten närmare en fjärdedel av kommentarerna, efter åtta timmar mer än hälften och inom ramen för det första dygnet 67.8 %. Detta ger en fingervisning av flera tendenser kring skrivandet och läsandet som äger rum på *Poeter.se* och hur en text cirkulerar på nätgemenskapen. Frågan är om och hur detta mönster även avspeglas i texternas innehåll, vilket jag strax återkommer till.

En förhandling med känslor – föreställningar om dikt och diktande

Det är inte enbart genom digitala paratexter som det skönlitterära skrivandet på sajten remedierar egenskaper som traditionellt förknippas med poesi. Deltagarna diskuterar själva vad som kännetecknar skrivande och läsande under rubriken "Forum". Dessa diskussioner utgör ett brokigt material där skribenterna kommer till tals och formulerar vilka egenskaper och kännetecken som kan appliceras på poesi. Materialet under "Forum" visar hur olika aspekter av och förhållningssätt till poetiska traditioner lyfts upp eller tas avstånd ifrån. Deltagarna är inte heller överens, går ibland i polemik med varandra, eller kommenterar specifikt hur

skrivandet och läsandet fungerar inom ramen för nätgemenskapen. Detta visar hur en text värderas och omvärderas på sajten.

Samtidigt framträder vissa mönster i diskussionsmaterialet som kan sägas vara representativa för vilka egenskaper dikt och diktande förknippas med på *Poeter.se*. Ett sådant mönster är att dikten tydligt placeras in i en expressivlyrisk tradition och associeras till en särskild känslomässighet, där skrivandet präglas av personliga erfarenheter och poetens levda liv. Under rubriken ”Vad är det som gör dikt bra?” finns 86 publicerade inlägg. Signaturen Ravin Öpin publicerar det första inlägget i diskussionen genom att publicera följande frågeställning: ”[Ä]r det att man får känna? Eller att man får se? Eller att det öppnar upp nya rum?” Inlägget besvaras på olika sätt av flera skribenter där sambandet mellan diktskrivande, språk och känslor gestaltas. Signaturen den nakna poeten kopplar samman poetens skrivande med en tänkt läsare och beskriver hur poeten ”berättar sin upplevelse” med hjälp av ”ett uttryck” som sedan läsaren ”känner och förstår och kan relatera till sina egna känslor eller upplevelser”. Denna växelverkan mellan skrivande och läsande betonar också signaturen Bellan25:

(...)Personligen försöker jag alltid skriva från hjärtat och jag skriver också alltid på mitt eget sätt, sen får de som tycker om min stil läsa och kommentera det. Eller, alla får förstås läsa och kommentera och jag blir glad för all respons jag får. Personligen vill jag läsa texter som får mig att känna saker, som berör mig på något sätt. Det kan vara vilket som helst. Men det är i alla fall vad jag vill läsa.³⁴⁹

I citatet poängterar skribenten hur skrivandet är något subjektivt som präglas av författarens egna ”stil”. Bellan25 beskriver också hur poesiskrivandet utmärks av känslor, något som kommer ”från hjärtat.” Samtidigt betonar skribenten hur detta skrivande kan länkas samman med en läspraktik där deltagaren främst ”läser texter som får mig att känna saker, som berör mig på något sätt.” En liknande iakttagelse med fokus på läsaren framhåller LC Nielsen som skriver: ”[E]n dikt är bra om den utnyttjar språkets estetiska och associativa kvaliteter på ett sådant sätt att läsaren känner sig påverkad och berörd på något vis.”³⁵⁰

---

³⁴⁹ https://www.poeter.se/Forum+Amne?forum_topic_id=155&current_page=8

³⁵⁰ Ibid.

Det skönlitterära skrivandets förutsättningar behandlas också i deltagarnas diskussioner. Under rubriken ”hur blir man bättre på att skriva” diskuterar deltagarna hur det skönlitterära skrivandet kan utvecklas. Frågeställningen går i linje med det konstruktiva syfte som redaktionen betonar i flera digitala paratexter på sajten. I diskussionen belyser deltagarna hur skribentens egna erfarenheter fungerar som ett betydelsefullt litterärt stoff. Signaturen Leosm menar att ”skrivandet måste komma inifrån” och signaturen ptah hävdar att skrivandet handlar om att hitta en ”egen plats.”³⁵¹ I diskussionerna sammankopplas diktens genre med ett förmedlande av (poetens) personliga och egna erfarenheter. Signaturen Elisabeth Nilsson formulerar sig på följande sätt: ”Tror att alla människor har erfarenheter och tankar som är intressanta för andra, att upptäcka eller känna igen sig i. Lycka till och skriv på!” Denna skrivstrategi där det *egna* eller *subjektiva* på olika sätt betonas som betydelsefulla faktorer har likheter med hur subjektets betydelse framställs och poängteras i handböcker i kreativt skrivande, vilket jag diskuterade närmare i förra kapitlet.³⁵²

Genom att det personliga lyfts upp och betonas kan jagets roll och funktion som deltagarna ger uttryck för kopplas till en tendens i mediasamhället där jaget får större utrymme. I *Jag. En fiktion* berör Ingrid Elam denna tendens och konstaterar följande:

Idag tar jaget allt större plats, det invaderar tevesofforna och anfaller från cyberrymden, det dominerar fiktionsprosan och uppträder där i många roller, som bekännare, dagboksskrivare memoarförfattare.³⁵³

Elam menar att subjektet har en framträdande roll i samtiden och uppträder i olika mediala former. Iakttagelsen kan också knytas till de former för självpresentation som deltagarna erbjuds. På sajten uppmuntras skribenterna på olika sätt att presentera sig själva. Som jag analyserade i förra kapitlet framträder

---

³⁵¹ https://www.poeter.se/Forum+Amne?forum_topic_id=300

³⁵² Se ex: Janelle Absit. ”Giving account to oneself: Teaching identity construction and authorship in creative nonfiction and social media”. I *Creative writing in the digital age*. Dean Clark, Hergenrader, Rein (red.), 2015, s.105–121.

³⁵³ Ingrid Elam. *Jag. En fiktion*. Stockholm: Bonnier, 2012, s. 7.

författaren på *Poeter.se* genom författarnoteringar som någon som kopplar det egna skrivandet till en omgivande verklighet eller på andra sätt placerar in det skönlitterära skrivandet i ett livsnarrativ. Subjektets betydelse har också mer specifikt kopplats till digital medieanvändning.³⁵⁴ José van Dijck och Thomas Poell påpekar exempelvis att digital infrastruktur leder till en nätverkad individualism genom att deltagaren i hög utsträckning själv väljer och knyter relationella band i digitala miljöer. Alfred Hermida konstaterar att digital medieanvändning kan kopplas till att subjektet får en tydligare roll och kännetecknas av att vara ”all about me.”³⁵⁵ van Dijck, Poell och Hermidas generella slutsatser kan även appliceras på skönlitterärt skrivande och läsande online. I en genomgång av publicerad poesi på någon av de svenska nätgemenskaperna för skrivande och läsande pekar Peter Nyberg i tidskriften *Populär poesi* ut en liknande tendens som Elam och Hermida ovan tycker sig se. Nyberg konstaterar att jagets roll är central och kommer till uttryck i texternas innehåll och tematik, men även präglar receptionen hos läsare som befinner sig på någon av dessa sajter. Nyberg menar att en konsekvens av denna läs- och skrivpraktik är att en särskild läsart utvecklas där författarens verkliga jag sammanblandas med en fiktiv jagform. Nyberg skriver:

I hög utsträckning utgår läsarna från att skribenterna försöker beskriva sig själva och sin vardag, inte en fiktiv figur som bara delvis överlappar det egna jaget och vars främsta uppgift är att vara en typ av företrädare för författaren.³⁵⁶

Nyberg visar hur identifikation och biografiska tolkningsstrategier är ett centralt tema i texttolkningen som äger rum på digitala nätgemenskaper, genom att läsaren på olika sätt tolkar texten som sprungen ur författarens (levda) liv. Denna lässtrategi kan möjligen vara ett resultat av hur författaren genom sin självframställning och presentation har ramat in sitt skrivande och där betonat den personliga relationen till det skönlitterära skrivandet, eller på andra sätt framhållit biografisk information som central för varför skribenten befinner sig på sajten, som jag diskuterade i förra kapitlet. Nybergs antagande är emellertid

---

³⁵⁴ Poell & van Dijck, 2013.

³⁵⁵ Hermida, 2014.

³⁵⁶ Peter Nyberg. ”Den jag-centrerade nätpoesin”. *Populär Poesi*. nr. 4 (2010).

möjligt att pröva genom att närmare undersöka kommentarerna som publiceras i anslutning till en specifik dikt, vilket jag återkommer till i nedanstående analyser.

I en mer övergripande mening gestaltar diskussionerna på *Poeter.se*, under rubrikerna ”Vad är det som gör en dikt bra?” och ”Hur blir man bättre på att skriva?”, hur deltagarna förhåller sig till och diskuterar vilka egenskaper som kan förknippas med poesiskrivande och läsande. Synen som deltagarna ger uttryck för betonar dikten som ett sätt att uttrycka subjektiva känslor.³⁵⁷ Deltagarnas diskussioner gestaltar därmed en form av litterär förståelse som går i linje med hur redaktionen genom förklarande paratexter definierar poesi som ”korta, koncentrerade texter som försöker förmedla en koncentrerad bild eller känsla.”³⁵⁸ I sammanhanget knyter deltagarna och redaktionen an till föreställningar där dikt och diktande tolkas i känslomässiga termer.³⁵⁹ Med utgångspunkt i dessa ovanstående exempel som betonar känslornas betydelse är det möjligt att med hjälp av kvantitativa läsningar undersöka hur ofta ordet ”berör” förekommer i kommentarstexter. Av de totala antalet kommentarer är det 20 232 texter som innehåller ordet ”berör” som fördelas och kan visualiseras enligt följande ordlista.

berör (20 232); berörande (19 822); text (9 576); ord (7 358); vackert (5 696); starkt (5 172); dikt (4 754); skrivet (4 164); berörd (4 082); stark (3 438); vacker (3 352); fint (3 338); skriver (2 706); känner (2 544); djupt (2 458); känns (2 356); texten (2 274); väldigt (2 220); rader (1 990); tycker (1 934); sätt (1 890); kram (1 868); berörde (1 826); berörs (1 768); vet (1 748); läsa (1 596); poesi (1 588);

Figur 12: Ordlista mest populära ord i kommentarstexter

Förekomsten av ord i ordlistan illustrerar hur läsarna på *Poeter.se* genom sin ordanvändning i kommentarerna ger uttryck för en poesisynt som har likheter med hur Björn Håkansson karaktärisering av poesi som en känslomässig och

---

³⁵⁷ Lars Ellerström. *Lyrikanalys: En inledning*. Lund, Studentlitteratur, 1999.

³⁵⁸ <https://www.poeter.se/Bunden+Vers>

³⁵⁹ Björn Håkansson. *Levande svensk poesi: Dikter från 600 år*. Stockholm: Natur och Kultur, 2005, s. 21; Staffan Bergsten. *Den svenska poesins historia*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2007, s. 15.

erfarenhetsbaserad skrivpraktik.³⁶⁰ Vad ordlistan också visar är att läsarna använder sig av ett tilltal som är präglad av känslor, där ord som ”starkt”, ”vacker” eller ”djupt” återkommer. I listan syns också flera ord som ”skrivet”, ”dikt”, ”poesi”, ”rader” som visar hur läsarna även framhåller diktens formella egenskaper som skriven text. Genom den här formen av kvantitativa läsningar är det möjligt att vidare undersöka om denna texttolkning kan sägas vara ett generellt mönster, eller om de olika genrekategorierna påverkar vilken form av mottagande som texten som publiceras på *Poeter.se* får, vilket jag strax återkommer till.

Att läsa och skriva på Poeter.se – analyser och tematiska läsningar

I kategorin ”Fri vers” finns 16 texter med fler än 100 kommentarer. Det är detta urval som jag nu kommer att undersöka närmare, och i mina analyser kommer jag att diskutera såväl dikttexter som kommentarer.

Tabell 6: Mest kommenterade texter, fler än 100 kommentarer inom kategorin ”Fri vers”

Användarnamn	Titel	Antal kommentarer
Lenore	Älska aldrig en poet	398
Tini Tut	Han knullade min själ	283
Mangal	älska mig vacker	189
Manal	Bli aldrig förälskad i mig	167
Robert W	porträtt av diverse kvinnor jag lärt känna efter att jag förlorat min oskuld	151
Aol	Kär	144
Aol	Poeters ö	137
F.	En svart soluppgång	134
Daniel Lisik	Porträtt av en människa	133
Nicklas	Du är det sköna i en orgasm	129
Robert W	den enda kärleksdikten jag behöver skriva	123
Mare	Ensamhetens styrka	116
Daniel_78	Vi kan väl vänta tills imorgon	111
Kicka	Så här får du din text läst:	111
Desert dust	det är ok att du knullar henne	111

³⁶⁰ Håkansson, 2005, s. 21. Håkansson skriver: ”Jag tycker om att tänka mig poesin som ett vidsträckt landskap, där topografin inte består av berg och dalar, sjöar och skogar, utan av känslor, sinnestillstånd och mänskliga erfarenheter.”

Att de mest kommenterade texterna finns inom kategorin "Fri vers" är inte så överraskande, som jag visade ovan är denna genrekategori även den som skribenterna föredrar och helst markerar sin text med. I kategorin återfinns 75 % av det totala antalet publicerade texterna på sajten, det rör sig alltså om 654 212 texter som publiceras som "Fri vers". Med anledning av denna fördelning och för att få en så bred bild som möjligt av skrivandet och läsandet som pågår på *Poeter.se* har jag även kompletterat mina analyser med texter och kommentarer från kategorin "Bunden vers." Nedanstående tabell visar hur fördelningen mellan kommentarer och texter inom den genrekategorin ser ut.

Tabell 7: Mest kommenterade texter i kategorin "Bunden vers."

<i>Användarnamn</i>	<i>Titel</i>	<i>Antal kommentarer</i>
ResenärGenomLivet	Funderingar i livet	63
Mats Henricson	GUD !!!!!	60
"Silver"	Till poeten	55
"Silver"	Så driver lövens följn	49
Fale Bure	Morgonpärla	48
Senta	Aurora – morgonrodnaden	46
Senta	Näckrosens saga	45
Stefan Viljehammar	NAMEDROPPING I ÖREBRO (Moona För Måsarna)	44
ULJO	Brända brev	43
Fru Röd	Ursinne	43
ULJO	Hoppets lagar	43
Senta	Minnen och saknad	42
Senta	Svanesång	42
ResenärGenomLivet	Vad kostar det egentligen?	42
Walborg	Till min Trasdocka	41
Eva Akinvall (emca~vargkvinnan)	Snart så	41
Chawa	Kom valsa i vind	40
JJ	Fas tre	39
Nina.H	Hon går mot dvala	39
ResenärGenomLivet	Mitt i stormen	39

Min främsta anledning till detta metodologiska tillvägagångssätt är att jag vill jämföra mottagandet mellan genrekategorier, samt undersöka om den skönlitterära texten (oavsett genreindelning) som publiceras på *Poeter.se* får ett liknande mottagande. I min fördjupning och analys uppmärksammar jag även om och på vilka sätt de funktioner och presentationsmöjligheter som deltagarna erbjuds påverkar hur en text skrivs, läses och cirkulerar inom ramen för nätgemenskapen.

Genretillhörighet och läspraktiker – känslor, språk, relationer

I kommentarerna till de 16 mest populära texterna på sajten finns några mönster som har likheter med de egenskaper som deltagarna lyfter fram gällande poesins genre i diskussionerna under "Forum". Främst gäller detta hur poesin tematiserar ett känslomässigt innehåll eller på andra sätt uttrycker känslor. Flera av texterna är kärleksdikter, vilket även explicit uttrycks genom att ord som "kärlek", "älska" eller "förälskad" återfinns redan i textens titel.³⁶¹

I mottagandet av de mest populära texterna finns även återkommande ord i kommentarsmaterialet som pekar mot att läsaren använder sig av en emotionell läsart när en dikt ska tolkas. Sammantaget värderas texten högt om den lyckas väcka, eller på andra sätt generera känslor hos läsaren. Det tycks alltså vara så att diktens känslöförmedling fungerar som ett betydelsefullt värderingskriterium för texterna på sajten. Denna känslomässiga läsart framkommer både i de texter som uttalat, i form av paratexter som titel, skriver ut sambandet mellan text och känsla, men visar sig också i de texter där detta samband inte är lika tydligt. I kommentarerna till dikten "En enda dag" skriver exempelvis signaturen eaglemountains följande: "så underbart berörande."³⁶² En liknande läsart ger signaturen epione och Hans Christan uttryck för i sina tolkningar av samma dikt, epione skriver: "blev förälskad i denna" och Hans Christian konstaterar: "oj oj, nu blev jag alldeles rörd. Bravo!"³⁶³ Att läsaren blir känslomässigt berörd av diktläsningen uttrycks på flera sätt. Läsningens känslomässiga effekter kopplas

---

³⁶¹ Se t.ex. "Älska mig vacker", "Den enda kärleksdikten jag behöver skriva", "Jag skrev den för dig", "Älska aldrig en poet".

³⁶² <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=349883>

³⁶³ Ibid.

ofta samman med en kännande kropp och generar även på andra sätt en tydlig somatisk effekt. Till dikten "Det är ok att du knullar henne" skriver signaturen Vilsen Anette-hittar-vägen följande: "wow vilken känsla du ger! Känns i magen."³⁶⁴ Signaturen Lotti A kopplar även läsningen till en somatisk effekt och relaterar texten till sitt eget levda liv: "Jag känner igen mig och får nästan lite ont i magen av minnet."³⁶⁵

Att läsarna i sina kommentarer kopplar samman den lästa texten och sitt eget liv och erfarenheter visar hur en särskild lässtrategi tas i bruk, som ofta förknippas med nöjesläsarens förhållningsätt och tolkningsmodeller. Den läsart som deltagarna ger uttryck för ovan, har därför likheter med det Söderlund i artikeln "Med livet som insats" beskriver som utmärkande för nöjesläsaren:

Läsoplevelser är mycket privata och personliga för nöjesläsarna. Läsoplevelsen kopplas i stor utsträckning till identifikation och igenkänning.[...]³⁶⁶

På *Poeter.se* gestaltas den erfarenhetsbaserade lässtrategin på flera sätt i deltagarnas kommentarer. I anslutning till dikten "Ensamhetens styrka" uttrycker signaturen Heikki Hellman hur diktens tema leder till igenkänning genom följande kommentar: "Jag har blivit bekant med ensamheten sedan ett sekel" och på ett liknande sätt kommenterar signaturen Mariah: "Intressanta tankar och jag känner igen mig." Att läsaren kopplar den lästa dikten till egna erfarenheter visar även signaturen Cicki genom sin kommentar till dikten "Vi kan väl vänta tills imorgon": "Precis så känner jag nu. Min pojkvän gjorde slut idag och dikten stämmer in så bra!"³⁶⁷

Den kroppsliga effekten hos läsaren kopplas i kommentarmaterialet tydligt till den känsla som diktens innehåll eller tematik genererar. Till dikten "...Och du kallar mig för negerjävel" publicerar signaturen Peter Stjerngrim följande kommentar: "känner en rysning som inte riktigt vill ta slut växa till sig inom mig när jag läser din skildring av ett barns utsatthet i ett fredlöst land." Stjerngrim

---

³⁶⁴ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=860962>

³⁶⁵ Ibid.

³⁶⁶ Söderlund, 2012, s. 197.

³⁶⁷ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=118402>

ger i sin kommentar en redogörelse för textens tema samtidigt som textens innehåll kopplas till en personlig kroppslig effekt, en "rykning." Till samma dikttext konstaterar Pulsastilla i sin kommentar att skribenten upplever ett "illamående" efter sin läsning och att "hjärtat brister." Signaturen Roger Magnusson kopplar också samman sin läsning till ordet hjärta och skriver: "Rakt från ditt hjärta, över skärmen, rakt in i mitt." De expressiva läsarna som deltagarna ger uttryck för ovan används också i tolkningen av texter som kategoriseras som "Bunden vers". Flera deltagare betonar exempelvis att den skönlitterära texten är "fin" eller ger ett "igenkännande."³⁶⁸ Dikten "Funderingar i livet", publicerad av signaturen ResenärGenomLivet, är den text som inom genrekategorin fått flest kommentarer och i sin kommentar av texten skriver signaturen Semper Fi: "Bra beskrivet hur livet är för många av oss." En liknande läsning av texten gör signaturen Helena W som konstaterar att skribenten "känner igen" sig.³⁶⁹ Dessa exempel visar hur kommentaren som textform på *Poeter.se* av deltagarna används som ett sätt att berätta saker om sig själva och sina egna liv, men också har ett tilltal som är socialt eller emotionellt stöttande. Därmed har kommentaren på sajten en socialt uppbyggande funktion, med Reagles formulering.³⁷⁰

På sajten framträder även ett annat mönster som kommer till uttryck genom de kommentarer som åtföljer texterna inom kategorin "Bunden vers". Här påpekar och framhåller läsarna istället ofta poetens språkanvändning eller litterära form. I kommentarmaterialet framhålls exempelvis diktens tempo, rytm och rim i högre utsträckning än de kommentarer som publiceras till de dikter som befinner sig i kategorin "Fri vers." Signaturen Maria Wiklund skriver exempelvis följande i sin kommentar till sonetten "Till Poeten", publicerad av "Silver": "Jag ljudar till stråken av dina magiska ord, sveps med förtrollad (...)"³⁷¹ En liknande tolkning framkommer i kommentarerna till dikten "Så driver lövens följn", publicerad av samma skribent. Dikten beskrivs som "vacker" och "bra", och den litterära formen sägs göra att texten har en fin "melodi" och att författaren använder sig

---

³⁶⁸ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1752961>

³⁶⁹ Ibid.

³⁷⁰ Reagle, 2015, s. 6.

³⁷¹ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=560619>

av ”välavvägda” rim. Signaturen Caprice! skriver: ”Lugn, vacker och trösterik rytm i denna pärla” och vera gade konstaterar: ”Skönt vacker gammeldags rimpoesi... roligt att poeterna här inne estimerar denna form, som är så svår att behärska i den fria diktens tidevarv.”³⁷² Kommentaren från vera gade är även ett exempel på ett frekvent förekommande tema i kommentarerna till texter inom kategorin ”Bunden vers.” Flera av kommentarerna framhåller att den bundna versen kräver mer ansträngning att bemästra vilket framförs av skribenterna på olika sätt. Signaturen Sanchez skriver exempelvis i sin kommentar till dikten ”Till Poeten” publicerad av signaturen ”Silver” följande: ”Jag har bara skrivit en sonett i hela mitt liv och enbart för att jag tycker att det är skitsvårt har jag inte skrivit fler.”³⁷³ På ett liknande sätt formulerar sig signaturen lycksele i sin kommentar till texten ”Så driver lövens flöjten.” Skribenten skriver: ”Skriva rim kan mest alla, men att skriva bra rimmad vers är svårt och kräver stor talang”.³⁷⁴

Kommentaren på *Poeter.se* kan också fungera som ett sätt för deltagarna att utveckla en gemensam kollektiv tolkningsgemenskap. Skribenterna lyfter exempelvis upp eller betonar vissa gemensamma egenskaper eller karaktärsdrag hos den text som de kommenterar. Flera skribenter använder sig av likartade, ibland närmast identiska formuleringar och ordalydelser. Till dikten ”...Och du kallar mig negerjävel” beskriver exempelvis många hur läsningen av texten gör att de befinner sig ”extremt nära till tårarna”, ”måste hämta andan och torka tårarna” eller som signaturen Patrik Dahlgren formulerar sig: ”[J]ag vet inte vad jag ska säga... blev lessen när jag läste det här.” Emma_med_t skriver: ”Oj.. vad skall jag säga.. Blev alldeles tom, vredesfull, tårögd, empatiskt och en massa annat på en och samma gång.” Skribenten Anna Gs kommentar gör en liknande tolkning som Emma_med_t och Patrik Dahlgren: ”[J]ag finner inga ord för det jag läste jag e helt stum.. den var så bra helt otrolig... den får mig att fälla en tår.”

Deltagarnas gemensamma tolkningsram syns även genom att de i sina kommentarer gör direkta hänvisningar till eller refererar till andra skribenters

---

³⁷² <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=760229>

³⁷³ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=560619>

³⁷⁴ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=760229>

publicerade kommentarer. Ofta består den här typen av metakommentarer av ett positivt bifall, att signaturen ”håller med” tidigare kommentarer. Signaturen Solgladje skriver om dikten ”Den enda kärleksdikten jag behöver skriva”: ”Tja, vad ska man skriva som ytterligare beskriver hur oerhört bra den här dikten är? Vet inte men håller med föregående skribenter.”³⁷⁵ Deltagarna kan även inta en mer ifrågasättande position till tidigare textkommentarer och läsningar. Till texten ”... Och du kallar mig negerjävel” skriver signaturen arborelius följande i sin kommentar:

Läste texten och tyckte den var riktigt bra, läste sedan kommentarerna och såg att hälften av alla som kommenterat grät när dom läste den. Kanske är det jag som är psykopat, men jag tyckte inte att texten var så hemsk som alla andra uppenbarligen gjorde, jag drog till och med på smilbanden i slutet.³⁷⁶

Även om arborelius och solgladje inte kommenterar samma dikt och dessutom har olika uppfattningar om sambandet mellan tidigare läsningar och sin egen texttolkning, visar detta hur de publicerade kommentarerna fungerar som tolkningsramar för kommande läsningar och att det påverkar hur deltagarna formulerar sig kring en specifik text. Kommentaren på *Poeter.se* fungerar alltså som en form av kommunikation mellan läsare som kan inta olika hållningar, genom att antingen hänvisa till eller ta avstånd till andra skribenters kommentarer. Detta visar hur kommentaren på nätgemenskapen på olika sätt ger ledtrådar till läsaren kring hur texten kan tolkas, eller misstolkas.

Läsaren kan även med hjälp av kommentarsfunktionen tilltala eller kommunicera direkt med en författare. Detta mönster blir tydligt i de kommentarer som uttrycker ett relationellt tilltal eller riktar sig direkt till författaren. Detta innebär att läsarens roll inom en digital nätgemenskap för läsande och skrivande även kan beskrivas som ”kontaktsökande”, som är ett av de karaktärsdrag som Söderlund använder sig av för att beskriva författarens roll och funktion i en digital miljö.³⁷⁷ I vissa fall uttrycker läsaren explicit en

---

³⁷⁵ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=297842>

³⁷⁶ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=67161>

³⁷⁷ Söderlund, 2009.

tacksamhet riktad till författaren genom att exempelvis skriva ”tack” i kommentaren. Ofta förekommer även ordval i kommentarsmaterialet som visar ett direkt tilltal mellan läsare och författare genom att läsaren uttryckligen skriver ”Din text” eller ”du.” Kommentarererna kan också fungera som ett sätt för läsaren att manifesteras den (känslomässiga) relation som läsaren har till en särskild författare. Signaturen Mejpel skriver exempelvis följande i sin kommentar till texten ”Ensamhetens styrka”: ”underbart vacker min älskade”, och i anslutning till texten ”Det är ok att du knullar henne”, skriver signaturen gömd: ”Så brutal och ärlig bra skrivet gumman!”³⁷⁸

Ett annat sätt genom vilket läsaren kan betona ett samband eller närhet till ett specifikt författarskap på sajten är genom att koppla samman en specifik dikt med en samlad publikation, och därmed visa att läsaren följer författarens publiceringar. Till dikten ”den enda kärleksdikten jag behöver skriva” skriver signaturen Cyanid: ”Åh Robert. Den här dikten blir bara ännu bättre av att det inte är din vanliga genre.”³⁷⁹ AneLa kopplar samman sajtens funktioner med möjligheten att gå tillbaka till texten och läsa den igen. AneLa skriver: ”bokmärker denna nu så jag slipper leta efter den varje gång, har insett att nästan alla mina favorit dikter [sic!] är dina.”³⁸⁰

AneLas kommentar visar också hur läsarna kan välja att omnämna de tillgängliga funktioner som de har till sitt förfogande för att uppmärksamma eller bekräfta en specifik text. I kommentarererna omnämns ofta sajtens tekniska textmarkeringsfunktioner genom att läsaren skriver att de ”bokmärker” eller på andra sätt diskuterar sajtens urvalsmekanismer. Att läsarna hänvisar till sajtens användargenererade textmarkeringsystem visar även att det navigerande paratextnätverk som finns på *Poeter.se* fungerar, i enlighet med vad Ellen McCracken konstaterar, som ett sätt att vända deltagaren mot en specifik text.³⁸¹ I AneLas kommentar fungerar funktionen ”bokmärkt” som ett sätt att ”slippa leta” efter dikten. Ett liknande tillvägagångssätt beskriver signaturen SvartSilver i

---

³⁷⁸ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=537826>

³⁷⁹ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=297842>

³⁸⁰ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=297842>

³⁸¹ McCracken, 2013. s. 105–106.

sin kommentar till dikten ”Det är ok att du knullar henne”: ”Denna var fan ett mästerverk tur att den låg som mest bokmärkta annars hade jag aldrig hittat den.”³⁸²

På ett liknande sätt tolkas och diskuteras den mest kommenterade dikten på sajten, ”Älska aldrig en poet”, publicerad av signaturen Leonore. I kommentarmaterialet framhåller läsarna hur sajts funktioner gör texten synlig genom att betona hur deltagaren kommer i kontakt med texten. Signaturen sols skriver följande: ”hittade den här som favorit hos ngn.”³⁸³ Ett ytterligare exempel är signaturen Rosa-Vit dröm som uttrycker följande: ”Jag sparar denna bland mina bokmärken och sen fortsätter jag att läsa dina texter och hoppas att dom andra har lika bra klang och känsla som denna!”³⁸⁴ Att genomföra en bokmärkning kan alltså fungera som en navigerande paratext som gör att läsaren lättare kan gå tillbaka till en dikt. Men det kommentarerna även illustrerar är att andra deltagares textmarkeringar också har betydelse för hur läsaren hittar till en specifik text och därmed kan fortsätta följa deltagarens kommande publiceringar på sajten.

De populära texternas synlighet och position på sajten är också något som diskuteras i texterna genom att deltagarna antingen bekräftar textens status eller intar en mer skeptisk hållning. I anslutning till ”Älska aldrig en poet” konstaterar signaturen Jer i en summerande kommentar, två år efter publiceringen av texten, följande: ”läst 3 845 ggr, kommenterad 128 och bokmärkt otaliga! Finns bara en anledning ... denna är så jävla bra!”³⁸⁵ I kommentaren ser signaturen Jer ett samband mellan textens popularitet, synlighet och estetiska kriterier, dikten har kommenterats många gånger på grund av att den är ovanligt bra. Signaturen Noyle poängterar även textens position och synlighet på sajten i sin kommentar: ”Den här texten börjar bli RIKTIGT känd. Jag menar, 127 kommentarer! Och jag

---

³⁸² <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=67161>

³⁸³ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=75666>

³⁸⁴ Ibid.

³⁸⁵ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=75666>

har sett den ett antal gånger på mest bokmärkta. Och nu red.val! Grattis!” Noyles kommentar visar hur uppmärksamhet och kommentarer är något eftersträvansvärt, ett sätt för en text att bli ”känd”. De textuella markörerna kan ses som en form av digital ”tagning” och illustrerar hur det inom digitala miljöer uppstår en ”förstärkt ryktesspridning för ett särskilt tilltalande alster.”³⁸⁶

Läsarna på *Poeter.se* kan även använda kommentarerna för att omförhandla eller diskutera diktens värde, och på detta sätt behandla den ”ryktesspridning” som en särskild skönlitterär text genererar. Signaturen Lyckeli reviderar sin tidigare kommentar genom att publicera en ny och skriver: ”ångrar tidigare kommentar, om att denna inte kommer hamna i en diktsamling [...] eftersom halva Sveriges befolkning verkar älska den, så gör den nog det ändå.” Skribenten visar här ett samband mellan den tryckta bokmarknaden och hur en text uppmärksammas på *Poeter.se* genom att konstatera att sajtsens urvalsmekanismer potentiellt kan resultera i att texten även ges ut i tryckt format. En liknande iakttagelse gör signaturen D.S som till texten ”Det är ok att du knullar henne” skriver: ”Hoppas att denna text även sprids utanför *Poeter.se*.”³⁸⁷

Kommentarerna till de mest populära texterna på *Poeter.se* visar alltså relationen och samspelet mellan vad som äger rum på sajten och vad som kännetecknar villkoren och förutsättningarna på den tryckta bokmarknaden. Att en dikt som genererar ett stort antal kommentarer, på redaktionellt initiativ, skulle resultera i särskilda diktsamlingar eller på andra sätt spridas utanför den digitala miljön är emellertid inget som redaktionen på något sätt formellt kontrollerar. De tävlingar som redaktionen anordnar på sajten, som visserligen innebär att poeterna får en möjlighet att representeras i tryckt format i form av diktsamlingar och antologier, är öppna för alla deltagare och alltså inte riktade mot (redan) populära, eller publicerade dikter från sajten. Kommentarererna från Lyckeli och D.S visar hur en texts popularitet på sajten tas som en intäkt för att den även

---

³⁸⁶ Jenkins, (red.) 2014, s. 208.

³⁸⁷ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=67161>

skulle uppskattas utanför den digitala kontexten, på grund av att texten i hög utsträckning uppmärksammas i den digitala miljön.

De mest kommenterade texterna kan karakteriseras av att de uppmärksammas, syns och återcirkulerar på olika sätt på sajten. Denna uppmärksamhet diskuteras också i kommentarerna genom att flera läsare intar en skeptisk och kritisk hållning relaterat till dikternas synlighet. Signaturen Teddy exempelvis skriver följande i sin kommentar till texten ”Vi kan väl vänta tills imorgon”, publicerad av signaturen Daniel_78: ”123 kommentarer. Dock tycker jag att ordet och budskapet i denna text är rätt så, vad ska jag säga.” Teddys kommentar är dubbeltydig och kan antingen tolkas som att skribenten ger texten en bekräftande kommentar och påpekar att budskapet är ”rätt”. En annan tolkning av signaturens kommentar skulle innebära att Teddy istället uttrycker en likgiltighet inför texten (”denna text är rätt så [...]” min. kursiv.) som förstärks av det stora antal kommentarer som dikten har genererat. En liknande kritisk läsning gör signaturen Tess the mess som skriver följande till texten ”Älska aldrig en poet”: ”Jag fattar inte hur den här dikten har kunnat få så många överväldigade kommentarer.” Skribenten inutimonster förmedlar kritik”[F]örlåt men jag hatar att den här uppmärksammas hela tiden för jag har hört det här tusen gånger förut, från andra poeter med andra ord.” Till samma text formulerar Måna N Berger en längre reflektion i kommentarform. Måna N Berger skriver:

Tillåt mig avvika från den allmänna uppfattningen. Jag kan inte se att det här skulle vara en så genial text. [...] Jag har läst åtskilligt här på sajten som är mycket starkare, originellare och mer uttrycksfullt, utan att det för den skull blivit höjt till skyarna, som den här blivit.³⁸⁸

Deltagaren går därmed i polemik mot vad skribenten benämner den ”allmänna uppfattningen” kring textens kvalitéer och det bekräftande mottagande som dikten ”Älska aldrig en poet” genererat på sajten. Måna N Bergers kommentar kan också, i mer indirekta termer, betraktas som en mer generell reflektion kring de urvalsprocesser som styr hur en text synliggörs på *Poeter.se*, genom att

---

³⁸⁸ Ibid.

skribenten även påtalar vilka risker som finns med de urvalsprocesser och bekräftelsefunktioner som deltagarna ställs inför på nätgemenskapen.

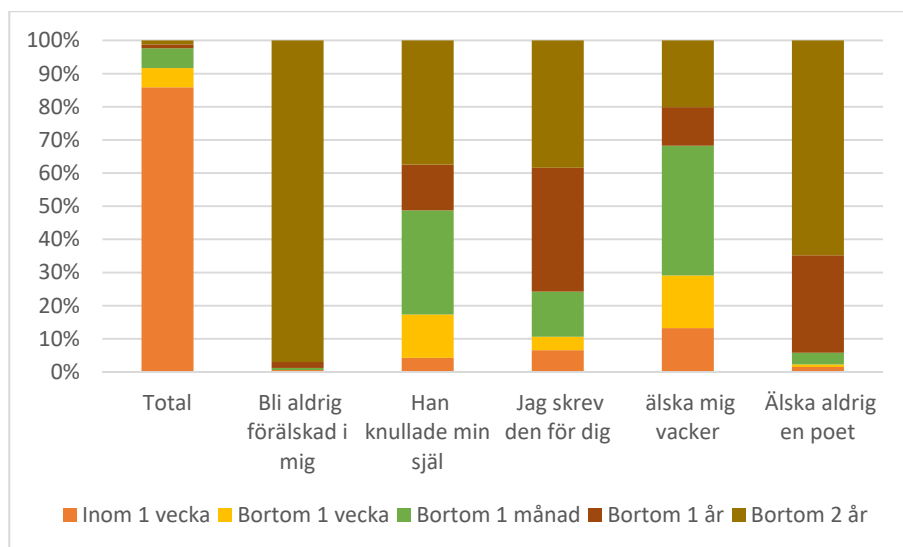
Genom att använda kommentaren som ett sätt att kritisera en specifik dikt, och/eller de rådande villkoren för hur en text syns och uppmärksammas på sajten, fungerar den även som en plats för diskussion för frågor om hur en dikt ska värderas inom gemenskapen och vilka egenskaper (jfr. Måna N Bergers "originalitet") som en dikttext ska förmedla eller uttrycka. De mest populära dikterna visar hur en text som får stor uppmärksamhet i form av många kommentarer även tenderar att generera mer synlighet, genom att fler diskuterar textens innehåll eller tolkningsmöjligheter. Detta visar hur de publicerade texterna som befinner sig på sajten kan sägas vara en del av vad som benämns som en Matteus-effekt,³⁸⁹ genom hur de texter som får ett stort antal kommentarer även fortsätter att uppmärksammas. Denna effekt är inte specifik för digitala miljöer men kan applicerat på *Poeter.se* sägas stödjas av sajtens funktioner, urvalssystem och citeringsmekanismer.

Tidsbundna aspekter av skrivandet och läsandet på Poeter.se

Som jag tidigare visat får de allra flesta texter som publiceras på *Poeter.se* kommentarer inom den första timmen efter publiceringstillfället. Åtta timmar efter publicering har texten fått drygt hälften av sina kommentarer. Det generella mönstret kan ställas mot några av de undantag som finns, representerade av de fem mest kommenterade dikterna i mitt material. När dessa texter får sina kommentarer visar upp en stor spridning och bredd, där vissa publiceras under en lång tidsperiod, fram till mer än två år efter publiceringstillfället. Detta illustreras av följande stapeldiagram som visar fördelningen av kommentarer och tid till de fem mest kommenterade dikterna.

---

³⁸⁹ Gustaf Nelhans. *Citeringens praktiker: Det vetenskapliga publicerandet som teori, metod och forskningspolitik*. Göteborgs Universitet: Göteborg, 2013, s. 46.

Figur 15: Fördelning av textkommentarer över tid, några undantag

Stapeln till vänster visar genomsnittet gällande när en text kommenteras, vilket kan kontrasteras mot de fem mest kommenterade dikterna på sajten. Genom stapeldiagrammet synliggörs hur de populäraste texterna på sajten är tydliga undantag. De återcirkulerar och uppmärksammas över en lång tidsperiod, vilket skiljer dem från den genomsnittliga textens cirkulation på nätgemenskapen.³⁹⁰ När de fem texterna får sina kommentarer varierar. Dikten ”Bli aldrig förälskad i mig” får nästan alla sina kommentarer 2 år efter publiceringstillfället, ”Älska aldrig en poet” får istället en stor andel av sina kommentarer mellan 1–2 år efter publiceringstillfället, medan huvuddelen av kommentarerna till texten ”älska mig vacker” publiceras efter en månad, men inom ett år, efter publiceringstillfället. Även om det alltså finns tydliga individuella skillnader, texterna emellan, så visar detta exempel hur vissa dikter på sajten cirkulerar tillbaka i nätverket på grund av en rad faktorer och funktioner som deltagarna presenteras inför på sajten.

Majoriteten av de texter som publiceras på *Poeter.se* får emellertid sina kommentarer i anslutning till publiceringstillfället, vilket visar hur ett läsmönster uppstår på sajten där läsaren tenderar att kommentera det senast publicerade,

³⁹⁰ Jämför gärna med figur 10, s. 144.

snarare än att gå tillbaka till ett äldre publicerat textmaterial. Även om det alltså, som stapeldiagrammet ovan illustrerar, finns undantag, indikerar det generella publiceringsmönstret (stapeln ”Total” i diagrammet ovan) att tidsaspekten är central för när en text får sina kommentarer på sajten. Detta visar hur läspraktikerna som uppstår på sajten kan tolkas som en variant av vad Katherine Hayles med hjälp av begreppet hyperläsning beskriver som kännetecknande för läsning i digitala miljöer. Hyperläsningen på *Poeter.se* kan alltså ta sig i uttryck i att en text kommenteras i direkt anslutning till när den publiceras, vilket även stöds av hur en text uppmärksammas, presenteras och syns på sajten. Genom rubriker som ”Dagens texter” på huvudsidan ställs läsaren inför en kronologisk lista som gör att den senast publicerade texten placeras högst upp. Detta gör att digitala paratexter ger tydliga ledtrådar till var läsaren ska påbörja sin läsning. Denna litterära praktik kan, i mer generella termer, visa att ”litteraturens samtida offentligheter kan ha något tillfälligt över sig”, med Forslid & Ohlssons ord.³⁹¹

Det finns alltså tydliga indikationer på att ett en text läses under en specifik tid. Detta avspeglar sig också i texternas innehåll och tematik och kan bli synligt vid en granskning av de skriv- och läspraktiker som kommer till uttryck genom textnära paratexter, eller intertextuella kopplingar. Dessa textuella ledtrådar kan antingen förmedlas genom att författaren i anslutning till en specifik dikt ger tydliga instruktioner för hur texten kan tolkas, eller lyftas fram av läsaren genom att betonas, eller framhållas i kommentarsform. Ett sådant exempel är de texter som på olika sätt knyts till en pågående verklighet, en särskild tid eller en aktuell händelse genom exempelvis namnsdagslimerickar, sommardikter, hyllningar, aforismer eller kåserier. Att en dikttext uttalat kopplas till ett specifikt tillfälle är emellertid inte unikt för digitala miljöer. Genom litteraturhistorien finns många exempel på hur just diktgenren används för att uppföras vid ett särskilt tillfälle. Det kan handla om bröllopsdikter, gravdikter eller den politiska formen ”dagsverser.”³⁹² Tillfällighetsskrivande på sajten är heller inte endast förmedlat i diktformat, utan representeras även av andra litterära former och genrer som

---

³⁹¹ Forslid och Ohlsson, 2009, s. 24.

³⁹² Stig Dagerman <http://litteraturbanken.se/#!/forfattare/DagermanS>

exempelvis dagboksskrivande, ”dokumentet” eller ”anteckningen”, som genom paratextuella datummarkeringar kan härledas till en specifik tid.³⁹³

Den digitala nätgemenskapens tillfälliga egenskaper blir alltså synliga på flera sätt på *Poeter.se*. De redaktionella formuleringarna, som betonar platsen som en relationell och konstruktiv gemenskap och uppmanar deltagarna till särskilda beteenden, kan i detta sammanhang betraktas som ett sätt för redaktionen att överkomma intrycket av att den digitala miljön befinner sig i konstant rörelse. Flera av sajtens funktioner stödjer därmed ett läsande och skrivande som är tidsbestämt, genom hur de digitala navigerande paratexterna tydligt placerar in texten i en särskild tid genom de tids- och datummarkörer som varje text som publiceras på sajten utrustas med. Dessa markeringar kan i sammanhanget ses som ett sätt för redaktionen att underlätta för deltagarna att navigera i det omfattande ständigt pågående textflöde som publiceringsaktiviteterna på sajten genererar. En text blir sökbar inte bara genom diktens titel eller vem som har skrivit dikten, utan är även möjlig att finna genom att deltagaren skriver in ett specifikt datum i en sökruta på sajtens huvudsida, och därefter presenteras inför det valda datumets publicerade texter. Genom att texten presenteras och ramas in på detta sätt på sajten, i form av listor och kategorier eller datum, blir det även tydligt hur ett textuellt nu står i centrum. Sajtens gränssnitt och funktioner har därmed likheter med en form av uppdateringslogik som kännetecknar digitala nätgemenskaper, där deltagaren på ett liknande sätt ställs inför kronologiska tidsbaserade listor som ständigt förändras och uppdateras.

Hur texten ramas in och och syns på *Poeter.se* diskuteras och kritiserar av sajtens deltagare. Under exempelvis rubriken ”Kommande förändringar på Poeter.se” publicerar redaktionen en informativ text om planerade funktionella förändringar. De påpekar att de vill ”renodla poeter.se textflöde” och ”ge mer fokus på poesi och prosa.” I inlägget konstaterar också redaktionen att poesin som genre blir lidande av att deltagare publicerar sig i andra genrekategorier och

---

³⁹³ Kristina Lundblad. ”Dokument, taktilitet och ”diakronisk doft”: Om några förmågor och egenskaper hos det analoga och det digitala”. I *Återkopplingar*. Marie Cronqvist, Patrik Lundell & Pelle Snickars (red.). Lund: Lunds Universitet, 2014, s. 349–365, se s. 355–357.

texttyper. Funktionsutvecklingen kopplas av redaktionen till sajts navigerande funktioner, att det planerade förändringsarbetet ska leda till att det ”blir lättare att nå ut med sin text till en läsare och att läsaren hittar en text.” I inlägget uppmanar också redaktionen deltagarna att komma med respons på det utarbetade förslaget och planerade funktionsarbetet. Kommentarer till förslaget kännetecknas av att många deltagare intar en kritisk hållning till sajts nuvarande funktioner. Signaturen Ida-Marianne skriver i sin kommentar att skribenten ”nästan tröttnat på att skriva och faktiskt funderat på att gå ur *Poeter.se*”, men är samtidigt positiv till att redaktionens kommande förslag gör att poesin ska bli mer synlig på sajten. Rita Brunner menar att ”det har blivit kvantitet istället för kvalitet” och att ”flödet är så pass stort att man inte orkar läsa längre.” Rita Brunner betonar att de omfattande textpubliceringarna har som konsekvens att deltagaren kan ”drunkna i flödet av texter”, vilket riskerar att texterna varken blir ”lästa eller kommenterade”.³⁹⁴ Ida-Marianne och Rita Brunner ger därmed uttryck för en problematik som kännetecknar digitala/sociala medier i mer generella termer. Hermida argumenterar för att möjligheten att det visserligen är enkelt att dela med sig av innehåll på digitala medier, men att vad man delar med sig av inte uppmärksammas av andra på grund av att ”[...]so many are sharing so much so quickly.”³⁹⁵ Deltagarnas kritik till hur *Poeter.se* fungerar blottlägger konsekvenserna av att skribenterna kan publicera ett närmast obegränsat antal texter, och visar därmed upp en form av digital problematik kring hur det stora antalet texter egentligen ska uppmärksammas och hanteras.

Rita Brunners inlägg visar hur det omfattande publicerade textmaterialet på sajten gör att texternas synlighet begränsas och att vissa texter helt enkelt inte alls blir uppmärksammade. Signaturens resonemang illustrerar därmed ett digitalt dilemma där urvalsmekanismer eller kategoriseringar är nödvändiga för att navigera deltagarna i det omfattande textmaterial som dagligen publiceras på sajten. Detta konstanta textflöde riskerar samtidigt att vissa texter osynliggörs. Denna iakttagelse kan även relateras till den kritik som Geert Lovnik formulerar

---

³⁹⁴ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1803110>

³⁹⁵ Hermida, 2014, s. 3.

i *Networks Without a Cause*. Lovnik menar att sociala nätverkssajter påverkar våra generella uppfattningar av tid, på grund av att de framhåller det aktuella och senast publicerade:

Real-time signifies a fundamental shift from the static archive toward “flow” and the “river” Who responds to yesterday’s references? Time speed up and we abandon history. In a 24/7 economy, we transmit tweets while visible part of the archive diminishes to the last few hours.³⁹⁶

I citatet argumenterar Lovnik för att vår användning av digitala medier gör att det är motiverat att tala om en informationsflod, eller flöde, vilket har som konsekvens att bilden av arkivet befinner sig i förändring. Lovnik ställer sig också frågande till möjligheterna för individen som befinner sig inuti detta flöde att ”svara” på gårdagens referenser eller skeenden. Applicerat på *Poeter.se* bekräftar publiceringsmönstret som indikerar att deltagarnas texter i huvudsak får sina kommentarer inom första timmen efter publiceringstillfället Lovniks tes. I relation till hur digital publicering präglas av ständiga uppdateringar drar Bronwen Thomas en liknande slutsats. Thomas undersöker specifikt fan-fiction gemenskaper och poängterar att digitalt skrivande präglas av en uppdateringslogik:

The concept of updating is one that is intrinsic to many if not all new media texts. Users are familiar with the notion of web pages being updated and refreshed, particularly as new software and interfaces become available.³⁹⁷

Lovniks och Thomas iakttagelser ger relevanta perspektiv för mekanismerna som präglar textpublicering och läsande på *Poeter.se*. På sajten är skrivandet och läsandet något som sker och präglas av en nutid, där deltagarna oftast läser den senast publicerade texten istället för att gå tillbaka till ett äldre textmaterial.³⁹⁸ Resultatet är att läsaren tvingas in en produktionslogik där de själva inte bestämmer vilket material de ska ägna sig åt, utan presenteras inför redan förutbestämda kategorier och ledtrådar till var läsandet ska ta sin början.

---

³⁹⁶ Lovnik, 2011, s. 13.

³⁹⁷ Bronwen Thomas. “Update Soon: Harry Potter fanfiction and narrative as a participatory process”. I *New narratives: Stories and storytelling in the digital age*. Bronwen Thomas och Ruth Page (red.). Nebraska: University of Nebraska Press, Nebraska, 2011, s. 214.

³⁹⁸ Baron, 2015, s. 107.

För att ge några fler exempel på hur denna tidsbaserade estetik kommer till uttryck i deltagarnas läs- och skrivpraktiker kommer jag nu att ge några textexempel. Dessa texter får i huvudsak kommentarer i direkt anslutning till publiceringstillfället. Mina nedanstående analyser baseras även på tematiska läsningar av texter som på olika sätt betonar det dagsaktuella eller kopplar sin dikttext till en pågående händelse. Detta kan ske genom att skribenten med hjälp av textnära paratexter, i Genettesk mening peritexter, signalerar ett samband mellan text och tid. Ett sådant exempel är signaturen anits som publicerar ett antal texter där titeln innehåller datummarkeringar. Dikten ”Lördag 27 juni 2015” publiceras den 27/6 2015 klockan 10.35. Anits skriver följande:

lördag morgon

jag ser solen stråla
genom persiennens springor
går upp och drar upp den
det är en vacker morgon
jag lägger mig igen
ser ut genom fönstret
tänker vad den nya dagen
har att ge mig
ska jag ta en promenad till skogen
känna dofterna av skogens träd
lyssna till fåglarna och deras
konserter
eller ska jag gå till kyrkogården
plocka upp en bukett blommor [sic!]
sätta en vas i minneslunden
sitta på en bänk
njuta av att få vara
det är något jag tänker på
där jag ligger i sängen
njuter av att vaknat till en ny morgon.³⁹⁹

I anslutning till dikten presenteras läsaren inför ett uppladdat fotografi som

---

³⁹⁹ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1880226>

föreställer en sjö och en björk i ett vattenbryn. Fotografiet har en tillhörande bildtext där skribenten skriver: "[E]get foto vy över sjön Grycken vid minneslunden." Dikten har fått 12 kommentarer som är fördelade enligt följande: fem är publicerade samma dag som texten publiceras, två dagen efter, och de andra fem inom samma vecka. Samtliga kommentarer uppmärksammar diktens närhet till vardagen, vilket genomgående tolkas positivt. Signaturen Bibbi "hoppas att dagen blev fin", vilket är en hälsning som även andra läsare förmedlar. På ett liknande sätt kommenteras antis text med titeln "Lördag morgon 31 januari", där signaturen Madeleine Åberg (Medusa) kommenterar: "Och där stod jag vid ditt fönster, bredvid dig, och tittade ut. Du skriver så närvarande att man flyger dit!"⁴⁰⁰ Kommentarererna till anits dikter illustrerar hur läsarna framhåller verklighetsförankring och närvaro som estetiska kriterium för att avgöra en dikttexts kvalitet.

Dikterna på *Poeter.se* visar också en annan aspekt av att befinna sig en pågående samtid, där texternas innehåll inte är direkta vardagsbetraktelser utan istället vänder sig mot eller tematiserar en (pågående) händelse eller nyhetsdiskurs. I vissa texter är sambandet mellan text och samhälls-kontext tydligt formulerat genom författarnoteringar, och i andra fall är det mer implicit och framhålls genom en analys av textens kommentarer. Dikten "I främmande händer" som publiceras av signaturen Marita Ohlquist, är ett exempel på det senare, där läsarna placerar in diktens innehåll och tema i en specifik tid. Skribenten har varit medlem på sajten sedan 2014 och är en deltagare som i hög uträkning kommenterar andra texter. "I främmande händer" publiceras i september 2015 och genererar 25 kommentarer. Av dessa kommentarer är 19 publicerade samma dag som dikten publiceras, fyra kommentarer publicerades följande dag, och de resterande två publiceras inom samma vecka. Marita Ohlquist skriver:

---

⁴⁰⁰ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=829381>

I främmande händer.

Så stod dom där i ett okänt land
livsgnistan hade slocknat under den svåra resan

Ögonen var lika tomma som händerna
Utmattade satte de sig ner och väntade
Överlämnade sina liv i främmande händer

Tänkte på alla som inte orkat ända fram
På biljettförsäljaren som fått deras sista slantar
På anhöriga som var kvar.⁴⁰¹

I dikten presenteras inga tidsmässiga eller spatiala referenser och texten omges inte heller av författarnoteringar som ger läsaren ledtrådar för hur texten kan tolkas. I kommentarmaterialet framhåller emellertid läsarna hur dikttextens innehåll kan ses som en samtidskommentar till pågående samhällsliga händelser. Under tidsperioden, hösten 2015, var flyktingkrisen ett dominerande ämne på den politiska och mediala agendan. Kommentarer framåller det omgivande samhällsklimatet genom att tolka textens tema i relation till den samtida situationen för flyktingar. Signaturen Anya kommenterar på följande sätt: ”Starkt om dagens situation med flyktingar!”. ”Maria Sundelin” tolkar texten på ett liknande sätt och skriver att texten är ”väldigt talande i tiden.” Diktens kommentarer visar därmed hur läsarna inte enbart kopplar den lästa texten till egna upplevelser utan också sätter den i relation till aktuella frågor och omgivande samhällsutvecklingar. Litteraturtolkningarna och läspraktikerna på *Poeter.se* kan därför liknas med hur Petra Söderlund i artikel ”Livet som insats” beskriver hur nöjesläsare kan tolka litteratur ”som en slags instruktionsbok till livet.”⁴⁰² Kommentarer visar också hur läsarna söker efter information i dikttexten som kan överensstämma med verkliga händelser. Denna läspraktik

---

⁴⁰¹ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1897453>

⁴⁰² Söderlund, 2012. s. 198.

kan liknas med en informationsinhämtning som exempelvis Naomi Baron menar kännetecknar litteraturläsning online.⁴⁰³

Diktskrivandets koppling till en särskild tidsmässig kontext förstärks av redaktionella initiativ i form av årliga diktantologitävlingar. Flertalet av dessa projekt visar hur dikten som litterär form kan fogas in i politiska eller samhälleliga diskurser, eller användas som ett medel för deltagarna att manifesteras särskilda ställningstaganden. I antologiprojektet ”Make Love Not War” beskriver redaktionen diktskrivande i likhet med en motståndshandling i en allt mer orolig samtid. Redaktionen skriver:

Nära 60 miljoner människor runt om i världen är just nu på flykt undan krig, konflikt, våld, övergrepp, förföljelse och terror. Det är lätt att gripas av förtvivlan.

Poeter.se vill därför dedikera årets diktsamling till kärleken. Vi anser att det behövs mycket kärlek som motvikt till våldet runt omkring oss. Fred är i grunden kärlek och respekt för människoliv. Överskottet från boken går till en insamling för människor på flykt från krig.⁴⁰⁴

I sammanhanget kan de anordnade tävlingarna och kopplingen till aktuella frågor eller ämnen ses som ett sätt för redaktionen att hålla deltagarkulturen levande, genom att tydligt peka på vad ett deltagande kan innebära, i det här fallet i form av att publicera en kärleksdikt. Redaktionens initiativ blir även ett sätt att locka deltagarna till engagemang genom att erbjuda en form av ”gemenskapsaktivism” som även stärker gemenskapens syfte som en kollektiv plats.⁴⁰⁵

Hur dikterna ramas in och presenteras på sajten, liksom innehållet och tematiken i dikterna och kommentarerna, visar hur skrivandet och läsandet på *Poeter.se* har likheter med andra digitala skrivsätt, som exempelvis uppdateringen eller samtidskommentaren. Kontextens betydelse för texttolkningen eller skrivandet kan uttryckas explicit genom författarnoteringar eller framhävas av läsarna

---

⁴⁰³ Naomi Baron, 2013. s. 106.

⁴⁰⁴ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1907297>

⁴⁰⁵ Jenkins (red.) 2014, s. 199.

genom kommentarerna. Detta illustrerar också att skrivandet som äger rum på sajten, oavsett textformat, går i dialog med ett omgivande samhälle och är en del av mediasamhället i stort. Denna mediala rörelse visar även hur dikten och kommentaren på sajten har likheter med det som Henry Jenkins kallar "medietext". En medietext är, enligt Jenkins, ett (text)material som genererar "aktiva diskussioner" som befinner sig "i skärningspunkten mellan populärkulturen och samhällsdiskursen", och skapar "gemenskapsaktivism eller sociala förändringar."⁴⁰⁶

Läs- och skrivpraktikerna på sajten visar även hur dikten värderas utifrån hur väl den uttrycker eller förmedlar något aktuellt eller pågående. Även på en innehållslig nivå kan alltså skrivandet och läsandet kopplas till begreppet medietext, som Jenkins påpekar "uttrycker en känsla som ligger i luften".⁴⁰⁷ Till Henry Jenkins definitioner och reflektioner kan beskrivningar av digital medieanvändning i mer generella termer fogas. Øyvind Prytz påpekar att sociala medier kan fungera som ett "grensesnitt mot omgivelsene" genom att deltagaren kommer i kontakt med och etablerar relationella band med olika människor, som exempelvis familj, vänner eller följare, i en digital miljö.⁴⁰⁸ Applicerat på *Poeter.se* kan denna omgivning, för att förlänga Prytz resonemang, betraktas i bredare termer och även inkluderas av samhällelig kontext, pågående nyhetshändelser eller andra skeenden som ständigt pågår runt skribenterna.

Att poeterna tydligt ska ägna sig åt ett skrivande som pågår i samtiden är även något som sajtens första redaktör, Johannes Fosseus, betonar i intervjuer när han beskriver syftet med nätgemenskapen. Fosseus menar att deltagarna kan tolkas som en form av "samtidssekreterare", och betonar sambandet mellan poesiskrivande och den omgivande samhällelige kontexten med ett dramatiskt exempel: "Jag vill att man ska kunna gå in på *Poeter.se* om fem år och läsa hur Sverige mådde veckan när Anna Lindh mördades."⁴⁰⁹ Att skribenterna på *Poeter.se* betraktas som samtidsskribenter innebär även att skrivandet och

---

⁴⁰⁶ Ibid.

⁴⁰⁷ Ibid., s. 250.

⁴⁰⁸ Prytz, 2014. s.164.

⁴⁰⁹ "Poeter som samtidssekreterare". *Lundagård*. 6/10 2003. <http://lundagard.se/2003/10/06/5125/>

läsandet som äger rum på sajten remedierar, eller approprierar, särskilda litteraturhistoriska egenskaper av tillfällighetsdiktning, men som i den digitala miljön får nya förutsättningar där sajtens funktioner, gränssnitt och sociala uppmaningar blir betydelsefulla faktorer.

Vilken typ av texter som ska eller bör publiceras på *Poeter.se* diskuteras även av deltagarna. I inlägget där redaktionen föreslår kommande förändringar framför skribenter kritik till vad de menar har kommit att känneteckna sajten, att allt fler deltagare skriver politiska inlägg i diktformat och att nätgemenskapen utvecklats mot att bli ett politiskt dagsaktuellt forum. Signaturen Telesforos skriver följande:

För min del hade jag sett att poeter.se gick tillbaka till att bli en mer renodlad sajt för de kreativa texternas utvecklande, och att man rekommenderade att publicera de åsiktsinriktade texterna på några av alla de andra ställena där de kan frodas.⁴¹⁰

Resonemanget är vanligt förekommande i skribenternas kommentarer, vilket visar hur skrivarsajter som *Poeter.se* tvingas förhålla sig till en balansgång mellan att vara specifikt inriktad på ett särskilt skrivande, eller vara en plats för alla som vill publicera sig oavsett textformat och innehåll. I sammanhanget kan alltså digitala nätgemenskaper för skrivande och läsande också kopplas till omgivande digitala diskurser som rör hur digitala medier används som ett sätt för politisk diskussion eller opinionsbildning.

När flödet stannar – textuella avbrott och motrörelser

I relation till begrepp som deltagarkultur eller digitala textflöden finns tillfällen där publiceringarna eller aktiviteterna hos en specifik deltagare avstannar. I vissa fall uppmärksammas skribenter som lämnar gemenskapen genom redaktionella formuleringar eller andra former av paratexter. I mitt omfattande textmaterial finns några exempel på skribenter som inte längre är del av gemenskapen på grund av att de inte längre är i livet. Bland de 18 mest kommenterade texterna

---

⁴¹⁰ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1803110>

har signaturen Mr Lindemann publicerat två, texterna ”Jag skrev den för dig” som generat 198 kommentarer och ”Poeter.se fullkomliga typografie [sic]! Porträtt av diverse kvinnor jag lärt känna.” I anslutning till skribentens presentation finns följande text: ”Författaren Mr Lindemann gick bort 2012. Texterna finns kvar på poeter.se som ett minnesmärke på den avlidnes och/eller de anhörigas begäran.”⁴¹¹ I kommentarerna till skribentens sista publicerade text uttrycks saknad, signaturen Ms Herwerd skriver exempelvis följande: ”Mr Lindemann du är fortfarande i allas våra tankar.” Dikten tolkas också som ”Ett mycket lyckat testamente att lämna efter sig. Ett stilfullt sätt att säga farväl.”⁴¹²

Ett annat exempel är skribenten anakreon som registrerade sig på sajten 2007 men avled 2015. I diktformat förmedlar Carl O Andersson en hyllning till sin bortgångne skrivare under rubriken ”TILL ALLA PÅ POETER”. Dikten är formulerad som ett riktat meddelande till alla skribenter som befinner sig på nätgemenskapen. Carl O Andersson skriver: ”Jag har den tråkiga och smärtsamma uppgiften att för Er alla meddela att vännen [...] signaturen ”anakreon” har lämnat oss.”⁴¹³ I dikten redogör skribenten för vad som kännetecknade anakreons litterära stil (namnsdagslimericken) och på vilket sätt deras vänskap var betydelsefull. Efter denna personliga redogörelse följer en hyllningsdikt i limerickformat. Kommentaren till dikten visar ett liknande mönster som läsarna till Mr Lindemanns dikt uttrycker, i form av sorg och saknad. Läsarna förmedlar också personliga minnen av anakreon i kommentarerna till ”TILL ALLA PÅ POETER”. Dessa exempel illustrerar hur sajten utgör ett känslomässigt rum för deltagarna där de genom att dela med sig av känslor och erfarenheter skapar en gemenskap tillsammans. Kommentarna till texten ”TILL ALLA PÅ POETER” visar också hur sajten får en annan funktion när det textuella flödet av någon anledning avstannar eller avbryts. Signaturen Ida-Marianne belyser de digitala förutsättningarna på följande sätt:

Tack för den informationen. Då slipper man fundera varför inga nya texter dyker upp. Det jag funderar på nu är om Poeter låter hans sida vara kvar ett tag eller om

---

⁴¹¹ https://www.poeter.se/Medlem?author_id=24523

⁴¹² *Ibid.*

⁴¹³ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=1877787>

man skall skynda sig att kopiera några av hans bästa tankar och klurigheter som ett minne av honom.⁴¹⁴

I citatet visar Ida-Marianne de materiella villkor som en textpublicering inom ramen för digitala nätgemenskaper omgärdas av, genom att spekulera kring vad som händer med publiceringarna på sajten när upphovspersonen inte längre är i livet. När en deltagare inte längre är levande ställs författarens individuella frihet och kontroll över sina textpubliceringar på sajten på sin spets. I praktiken gör detta att redaktionen fungerar som bestämmande instans för hur textpubliceringarna ska hanteras och lagras på sajten. I bägge dessa exempel har redaktionen formulerat paratexter i anslutning till författarpresentationerna som betonar att redaktörerna, i samråd med skribentens anhöriga låter publiceringarna vara kvar på sajten.

Poesi som pågår – sammanfattande diskussion och reflektion

Kännetecknande för skrivandet och läsandet som sker på *Poeter.se* är att det ständigt pågår. Dagligen publiceras, som jag tidigare påpekat, runt 300 dikter och 500 kommentarer. Detta textflöde som omger skribenterna och läsarna innebär att sajtens funktioner blir betydelsefulla för att deltagarna ska kunna navigera i det omfattande textmaterial som publiceras. Detta leder även till diskussion, där skribenterna kritiserar sajtens funktioner och menar att dessa leder till att enbart vissa texter uppmärksammas och cirkulerar inom gemenskapen. När det kommer till deltagarnas läs- och skrivpraktiker utkristalliserar sig vissa parallella rörelser och tendenser. Ett mönster är att de allra flesta texter genererar kommentarer i anslutning till publiceringstillfället, där läsaren ger uttryck för en känslobaserad läsart eller istället kommenterar textens närhet till vardagliga skeenden. På sajten finns också några undantag som i mina analyser representeras av de mest populära texterna som genererar ett stort antal kommentarer. Dessa texter återcirkulerar in i nätverket och bryter

---

⁴¹⁴ <https://www.poeter.se/Las+Text?textId=187787>

därmed mot det faktum att en publicerad text får kommentarer nära publiceringstillfället.

I relation till de teoretiska perspektiv som jag i inledningen diskuterade kan skrivandet och läsandet på sajten visa ett brett spektrum av skrivsätt och litterära tolkningar. Klart är att den digitala miljön på olika sätt påverkar deltagarnas litterära praktiker, framför allt i form av de tekniska funktioner och de olika sätt på vilka en text ramas in för deltagarna på sajten. Aktiviteterna på sajten visar också hur deltagarna förhåller sig till vedertagna uppfattningar om poesins genre. Detta kommer bland annat till uttryck genom att deltagarna diskuterar vad en dikt är och vilket innehåll den bör förmedla. Katherine Hayles påpekar att litteratur bär med sig särskilda egenskaper och karaktärsdrag även om den publiceras i olika mediala format eller kanaler. Hayles diskuterar litteraturen i bredare termer, men trots det menar jag att det är befogat att tolka skribenternas skrivande och läsande på *Poeter.se* som remedieringar av föreställningar som traditionellt förknippats med poesi som genre.

Genom att studera deltagarnas läsande och skrivande på sajten framkommer även ett dynamiskt samspel som sker mellan kontext och text. I tidigare studier har flera forskare uppmärksammat sambandet mellan nöjesläsaren och hur det inom ramen för digitala miljöer framkommer särskilda tolkningsmodeller av en litterär text. Detta antagande har jag, genom att jämföra olika textgenrer och litterär reception, delvis kunnat problematisera. Visserligen knyter läsarna ofta an till en personlig erfarenhet i tolkningen av en dikt, eller förmedlar på andra sätt den känsla som dikten väcker vid läsningen av den. Däremot framkommer också skillnader i jämförelsen mellan mottagandet av "Bunden vers" och "Fri vers" som främst gestaltas av att det läsarna tar fasta på och lyfter fram i sina kommentarer. Inom genren "Bunden vers" betonas oftare författarens språkbehandling och ordföljd, medan kommentarerna till "Fri vers" oftare framhåller vilka känslor som läsningen av texten genererar.

6. Att undersöka *Poeter.se*

I det här kapitlet fångar jag upp några av de frågor kring själva tillvägagångssättet som mitt avhandlingsarbete och studien av *Poeter.se* har väckt. Med utgångspunkt i min undersökning av sajten är fokus för mina diskussioner hur den digitala miljön potentiellt påverkar litteraturforskarens roll och metoder, samt om och hur den digitala tekniken innebär förändrade arbetssätt för litteraturvetenskapliga undersökningar. Syftet med kapitlet kan fångas upp i ett par centrala frågor: Hur kan en digital nätgemenskap för skrivande och läsande undersökas? Hur kan datorassisterade (kvantitativa) metoder kombineras med andra mer kvalitativa och textnära litteraturvetenskapliga metoder?

På detta sätt skiljer sig detta avsnitt från de föregående gällande struktur och innehåll. Jag inleder avsnittet genom att ge en kortfattad överblick för hur jag har gått till väga för att studera *Poeter.se*. Jag fördjupar mig sedan i några av de aspekter som varit betydelsefulla för mig att ta hänsyn till. Dessa diskussioner kan, i sin helhet, ses som ett sätt för mig att beskriva min metodtillämpning, och förhoppningen är att min fallstudie även formulerar ett kunskapsbidrag för framtida litteraturvetenskapliga studier som vill undersöka texter, författare, läsare eller litterära samtal som publiceras online.

Den digitala kontexten – metodologiska diskussioner och konsekvenser

I min studie av sajten har jag, i linje med vad Richard Rogers föreslår i *Digital methods*, försökt att följa och utforska de metoder som finns inbäddade i mediet.⁴⁴⁵ Denna ambition har gjort att sajtens databas fungerat som ett centralt verktyg för materialinsamling och analys genom att deltagarnas aktiviteter,

---

⁴⁴⁵ Rogers, 2013.

texter och kommentarer finns lagrade och sparade där. Databasen har därför i min studie fungerat som ett textuellt arkiv som dessutom gjort att (det digitala) materialets materiella osäkerhetsfaktorer kunnat hanteras. Däremot finns det fortfarande en viss grad av osäkerhet gällande avslutade konton, när deltagaren själv väljer att avsluta sitt medlemskap.

Min användning av databasen som ett verktyg har på flera sätt präglat mitt arbete och påverkat mitt arbetssätt. Framför allt visar min materialinsamling och kombination av metoder vikten av samarbete. Genom att ha kontakt med sajtens redaktörer har jag fått tillgång till de delar av sajtens databas som varit relevanta för mig att vidare undersöka. Detta faktum väcker frågor som rör tillgänglighet och vad som ibland refereras till som ”öppen data.” I och med att digital egenpublicering blivit en populär publiceringsform och i takt med att digitala nätgemenskaper vuxit är det sannolikt att litteraturforskare även i framtiden kommer behöva reflektera kring hur ett specifikt textmaterial ska vara möjligt att studera och analysera. På ett övergripande plan kan den digitala medieutvecklingen och användningen möjligen gå i två riktningar. Det går att tänka sig att materialet blir mer svårtillgängligt genom att stora multinationella företag får rättigheter till användargenererat (skönlitterärt) material, men också att dessa aktörer istället ser fördelen av samarbete med forskare inom olika discipliner och ämnesområden. Hur frågan om tillgänglighet och öppenhet drabbar den enskilda upphovsrättsinnehavaren, individer eller forskare kommer sannolikt i framtiden bli en av de centrala frågorna, och har, under de senaste åren, har genererat debatt.⁴¹⁶ För att behålla en optimistisk blick på framtiden kan dessa faktorer möjligen leda till större tvärvetenskapliga samarbeten och en korsbefruktning av arbetssätt och ämnesövergripande idéutbyten. Detta förhoppningsvis också utan att litteraturvetenskapens specifika kunskapsinhämtning och hermeneutiska tolkningsmetoder går förlorade till förmån för kvantitativt resultatnriktade forskningsprocesser. Hur detta samarbete mellan ämnesområden och discipliner bör se ut har även diskuterats inom ramen för det tvärvetenskapliga forskningsfältet digital humaniora (DH). I

---

⁴¹⁶ Se ex: "Dataskyddsförordningen: General data protection regulation" tillgänglig via Datainspektionen: <https://www.datainspektionen.se/dataskyddsreformen/dataskyddsförordningen>

artikeln ”Humanistic theory and digital scholarship” poängterar Johanna Drucker risken med att datorassisterade metoder riskerar att osynliggöra eller kollidera med humanistiska tolkningsprocesser och arbetssätt. Enligt Drucker finns vissa principer inneboende i humanistiska tolkningsbaserade tillvägagångssätt:

[...] interpretation is performative, not mechanistic – in other words, no text is self-identical; each instance or reading constructs a text; discourses create their objects; texts (in the broad sense of linguistic, visual, acoustic, filmic works) are not static objects but encoded provocations for reading.⁴¹⁷

Den digitala metodutvecklingen kan alltså, enligt Drucker, göra att det mänskliga tolkningsarbetet försvinner eftersom detta inte kan genomföras av en dator som präglas av mekaniska matematiska uträkningar. I sin artikel formulerar även Drucker en relevant kritik av kvantitativa arbetssätt:

Positivistic, strictly quantitative, mechanistic, reductive and literal, these visualization and processing techniques preclude humanistic methods from their operations because of the very assumptions on which they are designed: that objects of knowledge can be understood as self-identical, self-evident, ahistorical, and autonomous.⁴¹⁸

Genom Druckers reflektion framkommer en väsentlig vetenskapsteoretisk glidning, där studieobjekten genom kvantitativa metoder riskerar att uppfattas som ahistoriska och autonoma.

Min studie av Poeter.se – en kombination av metoder

Det finns alltså en potentiell risk med att enbart förlita sig på datortekniken som metodverktyg och att i (för) hög utsträckning, låta den diktera villkoren för hur en undersökning designas och utförs. Denna motsättning är viktig att reflektera kring och diskutera men visar också, menar jag, behovet av en kombination av metoder. Applicerat på *Poeter.se* har materialet vissa egenskaper som gör det

---

⁴¹⁷ Drucker, 2012. ”Humanistic theory and digital scholarship” i *Debates in the digital humanities*. Matthew K. Gold (red.), Minneapolis: Univ. of Minnesota Press, 2012 Tillgänglig via: <http://dhdebates.gc.cuny.edu/debates/text/34>

⁴¹⁸ Ibid.

möjligt att kombinera metoder och min studie har därmed med sitt utforskande metodologiska förhållningssätt närmat sig frågor kring hur metoder kan kombineras när ett digitalt publicerat material undersöks och studeras.

Under mitt avhandlingsarbete har därför litteratursociologiska perspektiv varit vägledande. I linje med detta är det också möjligt att problematisera den utveckling av datorassisterade metoder som blivit en följd av den digitala teknikens utveckling. I sammanhanget kritiserar ofta sådana inom litteraturstudier på grund av att de inte uppmärksammar eller studerar specifika kontextuella faktorer.⁴¹⁹ Samtidigt gör den digitala miljön det svårt att upprätta gränsen mellan kontext och text genom att avsändaren i vissa avseenden är okänd eller inte specificerad. Denna uppluckrade gräns blir tydlig i relation till de digitala paratexterna på *Poeter.se* och de tekniska funktioner som deltagarna ställs inför. Ofta finns ett samspel mellan dessa två faktorer genom att de paratextuella elementen ibland kombineras med funktioner och mediespecifika kommunikationsmöjligheter. Detta samspel är inte möjligt att vidare utforska, om man inte kombinerar metoder eller undersöker ett fenomen eller studieobjekt från flera håll samtidigt.

Mot en digital framtid – nya blickar på texter och författare online

På vissa sätt är den digitala kontexten i litteraturvetenskapliga sammanhang ny, genom att vi ställs inför nya sätt på vilka texter sprids, läses och sparas. Samtidigt visar skrivandet och läsandet som pågår på *Poeter.se* hur deltagarna förhåller sig till även andra typer av litterära kontexter, och finns representerade i tryckta såväl som digitala format. Detta visar hur litteratursociologiska perspektiv som ”söker förbindelser mellan textuella fenomen och kontextuella.”⁴²⁰ kan bli än mer betydelsefulla i studier av internetpublicerade material.

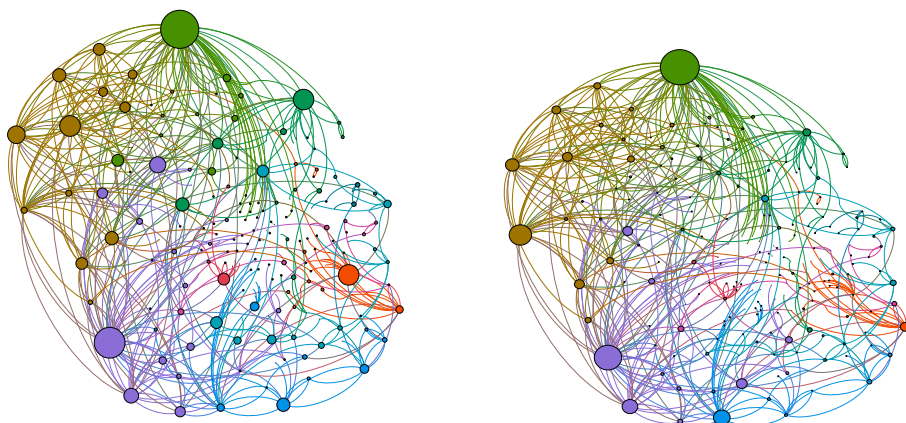
Datorassisterade metoder kan också, i ett mer konkret avseende, resultera i att vi presenteras inför nya former av visualiseringar av textmaterial eller skribenter

---

⁴¹⁹ Ascari, 2014.

⁴²⁰ Svedjedal, 1996, s. 4.

som befinner sig online. Detta kan illustreras av nedanstående nätverksgrafer som på olika sätt belyser relationen mellan skribenterna.

Figur 12: 12 a) Får många kommentarer resp. 12 b) skriver många kommentarer

Noderna (cirklarna) utgörs av de 250 mest aktiva skribenterna på *Poeter.se*. Bågarna (strecken mellan bollarna) visar att det finns en kommentarsrelation mellan författarna. I den vänstra bilden är storleken på noderna förknippade med hur många kommentarer som skribenterna fått av andra deltagare i nätverket. I den högra bilden utgörs storleken på noderna av mängden kommentarer som är riktade till andra. Den här typen av visualiseringar visar variationer i de roller som skribenterna kan inta på *Poeter.se*. De olika färgskalorna visar hur vissa skribenter hör samman i olika kluster (grupperingar.) I ett litteraturvetenskapligt sammanhang kan den här formen av visualiseringar visa hur digitala metoder kan användas i framtiden för att kvantitativt närma sig ett omfattande material med många skribenter. Även om datorassisterade metoder kan kritiseras för att förlora den specifika textens unika egenskaper erbjuder de en möjlighet för litteraturforskaren att arbeta och röra sig mellan olika närhetsförhållanden

varigenom ett särskilt material betraktas och studeras.⁴²¹ Att forskaren kan röra sig mellan nivåer, där texten befinner sig i en del av ett större textnätverk, öppnar även för möjligheten för en forskarroll som rör sig mellan medier, något som är relevant för de mediala överklivningar och rörelser som kännetecknar skribenterna på *Poeter.se*.

Digitala metoder kan också visa relationer mellan deltagare, text och publiceringsmönster. Dessa relationer utgör ett betydelsefullt material som redan används för digital produktutveckling eller för att digitala tjänster ska utvecklas i relation till den digitala medieanvändningen i stort. Genom att få insyn i den här typen av material är det möjligt att bedriva en ny typ av litteraturstudier som dessutom, med hjälp av en kritisk tolkande blick, kan fördjupa förståelsen av hur den digitala samtiden fungerar och utvecklas.

Att få tillgång till ett databasmaterial har även en etisk dimension som berör frågor som personlig integritet och förhållningssätt. Detta innebär att litteraturforskare som ämnar använda sig av digitala metoder måste förhålla sig etiskt till den information som finns tillgänglig. Individerna som befinner sig i en digital nätgemenskap är exempelvis inte nödvändigtvis medveten om det samlade material som deltagaren genererar eller hur olika samband i interaktionerna ser ut. Sannolikt kommer dessa forskningsetiska frågeställningar, i takt med att allt fler väljer att publicera sig digitalt, att diskuteras även i framtiden.⁴²² Applicerat på min studie av *Poeter.se* har jag tagit hänsyn till den informationen som deltagarna själva presenterar på sajten i mina kvantitativa läsningar av materialet genomgående. Att arbeta med ett databasmaterial kräver viss försiktighet. Min riktlinje har under arbetet därför varit att jag betraktar den information som deltagarna själva utrustar sina presentationer och delar med sig av på sajten som offentliga, möjlig att studera, undersöka och tolka. Personuppgifter av mer privat karaktär som exempelvis privata e-postadresser har jag däremot inte inkluderat som ett resultat av mina

---

⁴²¹ Jfr. Hayles, 2012, särskilt avsnittet "Scales Matters" s. 27–31.

⁴²² För diskussioner kring etik och internforskning se ex., David Gunnarsson Lorentzon. *Following tweets around: Infometric methodology for the twittersphere*. Borås: The Swedish School of Library and Information Science, 2016, s. 72–81.

kvantitativa läsningar, i figurer, tabeller eller diagram. I vissa fall är emellertid gränsen mellan privat/offentlig inte helt tydlig, framförallt genom att deltagarna själva delar med sig av personliga uppgifter på olika sätt på nätgemenskapen. I ett generellt perspektiv kommer användargenererat material, personliga uppgifter och hur insamling av empiriskt material ska ske fortsätta att diskuteras bland de forskare som är intresserade av att fånga ett samtal, skeende eller en litterär gemenskap som pågår och som ständigt är under konstruktion av sina deltagare.

I relation till studier som fokuserar på digitala miljöer väcks alltså frågor gällande materialinsamling, empiri och metod. Snarare än att fokusera på de närhetsförhållanden som betonar distansläsning som ett sätt att upprätta ett avstånd till materialet, som exempelvis Franco Moretti gör i *Distant reading*, kan de digitala metoderna göra att forskaren kommer närmare ett digitalt publicerat material och därmed kan pröva ett metodologiskt ”både-och.” Mitt arbetssätt har därför utforskat det metodologiska mellanrum som ett digitalt publicerat material öppnar för. I min studie har jag undersökt en bråkdel av de aktiviteter, skribenter och läsare som befinner sig på sajten under åren 2003–2016. Mitt huvudmaterial består av totalt 37 742 skribenter, 2,1 miljoner kommentarer och 872 283 texter, samlade i det databasmaterial jag undersökt. Sannolikt kommer även databasen som medialt arkiv i framtiden att utgöra en viktig källa för materialinsamling för litteraturvetare att vidare utforska och problematisera. Gällande mina tillvägagångssätt kan jag genom att kombinera metoder konstatera att den gemenskap, de författarroller och de texter som publiceras på *Poeter.se* uppvisar en mångfacetterad bild av användningsområden och funktioner.

Genom mitt avhandlingsarbete har jag velat teckna en helhetsbild av hur *Poeter.se* fungerar. Även om kritiken mot Morettis distansläsningsmetod är betydelsefull, att den riskerar att beskriva litteraturen som ett system som bortser från kontextuella faktorer eller sociala användningsområden, har jag hämtat

inspiration av hur Moretti beskriver forskarrollens blick och synfält.⁴²³ I *Graphs, maps and trees* påpekar Moretti att ett omfattande textmaterial gör det möjligt för litteraturforskarna att vända blicken ("shift their gaze")⁴²⁴:

[...] a field this large cannot be understood by stitching together separate bits of knowledge about individual cases, because it *isn't* a sum of individual cases: it's a collective system, that should be grasped as such, as a whole [...].⁴²⁵

Applicerat på *Poeter.se* och andra digitala nätgemenskaper för skrivande och läsande, innebär detta att digitala metoder gör det att utforska sambandet mellan hur deltagandet gestaltar sig genom olika tidsperioder och hur dessa mönster kan studeras utifrån mer textnära perspektiv. I citatet betonar även Moretti en form av litterär grundsyn, som jag menar att litteratursociologiska studier även i framtiden kan adressera och undersöka, nämligen att litteraturen är en kollektiv angelägenhet, för läsare, författare, deltagare och litteraturforskare.

---

⁴²³ Ascari, 2010.

⁴²⁴ Franco Moretti. *Graphs, maps and trees: Abstract models for literary history*. London: Verso Books, 2007, s. 3.

⁴²⁵ Ibid.s. 4.

Summary

In this study I have examined and analysed a Swedish web-based community for poetry, *Poeter.se*, from different perspectives. In the first chapter I broadly outline where literature in contemporary society and in a digital media landscape can be placed. By focusing on digital technology and media I describe the emergence of new forms of meeting places and publication venues for people interested in writing and reading poetry. In this section I also explain my theoretical framework, the aim of my study, and the research-questions which are in focus. Drawing on findings from sociology of literature, I place my investigation of *Poeter.se* within a research tradition that focuses on literature as a social phenomenon. In relation to this discussion I also analyse how the members of the community can be situated in a medial “in-between position” where the digital environment affects how writing and reading occur, and also how these practices can be linked to the surrounding conditions and the literary society in more general terms.

In the second chapter I present my methodological framework in which I take into account the limitations and possibilities of digital and self-published material. I therefore discuss how the digital environment entails new methodological approaches for the researcher and present examples of how digital methods can be used to study an online material. Throughout my study I am inspired by the ongoing discussions, especially within Digital Humanities, about how computer-assisted methods can be used as tools for literary research dealing with a vast digital material, but also how these methods can be

problematized and criticized. My primary material consists of 2 million comments and around 800 000 published poems during the time-period 2003–2016, which I approach and analyse by mixing methods, combining digital quantitative methods with more text-based qualitative methods. I argue that a publication venue such as *Poeter.se* is suitable for a methodological exploration that takes into account the consequences, limitations and possibilities that digital technology means for the consumption, production, and distribution of literary texts, but also that these material conditions affect the research that can be conducted.

Chapter three is focused on how the website works as a literary community and how the members are affected by its interface and functions. I demonstrate that although the activities at the website have historical equivalences in that literature can be seen as a collective activity, the members are presented with specific functions and editorial guidelines in which they are encouraged to participate in certain ways at the website. I therefore argue that the construction of the literary community at *Poeter.se* can be seen as a combination of specific technological demands, social interaction among the members, and publication of literary texts and comments. In this chapter I also discuss to what extent the members use the publication platform in line with or in opposition to forms of encouraged user-behaviours.

The forth chapter investigates how quantitative methods can be used to detect three different types of writers: “Authors”, “Commentators” and “Social Writers,” and therefore show how the website is being used by its members. In this section I also examine how the author function is discussed in the contemporary debate which I relate to a thematic analysis of how the authors at *Poeter.se* present themselves and their writing in the designated places for self-presentation. Through a combination of qualitative and quantitative methods I discuss prominent themes in the self-presentation material, specifically how the authors can claim authority and legitimacy as writers. In the presentation material it becomes evident how the authors at *Poeter.se* in different ways negotiate traditional conceptions connected to the role of the poet and also use their own

presentation to emphasize an earlier literary production or publication. My analyses illustrate how the digital environment in different ways works as a place for the writer to create an identity, and the writers also turn directly or indirectly to the reader, or leave personal information and details in their presentations.

In chapter five I investigate and analyse writing and reading practices on the website. My analysis shows that the participants' reading and writing are characterized by a medial "in-between position" visible in how the members interpret and discuss the published poetry. Poetry as a genre is in different ways remediated in the digital context and attached to strong emotional content or subjective feelings. But the technological functions that the members are presented with also affect how a text is circulated and made visible at the website. By focusing on the reception of poetry I discuss how a poem circulates and is interpreted, and how the genre is negotiated at *Poeter.se*. I conclude that the digital environment in different ways affects how the members write and read poetry, but also that these texts (literary works and comments) reveal a view of poetry that remediates traditional conceptions of what a poetic text is or can be.

The last chapter is different in structure and aim as in it I approach questions that I have been dealing with during my work with the dissertation from meta-reflective and meta-theoretical perspectives. The discussion revolves around how a scholar can approach and analyse a digital material: issues that will continue to be important in literary research. In that sense, one aim of this study of *Poeter.se* is to contribute knowledge regarding how a literary scholar can analyse and study online literary communities and digitally published literary works through a combination of digital methods and approaches influenced by sociology of literature.

Källor och litteratur

www.poeter.se

- Absit, Janelle. "Giving account to oneself: Teaching identity construction and authorship in creative nonfiction and social media". I *Creative writing in the digital age: Theory, practices, and pedagogy*. Michael Dean Clark, Trent Hergenrader & Joseph Rein (red.), London: Bloomsbury, 2015.
- Almerud, Peter. "Elektronisk publicering och distribution – Nya vägar för boken", i *HumanIT*, nr. 4 (1999).
- Andersson Schwarz, Jonas & Johan Hammarlund. "Kontextförlust och kontextkollaps: Metodproblem vid innehållsanalys av sociala medier", i *Nordicom-Information: Distanläsning och nätverksanalys*, Göteborg: Göteborgs Universitet. nr 38: 3, 2016.
- Ascari, Maurizio. "The dangers of distant reading: Reassessing Moretti's approach to literary genres". *Genre*. vol. 47. nr. 1(2014).
- Axfors, Anna. "Svenska förlag sviker de unga poeterna", *Expressen*, 3/7 2015.
- Baron, Dennis. *A better pencil: Readers, writers and the digital revolution*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- Baron, S. Naomi. *Words onscreen: The fate of reading in a digital time*. New York: Oxford University Press, 2015.
- Baverstock, Alison. *The naked author: A guide to selfpublishing*. London: Bloomsbury, 2011.
- Bayne, Siân. "Temptation, Trash and Trust: The Authorship and Authority of Digital Texts". *E-Learning and Digital Media*. nr.1 (2006): s. 16–26.
- Beckman, Åsa. "Nu är de nya författarna rättmätigt förbannade", *Dagens Nyheter*, 1/11, 2013.
- Bergenmar Jenny & Mats Malm. "En rapport: Digital Humaniora vid Humanistiska Fakulteten vid Göteborgs Universitet". Göteborg: Humanistiska Fakulteten, Göteborgs Universitet, 2013.
- Bergsten, Staffan. *Lyrkläsarens handbok*. Lund: Studentlitteratur, 1994.
- *Den svenska poesins historia*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2007.
- Bhaskar, Michael. *The content machine: Towards a theory of publishing from the printing press to the digital network*. New York/London: Anthem Press, 2015.
- Birke, Dorothee & Birte Christ. "Paratext and the Digitized Narrative: Mapping the field". *Narrative*. vol. 21 nr. 1. (2013).
- Bohman, Therese. "Debutanter i debatt", *Expressen*, 22/1, 2013.
- Bolter, Jay David & Richard Grusin (red.). *Remediation: Understanding new media*. Cambridge: MIT Press, 2000.

- Bolter, Jay David. "Theory and practice in new media studies" i *Digital media revisited: Theoretical and conceptual innovations in the digital domain*. Gunnar Liestol, Andrew Morrison och Terje Rasmussen (red.). Cambridge: MIT Press, 2003.
- Borg, Alexandra. "Lättläst, kortläst, snabbläst: Litteratur i det lilla formatet i digitaliseringens tidevarv". *Tidskrift för litteraturvetenskap*. nr. 2 (2013): s. 83–96.
- boyd, danah m. & Nicole B. Ellison. "Social network sites: definition, history and scholarship". *Journal of Computer-Mediated communication*, vol. 13, nr. 1. (2007) s. 210-230.
- Brandt, Deborah. *The rise of writing: Redefining mass literacy*. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2015.
- Burke Seán. *The death and the return of the author: Criticism and subjectivity in Barthes, Foucault and Derrida*. Edinburgh: Edinburgh Univ. Press, 1998.
- Castells, Manuel. *Internetgalaxen: Reflektioner om internet, ekonomi och samhälle*. Gunnar Sandin (övers.) Göteborg: Daidalos, 2002.
- Chartier, Roger. *Böckernas ordning: Läsare, författare och bibliotek i Europa mellan 1300-tal och 1700-tal*. Jan Stolpe (övers.). Göteborg: Annamma, 1995.
- *Forms and Meanings: Texts, performances and audiences from codex to computer*. Philadelphia: Univ. of Pennsylvania Press, 1995.
- Collins, Jim. *Bring on the books for everybody: How literary culture became popular culture*. Durham NC: Duke University Press, 2010.
- Culler, Jonathan. "Litterär kompetens" i *Modern litteraturteori*. Claes Entzenberg & Cecilia Hansson (red.). Lund: Studentlitteratur, 1991.
- Dahlén, Karl. "Digitaliseringen har förändrat vår syn på litteratur". *Dagens Nyheter*. 16/11, 2011.
- Desrochers, Nadine & Daniel Apollon (red.). *Examining paratextual theory and its application in digital culture*. Hershey: ISG Global, 2014.
- Dijk, José van. & Thomas Poell. "Understanding social media logic." *Media and Communication*. vol 1 nr. 1 (2013).
- Dijk, Yra van. "Top Down Digital Literature: The effect of institutional collaboration and Communities". *Dichtung digital – a journal of digital art and literature*. nr. 42 (2012).
- Driscoll, Beth. *The new literary middlebrow: Tastemakers and reading in the twenty-first century*. Basingstoke: Palgrave MacMillian, 2014.
- Drucker, Johanna. "Humanities approaches to interface theory". *Culture Machine*. vol 12 (2011).
- "Humanistic theory and digital scholarship". I *Debates in the digital humanities*. Matthew K Gold, (red.). Minneapolis: University of Minnesota Press, 2012.
- Ekström Lindbäck, Lyra, "Brev till en utdöende författargeneration", *10 tal*, nr 11, 2012.
- Elam, Ingrid. *Jag. En fiktion*. Stockholm: Bonnier, 2012.
- Ellerström, Lars. *Lyrikanalys: En inledning*. Lund, Studentlitteratur, 1999.
- Elmfeldt, Johan & Per Olof Erixon. *Skrift i rörelse: Om genrer och kommunikativ förmåga i skola och medielandskap*. Stockholm: Symposium, 2007.
- Emerson, Lori. *Reading writing interfaces: From the digital to the bookbound*. Minnesota: Univ. of Minnesota Press, 2014.

- Engberg, Maria. *Born Digital: Writing Poetry in the Age of New Media*. Uppsala: Uppsala Univ., 2007.
- Engberg, Maria & Jay David Bolter. "Digital literature and the modernist problem". *Digital humanities quarterly*, vol. 5 nr. 3 (2011).
- Fish, Stanley. *Is there a text in this class? The authority of interpretive communities*. Cambridge: Harvard Univ. Press, 1980.
- Fitzpatrick, Kathleen. *Planned obsolescence: Publishing, technology and the future of the academy*. New York: New York Univ. Press, 2011.
- Fleischer, Rasmus. "Från lagringskultur till streamingkultur: Om att skriva samtidens näthistoria". I *Återkopplingar*. Marie Cronqvist, Patrik Lundell & Pelle Snickars (red.). Lund: Lunds Universitet, 2014.
- Fornäs, Johan. "Digitala gränsland: Identitet och interaktivitet i kultur, medier och kommunikation". *Nordicom Information*, nr. 3. (1998).
- "Cybersounds://mening/identitet". *Nordicom Information*, nr. 2–3 (1997).
- Forsler, Tomas. *Kritik av kritiken: 1900-talets svenska litteraturkritik*. Gråbo: Anthropos, 2002.
- Forslid, Torbjörn & Anders Ohlsson (red.). *Litteraturens offentligheter*. Lund: Studentlitteratur, 2009.
- *Författaren som kändis*. Lund: Studentlitteratur. 2011.
- Fredelius, Claes. "Poesin kan vara revolutionär", *Stockholms fria tidning*, 15/1, 2006.
- Frid, Nina. *Slutet på boken är bara början: Om läsarsamtal, bokcirklar & bibliotek*. Lund: BTJ Förlag, 2012.
- Foucault, Michel. "Vad är en författare". I *Modern litteraturteori: från rysk formalism till dekonstruktion, del 2*. Claes Entzenberg & Cecilia Hansson (red.). Lund: Studentlitteratur, 1993.
- Fuller, Danielle & DeNel Rehberg Sedo. *Reading beyond the book: The social practices of contemporary literary culture*. New York: Routledge, 2013.
- Funkhouser, Christopher. *Prehistoric digital poetry: An archeology of forms 1959–1995*. The Univ. of Alabama Press: Tuscaloosa, 2007.
- "Digital poetry: A look at generative, visual and interconnected possibilities in its first four decades" ur *A companion to digital literary studies*, Susan Schreibmann & Ray Siemens (red.), Oxford: Blackwell, 2008.
- Furuland, Lars. "Litteratur och samhälle: Om litteratursociologin och dess forskningsuppgifter". I *Ljus över landet och andra litteratursociologiska uppsatser*. Hedemora: Uppsala Universitet, 1991.
- Gendolla, Peter & Jörgen Schäfer (red.). *The aesthetics of net Literature: Writing, reading and playing in programmable media*. Bielefeld: transcript verlag, 2007.
- Genette, Gérard. *Paratexts: The thresholds of interpretation*. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1997.
- Glazier, Loss Pequeno. *Digital Poetics: The Making of E-Poetries*. Tuscaloosa: University of Alabama Press, 2002.
- Gold, Matthew K (red.). *Debates in the digital humanities*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2012.

- Gunnarsson Lorentzon, David. *Following tweets around: Infometric methodology for the twittersphere*. Borås: The Swedish School of Library and Information Science, 2016
- Götselius, Thomas. *Själens Medium: Skrift och Subjekt i Nordeuropa omkring 1500*. Göteborg: Glänta, 2010.
- Hammarbäck, Peter. "Författarrollen under utredning", Svenska Dagbladet, 26/3, 2008.
- Hansson, Gunnar. *Litteraturen och mottagarna*. Lund: Liber Läromedel/Gleerups, 1975.
- Hayles, Katherine. *How we think: Digital media and contemporary technogenesis*. Chicago: The University of Chicago Press, 2012.
- *Electronic literature: New horizons for the literary*, Notre Dame, Ind: University of Notre Dame, 2008.
- "Intermediation: The pursuit of a vision" i *Between page and screen: Remaking literature through cinema and cyberspace*. Kiene Brillenburg Wurth (red.). New York: Fordham University Press, 2012.
- "The time of digital poetry: From object to event" i *New media poetics: Contexts technotexts, and theories*. Adalaide Kirby Morris och Thomas Swiss. (red.). Cambridge, Mass: MIT Press, 2006.
- Hermansson, Kristina. *Ett rum för sig: Subjektframställning vid 1900-talets slut. Ninni Holmqvist; Hanne Orstavik; Jon Fosse; Magnus Dahlström & Kristen Hammamm*. Göteborg: Makadam, 2010.
- Hermida, Alfred. *#tell everyone: Why we share and why it matters*. Toronto: Doubleday Canada, 2014.
- Herzog, Alexandra. "But this is my story and this is how I wanted to write it: Author's note as a fannish claim to power in fan-fiction writing." *Transformative Works and Cultures*. no. 11 (2012).
- Håkansson, Björn. *Levande svensk poesi: Dikter från 600 år*. Stockholm: Natur & Kultur, 2005.
- Jenkins, Henry. *Convergence Culture: Where old and new media collide*. New York: New York University Press, 2006.
- "Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century". Cambridge: MIT Press, 2009.
- *Spridbar media: Att skapa värde och mening i en nätverkad kultur*. Joel Nordqvist (övers.). Göteborg: Daidalos, 2014.
- Jockers, Matthew. *Macroanalysis: Digital methods and literary history*. Urbana: Univ. of Illinois Press, 2013.
- Keen, Andrew. *The cult of the amateur: How todays internet is killing our culture*. New York: Doubleday, 2007.
- Kittler, Fredrich. *Maskinskrifter: Essäer om litteratur och samhälle*. Thomas Götselius & Otto Fischer (red). Göteborg: Anthropos, 2003.
- Kirschenbaum, Matthew. *Track changes: A history of word processing*. Cambridge: The belknap press of Harvard Univ. Press, 2016.
- Kress, Günter. *Literacy in the New Media Age*. London: Routledge, 2003.
- Landow, George. *Hypertext 3.0: Critical Theory and New Media in an Era of Globalization*. Baltimore: John Hopkins Univ. Press, 2006.

- Lang, Anouk (red.). *From codex to hypertext: Reading at the turn of twenty-first century*. Amherst: University of Massachusetts Press, 2012.
- Larsson, Anders. "Kommentar: Poeter.se – en offentlig byrålåda", *Lundagård*, 6/10, 2003 – (n.a) *Lundagård* "Poeter som samtidssekreterare", 6/10, 2003,
- Larsson, Lisbeth. "Om värdet att läsa skönlitteratur". I *Litteraturens marknad – marknadens läsare*. Ulla Carlsson & Jenny Johannisson (red.) Göteborg: Nordicom, 2012.
- Leadbeater, Charles & Paul Miller. "The Pro Am revolution: How enthusiasts are changing our economy and society". London: Demos, 2004.
- Lenemark, Christian (red.). *Litteraturens nätverk: Berättande på internet*. Lund: Studentlitteratur, 2012.
- "Författaren Online: Bloggen som performativ plattform för självframställning". *Tidskrift för litteraturvetenskap*. vol. 37 nr. 4 (2007).
- *Sanna lögnen: Carina Rydberg, Stig Larsson och författarens medialisering*. Hedemora: Gidlund, 2009.
- Lévy, Pierre. *Cyberculture*. Minnesota: Univ. of Minnesota Press, 2001.
- Liberg, Caroline. "Läsande, skrivande och samtalande". *Att läsa och skriva – forskning och beprövad erfarenhet*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, 2007:4.
- Liestol, Gunnar; Andrew Morrison & Terje Rasmussen (red.). *Digital Media revisited: Theoretical and conceptual innovations in the digital domains*. Cambridge: MIT Press, 2003.
- Lindgren Leavenworth, Maria. "The Paratexts of Fan Fiction". *Narrative*. vol. 1 (2015)
- "Paratextual Navigation as a research method: Fanfiction archives and reader instructions". I *Research Methods for Reading Digital Data in the Digital Humanities*. Gabriele Griffin & Matt Hayleer (red.). Edinburgh: Edinburgh University Press, 2016, s.51–71.
- Liu, Alan. "From reading to social computing". I *Literary studies in the digital age: An evolving anthology* (red.) Kenneth M Price & Ray Siemens. New York: Modern Language Association, 2013.
- "The state of the digital humanities: A report and critique". *Arts and Humanities in Higher Education*. vol. 11 nr. 1–2 (2012), s. 8–41.
- Ljung, Per Erik. "Nykritik". I *Modern litteraturteori: Från rysk formalism till dekonstruktion* (del 1). Claes Entzenberg & Cecilia Hansson (red.) Lund: Studentlitteratur, 1992, s. 92–96.
- Long, Elizabeth. *Book Club: Women and the uses of reading in everyday life*. Chicago: Univ. of Chicago Press, 2003.
- Long, Hoyt & Richard Jean So. "Literary pattern recognition: Modernism between close reading and Machine Reading". *Critical Inquiry*. vol 42 nr. 2 (2016)
- Lovnik, Gert. *Networks without a cause: A critique of social media*. Cambridge: Polity, 2011.
- Lundblad, Kristina. "Dokument, Taktilitet och 'diakronisk doft': Om några förmågor och egenskaper hos det analoga och det digitala". I *Återkopplingar*. Marie Cronqvist; Patrik Lundell & Pelle Snickars (red.). Lund: Lunds Universitet, 2014.
- McCracken, Ellen. "Expanding Genette's Epitext/Peritext Model For Transitional Electronic Literature: Centrifugal and Centripetal Vectors on Kindles and Ipads". *Narrative*. nr. 1 (2013).
- McLuhan, Marshall. *Media* Richard Matz (övers.). Skarpnäck: Pocky/Tranan, 2001.

- Melberg, Arne. "Amatören får plats i nya litterära kretslopp", *Svenska Dagbladet*, 26/9, 2014.
- Moretti, Franco. *Distant Reading*. New York: Verso Books, 2013.
- *Graphs, maps and trees: Abstract models for literary history*. London: Verso Books, 2007.
- Murray, Janet. *Hamlet on the holodeck: The future of narrative in cyberspace*, Cambridge Mass.: MIT Press, 1999.
- Murray, Simone. "Charting the digital literary sphere". *Contemporary Literature*. nr. 2 (2015) s. 311–339.
- Myrholm, Jonas. "Digital diktare utvald för tryck". *TTELA*. 15/12 2010.
- Nelhans, Gustaf. *Citeringens praktiker: Det vetenskapliga publicerandet som teori, metod och forskningspolitik*. Diss. Göteborgs Universitet: Göteborg, 2013.
- Nilsson, Torgny. "Poesins plats är på nätet". *Helsingborgs Dagblad*, 6/12, 2010.
- Nyberg, Peter. "Kris eller folkrörelse?". *Populär Poesi*, nr.4 (2010)
- "Den jag-centrerade nätpoesin". *Populär Poesi* nr.4 (2010)
- Olin-Scheller, Christina & Patrik Wikström. *Författande fans: Om fanfiction och elevers literacy utveckling*. Lund: Studentlitteratur, 2010.
- "Literary prosumers: Young People's Writing and Reading in a New Media Landscape". *Education Inquiry*. vol. 1 nr. 1 (2010)
- Olsson, Ulf. *Invändningar: Kritiska artiklar*. Stockholm: Brutus Östling förlag/Symposium, 2007.
- Ong, Walter. *Muntlig och skriftlig kommunikation: Teknologiseringen av ordet*. Lars Fyhr (övers.). Göteborg: Anthropos, 1991.
- Page, Ruth & Bronwen Thomas (red.). *New narratives: Stories and storytelling in the digital age*. Univ. of Nebraska Press: Lincoln, 2011.
- Pariser, Eli. *The filter bubble: How the personalized Web is changing what we read and how we think*. New York: Penguin Books, 2012.
- Peurell, Erik. *Users and Producers on line: Producing, marketing and reading Swedish literature using digital technology*. Stockholm: Kungliga biblioteket, 2000.
- Piper, Andrew. *Books was there: Reading in electronic times*. Chicago Ill: Chicago University Press, 2012.
- Poster, Mark. *What's the matter with the internet?* Minneapolis: Univ. of Minnesota Press, 2001.
- Pressman, Jessica. *Digital Modernism: Making it new in new media*. New York: Oxford Univ.Press: 2014.
- Price Kenneth M & Ray Siemens (red.). *Literary studies in the digital age: An evolving anthology*. New York: MLA Commons, 2013.
- Prytz, Øyvind. *Litteratur i en digital tid*. Oslo: Spartacus Forlag, 2016.
- Radway, Janice. *Reading the romance: Women, patriarchy, and popular literature*. Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press, 1991.
- Ramsay, Stephen. *Reading machines: Towards and algorithmic criticism*. Urbana: Univ. of Illinois Press, 2011.
- Rasmusson, Maria. *Det digitala läsandet: Begrepp, processer och resultat*. Diss. Mittuniversitetet, 2014.

- Reagle, M. Joseph. *Reading the comments: Likers, haters and manipulators at the bottom of the web*. Cambridge Mass: MIT Press, 2015.
- Rehberg Sedo, DeNel. "Richard and Judy's bookclub and Canada Reads: Readers, Books and Cultural Programming in a Digital Era". *Information, Communication & Society*. Nr. 11(2) (2008).
- Rein, Joseph. "Lost in digital translation: Navigating the online creative writing classroom". I *Creative Writing in the digital age: Theory, practices and pedagogy*. Michael Dean Clark, Trent Hergenrader & Joseph Rein (red.). London: Bloomsbury, 2015,
- Rettberg, Scott. "Dada Redux: Elements of dadaist practices in contemporary electronic literature". *The Fibreculture journal*. nr. 11 (2008).
- Rogers, Richards. *Digital Methods*. Cambridge: MIT Press, 2013.
- Rosenblatt Louise. *Literature as exploration*. New York: Noble and noble cop., 1968.
- Ross, Scheldrick; Catherine, Lynne McKechnie & Paulette M. Rothbauer. (red.) *Reading matters: What the research reveals about reading, libraries and communities*. Westport: Libraries Unlimited, 2006.
- Sarrimo, Christine. *Jagets scen: Om självframställning i olika medier*. Makadam: Göteborg, 2013.
- Segerstad af Hård, Ylva, Christine Howes, Dick Kasperowski & Christopher Kullenberg. "Studying closed communities on-line: digital methods and ethical consideration beyond informed consent and pseudonymity." I *Internet research ethics for the social age: New cases and challenges*. Michael Zimmer & Katharina Kinder-Kurlanda (red.), New York: Peter Lang, 2017. s. 213–227.
- Shirky, Clay. *Here comes everybody: The power of organizing without organizations*. New York: Penguin Books, 2009.
- Simanowski, Roberto. "Reading digital literature: A subject between media and methods" i *Reading moving letters: Digital literature in research and teaching a handbook*. Roberto Simanowski, Jörgen Schäfer, Peter Gendolla (red.). Bielefeld: Transcript verlag, 2010.
- Stiskalo, Sandra. "Nya förlaget Bonniers Bookery ska utveckla litteratur för digitala läsare". *Dagens Nyheter*. 24/3 2017.
- Svedjedal, Johan. "Bortom bokkedjan. Bokmarknadens funktioner: En ny modell och några exempel". *Tidskrift för litteraturvetenskap*. vol. 28. nr. 3–4 (1999), s. 3–18.
- *Den sista boken*. Stockholm, Wahlström & Widstrand, 2001.
- "Det litteratursociologiska perspektivet: Om en forskningstradition och dess grundantaganden". *Tidskrift för litteraturvetenskap*. nr. 3–4 (1996).
- *The literary web: Literature and publishing in the age of digital production: A study in the sociology of literature*. Stockholm: Kungliga Biblioteket, 2000.
- Steiner, Ann. *Litteraturen i mediasamhället*. Studentlitteratur: Lund, 2009.
- "Personal Readings and Public Texts: Book Blogs and online writing about literature". *Culture Unbound. Journal of Cultural Research*. Vol. 2 (2010).
- "Amatörkritik på Internet" s.177–190 i *Litteraturens offentligheter*, Torbjörn Forslid & Anders Olsson, (red.) Studentlitteratur: Lund 2009.

- Strehovec, Janet. "Alpabeth on the move". I *Reading moving letters: Digital literature in research and teaching a handbook*. Roberto Simanowski; Jörgen Schäfer; Peter Gendolla (red.). Bielefeld: transcript verlag, 2010.
- Sveningsson, Malin; Mia Lövheim & Magnus Bergqvist (red.). *Att fånga Nätet: Kvalitativa metoder i Internetforskning*. Lund: Studentlitteratur, 2003.
- Söderlund, Petra. *Läsarnas nätverk: Om bokläsande och internet*. Uppsala: Uppsala Universitet, 2004.
- "Författaren och den digitala världen". i *Författaren i den digitala tidsåldern*. Stockholm: Sveriges författarförbund, 2009.
- "Med livet som insats". I *Läsarnas marknad, marknadens läsare* (red. Ulla Carlsson & Jenny Johannisson). Göteborg: Nordicom, 2012.
- Thomas, Bronwen. "Update Soon: Harry Potter Fanfiction and Narrative as a Participatory Process" i *New Narratives: Stories and Storytelling in the Digital Age*. Thomas Brownen och Ruth Page (red.). Nebraska: University of Nebraska Press, 2011.
- Vandendrope, Christian. "Reading on screen: The new media sphere". I *A Companion to Digital Literary Studies*. Susan Schreibman & Ray Siemens (red.). Malden: Blackwell Pub., 2007.
- Walker Rettberg Jill. *Blogging*. Cambridge: Polity Press, 2009.
- Warnqvist, Åsa. *Poesifloden: Utgivningen av svensk poesi 1976–1995*. Lund: Ellerströms, 2007.
- Weel, Adriaan van der. *Changing our textual minds: Towards a digital order of knowledge*. Manchester: Manchester Univ Press. 2011.
- Wellman, Barry & Milena Gulia. "Net surfers don't ride alone: Virtual communities as communities". I *Communities and Cyberspace*. Peter Kollock & Mark Smith (red.). New York: Routledge, 1999.
- Wo, Sang Felicia. *Bowling alone: Online together*. New York: Peter Lang Publishing, 2009.
- Rogers, Richards. *Digital Methods*. Cambridge Mass: MIT Press, 2013.
- Öhman, Anders. *Litteraturdidaktik, fiktioner och intriger*. Malmö: Gleerups, 2015.
- Östemyr, Frida T. "Hallå där Johannes Fosseus". *Östhammars Nyheter*. 12/2 2005.

Personindex

- Absit, Janelle: s.99.
Andersson Schwarz, Jonas & Johan Hammarlund: s.21, 23.
Baron, Dennis: s. 127.
Baron, Naomi: s. 14, 106, 125.
Baverstock, Alison: s. 2, 6, 11, 91, 92, 107.
Beckman, Åsa: s.103.
Bergsten, Staffan: s. 71, 131.
Birke, Dorothee & Birte Christ: s. 15, 40, 71, 79.
Bohman, Therese: s.104.
Bolter, Jay David: s. 116, 129, 130.
Bolter, Jay David & Richard Grusin: s. 6.
Borg, Alexandra: s. 125.
Brandt, Deborah: s. 97, 104, 105, 132.
Dijk van, José & Thomas Poell: s. 12, 30, 31, 34, 143.
Dijk van, Yra: s. 92, 111.
Driscoll, Beth: s. 3, 4, 113.
Drucker, Johanna: s. 37, 173.
Chartier, Roger: s. 45, 94.
Elam, Ingrid: s. 142, 143.
Emerson, Lori: s. 15, 37, 38.
Engberg, Maria: s. 129, 130, 131.
Fish, Stanley: s. 45, 46, 47.
Fornäs, Johan: s.46, 47, 69.
Forslid, Torbjörn & Anders Ohlsson: s. 1, 11, 90, 91, 112, 158.
Frid, Nina: s. 13, 29, 30, 47.
Fuller, Danielle & DeNel Rehberg Sedo: s. 3, 11, 45, 110.
Funkhouser, Christopher: s. 129, 130, 131.
Genette, Gérard: s. 38, 39, 40, 41, 70, 162.
Götselius, Thomas: s. 13, 79, 94, 95, 119.
Hansson, Gunnar: s. 45, 47.
Hayles, Katherine: s. 15, 20, 22, 23, 24, 125, 126, 127, 128, 132, 133, 159, 172.
Hermida, Alfred: s. 12, 23, 30, 44, 69, 115, 143, 160.
Herzog, Alexandra: s. 80, 108.
Jenkins, Henry: s. 3, 12, 28, 52, 165, 166.
Kress, Günter: s.126, 127.
Lenemark, Christian: 2, 11, 107, 108, 112, 114.
Lindgren Leavenworth, Maria: s. 41.
Liu, Alan: s. 24, 29, 42.
Long, Elizabeth: s. 44, 45.

Lovnik, Geert: s. 160, 161.
Lyrstedt, Daniel: s. 32, 33, 34, 43, 54, 57, 61, 81.
McCracken, Ellen: s. 15, 40, 42, 152.
Moretti, Franco: s. 17, 21, 22, 23, 177,178.
Nyberg, Peter: s. 143.
Olsson, Ulf: s.104, 105.
Poster, Mark: s. 13, 93, 105, 106.
Prytz, Øyvind: s. 2, 11, 57, 123, 124, 166.
Reagle, M, Joseph: s. 137, 149.
Rein, Joseph: s. 28.
Rheingold, Howard: s.12, 51, 69.
Ross, Catherine: s. 45.
Rogers, Richard: s. 19, 21, 171.
Steiner, Ann: s. 11, 50, 83, 84, 97, 107.
Svedjedal, Johan: s. 9, 17, 18, 43, 97, 98.
Söderlund, Petra: s. 5, 10, 11, 13, 30, 47, 49, 51, 52, 93, 96, 98, 102, 120, 148, 151, 164.
Thomas, Bronwen: s. 161.
Warnqvist, Åsa: s. 95.
Öhman, Anders: s. 126.